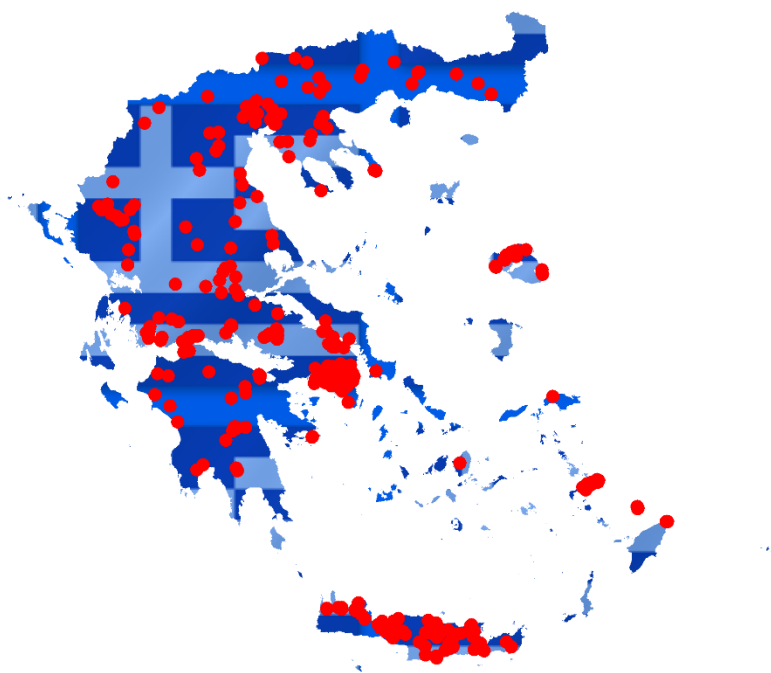

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα

ΕΚΘΕΣΗ 2021

Οι Χάρτες και η στατιστική ανάλυση παρουσιάζονται και στην ιστοσελίδα:

<https://arcg.is/ODHP5b0>

Εικόνα εξωφύλλου: Γεωγραφική απεικόνιση του συνόλου των περιστατικών της Έκθεσης έτους 2021. Πηγή χαρτογραφικού υποβάθρου: Ελληνική Στατιστική Αρχή

Εικόνα οπισθοφύλλου: λεπτομέρεια πινακίδας, Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Χοζεβίτου, Ισραήλ.

Όλοι οι χάρτες (πλην του II.A.2.γ.iii), καθώς και η στατιστική επεξεργασία και παρουσίαση των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν, κατόπιν αιτήματος και σχετικών οδηγιών της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη π. Ιωάννη-Γεώργιο Περιστερίδη, Χημικό-Μηχανικό MSc – Θεολόγο MA, Υπ. Διδάκτορα της Σχολής Αγρονόμων & Τοπογράφων Μηχανικών ΕΜΠ - τον οποίο ευχαριστούμε θερμά - με την υποστήριξη του εργαστηρίου Γεωγραφίας της Σχολής Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και η χρήση τους παραχωρήθηκε δωρεάν.

Copyright ©2022 Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, ΥΠΑΙΘ

Διατίθεται με την άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού 4.0 Διεθνές (CCBY 4.0)

This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Η παρούσα Έκθεση διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων: www.minedu.gov.gr

«Κύριε, ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου»

(Ψαλ. 25,8)

כְּבוֹדְךָ מִשְׁכַּן, וּמְקוֹם; בֵּיתְךָ מְעוֹן, אֶהְבֵּתִי--יְהוָה.

(תהלים ח)

“Domine dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae”

(Ps. 25,8)

مَجْدِكَ مَسْكَنٍ وَمَوْضِعَ بَيْتِكَ مَحَلًّا أَحْبَبْتُ رَبُّ يَا

(مزامير ٨)

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	6
Εισαγωγικό Σημείωμα.....	7
Σύνοψη Περιεχομένων.....	9
I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	10
A. Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων.....	11
1. Ιστορική Ανασκόπηση	11
2. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο	15
B. Η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας.....	16
1. Θεσμικό πλαίσιο.....	16
2. Η έννοια της «επικρατούσας θρησκείας».....	18
3. Η απαγόρευση του προσηλυτισμού	19
4. Οι προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα ως προς την ποινική αντιμετώπιση πράξεων που άπτονται θεμάτων θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας.....	20
5. Θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών).....	21
6. Το Δίκτυο καταγραφής περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας και η σχετική Έκθεση.....	30
7. Μέτρα πρόληψης κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού (COVID 19) στους χώρους λατρείας των θρησκευτικών κοινοτήτων στην Ελλάδα κατά το έτος 2021.....	33
II. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΕΤΟΥΣ 2021.....	35
A. Χριστιανισμός.....	36
1. Ορθόδοξη Εκκλησία	36
2. Καθολική Εκκλησία.....	120
3. Άλλες Χριστιανικές Θρησκευτικές Κοινότητες	124
B. Ιουδαϊσμός	127
1. Εισαγωγικά	127
2. Θεσμικό πλαίσιο.....	129
3. Περιστατικά.....	132
4. Επίμετρο	136
Γ. Μουσουλμανισμός	139
1. Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης.....	139
2. Μουσουλμάνοι εκτός Θράκης	145
3. Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών.....	148
4. Περιστατικά.....	150
5. Επίμετρο	151

Δ. Άλλα Θρησκευάματα.....	174
III. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ & ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ.....	175
Α. Γεωγραφική απεικόνιση περιστατικών έτους 2021 ανά Θρησκευτική Κοινότητα	176
Β. Στατιστική απεικόνιση στο σύνολο των περιστατικών της Έκθεσης 2021	179
IV. Βιβλιογραφία:	180

Πρόλογος

Η Έκθεση για τα Περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας στην Ελλάδα, που εκδίδει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ετησίως, συστηματικά από το 2015, στοχεύει στην επίσημη καταγραφή των γεγονότων αυτών, παρέχοντας στη δημόσια σφαίρα έγκυρα, αξιόπιστα στοιχεία, ενώ παρουσιάζει και σημεία της ιστορικής πορείας των θρησκευτικών κοινοτήτων και του σχετικού ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Τα τελευταία τριάντα χρόνια της θητείας στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπηρετήσαμε με συνέπεια τη Συνταγματική αρχή για διαφύλαξη της θρησκευτικής ελευθερίας, επιδιώκοντας ταυτόχρονα να επιλύσουμε εκκρεμότητες δεκαετιών στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα θρησκευόμενα και το καθεστώς των λειτουργιών τους. Έτσι, στον τομέα των Θρησκευμάτων, και παρά τις δυσκολίες που προκάλεσε η παγκόσμια κρίση της πανδημίας, μεταξύ άλλων:

- προβήκαμε σε νομοθετική επικαιροποίηση οργανικών θέσεων για 3.520 ιερείς που ήδη μισθοδοτούνταν από το Ελληνικό Κράτος - μετά από 77 χρόνια,
- επιλύσαμε το νομικό καθεστώς των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας της Πάτμου - μετά από 75 χρόνια,
- καθιερώσαμε ένα νέο, σύγχρονο πλαίσιο για τις Μουφτείες - μετά από 31 χρόνια,
- θεσπίσαμε ένα νέο πλαίσιο για την Εκκλησιαστική Εκπαίδευση - μετά από 16 χρόνια,
- εργαστήκαμε με επιμονή και σθένος για την αντιμετώπιση του αντισημιτισμού και της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας μέσω ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, επιμορφώσεων και συναντήσεων θρησκευτικών ηγετών,
- θέσαμε τις προτεραιότητες για το άμεσο μέλλον, μεταξύ των οποίων η καθιέρωση ενός νέου θεσμικού πλαισίου για τους χώρους λατρείας, τα μουσουλμανικά ιεροσπουδαστήρια Θράκης και τους κληρικούς της Ομογένειας.

Όλες μας οι πρωτοβουλίες στοχεύουν στην προάσπιση μίας βασικής αρχής: το σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας και της θρησκευτικής ταυτότητας του ελληνισμού, καθώς και όλων των θρησκευτικών κοινοτήτων που διαβιούν στη χώρα μας. Θεμελιώδη δικαιώματα που εξασφαλίζει για όλους τους πολίτες της η Ελλάδα, ένα σύγχρονο, ευρωπαϊκό κράτος δικαίου.

Η Έκθεση που παρουσιάζουμε και φέτος αποτελεί ένα εργαλείο αποτύπωσης, σύγκρισης, κατανόησης, αλλά και αποτροπής κάθε εφησυχασμού απέναντι σε φαινόμενα μισαλλοδοξίας. Ο θρησκευτικός πλουραλισμός, ο σεβασμός στην διαφορετικότητα μαζί με τον ταυτόχρονο σεβασμό στη θρησκευτική παράδοση του τόπου μας αποτελούν ουσιαστική συνεισφορά στον πολιτισμό και τη δημοκρατία.

Νίκη Κεραμέως

Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων

Εισαγωγικό Σημείωμα

Το 2021 συμπληρώθηκαν επτά (7) έτη κατά τα οποία τηρούνται και δημοσιοποιούνται στοιχεία για τα περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας. Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται συγκεντρωτικά αυτά τα στοιχεία:

Αριθμός περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας και κατανομή τους ανά θρησκευτική κοινότητα, 2015 - 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Σύνολο	Ποσοστό
Ορθόδοξη Εκκλησία	137	208	525	563	504	374	370	2.681	95,31%
Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Παλαιοημερολογίτες)			1		3	4	3	11	0,39%
Καθολική Εκκλησία	1	1	2	1	3	7		15	0,53%
Αιθιοπική Ορθόδοξη Εκκλησία			1					1	0,04%
Αρμενική Ευαγγελική Εκκλησία			4					4	0,14%
Χριστιανοί Μάρτυρες του Ιεχωβά			4	3	4			11	0,39%
Ιουδαϊσμός	4	5	11	20	5	10	3	58	2,06%
Ισλάμ	5	1	8	2	5	9	2	32	1,14%
Σύνολο	147	215	556	589	524	404	378	2.813	

Η ανάλυση των παραπάνω στοιχείων και τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν από τη μελέτη τους δεν ανήκουν στους στόχους της Έκθεσης, όπως πολλές φορές έχει επισημανθεί. Η Έκθεση στοχεύει να παρουσιάσει έγκυρα, αξιόπιστα και ακριβή στοιχεία, τα οποία προήλθαν από την ανάπτυξη ενός συνδυαστικού δικτύου πληροφόρησης που τελεί υπό την εποπτεία του τμήματος Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων, το οποίο αφιερώνει μεγάλο μέρος της δράσης του στην ενδελεχή συγκέντρωση, καταγραφή και κατάταξη περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, ανατρέχοντας σε ποικίλες πηγές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Η Έκθεση περιλαμβάνει πλούτο πληροφοριών σχετικά με τη νομοθεσία περί θρησκευτικών ελευθεριών της χώρας αλλά και ιστορικά στοιχεία για τις θρησκευτικές κοινότητες που υπάρχουν σε αυτήν. Μεταφράζεται στην αγγλική γλώσσα, ώστε να είναι προσβάσιμη και σε μη ελληνόφωνο κοινό, ενώ τόσο το ελληνικό όσο και το αγγλικό κείμενο δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Συνεπώς, ο κάθε ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε ένα έγκυρο, πλούσιο και κατατοπιστικό υλικό για τα περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας που συνέβησαν στη χώρα μας κάθε έτος αλλά, ταυτόχρονα, μπορεί να σχηματίσει σφαιρική άποψη για τη γενικότερη πολιτική της Ελλάδας στον τομέα των θρησκευμάτων.

Η Ελλάδα, ως μια σύγχρονη ευρωπαϊκή δημοκρατία, εγγυάται και προστατεύει με τρόπο αποτελεσματικό την θρησκευτική ελευθερία όλων των πολιτών της αλλά και όλων όσοι

διαβιούν στο έδαφός της καθώς και το δικαίωμα του μη θρησκευέσθαι για όσους το επιλέγουν.

Γιώργος Καλαντζής
Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων

Σύνοψη Περιεχομένων

Στο **Εισαγωγικό μέρος (I)** παρουσιάζεται το ιστορικό και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας Θρησκειμάτων, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας στην Ελλάδα, με ειδική αναφορά στην ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων. Ακολούθως, γίνεται αναφορά στο Δίκτυο καταγραφής περιστατικών, προσδιορίζονται τα είδη χώρων θρησκευτικής σημασίας που ελήφθησαν υπόψη και παρατίθεται κατάλογος με τους συνεργαζόμενους θρησκευτικούς και κρατικούς φορείς.

Στο **δεύτερο μέρος (II)** παρατίθενται τα πάσης φύσεως περιστατικά σε βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, τα οποία περιήλθαν σε γνώση της Υπηρεσίας, ανά θρησκευτική κοινότητα, συνοδευόμενα από ιστορικά, νομικά και στατιστικά στοιχεία κατά περίπτωση.

Συνολικά, για το έτος 2021 καταγράφηκαν τριακόσια εβδομήντα οκτώ (378) περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας, κατανεμόμενα ανά θρήσκευμα ως ακολούθως:

- **Χριστιανισμός:** τριακόσια εβδομήντα τρία (373) περιστατικά πάσης φύσεως (βανδαλισμοί, διαρρήξεις, κλοπές, ιεροσυλίες, συλήσεις τάφων, εμπρησμοί και λοιπές βεβηλώσεις).

Ειδικότερα:

▪ **Ορθόδοξη Εκκλησία:** Τριακόσια εβδομήντα (370) περιστατικά ήτοι το 97,89% επί του συνόλου,

▪ **Γνησίοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Γ.Ο.Χ.):** Τρία (3) περιστατικά ήτοι το 0,79% επί του συνόλου,

- **Ιουδαϊσμός:** τρία (3) περιστατικά ρατσιστικού/αντισημιτικού χαρακτήρα, ήτοι το 0,79% επί του συνόλου.

- **Μουσουλμανισμός:** δύο (2) περιστατικά, ήτοι το 0,53% επί του συνόλου.

Δεν αναφέρθηκαν περιστατικά σε βάρος χώρων άλλων θρησκειμάτων.

Στο **τρίτο μέρος (III)** ακολουθεί γεωγραφική και στατιστική απεικόνιση των δεδομένων υπό μορφή χαρτών και γραφημάτων, με αποτύπωση: α) της γεωγραφικής κατανομής των περιστατικών στην Επικράτεια ανά Θρήσκευμα,

β) της γεωγραφικής κατανομής του συνόλου των καταγεγραμμένων περιστατικών ανά Περιφέρεια,

γ) της χρονολογικής κατανομής των περιστατικών ανά μήνα,

δ) των εξιχνιασθέντων και μη εξιχνιασθέντων περιστατικών.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Α. Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων

1. Ιστορική Ανασκόπηση

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων είναι συνυφασμένη με το Υπουργείο Παιδείας, αφού τα θέματα της θρησκείας που ανήκουν στην αρμοδιότητά της αντιμετωπίζονταν από κοινού με την παιδεία από τότε που δημιουργήθηκε ανεξάρτητο Ελληνικό κράτος. Για να γίνει καλύτερα κατανοητή η σχέση αυτή, σκόπιμη είναι μια συνοπτική παρουσίαση της γένεσης και της εξέλιξης του υπουργείου που σήμερα ονομάζεται Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και ειδικότερα της πορείας της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων μέσα στον χρόνο.

Αναλυτικότερα, στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου που αποτελεί την πρώτη συνέλευση του νομοθετικού σώματος του νέου Ελληνικού κράτους (Επίδαυρος, 20 Δεκεμβρίου 1821 - 16 Ιανουαρίου 1822), ψηφίστηκε την 1η Ιανουαρίου 1822 το «Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος», που αποτελεί το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας. Στο κείμενο αυτό, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η Διοίκηση αποτελείται από δύο «σώματα», το «Βουλευτικόν» και το «Ἐκτελεστικόν». Το Εκτελεστικό σώμα εκλέγει οκτώ υπουργούς ενιαύσιας θητείας, ένας εκ των οποίων είναι «ὁ τῆς Θρησκείας». Διορίζεται μάλιστα ως «Μίνιστρος τῶν Θρησκευτικῶν» ο επίσκοπος Ανδρούσης Ιωσήφ (Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατά τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, σελ. 9).

Στη Β' Εθνοσυνέλευση που έγινε έναν χρόνο αργότερα στο Άστρος αναθεωρήθηκε το «Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος» και ψηφίστηκε νέο Σύνταγμα με την ονομασία «Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου», δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο τη σύνδεση του νέου Συντάγματος με το προηγούμενο. Στο κείμενο αυτό ορίζεται ότι το Εκτελεστικό σώμα έχει επτά υπουργούς, ένας εκ των οποίων εξακολουθεί να είναι «ὁ τῆς Θρησκείας» (Προσωρινόν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος κατά τὴν ἐν Ἄστρει Α' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, σελ. 5).

Λίγο αργότερα, στο «Πολιτικόν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος» της Γ' Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας γίνεται λόγος για τους έξι Γραμματεῖς της Επικρατείας από τους οποίους αποτελείται η νομοτελεστική εξουσία, ένας εκ των οποίων είναι «ὁ ἐπὶ τοῦ δικαίου καὶ τῆς παιδείας», στις αρμοδιότητες του οποίου συγκαταλέγονται τα θέματα θρησκευμάτων.

Ακολουθώντας, ο Καποδίστριας στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής και εκκλησιαστικής πολιτικής του συνέστησε το 1829 ειδικό Υπουργείο, την «Γραμματεῖαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Παιδείας», όπου, σύμφωνα με τον ίδιο, «*συνηνώθησαν δύο ὑπηρεσίαι ἀχώριστοι, καὶ πρὸς ἕνα συντρέχουσαι σκοπόν, τὴν ἠθικὴν τῶν πολιτῶν μόρφωσιν, ἥτις εἶναι ἡ βάσις τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς τοῦ ἔθνους ἀνορθώσεως*»¹.

Η επιλογή του Καποδίστρια εκφράζει την ιστορική εμπειρία των Ελλήνων καθώς το γεγονός της διάσωσης της αυτοσυνειδησίας του Γένους και της αδιάσπαστης συνέχειας της ελληνικής γλώσσας συνδέονται αναπόσπαστα με την Ορθόδοξη Εκκλησία και δη το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Άλλωστε, οι εκπαιδευτικές δομές του Γένους πριν την ίδρυση του Κράτους ανήκαν ή εξαρτιόνταν σε σημαντικό βαθμό από την Ορθόδοξη Εκκλησία. Ταυτόχρονα, η πράξη του Καποδίστρια υπενθυμίζει εμμέσως μια από τις θεμελιώδεις αρχές του

---

¹ π. Γεωργίου Μεταλληνού, «Ιωάννης Καποδίστριας (Ὁ πολιτικός – μάρτυρας τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ)», περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἔτος ΠΕ', τ. 8, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2008, Αθήνα, σσ. 606-607.

αρχαιοελληνικού πολιτισμού «πᾶσά τε ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται» (Πλάτωνος, Μενέξενος 347a).

Το «Ηγεμονικό» σύνταγμα του 1832, το οποίο δεν εφαρμόστηκε ποτέ, όριζε ότι οι Υπουργοί Γραμματεῖς είναι επτά (κατ' ανώτατο όριο), ένας εκ των οποίων ήταν «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως».

Το 1833, ο Βασιλιάς Όθωνας με διάταγμά του όριζει ότι όλοι οι επικεφαλής των Υπουργείων θα ονομάζονται εις το εξής «Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας». Ένας εξ αυτών είναι και «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» (Α'2). Στο ίδιο φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως αναγράφεται χαρακτηριστικά, σχετικά με τον σκοπό της Γραμματείας επί των Εκκλησιαστικῶν και της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως, ότι «*θέλομεν ἀπονέμει εις αὐτοὺς (τους υπηκόους μας οποιασδήποτε θρησκείας) τὴν ἐντελεστάτην, ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς των δοξασίας, ἐλευθερίαν*». Το ίδιο έτος ιδρύονται με Βασιλικό Διάταγμα οι επτά Γραμματεῖες, τις οποίες διοικεί ως ανώτατος διευθυντής ο αντίστοιχος Γραμματέας της Επικρατείας.

Το Βασιλικό Διάταγμα της ίδρυσης των επτά Γραμματειῶν όριζει ότι η Γραμματεία «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» είναι τέταρτη κατά την τάξη των Γραμματειῶν (Α'13, 1833). Σε επόμενο φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδας, καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Γραμματείας «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως». Αυτές διακρίνονται σε δύο μέρη, το πρώτο από τα οποία περιλαμβάνει τα σχετικά με τις Εκκλησιαστικές υποθέσεις:

α) η τήρηση των νόμων που ρυθμίζουν τις σχέσεις των διαφόρων χριστιανικῶν εκκλησιῶν και των θρησκευτικῶν κοινοτήτων,

β) η διατήρηση των νομίμων ορίων μεταξύ πολιτικής Αρχῆς και εκκλησιαστικῶν Αρχῶν και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου σε διενέξεις σχετικές με τα εκκλησιαστικά κτήματα και καταστήματα,

γ) η εξέταση όλων των διαταγμάτων των εκκλησιαστικῶν Αρχῶν, κυρίως των «αὐτογράφων», των «βουλῶν» και των «πιτακίων» του Πάπα της Ρώμης και η εξασφάλιση βασιλικῆς άδειας πριν αυτά δημοσιοποιηθούν,

δ) η εγκαθίδρυση συνοδικῶν Αρχῶν, η επιτήρηση των πράξεών τους και η έκδοση των σχετικῶν αποφάσεων,

ε) η επιτήρηση της θείας λατρείας και ο περιορισμός ή η ακύρωση μη ουσιωδῶν πανηγύρεων και εορτῶν,

στ) η εξασφάλιση του Βασιλικού Διατάγματος,

ζ) η άδεια συστάσεως θρησκευτικῶν εταιριῶν και καταστημάτων και η καθαίρεση αυτών, αν υπάρχουν ευλογοφανή στοιχεία,

η) η ανακαίνιση και η σύσταση ιερατικῶν καταστημάτων για την εκπαίδευση, συντήρηση και βελτίωση του Κλήρου, καθώς και τα σχετικά με τις εξετάσεις των υποψηφίων για θέσεις της εκκλησιαστικῆς ιεραρχίας,

θ) η διαίρεση των επαρχιῶν των διαφόρων εκκλησιαστικῶν Αρχῶν,

ι) η φροντίδα για την ανέγερση και διατήρηση των οικοδομῶν για εκκλησίες και για κατοικία των εφημερίων,

ια) η επιτήρηση στη διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας που είναι αφιερωμένη για θρησκευτικές ανάγκες.

Το δεύτερο μέρος αφορά τις υποθέσεις της «Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» και περιλαμβάνονται τα εξής καθήκοντα:

α) η επιτήρηση όσων αφορούν τα σχολεία και την εκπαίδευση γενικά, τη φροντίδα για σύσταση αρμόδιου οργανισμού των στοιχειωδών και των υψηλότερων παιδευτικών καταστημάτων, ενός Πανεπιστημίου και μιας Ακαδημίας των επιστημών,

β) η φροντίδα για εξοπλισμό των σχολείων και των διδακτικών καταστημάτων και η επιτήρηση της διοίκησης της περιουσίας των σχολείων,

γ) η φροντίδα μορφώσεως άξιων δασκάλων για τα σχολεία και καθηγητών και η ανέγερση των απαιτούμενων καταστημάτων,

δ) η εξασφάλιση υποτροφιών για μαθητές εξαιρετικής ευφυΐας,

ε) η σύσταση και επιτήρηση δημοσίων βιβλιοθηκών, Αστεροσκοπείου και άλλων σχετικών ιδρυμάτων,

στ) η διεύθυνση της Βασιλικής Τυπογραφίας και η επίσπευση της μετάφρασης στα ελληνικά των αξιολογότερων ξένων συγγραμμάτων,

ζ) η πρόοδος στις τέχνες και η σύσταση τεχνοδιδακτικών σχολείων και συλλογών και η ανέγερση Ακαδημίας των «πλασματογραφικῶν» τεχνῶν, η προετοιμασία για την ανασκαφή και ανακάλυψη των απολεσθέντων «ἀριστουργημάτων τῶν τεχνῶν», η διαφύλαξη των ἤδη υπάρχόντων και η επαγρύπνηση να μην εξάγονται από το Κράτος,

η) η εμπύχωση της επιστημονικής έρευνας για τη διεύρυνση της σφαίρας των ανθρώπινων γνώσεων και η δημοσίευση των χειρογράφων των μοναστηρίων, τα οποία θα μπορούσαν να φανούν αξιόλογα για οποιαδήποτε επιστήμη,

θ) προτάσεις για το προσωπικό που θα στελεχώσει τις διδασκαλικές θέσεις ή τα δημόσια ιδρύματα που προάγουν την πρόοδο των επιστημών και των τεχνῶν,

ι) η επιτήρηση στη διοίκηση και η διαχείριση της περιουσίας και των εισοδημάτων αφιερωμένων στην εκπαίδευση και η φροντίδα για την ανέγερση και διατήρηση των οικοδομῶν που απαιτούνται για την εκπαίδευση του λαού και την ανάπτυξη των τεχνῶν.

Επίσης, ο Γραμματέας «ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» έχει την ευθύνη για τη διατήρηση της πειθαρχίας του υπό την εποπτεία του προσωπικού, καθώς και για την επιβολή πειθαρχικῶν ποινῶν. Το προσωπικό της Γραμματείας, σύμφωνα με το ίδιο Διάταγμα, αποτελείται από δύο Συμβούλους, τρεις Γραμματεῖς, δύο γραφεῖς και έναν κλητήρα. Το προσωπικό μπορεί να αυξηθεῖ ὕστερα από κατεπείγουσα ἀνάγκη της υπηρεσίας.

Με το Σύνταγμα του 1844 οι Γραμματεῖς της Επικρατείας ονομάζονται Ὑπουργεῖα και οι Γραμματεῖς της Επικρατείας Ὑπουργοί.

Το 1846 ο νόμος ΛΓ' «Περὶ διοργανισμοῦ τῶν Ὑπουργείων» (Α'14), καθιερώνει και νομοθετικά τον ὄρο Ὑπουργεῖα. Διατηρεῖ τα επτά Ὑπουργεῖα, που μέχρι πρότινος ονομάζονταν Γραμματεῖς της Επικρατείας, ἀλλὰ προβλέπει για πρώτη φορά τη διαίρεση της εσωτερικῆς υπηρεσίας των Ὑπουργείων σε τμήματα και εισάγει τον θεσμό του Γενικοῦ Γραμματέα. Ο ἴδιος νόμος ορίζει ότι το προσωπικό του Ὑπουργείου «τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως» αποτελείται από δύο τμηματάρχες, τρεις Γραμματεῖς α' και β' τάξεως, τρεις Γραφεῖς α', β' και γ' τάξεως και δύο κλητήρες.

Με τον νόμο ΣΙΕ' της 16ης Δεκεμβρίου 1852, προστίθεται ἓνας ὑπουργικὸς γραμματέας και ἓνας γραφέας α' τάξεως (Α' 65).

Τέσσερα χρόνια ἀργότερα, το 1856 με τον νόμο ΤΟΣΤ' που ψηφίστηκε στις 12-10-1856, προστίθεται ἓνας Ὑπουργικὸς Γραμματέας α' τάξεως (Α'60).

Στη συνέχεια, με νομοθετικὸ διάταγμα στις 29-12-1925 (Α'5) ἱδρύεται στην Κεντρική Ὑπηρεσία του Ὑπουργείου των Ἐκκλησιαστικῶν, η Διεύθυνση Ἐθρησκευμάτων, ο

προϊστάμενος της οποίας φέρει τον τίτλο του Γενικού Διευθυντή και ασκεί μαζί με τον Υπουργό την ανώτατη εποπτεία «ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν» ἢ με ειδική εντολή του Υπουργού την εποπτεία «ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων». Ο Γενικός Διευθυντής Θρησκευμάτων αναλαμβάνει επίσης όλα τα καθήκοντα και τις δικαιοδοσίες που μέχρι τώρα είχε ο τμηματάρχης των Εκκλησιαστικῶν.

Το 1926, με νέο νομοθετικό διάταγμα το Υπουργεῖο των «Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως» μετονομάζεται σε Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας», το οποίο αποτελείται ἀπὸ δώδεκα τμήματα, πρῶτο ἀπὸ τα οποία εἶναι το Τμήμα Θρησκευμάτων. Το ἴδιο νομοθετικό διάταγμα καταργεῖ αὐτὸ του 1925, που προέβλεπε την ἴδρυση της Διεύθυνσης Θρησκευμάτων (Α΄140).

Λίγα χρόνια ἀργότερα, το 1937, ανασυστήνεται ἡ Διεύθυνση Θρησκευμάτων. Με τον αναγκαστικό νόμο 782 (Α΄267) καθιερώνεται για το Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Παιδείας» ἡ ονομασία Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Εθνικῆς Παιδείας», που αποτελείται ἀπὸ τις εξῆς υπηρεσίες:

- α) το Γραφεῖο Υπουργοῦ,
- β) τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Αρχαιοτήτων, Γραμμάτων και Καλῶν Τεχνῶν,
- γ) τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Παιδείας,
- δ) τὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, που περιλαμβάνει δύο τμήματα: 1) των Εκκλησιαστικῶν και 2) του Διοικητικοῦ,
- ε) τὴ Διεύθυνση Οργανώσεως Νέων και
- στ) τὴ Διεύθυνση Προσωπικοῦ, Διεκπεραιώσεως και Αρχείων.

Το 1951, με τον αναγκαστικό νόμο 1671 (Α΄33), το Υπουργεῖο «Θρησκευμάτων και Εθνικῆς Παιδείας» μετονομάζεται σε Υπουργεῖο «Εθνικῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων», ονομασία που διατηρεῖται μέχρι το 2009².

Το 1976, με το π.δ. 147 (Α΄56), δημιουργεῖται ἡ Γενικὴ Διεύθυνση Θρησκευμάτων, ἡ οποία συγκροτεῖται ἀπὸ τρεῖς Διευθύνσεις:

- α) «Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως», ἡ οποία περιλαμβάνει δύο τμήματα:
  - 1) το Τμήμα Εκκλησιαστικῶν Διοικητικῶν Θεμάτων και 2) το Τμήμα Ἱερῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν και Εφημεριακοῦ Κλήρου,
- β) «Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως και Θρησκευτικῆς Ἀγωγῆς», τὴν οποία συγκροτοῦν τα τμήματα: 1) Προσωπικοῦ και 2) Διοικητικοῦ και
- γ) «Ἐτεροδόξων και Ἐτεροθρήσκων», που συγκροτεῖται ἀπὸ τα τμήματα:
  - 1) Ετεροδόξων και 2) Ετεροθρήσκων.

---

²Το 2009 μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 2234 Β΄/07-10-2009). Ακολούθως, το 2012 ἰδρύθηκε το Υπουργεῖο «Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ και Ἀθλητισμοῦ» (ΦΕΚ 141 Α΄/21-06-2012). Ἐνα χρόνο ἀργότερα, μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 152 Α΄/25-06-2013). Τον Ἰανουάριο του 2015 συστήνεται το Υπουργεῖο «Πολιτισμοῦ, Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 20 Α΄/27-01-2015). Στις 22 Σεπτεμβρίου 2015 μετονομάστηκε σε Υπουργεῖο «Παιδείας, Ἐρευνας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ114 Α΄/22-09-2015) και ανασυστάθηκε το Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ και Ἀθλητισμοῦ, ἐνῶ στις 8 Ἰουλίου 2019 μετονομάστηκε σε «Υπουργεῖο Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ Α΄119 Α΄/8-7-2019).

Στη συνέχεια, το 1987 με το π.δ. 417 (Α'186) συστήνεται η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων και προβλέπεται θέση Γενικού Γραμματέα ως Προϊσταμένου αυτής με βαθμό 1ο της κατηγορίας των ειδικών θέσεων. Στις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων ανήκει η εφαρμογή της Κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα των Θρησκευμάτων, καθώς και οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων που μέχρι τότε υπάγονταν στη Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων, όπως αυτές καθορίζονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του π.δ. 147/1976. Οι Διευθύνσεις αυτές μαζί με το προσωπικό τους μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων.

Τρία χρόνια αργότερα, το 1990, με το π.δ. 339 (Α'135) συστήνονται Γενικές Διευθύνσεις στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η πρώτη κατά σειρά είναι η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων, που συγκροτείται από τις Διευθύνσεις:

- α) Εκκλησιαστικής Διοίκησης,
- β) Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και
- γ) Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων.

Η Γενική Διεύθυνση συντονίζει τη δράση των επί μέρους υπηρεσιακών μονάδων από τις οποίες συγκροτείται, με σκοπό την εξειδίκευση, συγκριτική ανάλυση και αξιολόγηση της ακολουθούμενης πολιτικής στον χώρο των Θρησκευμάτων.

Η Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων διατηρείται μέχρι το 2014, οπότε και καταργείται με το π.δ. 114 (Α'181), το οποίο προβλέπει ότι η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων περιλαμβάνει δύο Διευθύνσεις:

- α) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα: 1) Εκκλησιαστικής Διοίκησης και 2) Ετεροθρήσκων και Ετεροδόξων και
- β) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα: 1) Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Θρησκευτικής Αγωγής και 2) Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων.

Αξίζει να επισημανθεί ότι στο ως άνω π.δ. περιελήφθη, για πρώτη φορά, ως πεδίο της αποστολής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων η προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας και η εποπτεία των λειτουργιών όλων των γνωστών θρησκειών.

2. Ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τον Οργανισμό του Υπουργείου (άρθρο 1 του π.δ. 18/2018) αποστολή του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων είναι:

« [...] η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση της παιδείας με σκοπό:

- α) την ηθική, την πνευματική και τη φυσική αγωγή των Ελλήνων,
- β) την ανάπτυξη της εθνικής συνείδησης,
- γ) την προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της λατρείας και την εποπτεία των λειτουργιών όλων των γνωστών θρησκειών,
- δ) την καλλιέργεια του σεβασμού στην ελευθερία του λόγου και της έκφρασης,
- ε) την ανοχή στη διαφορετικότητα,
- στ) τη διαπαιδαγώγηση με βάση τις αρχές της δημοκρατίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της διαφάνειας και της αξιοκρατίας,

ζ) τον σεβασμό στο περιβάλλον, φυσικό και πολιτιστικό, και την εμπέδωση της αρχής της αειφορίας,

η) τη διαμόρφωση ελεύθερων, ενεργών και κριτικά σκεπτόμενων πολιτών,

θ) την ανάπτυξη και την προαγωγή της επιστήμης, της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, της κοινωνίας της πληροφορίας,

ι) τη μέριμνα για την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης της νέας γενιάς και της δια βίου μάθησης».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57 του ως άνω προεδρικού διατάγματος, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 περ. α' του άρθρου 72 του ν. 4589/2019 (Α' 13): «Σκοπός της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων είναι η προστασία της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας, η εποπτεία του θρησκευτικού εκπαιδευτικού συστήματος και των λειτουργιών των γνωστών θρησκειών, καθώς και η σύνδεση θρησκείας, παιδείας και πολιτισμού με την ταυτόχρονη προαγωγή δράσεων κατά του φανατισμού και της μισαλλοδοξίας και υπέρ των διαθρησκευτικών σχέσεων και διαλόγου προς όφελος της θρησκευτικής ειρήνης και της κοινωνικής συνοχής».

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων συγκροτείται από τις ακόλουθες οργανωτικές μονάδες:

α) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης, με τα Τμήματα Α' Εκκλησιαστικής Διοίκησης, Β' Διοικητικών Υποθέσεων και Μητρώου και Γ' Μουσουλμανικών Υποθέσεων και

β) τη Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπαίδευσης και Διαθρησκευτικών Σχέσεων, με τα Τμήματα Α' Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Θρησκευτικής Αγωγής, Β' Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων και Γ' Μουσουλμανικών Ιεροσπουδαστηρίων.

B. Η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας

1. Θεσμικό πλαίσιο

Όλα τα ελληνικά συνταγματικά κείμενα από το 1821 και μετά, πέραν της αναγνώρισης της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας ως επικρατούσας³, εξασφάλιζαν την ελεύθερη τέλεση της λατρείας και κάθε άλλης γνωστής θρησκείας. Ωστόσο, από το Σύνταγμα του 1927 και μετά, με τη ρητή κατοχύρωση της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης, η ανεξιθρησκία μετεξελίσσεται ουσιαστικά σε «θρησκευτική ελευθερία». Η κατοχύρωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι θεμελιώνει **δικαίωμα** των ατόμων απέναντι στην Πολιτεία, αφενός για αποχή από κάθε ενέργεια που θα παρεμπόδιζε την υλοποίησή του και αφετέρου για λήψη κάθε πρόσφορου (νομοθετικού, διοικητικού κλπ.) μέτρου για την εξασφάλιση της άσκησής του⁴. Κατά την καθιερωμένη άποψη, το ατομικό δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας περιλαμβάνει την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και την ελευθερία της λατρείας⁵.

Στο **άρθρο 13 του Συντάγματος της Ελλάδας** ορίζεται ότι:

³Για την έννοια του όρου «επικρατούσα θρησκεία» βλ. κατωτέρω ενότητα Ι.Β.2.

⁴Βλ. Σπ. Τρωιάνου, Παραδόσεις Εκκλησιαστικού Δικαίου, Σάκκουλας 1984, β' έκδοση, §§2.1.4 και 2.2.2.

⁵Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα, Σάκκουλας 1991, §554.

«1. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός. 2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται. [...] 4. Κανένας δεν μπορεί, εξαιτίας των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, να απαλλαγεί από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή να αρνηθεί να συμμορφωθεί προς τους νόμους. [...]».

Το ως άνω προστατευτικό της θρησκευτικής ελευθερίας άρθρο του Συντάγματος δεν υπόκειται σε αναστολή κατά την «κατάσταση πολιορκίας» (άρθρο 48 Συντ.), ενώ η παρ. 1 αυτού δεν υπόκειται ούτε σε αναθεώρηση (άρθρο 110 παρ. 1 Συντ.).

Ειδικά ως προς το θέμα της απαλλαγής από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή την άρνηση συμμόρφωσης προς τους νόμους λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων, παρατίθεται σχετικό απόσπασμα από την Απόφαση αρ. 2706/1977 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας: «Δια των ανωτέρω διατάξεων κατοχυρούται μεν εν Ελλάδι το ατομικόν δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας κατ' αμφοτέρας τας εκδηλώσεις αυτού, ήτοι τόσον της ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως, όσον και της ελευθερίας της λατρείας, πλην όμως η άσκησις του δικαιώματος τούτου τελεί υπό τον όρον της εκπλήρωσεως των προς το Κράτος υποχρεώσεων και συμμορφώσεως προς τους νόμους αυτού και της μη προσβολής της δημοσίας τάξεως και των χρηστών ηθών. Συνεπώς ο οπαδός ωρισμένου θρησκευόμενου δεν δύναται, επικαλούμενος τας θρησκευτικάς του πεποιθήσεις, να αρνηθή την εκπλήρωσιν των προς το Κράτος υποχρεώσεων του ή την συμμόρφωσίν του προς τους νόμους γενικής εφαρμογής, τους μη αφορώντας εις τα ως άνω θέματα, οίον και το β.δ/γμα 229/1965 "περί εορτολογίου, συνεπειών ελλειπούς φοιτήσεως κλπ. των μαθητών της Δευτεροβαθμίου (Μέσης Εκπαιδεύσεως)" (φ. 57), το οποίον, εκδοθέν επί τη βάσει της εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου 12 του ν.δ/τος 4379/1964, τούτο μεν καθορίζει (άρθρ. 1) τας ημέρας κατ' ας επιτρέπεται να απουσιάζουν εκ των μαθημάτων των οι μαθηταί της Μέσης Εκπαιδεύσεως, απαριθμούν μεταξύ αυτών και ωρισμένας ημέρας θρησκευτικών εορτών δια τους ορθοδόξους, τους καθολικούς και τους ιουδαίους αντιστοίχως, τούτο δε, προβλέπει (άρθρ. 2) εις περίπτωσιν πραγματοποιήσεως υπό των μαθητών απουσιών και κατ' άλλας πλην των ανωτέρω ημέρας, συνεπειάς αι οποίαι εξικνούνται και μέχρις αποκλεισμού των μαθητών εκ των προαγωγικών ή απολυτηρίων εξετάσεων».

Στο άρθρο 18 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε στις 10/12/1948), ορίζεται ότι:

«Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών».

Στο άρθρο 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (Ε.Σ.Δ.Α.) που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) ορίζονται τα εξής:

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας. Το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως ή συλλογικώς δημοσία ή κατ' ιδίαν, δια της λατρείας, της παιδείας και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών. 2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική

κοινωνία, δια την δημόσιαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων».

Στο **άρθρο 10 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (2000/C 364/01) ορίζεται ότι: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκειύματος ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκειύματος ή των πεποιθήσεων του, ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με την λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές».

Στο **άρθρο 18 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα που κυρώθηκε με το ν.2462/1997** (Α' 25) αναφέρεται: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας. Αυτό το δικαίωμα περιλαμβάνει την ελευθερία να έχει ή να υιοθετεί κανείς τη θρησκεία ή την πεποίθηση της επιλογής του, καθώς και την ελευθερία να εκδηλώνει τη θρησκεία ή την πεποίθησή του, ατομικά ή από κοινού με άλλους μέσω της λατρείας, πράξεων ιεροτελεστίας, πρακτικής και διδασκαλίας. 2. Κανείς δεν υπόκειται σε καταναγκασμό, που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ελευθερία του να έχει ή να υιοθετήσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις της επιλογής του. 3. Η ελευθερία εκδήλωσης της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν μπορεί να υπόκειται παρά μόνο σε όσους περιορισμούς ορίζει ο νόμος και είναι απαραίτητοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τάξης και υγείας ή της ηθικής ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων. 4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να σέβονται την ελευθερία των γονέων ή των νόμιμων κηδεμόνων, να φροντίζουν για τη θρησκευτική και ηθική αγωγή των παιδιών τους σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους».

2. Η έννοια της «επικρατούσας θρησκείας»

Στο ισχύον Σύνταγμα, όπως και σε όλα τα Συντάγματα από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους γίνεται διάκριση ανάμεσα στην «επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα» και τις «γνωστές θρησκείες». Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Συντάγματος: «1. *Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. [...]*».

Επισημαίνεται ότι η αναγνώριση της Ανατολικής Ορθόδοξης του Χριστού Εκκλησίας ως «επικρατούσας» θρησκείας έχει αποκλειστικά διαπιστωτικό χαρακτήρα, ο οποίος οφείλεται στο γεγονός ότι η μεγάλη πλειονότητα των Ελλήνων (σε ποσοστό άνω του 95%) συνδέεται με την Ορθόδοξη Εκκλησία, όπως έχει πολλές φορές διευκρινιστεί τόσο στον δημόσιο λόγο όσο και στις επιστημονικές εργασίες εγκρίτων Συνταγματολόγων.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή Ευάγγελο Βενιζέλο: «... ο όρος "επικρατούσα θρησκεία" έχει ένα περιεχόμενο αφενός μεν ιστορικό και πολιτισμικό, το οποίο δεν είναι νομικά κρίσιμο, αφετέρου δε ένα περιεχόμενο πραγματολογικό, που είναι νομικά κρίσιμο εφόσον περιγράφει την ορθόδοξη εκκλησία ως το πολυπληθέστερο συλλογικό υποκείμενο άσκησης της θρησκευτικής ελευθερίας υπό όλες τις εκδοχές και σε σχέση πάντοτε με όλο τον άλλο κατάλογο των συνταγματικών δικαιωμάτων...»⁶.

Σήμερα γίνεται ευρύτατα δεκτή η άποψη ότι «επικρατούσα θρησκεία» δεν σημαίνει «κρατική θρησκεία» ή «επίσημη θρησκεία», ούτε συνεπάγεται εκ του Συντάγματος κυριαρχικό ή ηγεμονικό ρόλο μιας ορισμένης θρησκείας⁷.

⁶Βλ. Ευ. Βενιζέλου, "Οι Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως σχέσεις συνταγματικά ρυθμισμένες", σελ. 146, εκδόσεις Παρατηρητής, εκδ. γ', Θεσσαλονίκη 2000.

⁷Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §569

Περαιτέρω, από νομολογιακής προσέγγισης, η σκέψη 14 της αριθμ. 660/2018 απόφασης Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρει ότι: «Επειδή, κατά την κρατήσασα στο Δικαστήριο γνώμη, η περιεχόμενη στο άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος αναφορά ως “επικρατούσης” στην Ελλάδα, της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού αποτελούσε την εναρκτήρια διάταξη όλων των προϊσχυσάντων Συνταγμάτων (1844, 1864, 1911, 1927, 1952) και συνιστά μέχρι σήμερα βασικό στοιχείο της συνταγματικής παραδόσεως της Χώρας. Η αναφορά αυτή - όπως άλλωστε, και η επίκληση στην κεφαλίδα του Συντάγματος, της «Αγίας, Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος» - συναρτάται με τον καίριο ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, ιδίως κατά την προηγηθείσα της εθνικής ανεξαρτησίας χρονική περίοδο της τουρκοκρατίας, αποτελεί δε και διαπίστωση του πραγματικού γεγονότος ότι την θρησκεία αυτήν πρεσβεύει η συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού, ενώ δεν στερείται η αναφορά αυτή και κανονιστικών συνεπειών (όπως π.χ. η καθιέρωση χριστιανικών εορτών ως υποχρεωτικών αργιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα (παραβ. και Ολομ. ΣΕ 100/2017).[...]).».

Ομοίως, στην αριθμ. 926/2018 απόφαση Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρεται ότι: «[...] το άρθρο 3 του Συντάγματος, το οποίο υπόκειται σε αναθεώρηση κατ’ άρθρο 110 παρ. 1 αυτού, αναφέρεται απλώς στο πραγματικό γεγονός ότι η πλειοψηφία του ελληνικού λαού ασπάζεται το θρήσκευμα της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, περιλαμβανόμενο δε στα ελληνικά συντάγματα από την Επανάσταση και εξής ετέθη και στο Σύνταγμα του 1975 κυρίως για λόγους ιστορικούς (βλ. Πρακτ. Ολομ. Συντ., σ. 402). Η διάταξη αυτή έχει περιορισμένο κανονιστικό περιεχόμενο, το οποίο συνάπτεται ιδίως με τον καθορισμό επίσημων θρησκευτικών αργιών για τη διευκόλυνση της ασκήσεως θρησκευτικών καθηκόντων των ενδιαφερομένων (βλ. ΣΕ 100/2017 Ολομ.) κλπ. Όπως όμως έχει κριθεί με τις προαναφερθείσες αποφάσεις 2280-2285/2001 της πλήρους Ολομελείας του Δικαστηρίου, η διάταξη αυτή του άρθρου 3, το οποίο άλλωστε εντάσσεται στο Τμήμα Β’ του πρώτου μέρους του Συντάγματος, που αφορά τις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας, δεν επηρεάζει την άσκηση του κατοχυρούμενου με το άρθρο 13 ατομικού δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας, το οποίο περιλαμβάνεται στο δεύτερο μέρος του Συντάγματος με αντικείμενο τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, ούτε εισάγει προνομιακή μεταχείριση υπέρ των Ελλήνων Ορθόδοξων Χριστιανών κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Κάτι τέτοιο, άλλωστε, θα αντέβαινε και στην ειδική διάταξη της παραγρ. 1 του άρθρου 13, που επιβάλλει την ίση μεταχείριση στην απόλαυση και των ατομικών δικαιωμάτων, ανεξάρτητα από θρησκευτικές πεποιθήσεις [...)].».

Τέλος, η σκέψη 16 της αριθμ. 1749/2019 απόφασης Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρει ότι: «Επειδή, η περιεχόμενη στο άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος αναφορά ως «επικρατούσης» στην Ελλάδα της θρησκείας της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού -όπως, άλλωστε, και η επίκληση στην κεφαλίδα του Συντάγματος της «Αγίας, Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος»- συναρτάται με τον καίριο ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην ιστορική πορεία του Ελληνισμού, ιδίως κατά την προηγηθείσα της εθνικής ανεξαρτησίας χρονική περίοδο της τουρκοκρατίας, αποτελεί δε και διαπίστωση του πραγματικού γεγονότος ότι την θρησκεία αυτήν πρεσβεύει η πλειοψηφία του ελληνικού λαού, ενώ δεν στερείται η αναφορά αυτή και κανονιστικών συνεπειών (όπως, ενδεικτικώς, η καθιέρωση χριστιανικών εορτών ως υποχρεωτικών αργιών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα) (βλ. ΣΤΕ 660,926/2018 Ολομ.)».

3. Η απαγόρευση του προσηλυτισμού

Σύμφωνα και με το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος, ο προσηλυτισμός απαγορεύεται. Και τούτο όχι μόνο όσον αφορά την επικρατούσα, αλλά και

οποιαδήποτε άλλη θρησκεία. Υπάρχει μάλιστα και παλαιότερη του Συντάγματος και του Ποινικού Κώδικα σχετική ποινική κύρωση⁸.

Συγκεκριμένα, το άρθρ. 4 του α.ν. 1363/1938, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 2 του α.ν. 1672/1939 και ισχύει, προβλέπει ότι: «1. Ο ενεργών προσηλυτισμόν τιμωρείται δια φυλακίσεως και χρηματικής ποινής [...]. 2. Προσηλυτισμός ιδία είναι η δια πάσης φύσεως παροχών ή δι' υποσχέσεως τοιούτων ή άλλης ηθικής ή υλικής περιθάλψεως, δια μέσων απατηλών, δια καταχωρήσεως της απειρίας ή εμπιστοσύνης ή δι' εκμεταλλεύσεως της ανάγκης, της πνευματικής αδυναμίας ή κουφότητος άμεσος ή έμμεσος προσπάθεια προς διείσδυσιν εις την θρησκευτικήν συνείδησιν ετεροδόξων επί σκοπώ μεταβολής του περιεχομένου αυτής. 3. Η εν σχολείω ή ιδρύματι μορφωτικώ ή φιλανθρωπικώ εκτέλεσις της πράξεως θεωρείται ως ιδιαιτέρως επιβαρυντική αιτία».

Όπως προκύπτει δε από σχετική αναφορά του τότε Υπουργού Δικαιοσύνης στις συζητήσεις για το σημερινό άρθρο 13 Συντ. στην Ε' Αναθεωρητική Βουλή, ο συντακτικός νομοθέτης εννοούσε ως προσηλυτισμό μόνο την «δια παρανόμων ή ανήθικων μέσων, καταχρήσεως σχέσεως εξαρτήσεως ή δι' υποσχέσεως πάσης φύσεως παροχών, προσπάθεια προς διείσδυσιν εις την θρησκευτικήν συνείδησιν ετεροδόξων ή ετεροθρήσκων»⁹. Επομένως, ως συνταγματικά απαγορευόμενος, αλλά και ποινικά κολάσιμος προσηλυτισμός νοείται η προσπάθεια διείσδυσης στη θρησκευτική συνείδηση κάποιου με **αθέμιτα** μέσα, και δη κυρίως με εκβίαση ή απάτη.

Επομένως, με βάση τα ανωτέρω, **δεν συνιστούν προσηλυτισμό** ενδεικτικώς τα εξής: α) η δημόσια διακήρυξη ή ομολογία των θρησκευτικών πεποιθήσεων κάποιου, β) η μετάπειση κάποιου να αλλάξει θρησκευτικές πεποιθήσεις δια πειθούς ή επιχειρημάτων, γ) το κήρυγμα, δ) η ιεραποστολή προς αλλόδοξους ή αλλόθρησκους, ε) η δημοσίευση, πώληση και αποστολή εντύπων και στ) η διενέργεια δημόσιων ή και υπαίθριων διαλέξεων με ελεύθερη προσέλευση και αποχώρηση και σαφή τυχόν δήλωση της θρησκείας ή του δόγματος του οποίου επιχειρείται η διάδοση¹⁰.

4. Οι προβλέψεις του Ποινικού Κώδικα ως προς την ποινική αντιμετώπιση πράξεων που άπτονται θεμάτων θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας

Με τον ν.4619/19 (Α'95) κυρώθηκε ο νέος Ποινικός Κώδικας (ΠΚ), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουλίου 2019, καταργώντας τον προηγούμενο Ποινικό Κώδικα, ο οποίος βρισκόταν σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου 1951.

Μία εκ των σημαντικών αλλαγών στον νέο ΠΚ είναι η κατάργηση των διατάξεων των άρθρων: 198 «κακόβουλη βλασφημία», 199 «καθύβριση θρησκευμάτων» και 201 «περιύβριση νεκρών», στο κεφάλαιο Ζ' περί επιβουλής της θρησκευτικής ειρήνης. Πλέον στο εν λόγω κεφάλαιο έχει διατηρηθεί μόνον το άρθρο 200 «Διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων», σύμφωνα με το οποίο:

«1. Όποιος κακόβουλα προσπαθεί να εμποδίσει ή με πρόθεση διαταράσσει μια ανεκτή κατά το πολίτευμα θρησκευτική συνάθροιση για λατρεία ή τελετή, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο έτη. 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος μέσα σε εκκλησία ή σε τόπο ορισμένο για θρησκευτική συνάθροιση ανεκτή κατά το πολίτευμα ενεργεί υβριστικά ανάρμοστες πράξεις».

Περαιτέρω, με την παρ. 2 του άρθρου 175 ΠΚ εξακολουθεί να τιμωρείται η αντιποίηση άσκησης υπηρεσίας λειτουργού της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού ή άλλης

⁸Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §596

⁹Βλ. Κ. Χ. Χρυσόγονος, «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2006, σελ. 281

¹⁰Βλ. Π.Δ. Δαγτόγλου έ.α., §597

θρησκείας γνωστής στην Ελλάδα, ωστόσο πλέον καταργείται το άρθρο 176 το οποίο προέβλεπε ποινή φυλάκισης μέχρι έξι μηνών για τους φέροντες δημόσια και χωρίς δικαίωμα στολή ή άλλο διακριτικό σημείο των εν λόγω θρησκευτικών λειτουργών, μεταξύ άλλων περιπτώσεων δημοσίων λειτουργών.

Επίσης, καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 373 του προΐσχύοντος ΠΚ, σύμφωνα με την οποία όποιος νεκροσυλήσει με τυμβωρυχία, σκοπεύοντας να αποκτήσει παράνομα ο ίδιος ή τρίτος περιουσιακή ωφέλεια τιμωρείται ως υπαίτιος κλοπής.

Η διάταξη της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 374 περί «Διακεκριμένης κλοπής», η οποία υπό τον προΐσχύοντα ΠΚ προέβλεπε κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, μεταξύ άλλων, αν από τόπο προορισμένο για θρησκευτική λατρεία αφαιρέθηκε πράγμα αφιερωμένο σ' αυτή, έχει τροποποιηθεί και ισχύει ως εξής: «[Η κλοπή τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα έτη και χρηματική ποινή αν:] α) ο υπαίτιος αφαιρεί από τόπο προορισμένο για θρησκευτική λατρεία, πράγμα αφιερωμένο σε αυτή καλλιτεχνικής ή αρχαιολογικής ή ιστορικής σημασίας, [...]

Τέλος, στον νέο ΠΚ έχει προστεθεί το άρθρο 191Α «Προσβολή συμβόλων ή τόπων ιδιαίτερης εθνικής ή θρησκευτικής σημασίας», σύμφωνα με την παρ. 2 του οποίου: «Με την ίδια ποινή [σ.σ.: φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή] τιμωρείται όποιος τελεί πράξεις ρύπανσης ή φθοράς σε τόπους ιδιαίτερης εθνικής ή θρησκευτικής σημασίας καθώς και σε χώρους φύλαξης νεκρών ή νεκροταφεία και προκαλεί έτσι φόβο ή ανησυχία σε αόριστο αριθμό ανθρώπων, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη».

5. Θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών)

Αν και η αδειοδότηση για την ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων ακολουθεί τις ίδιες βασικές αρχές, έχει επικρατήσει ο διαχωρισμός της διαδικασίας μεταξύ της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας και των λοιπών θρησκευμάτων. Οι βασικοί λόγοι της διαμόρφωσης αυτής της πρακτικής είναι, κυρίως, τεχνικοί, αφού λόγω της θρησκευτικής σύνθεσης του πληθυσμού (σε ποσοστό άνω του 95% οι κάτοικοι της Ελλάδας είναι Ορθόδοξοι Χριστιανοί) οι ανάγκες ανέγερσης και λειτουργίας Ιερών Ναών της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι πολλαπλάσιες, αλλά και ιστορικοί/πολιτισμικοί, οι οποίοι ανάγονται στις συνθήκες ίδρυσης του νεότερου Ελληνικού Κράτους.

Στο πλαίσιο ίσης πρόνοιας για τις θρησκευτικές κοινότητες της χώρας, η Πολιτεία ενισχύει έμμεσα τους χώρους λατρείας όλων των θρησκευμάτων με προστατευτικές διατάξεις, όπως:

α) του **v.4223/2013** (Α'287), με τον οποίο εξαιρούνται από την καταβολή φόρου ακινήτων όλοι οι χώροι προσευχής και λατρείας όλων των γνωστών θρησκειών και

β) του **v.4301/2014** (Α'223), με τον οποίο εξαιρούνται από την καταβολή ανταποδοτικών τελών στους Ο.Τ.Α. όλα τα αυτοτελή κτίρια Ιερών Ναών και χώρων προσευχής όλων των γνωστών θρησκειών και δογμάτων.

α. Ανέγερση και λειτουργία Ιερών Ναών της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Χριστού

Σύμφωνα με το άρθρο 32 «Έκδοση οικοδομικών αδειών σε εκκλησιαστικά ιδρύματα» του **v. 4495/2017** (Α'167):

«1. Για την έκδοση της οικοδομικής άδειας ακινήτων των νομικών προσώπων του **v. 590/1977**, καθώς και των νομικών προσώπων του **v. 4149/1961** (Α' 41) εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος.

2. Για κάθε οικοδομική εργασία, που αφορά Ιερούς Ναούς, Μητροπολιτικά Μέγαρα, ένα (1) σε κάθε Μητρόπολη, που ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα είτε του ν. 590/1977 είτε του ν. 4149/1961 και σε Ιερές Μονές και τα υφιστάμενα Μετόχια αυτών, καθώς και στον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτών και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή, καθώς και τα προσκτίσματα αυτών, η προέγκριση της οικοδομικής άδειας είναι υποχρεωτική και εκδίδεται από την οικεία Υ.ΔΟΜ.

3. Για τα έργα των παραγράφων 1 και 2 της Εκκλησίας της Ελλάδας η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται πριν από την προέγκριση από το Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.) της παραγράφου 5.

4. Για τα έργα των παραγράφων 1 και 2 της Εκκλησίας της Κρήτης και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου η γνωμοδότηση επί των αρχιτεκτονικών μελετών εκδίδεται, πριν από την προέγκριση, από το Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου (ΣΕΑΚΔ) της παραγράφου 6.

5. Συνιστάται στην Εκκλησία της Ελλάδος Κεντρικό Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Ε.Α.), το οποίο συνεδριάζει με επταμελή σύνθεση κάθε φορά και αποτελείται από:

α) έναν (1) κληρικό, απόφοιτο ΑΕΙ ή Καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο της Διεύθυνσης Αρχιτεκτονικής Οικοδομικού Κανονισμού και Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που υποδεικνύεται από αυτό, με τον αναπληρωτή του,

δ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, μέλος Σ.Α.Δ.ΑΣ.,

ε) έναν (1) πολιτικό μηχανικό ή μηχανολόγο μηχανικό ή ηλεκτρολόγο μηχανικό, ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

στ) έναν (1) αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

ζ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του.

Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο Γραμματέας του Συμβουλίου. Η θητεία των μελών είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται.

6. Συνιστάται στην Εκκλησία της Κρήτης Συμβούλιο Εκκλησιαστικής Αρχιτεκτονικής Κρήτης και Δωδεκανήσου (ΣΕΑΚΔ) που συνεδριάζει με επταμελή σύνθεση κάθε φορά και αποτελείται από:

α) έναν (1) κληρικό, απόφοιτο ΑΕΙ ή Καθηγητή Αρχιτεκτονικής σε Πολυτεχνική Σχολή, ως Πρόεδρο,

β) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο της Διεύθυνσης Αρχιτεκτονικής Οικοδομικού Κανονισμού και Αδειοδοτήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, που υποδεικνύεται από αυτό, με τον αναπληρωτή του,

δ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, μέλος Σ.Α.Δ.ΑΣ.,

ε) έναν (1) Πολιτικό Μηχανικό ή Μηχανολόγο Μηχανικό ή Ηλεκτρολόγο Μηχανικό, ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

στ) έναν (1) αγιογράφο ή ξυλογλύπτη ή μαρμαρογλύπτη ανάλογα με το θέμα της συνεδρίασης,

ζ) έναν (1) αρχιτέκτονα μηχανικό, υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που υποδεικνύεται από τον Υπουργό με τον αναπληρωτή του.

Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας της Κρήτης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο Γραμματέας του Συμβουλίου. Η θητεία των μελών είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται.

Η θητεία των Συμβουλίων που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4030/2011 λήγει αυτοδικαίως στις 31.12.2017.

7. Μετά την προέγκριση οικοδομικής άδειας, η οικοδομική άδεια και η άδεια καθιέρωσης ή χρήσης εκδίδεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, από την Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) της Εκκλησίας της Ελλάδος, που έχει συσταθεί με την παρ. του άρθρου 2 του ν. 4030/2011. Για την έναρξη εκτέλεσης των οικοδομικών εργασιών, πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος, η οικοδομική άδεια αποστέλλεται στην οικεία Υ.ΔΟΜ. και αποτελεί αρχείο της οικείας Υ.ΔΟΜ. για την εκκίνηση της διαδικασίας ελέγχου των κατασκευών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

8. Συνιστάται στην Εκκλησία της Ελλάδος Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.), η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης και εκδίδει τις οικοδομικές άδειες χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, καθώς και αντίστοιχη Υπηρεσία Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) στην Εκκλησία της Κρήτης και των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, η οποία προβαίνει στην έκδοση των οικοδομικών αδειών χωρικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Κρήτης αποκλειστικά και μόνο για:

α) τα μητροπολιτικά μέγαρα,

β) τους ιερούς ναούς, εφόσον ανήκουν αποκλειστικά και μόνο σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977, και τα προσκτίσματά τους. Η ανέγερση προσκτίσματος επιτρέπεται μόνο σε ιερούς ναούς, που ανήκουν σε εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα του ν. 590/1977 και εφόσον αποτελούν ενιαίο αρχιτεκτονικό σύνολο με τον ιερό ναό και εξυπηρετούν τον ιερό ναό,

γ) τις ιερές μονές, ειδικά όσον αφορά τον περίβολο και ό,τι περικλείεται εντός αυτού και εξυπηρετεί την κοινοβιακή ζωή.

9. Οι ανωτέρω Υ.ΔΟΜ. είναι επίσης αρμόδιες για την έκδοση αφενός της άδειας καθιέρωσης για όλους τους χώρους λατρείας των ανωτέρω κτιρίων και αφετέρου της άδειας χρήσης για τους μη λατρευτικούς χώρους των ανωτέρω κτιρίων. Η άδεια καθιέρωσης και η άδεια χρήσης αποτελούν νόμιμη προϋπόθεση για την έναρξη των εργασιών ή χρήσεων, που αδειοδοτούνται με την άδεια δόμησης και είναι δυνατόν να ενσωματώνονται στο ίδιο στέλεχος.

10. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες Δόμησης υπάγονται στην εποπτεία και έλεγχο του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Το προσωπικό της Υπηρεσίας προσλαμβάνεται και μισθοδοτείται από την Εκκλησία της Ελλάδος και την Εκκλησία της Κρήτης, αντιστοίχως.

Οι Υπηρεσίες Δόμησης είναι ενταγμένες στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο είναι συνδεδεμένες και οι λοιπές Υ.ΔΟΜ.

11. Για την υποβολή αίτησης για έκδοση της προέγκρισης υποβάλλεται αίτηση και φάκελος στην οικεία Υ.ΔΟΜ., μέσω της κατά τόπον αρμόδιας ιεράς μητροπόλεως. Η ανωτέρω διαδικασία τηρείται για κάθε ιερή μονή ή ιερό ναό, που ακολουθεί το δόγμα της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού είτε ανήκει σε εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε σε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

12. Για τον αγιογραφικό και λοιπό διάκοσμο των ιερών μονών και ιερών ναών, που αποτελεί καλλιτεχνική εργασία, απαιτείται επίσης άδεια από την Υ.ΔΟΜ της Εκκλησίας της Ελλάδος ή την Εκκλησία της Κρήτης και σύμφωνη γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α. ή του ΣΕΑΚΔ, αντίστοιχα.

13. Κανονισμός της Δ.Ι.Σ. εξειδικεύει τους κανόνες συγκρότησης, την οργάνωση, τις αρμοδιότητες, τη διοικητική υποστήριξη, τη λειτουργία και το υπηρεσιακό καθεστώς των ανωτέρω υπηρεσιών και οργάνων, καθώς και τη δημιουργία και την τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου τους.

14. Τα κτίρια της παραγράφου β' είναι ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και επιτρέπονται παρεκκλίσεις με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4067/2012, ύστερα από γνώμη του ΚΕ.Σ.Ε.Α.

15. Για την κατασκευή ή επισκευή των κτιρίων της παραγράφου β', αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν για την έκδοση της προέγκρισης οικοδομικής άδειας και της έκδοσης αυτής στην αρμόδια υπηρεσία τα εξής δικαιολογητικά έγγραφα:

α) πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδίκησης του ακινήτου από το Δημόσιο ή Ο.Τ.Α.,

β) συμβολαιογραφική πράξη συναίνεσης ή έκθεση απογραφής που συντάσσεται και μεταγράφεται, σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3800/1957 (Α' 256) ή το άρθρο 88 του α.ν. 2200/1940 (Α' 42) ή το άρθρο 62 του ν. 590/1977 (Α' 146), υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου και συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα. Πράξη συναίνεσης κατά τις ανωτέρω διατάξεις συντάσσεται και για ακίνητα ιερών μονών.

Για υφιστάμενα κτίρια υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, στην οποία δηλώνεται ο χρόνος ανέγερσής τους.

Η προέγκριση και η οικοδομική άδεια για ιδιωτικούς ιερούς ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους Υπηρεσίες Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

16. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης, διασύνδεσης και ανταλλαγής δεδομένων του αρχείου της Υπηρεσίας Δόμησης με τις αρχές, που είναι υπεύθυνες για την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 4 του ν. 3843/2010 (Α' 62)».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 341 του πρόσφατου Ν. 4957/2022 (Α' 141) που αφορά στις άδειες δόμησης Ι. Ναών και εκκλησιαστικών ακινήτων των Ι. Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου: «Για τις άδειες δόμησης Ιερών Ναών και εκκλησιαστικών ακινήτων των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου εφαρμόζονται το άρθρο 12 του ν. 4258/2014 (Α' 94), και το άρθρο 32 του ν. 4495/2017 (Α' 167), καθώς και οι διατάξεις του Τμήματος ΙΙ του ν. 4858/2021 (Α' 220)».

β. Ανέγερση και λειτουργία λατρευτικών χώρων (Ευκτηρίων Οίκων και Ναών) λοιπών Θρησκευτικών Κοινοτήτων

Με τις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου του **ν.4301/2014** (Α'223) και τη θεσμοθέτηση της νέας μορφής συλλογικής θρησκευτικής οργάνωσης, ήτοι τα εκκλησιαστικά και θρησκευτικά νομικά πρόσωπα, όλες οι θρησκευτικές κοινότητες (εκτός των ρητώς εξαιρουμένων κατ' άρθρο 16 ν.4301/2014, ήτοι της Εκκλησίας της Ελλάδος, της Εκκλησίας της Κρήτης, των Εκκλησιαστικών Επαρχιών Δωδεκανήσου & του Αγίου Όρους, και γενικώς των Ορθοδόξων κλιμάτων¹¹, των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και των θρησκευτικών μουσουλμανικών κοινοτήτων στις εδαφικές περιφέρειες των Μουφτειών Θράκης), δύνανται να οργανωθούν υπό τη μορφή του ειδικότερου αυτού νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, κατά τις προβλέψεις του νόμου. Στις διατάξεις του ως άνω νόμου προβλέπεται ότι τα θρησκευτικά και εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα μπορούν, κατά τις κείμενες διατάξεις, να ιδρύουν και να λειτουργούν επ'ονόματί τους χώρους λατρείας (άρθρο 9). Διευκρινίζεται ότι άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρου λατρείας μπορούν να λάβουν και οι θρησκευτικές κοινότητες που δεν έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με τον ν.4301/2014.

Στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την ανέγερση και αδειοδότηση των λατρευτικών χώρων (ναών και ευκτηρίων οίκων), πλην των ναών των, κατ' άρθρο 3 του Συντάγματος, κλιμάτων της Ανατολικής Ορθόδοξου του Χριστού Εκκλησίας (Εκκλησία της Ελλάδος, Εκκλησία της Κρήτης, Εκκλησιαστικές Επαρχίες Δωδεκανήσου, Άγιο Όρος), για τους οποίους έχουν εφαρμογή ειδικότερες διατάξεις, υφίστανται οι γενικές ρυθμίσεις του **α.ν.1363/1938** (Α'305), του **α.ν.1672/1939** (Α'123), του εκτελεστικού αυτού **β.δ. από 20.5/2.6.1939** (Α'220) και του **άρθρου 27 του ν.3467/2006** (Α'128) καθώς και η **κοινή εγκύκλιος 105456/01/31-8-2021 (ΑΔΑ: Ψ56646ΜΤΛΗ-ΙΟ9)**, η οποία αντικατέστησε τις κοινές εγκυκλίους 69230/Α3/6-5-2014 (ΑΔΑ: ΒΙΦΘ9-ΤΟΤ) και 118939/01/19-7-2016 (ΑΔΑ: 76774653ΠΣ-5Ω9)¹² και ενσωμάτωσε την εγκύκλιο 128231/01/2-8-2016 (ΑΔΑ: ΨΔ014653ΠΣ-ΓΕΙ). Ειδικά για τη χορήγηση άδειας δόμησης σε μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης (τεμένη-τεκέδες-μεστζίτ-τζεμ/τζεμεβί) ισχύει η **κοινή εγκύκλιος 105510/01/31-8-2021 (ΑΔΑ: 60Χ646ΜΤΛΗ-0Υ6)**, η οποία αντικατέστησε την κοινή εγκύκλιο 57071/01/3-4-2017 (ΑΔΑ: 78ΘΓ4653ΠΣ-Ζ3Χ).

Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες ρυθμίσεις για τη λειτουργία χώρων προσευχής/λατρείας, πέραν της εφαρμογής των κοινών πολεοδομικών διατάξεων, προαπαιτείται και σχετική άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η διοικητική άδεια για ναό ή ευκτήριο οίκο (πλην της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού) χορηγείται (κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως έχει κριθεί νομολογιακά) με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, έπειτα από διαπίστωση/εξακρίβωση ότι αφενός πληρούνται οι τρεις όροι που προβλέπονται από το άρθρο 13 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕΟΛ 4202/2012, ΣτΕΟΛ 1444/1991, ΣτΕ 5572/1996, ΑΠ 20/2001) (ήτοι να πρόκειται για γνωστή θρησκεία χωρίς κρύφιδες δοξασίες, να μην ασκείται προσηλυτισμός και η άσκηση της δημόσιας λατρείας να είναι σύμφωνη με τη δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη), και αφετέρου ισχύουν οι λοιπές προϋποθέσεις που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Μάλιστα, «η μη συνδρομή του αρνητικού όρου που θέτει το άρθρο 13 παρ.2 του Συντάγματος για την άσκηση της θρησκευτικής λατρείας, ήτοι του όρου της μη προσβολής της δημόσιας τάξεως ή των χρηστών

¹¹Πρέπει να διευκρινισθεί ότι κατά νόμον οι Ορθόδοξες Εκκλησίες, που είναι ενωμένες δογματικώς με το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, αλλά ανήκουν σε διαφορετικό (σε σχέση με την Εκκλησία της Ελλάδος) «κλίμα» (εκκλησιαστική δικαιοδοσία), π.χ. σε άλλα Ορθόδοξα Πατριαρχεία ή Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, μπορούν να ιδρύουν «μετόχια» εντός του εδάφους της Εκκλησίας της Ελλάδος μόνον υπό τις ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 39 του **ν.590/1977** (Α'146) «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος».

¹² Στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘ υπάρχουν διαθέσιμα σε μετάφραση στην αγγλική γλώσσα η εν λόγω **εγκύκλιος** και συνοπτικός **κατάλογος** με τα προβλεπόμενα σε αυτήν δικαιολογητικά.

ηθών δια των συγκεκριμένων πράξεων λατρείας, διαπιστώνεται κατά κανόνα με κατασταλτική κρατική δράση» (ΣτΕΟΛ 4202/2012 σκέψη 8¹³), ωστόσο η προηγούμενη – προληπτική διοικητική διερεύνηση της συμφωνίας κάθε περίπτωσης με τυπικές και εύκολα επαληθεύσιμες προϋποθέσεις και κανόνες που θέτει, κατά γενικό τρόπο, το πλέγμα των κανόνων της δημόσιας τάξης, δεν μπορεί να αποκλειστεί ή να κριθεί ασύμφωνη με το Σύνταγμα.

Ως «**ευκτήριος οίκος**», όπως έχει κριθεί, νοείται χώρος λατρείας μικρού σχετικά μεγέθους, διαμορφωμένος μέσα σε ιδιωτικό ακίνητο και προορισμένος να λειτουργήσει ως τόπος λατρείας από περιορισμένο κύκλο ανθρώπων, σε αντίθεση με τον «**ναό**» που είναι αυτοτελές κτίριο αφιερωμένο στη δημόσια λατρεία από οποιαδήποτε πρόσωπα, χωρίς διάκριση (πρβλ. Α.Π. ΟΛ 20/2001 ποινική σύνθεση). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του β.δ. 20-05/02-06-1939, για την έκδοση της προβλεπόμενης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ναού απαιτείται αίτηση τουλάχιστον πενήντα (50) οικογενειών, ενώ για την αδειοδότηση ευκτήριου οίκου αρκεί ακόμα και μονοψήφιος αριθμός αιτούντων (η νομολογία του ΣτΕ έχει δεχθεί ως ικανό τον αριθμό των πέντε (5) ατόμων).

Σημειώνεται ότι η χρήση των όρων «ευκτήριος οίκος» και «ναός» έχουν διοικητικό/τεχνικό χαρακτήρα, καθώς οι θρησκευτικές κοινότητες επιλέγουν οι ίδιες την ακριβή ονομασία των χώρων προσευχής/λατρείας, ο οποίος και δηλώνεται στη σχετική αίτηση που καταθέτουν στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ως εκ τούτου, το ατομικό δικαίωμα της ελευθερίας της θρησκευτικής λατρείας, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα της Ελλάδος και από τα διεθνή νομικά κείμενα, δεν είναι απεριοριστο ούτε ανέλεγκτο, αλλά τελεί υπό πολύ συγκεκριμένες και αυστηρά περιορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και αυτή της μη προσβολής της δημόσιας τάξης, η οποία αποτελεί και θεμιτό περιορισμό του, αφού η ίδια η συνταγματική διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 προβλέπει, ως άμεσο περιορισμό του δικαιώματος, την τήρηση των νόμων.

Όπως γίνεται δεκτό από το σύνολο της νομικής θεωρίας και νομολογίας: «*Η ελευθερία της λατρείας δεν κατοχυρώνει, λοιπόν, για τους πιστούς ένα απόλυτο δικαίωμα να λατρεύουν το Θεό, όπου θέλουν και όποτε θέλουν, χωρίς την τήρηση των νόμων ούτε, βέβαια, κατοχυρώνει συγκεκριμένο δικαίωμα για άσκηση της λατρείας σε καθορισμένο χώρο. Εγγυάται, απλώς, στους πιστούς όλων των δογμάτων το δικαίωμα να μπορούν να λατρεύουν το Θεό, με τον τρόπο και με τα μέσα που οι πιστοί επιλέγουν και που επιβάλλουν οι κανόνες της θρησκείας τους, χωρίς αδικαιολόγητα εμπόδια και αυθαίρετες επεμβάσεις της Πολιτείας*» (γνωμοδότηση Αντώνη Μανιτάκη με τίτλο "Η συνταγματική προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η ελευθερία της λατρείας, με αφορμή τις χρήσεις της Ροτόντας", Θεσσαλονίκη 05-03-1995¹³).

Έτσι, υπό τους ανωτέρω όρους, η διοικητική αδειοδότηση του χώρου λατρείας αποτελεί «*το αναγκαίο μέτρο σε μία δημοκρατική κοινωνία που επιδιώκει ένα νόμιμο σκοπό, δηλαδή την προάσπιση της δημοσίας τάξεως, αφού (η αδειοδότηση) είναι μέτρο ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο αυτό σκοπό*» (Α.Π. 20/2001).

Στο εννοιολογικό περιεχόμενο της δημόσιας τάξης περιλαμβάνονται (κατ' άρθρο 3 Α.Κ.) εκείνοι οι κανόνες αναγκαστικού δικαίου, που έχουν τεθεί προς εξυπηρέτηση του δημοσίου – δηλαδή του γενικότερου και όχι του ιδιωτικού – συμφέροντος, η εφαρμογή των οποίων δεν μπορεί να αποκλειστεί από την ιδιωτική βούληση, δηλαδή οι κανόνες που ισχύουν και εφαρμόζονται κατά τρόπο απόλυτο, χωρίς να επιτρέπεται παρέκκλιση, τροποποίηση ή

---

¹³Δημοσιευμένη στο περιοδ. «Νόμος και Φύση» 1995 και στον σύνδεσμο: <http://www.constitutionalism.gr/manitakis-rotonda/>

εξαίρεση από την εφαρμογή τους δυνάμει κάποιας ιδιωτικής συμφωνίας ή και μονομερούς έκφρασης/εκδήλωσης αντίθετης βούλησης.

Συνεπώς, πέραν των οικείων συνταγματικών διατάξεων και των προβλέψεων της ειδικότερης νομοθεσίας, είναι αυτονόητο ότι προκειμένου να αδειοδοτηθεί και να λειτουργεί νομίμως ένας χώρος θρησκευτικής λατρείας, απαιτείται και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης ρυμοτομικής, πολεοδομικής και υγειονομικής νομοθεσίας, αλλά και διατάξεων κοινής ησυχίας, ήτοι κανόνων αναγκαστικού δικαίου και γενικής εφαρμογής, μη δυνάμενων να αποκλειστούν ιδιωτικώς, κανόνων που αποβλέπουν και στην εξασφάλιση των αναγκαίων όρων ασφάλειας και προστασίας των συναθροιζομένων πολιτών.

Ειδικά για τους κανόνες της πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) με τις με αριθμό 343/2002 και 121/2008 Γνωμοδοτήσεις του, έχει κρίνει ότι: «Στην έννοια της δημόσιας τάξης περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων, οπωσδήποτε και η τήρηση των κανόνων της υφιστάμενης πολεοδομικής και ρυμοτομικής νομοθεσίας που ισχύουν στην περιοχή στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει ο ναός ή ο ευκτήριος οίκος». Επί του θέματος μάλιστα έχει τοποθετηθεί στο παρελθόν και ο Συνήγορος του Πολίτη, διατυπώνοντας την άποψη ότι η πρακτική της χρονικής πρόταξης των πολεοδομικών και κτιριολογικών εγκρίσεων, δεν συνιστά περιορισμό της θρησκευτικής ελευθερίας, εφόσον, φυσικά, εφαρμόζεται υπό όρους χρηστής διοίκησης και συνοδεύεται από αντίστοιχη ειδοποίηση των αιτούντων κατ' άρθρο 4§2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (βλ. το με αριθμό πρωτ. 18893.06.2.6./09-09-2008 έγγραφό του και την από Σεπτέμβριο 2009 Σύνοψη Διαμεσολάβησης).

Στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως (πολεοδομικούς, ρυμοτομικούς και δημόσιας υγείας), οι οποίοι αποσκοπούν στην ασφαλή χρήση των κτιρίων και στην προστασία τόσο των χρηστών τους όσο και των περιοίκων αυτών, περιλαμβάνονται ιδίως:

(Α) Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και του περιεχομένου των χρήσεων γης, ήτοι το **Προεδρικό Διάταγμα της 23-02-1987** (Δ' 166), με τους οποίους κανόνες καθορίζονται οι χρήσεις γης σε περιοχές εφαρμογής των γενικών πολεοδομικών σχεδίων (ΓΠΣ), ανάλογα με τη γενική ή ειδική πολεοδομική λειτουργία τους, όπου εν προκειμένω ο νομοθέτης έχει προβλέψει ρητά ως ειδική κατηγορία την κατηγορία «Θρησκευτικοί Χώροι» (π.χ. άρθρο 1 περ. Β αριθ. 13), τη χρήση της οποίας έχει επιτρέψει σε διάφορες περιοχές ΓΠΣ (π.χ. αμιγούς κατοικίας κατ' άρθρο 2 περ.7, γενικής κατοικίας κατ' άρθρο 3 περ. 8, πολεοδομικού κέντρου κατ' άρθρο 4 περ. 12, τουρισμού κατ' άρθρο 8 περ. 10). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ένας θρησκευτικός χώρος (ευκτήριος οίκος, ναός) μπορεί να λειτουργεί νομίμως σε περιοχή ΓΠΣ, όπου προβλέπεται η οικεία χρήση.

(Β) Οι σχετικοί περί των κατηγοριών και της ταξινόμησης των κτιρίων ανάλογα με τη χρήση τους και τις συνακόλουθες προδιαγραφές που πρέπει να τηρούν ανάλογα με τον αναμενόμενο εξυπηρετούμενο πληθυσμό, κατά τα **άρθρα 3 και 4 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (βλ. άρθρα 346-347 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, Δ' 580), σύμφωνα με τα οποία στην κατηγορία «Συνάθροιση Κοινού» περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματά τους που χρησιμοποιούνται για συνάθροιση πενήντα τουλάχιστον ατόμων για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες (ήτοι μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται ρητά και οι ναοί, κατ' άρθρο 346 παρ. 1 περ. Γ). Για τους αναφερόμενους θρησκευτικούς χώρους απαιτούνται 0,65 τετραγωνικά μέτρα εμβαδού δαπέδου, ως ελάχιστη επιφάνεια ανά άτομο (άρθρο 347 περ. 3 στοιχ. ββ).

(Γ) Οι σχετικοί περί τους γενικούς όρους υγιεινής του κτιρίου και προστασίας της δημόσιας υγείας (π.χ. ύδρευση, αποχέτευση, φωτισμός, αερισμός κλπ), όπως: **(γα)** το **άρθρο 11 του Κτιριοδομικού Κανονισμού** (βλ. άρθρο 354 Κωδικοποιητικού Διατάγματος 14-07-1999, Δ' 580) περί της υποχρέωσης όλων των χώρων κυρίας χρήσεως των κτιρίων να έχουν επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό (άμεσο ή έμμεσο) και **(γβ)** η με αριθμό **Γ1/9900/27-11/03-12-**

1974 απόφαση Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών (Β'1266), καθ'ό μέρος ισχύει, σύμφωνα με την οποία είναι υποχρεωτική η κατασκευή (και ύπαρξη) αποχωρητηρίων σε κάθε χώρο ομαδικής συγκέντρωσης ή διαβίωσης ανθρώπων (άρθρο 1 περ. 9).

(Δ) Οι σχετικοί περί της πυροπροστασίας, ήτοι οι διατάξεις της **Πυροσβεστικής Διάταξης 3/2015** (Β'529), του **Κανονισμού Πυροπροστασίας Κτιρίων π.δ. 71/1988** (Α'32) καθώς και της **Πυροσβεστικής Διάταξης 13/2013** (Β'1586), όπως ισχύουν. Κατά τα προβλεπόμενα των ως άνω κανονιστικών διατάξεων, απαιτείται πρόβλεψη των υποδεικνυόμενων κάθε φορά ή των προβλεπόμενων μέτρων πυροπροστασίας – ανάλογα με την ημερομηνία αίτησης έκδοσης της οικοδομικής αδειάς και τον αριθμό συγκεντρωμένων – τόσο για τους χώρους συνάθροισης κοινού με πληθυσμό κάτω των πενήντα (50) ατόμων, όσο και άνω των πενήντα (50) ατόμων, στους οποίους ρητά περιλαμβάνονται και τα κτίρια ή τμήματα αυτών στα οποία συγκεντρώνεται το κοινό για θρησκευτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες (κατά την αντίστοιχη διάταξη του Κτιριοδομικού Κανονισμού), ρητά αναφερομένων και των ναών (άρθρο 1 της Πυροσβεστικής Διάταξης 3/1981, Β'20). Η συμμόρφωση προς τις οικείες διατάξεις προκύπτει από πιστοποιητικό πυροπροστασίας που χορηγεί η οικεία πυροσβεστική αρχή.

(Ε) Οι σχετικές περί των μέτρων κοινής ησυχίας διατάξεις, ήτοι η **Αστυνομική Διάταξη 3/1996** (Β'15), σύμφωνα με το άρθρο 2 της οποίας, οι διευθυντές δημοσίων κέντρων και λοιπών επιχειρήσεων καθώς και οι ιδιοκτήτες οικιών *«υποχρεούνται όπως, με μηχανικά ή άλλα πρόσφορα τεχνικά μέσα (ηχομόνωση κλπ.) περιστέλλουν στο ελάχιστο δυνατό όριο το θόρυβο που προκαλείται»* από διάφορες εγκαταστάσεις και από τον οποίο διαταράσσεται η ησυχία των περιόικων.

Επίσης, στους γενικά εφαρμοζόμενους κανόνες της δημόσιας τάξεως περιλαμβάνονται αδιαμφισβήτητα και οι γενικές φορολογικές διατάξεις που συνδέονται με την επιβολή φόρων, κυρώσεων αλλά και συγκεκριμένων υποχρεώσεων όχι μόνο έναντι των φορολογουμένων (φυσικών και νομικών προσώπων, ενώσεων, κοινωνίας δικαίωματος κλπ.) αλλά και έναντι μη φορολογουμένων, όπως αυτή της παραγράφου 3 του άρθρου 11του **ν.4174/2013** «Φορολογικές Διαδικασίες και άλλες διατάξεις» (Α'170), όπως ισχύει, που ορίζει ότι: *«3. Η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου σε πρόσωπο που δεν τυγχάνει φορολογούμενος, εφόσον τούτο απαιτείται από άλλες διατάξεις νόμου. Ειδικότερα, η Φορολογική Διοίκηση αποδίδει Αριθμό Φορολογικού Μητρώου κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, εφόσον πραγματοποιείται οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα πληρωμών της ημεδαπής. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορεί να καθορίζονται τα σχετικά με την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου θέματα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια»*, καθώς και οι κατ' αυτήν την εξουσιοδότηση σχετικές κανονιστικές αποφάσεις.

Σχετικώς έχει κρίνει και η με αριθμό 582/2011 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας περί υποχρεωτικής απόδοσης ΑΦΜ, ειδικότερα δε η υποχρέωση αυτή: *«... δεν αντίκειται στα άρθρα 13 του Συντάγματος και 9 της ΕΣΔΑ, τούτο δε διότι αυτή αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση ενός δημόσιου σκοπού (την αποδοτική λειτουργία του νέου συστήματος μηχανοργάνωσης και την συνακόλουθη αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής) και εισάγει υποχρέωση γενικού και απρόσωπου χαρακτήρα, μη συναρτημένη προς θρησκευτικές πεποιθήσεις, που δεν επιδέχεται ουδεμία εξαίρεση, αφού μάλιστα με την υποχρέωση αυτή δεν επιχειρείται διείσδυση της κρατικής εξουσίας στο ενδιάθετο φρόνημα των πολιτών»*.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την εγκύκλιο 128231/Θ1/2-8-2016 με θέμα: *«Διαδικασία ανέγερσης χώρου λατρείας (ναού ή ευκτήριου οίκου) ή άτυπης μορφής οργάνωσης, θρησκείας και δόγματος θρησκευτικών κοινοτήτων (πλην της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού)»* (ΑΔΑ: ΨΔ014653ΠΣ-ΓΕΙ), η πρόβλεψη της διοικητικής αδειοδότησης

εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση λειτουργίας ναών ή ευκτηρίων οίκων και γενικώς χρήσεως κάθε νέου ή υφιστάμενου κτιρίου προοριζόμενου για την άσκηση λατρείας και την εκδήλωση θρησκευτικών πεποιθήσεων κάθε θρησκευτικής κοινότητας (πλην των υπαγόμενων στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία της κατ' άρθρον 3 Συντ. εν Ελλάδι Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας), είτε οι ενδιαφερόμενες θρησκευτικές κοινότητες έχουν οργανωθεί ως νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε τυπικής μορφής, είτε παραμένουν άτυπες κοινότητες χωρίς ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα (για την ταυτότητα του νομικού λόγου και την ισότητα όλων των θρησκευομένων στην απόλαυση των συνταγματικών δικαιωμάτων τους, όπως άλλωστε ρητά ορίζει το Σύνταγμα και εφαρμόζεται επί δεκαετίες στην ημεδαπή έννομη τάξη).

Πριν την έκδοση πολεοδομικής άδειας για **ανέγερση** ναού/χώρου λατρείας οποιασδήποτε θρησκευτικής κοινότητας (πλην των υπαγόμενων στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία της κατ' άρθρον 3 Συντ. εν Ελλάδι Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας) από τις πολεοδομικές αρχές, απαιτείται η σχετική άδεια του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έχοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, η ενδιαφερόμενη θρησκευτική κοινότητα οφείλει να απευθύνεται στο ΥΠΑΙΘ, ώστε πριν την έκδοση οικοδομικής αδείας από την αρμόδια πολεοδομική αρχή, να έχει εκδοθεί η σχετική διοικητική πράξη περί αδειοδότησης της ανέγερσης.

Διευκρινίζεται ότι η **άδεια ανέγερσης**, που χορηγείται στο στάδιο προ της κατασκευής, **δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση άδεια ίδρυσης και λειτουργίας**. Ως εκ τούτου, δεν επιτρέπει τη λειτουργία του χώρου λατρείας, αλλά περιορίζεται μόνο στην αδειοδότηση εκ μέρους του ΥΠΑΙΘ της ανοικοδόμησης του κτιρίου. Και τούτο διότι η άδεια ανέγερσης, χορηγούμενη πάντα προ της κατασκευής και μόνο μετά από εξέταση των προϋποθέσεων που θέτει η παράγραφος 2 του άρθρου 13 του Συντάγματος για την ελεύθερη άσκηση της λατρείας και οι κείμενες διατάξεις των ν.1363/38 και ν.1672/39 όπως ισχύουν, δεν υποκαθιστά την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία χορηγείται σε δεύτερο στάδιο επί υφιστάμενου κτιρίου και αφορά πλέον στη λειτουργική δυνατότητά του να εξυπηρετήσει τον σκοπό για τον οποίο ανεγέρθηκε. Έτσι, μετά τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας και την αποπεράτωση των σχετικών οικοδομικών εργασιών, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να προσέλθουν εκ νέου στο ΥΠΑΙΘ και να υποβάλουν φάκελο με τα απαραίτητα δικαιολογητικά, προκειμένου τότε να λάβουν την αναγκαία άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του ναού.

γ. Διαδικασία αναγνώρισης χώρου λατρείας, προ του 1955 υφιστάμενου (πλην αυτών, των κατ' άρθρο 3 Συντ. κλιμάτων της Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας)

Είναι γεγονός ότι πολλοί παλαιοί χώροι λατρείας διάφορων θρησκευτικών κοινοτήτων, ακόμα και ιστορικών, παρότι δεν έχουν λάβει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, λειτουργούν διαρκώς και αδιαλείπτως επί πολλές δεκαετίες, εξυπηρετώντας λατρευτικούς σκοπούς των οικείων κοινοτήτων. Σημαντικός αριθμός αυτών είχαν ιδρυθεί και λειτουργούσαν ακόμα και πριν την έναρξη ισχύος του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου (1938-1939).

Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων ανταποκρινόμενη στην ανάγκη διευθέτησης της ως άνω διαρκούς και πολύχρονης εκκρεμότητας, η οποία δημιουργεί σοβαρά πρακτικά προβλήματα τόσο στις σχέσεις των θρησκευτικών κοινοτήτων και των δημόσιων υπηρεσιών, όσο και στην καθημερινή λειτουργία και αποστολή των εν λόγω κοινοτήτων, εξέδωσε αρχικώς την υπ' αρ. πρωτ. 176169/Θ1/19-10-2018 εγκύκλιο, οι ρυθμίσεις της οποίας έχουν πλέον ενσωματωθεί στην ισχύουσα κοινή εγκύκλιο [105456/Θ1/31-8-2021 \(ΑΔΑ: Ψ56646ΜΤΛΗ-ΙΟ9\)](#), και, ειδικά για τους μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης, στην κοινή εγκύκλιο [105510/Θ1/31-8-2021 \(ΑΔΑ: 6ΘΧ646ΜΤΛΗ-ΟΥ6\)](#). Σύμφωνα με τα σχετικώς προβλεπόμενα, όλες οι θρησκευτικές κοινότητες, ειδικά για χώρους λατρείας που στερούνται παντελώς άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, μπορούν να αιτηθούν την έκδοση

σχετικής διαπιστωτικής πράξης για τη νόμιμη λειτουργία τους και την ένταξη των υπευθύνων θρησκευτικών λειτουργών τους στο μητρώο που τηρεί η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων. **Προϋπόθεση για την υποβολή της αίτησης είναι οι χώροι λατρείας να λειτουργούν συνεχώς και αδιαλείπτως στο συγκεκριμένο κτίριο ή τμήμα του επί μακρό χρονικό διάστημα και τουλάχιστον πριν την 9.8.1955 μέχρι και σήμερα.**

6. Το Δίκτυο καταγραφής περιστατικών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας και η σχετική Έκθεση

Με την αρ. πρωτ. 1149/22-6-2015 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων ανατέθηκε στο Τμήμα Θρησκευτικών Ελευθεριών και Διαθρησκευτικών Σχέσεων:

α) η ευθύνη για τη δημιουργία και καθιέρωση **ενός Δικτύου συνεργασίας** για την καταγραφή περιστατικών βεβήλωσης/βανδαλισμών και πάσης φύσεως προσβολών εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας καθώς και της δικονομικής εξέλιξης αυτών, αποτελούμενου αφενός μεν από εκπροσώπους των ίδιων των θρησκευτικών κοινοτήτων, αφετέρου δε από τους κατά περίπτωση αρμόδιους κρατικούς φορείς και υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση ή/και καταγραφή τέτοιων συμβάντων (π.χ. Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.), αρμόδιες Εισαγγελίες, Υπουργεία Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Αθλητισμού, κλπ.) και

β) η συγκέντρωση, επεξεργασία και δημοσίευση των σχετικών δεδομένων **υπό την μορφή ετήσιας Έκθεσης.**

Ως χώροι θρησκευτικής σημασίας, ανά την Επικράτεια, λαμβάνονται υπόψη οι κατ' εξοχήν χώροι λατρείας (Εκκλησίες, Συναγωγές, Τεμένη, Ευκτήριοι Οίκοι, κλπ.) και τα συναφή κτηριακά τους παραρτήματα (π.χ. γραφεία, πνευματικά κέντρα), τόσο οι νομίμως υφιστάμενοι όσο και οι άτυποι (δηλαδή οι λειτουργούντες άνευ σχετικής αδειάς από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων), σχολεία με θρησκευτικό χαρακτήρα (Εκκλησιαστικά Σχολεία, Ισραηλιτικά Σχολεία και Μουσουλμανικά Ιεροσπουδαστήρια Θράκης), τα νεκροταφεία με θρησκευτικό χαρακτήρα (ενοριακά κοιμητήρια, μουσουλμανικά νεκροταφεία, εβραϊκά νεκροταφεία) και, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, τα μνημεία που έχουν θρησκευτικό χαρακτήρα ή συνδέονται με θρησκευτικές μειονότητες (π.χ. μνημεία του Ολοκαυτώματος των Ελλήνων Εβραίων κλπ). Τα στοιχεία δε που συλλέγονται και καταγράφονται αφορούν **κάθε είδους περιστατικά** εις βάρος των ανωτέρω χώρων.

Απόρροια της θετικής αποδοχής της οποίας έτυχαν οι προηγούμενες Εκθέσεις ετών 2015-2020 υπήρξε η περαιτέρω σταδιακή διεύρυνση του Δικτύου συνεργασίας για την καταγραφή περιστατικών, με τη συμμετοχή περισσότερων θρησκευτικών κοινοτήτων, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για την άντληση πρωτογενών δεδομένων, τόσο για τις περιπτώσεις εκδήλωσης προσβολών εις βάρος χώρων των συγκεκριμένων κοινοτήτων, όσο και για την περίπτωση έλλειψης τέτοιων συμβάντων, εντός του εκάστοτε έτους αναφοράς.

Περαιτέρω, στις 7 Μαρτίου 2019 υπεγράφη [Μνημόνιο Συνεργασίας](#) μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης για τη συγκέντρωση και καταγραφή επίσημων στοιχείων αναφορικά με τα περιστατικά εις βάρος θρησκευτικών χώρων στην Ελλάδα και για τον προσδιορισμό και την πραγματοποίηση περαιτέρω συναφών δράσεων. Στο Μνημόνιο προβλέπεται επίσης η δυνατότητα συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, όπως στον τομέα της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης στελεχών αναφορικά με τον αντισημιτισμό, τη μισαλλοδοξία, τον ρατσισμό, την ισλαμοφοβία, τον διαθρησκευτικό διάλογο, αλλά και την εμβάθυνση σε θέματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας, ορθόδοξου πολιτισμού κ.λπ.

Ως εκ τούτου, η παρούσα, έκτη κατά σειράν, Έκθεση επιχειρεί να συγκεντρώσει πάσης φύσεως περιστατικά προσβολής χώρων θρησκευτικής σημασίας, αποτυπώνοντας τη

γενικότερη κατάσταση σε εθνικό επίπεδο, ώστε να αποτελέσει αξιόπιστο εργαλείο για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την πραγματική έκταση των εν λόγω φαινομένων και να συνδράμει στην ανάπτυξη πολιτικών αντιμετώπισης αυτών.

Ειδικότερα, για το έτος 2021 τα δεδομένα προήλθαν, ως επί το πλείστον, από την υπηρεσιακή αλληλογραφία με τους συμμετέχοντες στο ως άνω Δίκτυο, τα Δελτία Τύπου και τις Ανακοινώσεις της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.), την αποδελτίωση της αρθρογραφίας του ημερήσιου τύπου του Γραφείου Τύπου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και από την ειδησεογραφία ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης.

Κατωτέρω αναφέρονται οι θρησκευτικοί και κρατικοί φορείς με τους οποίους βρισκόμαστε σε συνεργασία στο πλαίσιο του Δικτύου καταγραφής περιστατικών και τους οποίους ευχαριστούμε θερμά και από τη θέση αυτή για την έμπρακτη υποστήριξη του εγχειρήματος.

A. Θρησκευτικές Κοινότητες	
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑ	ΝΠΔΔ/ΕΝΠ/ΘΝΠ/Θρησκευτικές Κοινότητες
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	Ορθόδοξη Εκκλησία: <ul style="list-style-type: none"> • Εκκλησία της Ελλάδας • Εκκλησία της Κρήτης • Ιερά Μητρόπολις Σύμης – Τήλου – Χάλκης και Καστελλορίζου • Ιερά Μητρόπολις Ρόδου • Ιερά Μητρόπολις Λέρου, Καλύμνου και Αστυπαλαίας • Ιερά Μητρόπολις Κώου και Νισύρου • Ιερά Μητρόπολις Καρπάθου και Κάσου
	Καθολική Εκκλησία στην Ελλάδα (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. ν. 4301/2014)
	Ευαγγελική Εκκλησία Ελλάδος (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Θεσσαλονίκης (Θ.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Ιωαννίνων (Θ.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Ευαγγελική Εκκλησία Κορίνθου
	Μητρόπολη Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος (Ε.Ν.Π. άρθ. 13. Ν. 4301/2014)
	Αρμενική Κοινότητα Κομοτηνής
	Χριστιανική Εκκλησία Ευαγγελιστών
	Διεθνής Εκκλησία «Ο Ιησούς Χριστός είναι η απάντηση στη ζωή»
	Βιβλική Βαπτιστική Εκκλησία
	Αποστολική Εκκλησία του Χριστού (μέλος της Αδελφότητας Εκκλησιών Πεντηκοστής Ελλάδας)
	Εκκλησία Χριστιανών Ελλάδος
	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία
	Λυτρωμένη Χριστιανική Εκκλησία του Θεού
	Χριστιανική Εκκλησία Επιλογή της Ζωής
	Αφθονία της Χάριτος του Θεού Λαϊκές Εκκλησίες – Αποστολική Διακονία
Ευαγγελική Εκκλησία Γερμανόγλωσσων Ελλάδος – Ενορία Θεσσαλονίκης	
Αμνός του Θεού Διακονίες στον Κόσμο - Lamb of God World Outreach Ministries	

	Χριστιανική Εκκλησία Πεντηκοστής	
	Αποστολική Εκκλησία του Ιησού Χριστού	
	Αρμενική Ευαγγελική Εκκλησία της Ελλάδος (Θ.Ν.Π.)	
	Χριστιανοί Μάρτυρες του Ιεχωβά Ελλάδα	
ΙΟΥΔΑΪΣΜΟΣ	Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος	
ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΣΜΟΣ	Μουφτεία Διδυμοτείχου	
	Μουφτεία Κομοτηνής	
	Μουφτεία Ξάνθης	
	Οργανισμός Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω	
	Οργανισμός Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Ρόδου	
	Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Ξάνθης	
	Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας Πόλης Κομοτηνής	
	Ευκτήριος Οίκος ΝΤΑΡΟΛ ΤΖΑΝΑΤΑ (Παράδεισος)	
Ευκτήριος Οίκος Ελλήνων Μουσουλμάνων		
ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ	Θιβετανικός Βουδισμός – ΚΑΡΜΑ ΚΑΓΚΙΟΥ – Διαμαντένιος Δρόμος	
ΙΝΔΟΥΪΣΜΟΣ	ΣΑΡΜΠΑΤ ΝΤΑ ΠΑΛΑ – Για το καλό όλου του Κόσμου	
ΜΠΑΧΑΪ	Εθνικό Πνευματικό Συμβούλιο των Μπαχάι της Ελλάδας	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ	Ευκτήριος Οίκος Ελληνικής Εθνικής Θρησκείας	
Β. Κρατικοί φορείς		
Ελληνική Αστυνομία: Κλάδος Ασφάλειας / Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας		
Εισαγγελίες Πρωτοδικών:		
Αθηνών	Κατερίνης	Μεσολογγίου
Αιγίου	Κεφαλληνίας	Νάξου
Αλεξανδρούπολης	Δράμας	Ναυπλίου
Αμαλιάδας	Έδεσσας	Ορεστιάδας
Άμφισσας	Ηλείας	Πατρών
Άρτας	Ηρακλείου	Πρέβεζας
Βέροιας	Θεσπρωτίας	Ρεθύμνης
Βόλου	Θεσσαλονίκης	Ρόδου
Γιαννιτσών	Ιωαννίνων	Τρικάλων
Καβάλας	Λάρισας	Χαλκίδας
Καλαβρύτων	Λασιθίου	
Υπουργείο Εξωτερικών:		
Α7 Διεύθυνση Βορείου Αμερικής		
Δ3 Διεύθυνση ΟΑΣΕ & ΣτΕ		
Δ4 Διεύθυνση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, Μειονοτήτων, Προσφύγων και Μεταναστών		
Ε2 Διεύθυνση Θρησκευτικών και Εκκλησιαστικών Υποθέσεων		
Υπουργείο Δικαιοσύνης: Αυτοτελές Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων		
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού: Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων/Τμήμα Εποπτείας Ελληνικών και Αλλοδαπών Επιστημονικών Ιδρυμάτων και Συντονισμού Θεμάτων Διεθνών Συνεργασιών και Οργανισμών		

7. Μέτρα πρόληψης κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού (COVID 19) στους χώρους λατρείας των θρησκευτικών κοινοτήτων στην Ελλάδα κατά το έτος 2021

Κατά το έτος **2021** επιτράπη η τέλεση λειτουργιών, λατρευτικών συνάξεων, ιεροπραξιών, μυστηρίων (π.χ. γάμων, βαπτίσεων), κηδειών (και των σχετικών με αυτές θρησκευτικών λειτουργιών και λοιπών ιεροπραξιών και ταφικών εκδηλώσεων) και κάθε είδους θρησκευτικών τελετών, καθώς και η προσέλευση προσώπων για κατ'ιδίαν προσευχή σε όλους ανεξαιρέτως τους χώρους θρησκευτικής λατρείας (κάθε είδους και κάθε νομικού, κανονικού και εν γένει θρησκευτικού καθεστώτος ναών και παρεκκλησίων, ευκτηρίων οίκων, τεμενών, συναγωγών κλπ.) κάθε δόγματος και θρησκείας, ανεξαρτήτως μεγέθους και χωρητικότητάς τους, **υπό προϋποθέσεις**, για προληπτικούς λόγους δημόσιας υγείας.

Συγκεκριμένα, τα μέτρα που ίσχυσαν κατά τις κυριώτερες χριστιανικές, ιουδαϊκές και μουσουλμανικές θρησκευτικές εορτές είχαν ως εξής:

Χριστιανισμός:

- **Πάσχα (2 Μαΐου 2021):** Δεδομένου ότι στην Ελλάδα οι Έλληνες πολίτες Καθολικού δόγματος, κατόπιν άδειας που έλαβε η Ιεραρχία της Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα από το Βατικανό, αλλά και οι Έλληνες πολίτες που ανήκουν στη Διαμαρτυρούμενη Ομολογία συνεορτάζουν το Πάσχα την ίδια ημερομηνία με τους Ορθοδόξους, κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας (26 Απριλίου έως 1^η Μαΐου 2021) και της Διακαινησίμου (3 Μαΐου 2021 έως 9 Μαΐου 2021), ίσχυσαν οι ΚΥΑ αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ.26380/23-4-2021 (1682 Β') και Δ1α/Γ.Π.οικ.27683/29-4-2021 (1814 Β'). Σύμφωνα με αυτές, κατά την εν λόγω περίοδο ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων εντός των χώρων λατρείας προέκυπτε από την αναλογία ενός (1) ατόμου ανά είκοσι πέντε (25) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους τα δύο (2) μέτρα και ανώτατο όριο τα εκατό (100) άτομα, ενώ ειδικώς στους εξωτερικούς χώρους (προαύλια) του ενός (1) ατόμου ανά δέκα (10) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση δύο (2) μέτρων μεταξύ τους προς όλες τις κατευθύνσεις. Επίσης, τελούσε σε αναστολή σε όλη την επικράτεια η διεξαγωγή κάθε είδους θρησκευτικών τελετών οποιασδήποτε θρησκείας ή δόγματος με διενέργεια πομπής εκτός των χώρων θρησκευτικής λατρείας. Τέλος, σε γάμους και κηδείες επιτρεπόταν η παρουσία έως εννέα (9) ατόμων, τηρουμένων αυστηρώς των λοιπών προληπτικών μέτρων προστασίας και οδηγιών των υγειονομικών αρχών.
- **Χριστούγεννα (25 Δεκεμβρίου 2021):** Η ΚΥΑ αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 80417/23-12-2021 (6214 Β'), η οποία τελούσε σε ισχύ από 24-12-2021 έως 3-1-2022, προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τήρηση αποστάσεων ενάμισι (1,5) μέτρου μεταξύ των ατόμων [ένα (1) άτομο ανά 2 τ.μ.] σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, ενώ δεν υφίστατο πλέον ο περιορισμός του ανώτατου ορίου των 9 ατόμων σε γάμους και κηδείες.

Ιουδαϊσμός:

- **Γιόμ Κιπούρ (15-16 Σεπτεμβρίου 2021):** Κατά το διάστημα αυτό τελούσε σε ισχύ η ΚΥΑ αριθ. Δ1α/ΓΠ.οικ. 55400/10-9-2021 (4206 Β'), σύμφωνα με την οποία ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων εντός των χώρων λατρείας προέκυπτε από την αναλογία ενός (1) ατόμου ανά δεκαπέντε (15) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους τα δύο (2) μέτρα και ανώτατο όριο τα εκατό (100) άτομα, ενώ ειδικώς στους εξωτερικούς χώρους (προαύλια) του ενός (1) ατόμου ανά δέκα (10) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση δύο (2) μέτρων μεταξύ τους προς όλες τις κατευθύνσεις. Στην εν λόγω ΚΥΑ δεν υφίστατο πλέον ο περιορισμός του ανώτατου ορίου των 9 ατόμων σε γάμους και κηδείες.

- **Χανουκά (28 Νοεμβρίου έως 6 Δεκεμβρίου 2021):** Κατά το εν λόγω διάστημα τελούσαν σε ισχύ οι ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ. 72486/19-11-2021 και Δ1α/Γ.Π.οικ. 75414/3-12-2021, οι οποίες προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, τήρηση αποστάσεων ενάμισι (1,5) μέτρου μεταξύ των ατόμων [ένα (1) άτομο ανά 2 τ.μ.] σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους, ενώ δεν ίσχυε πλέον ο περιορισμός του ανώτατου ορίου των 9 ατόμων σε γάμους και κηδείες.

Μουσουλμανισμός:

- **Ραμαζάνι – Eid al Fitr (13 Απριλίου έως 12 Μαΐου 2021):** Κατά τη διάρκεια του Ραμαζανιού ίσχυσαν οι ΚΥΑ α) αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 22439/9-4-2021 (1441 Β'), β) Δ1α/Γ.Π.οικ. 24489/16-4-2021 (1558 Β'), γ) Δ1α/Γ.Π.οικ. 26380/23-4-2022 (1682 Β'), δ) Δ1α/Γ.Π.οικ. 27683/19-4-2021 (1814 Β') και ε) Δ1α/Γ.Π.οικ. 28503/7-5-2021 (1872 Β').

Σύμφωνα με τις δύο πρώτες ΚΥΑ, με ισχύ διαδοχικά από 12 έως 19 Απριλίου και από 19 έως 26 Απριλίου 2021, ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων εντός των χώρων λατρείας προέκυπτε από την αναλογία ενός (1) ατόμου ανά είκοσι πέντε (25) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους τα δύο (2) μέτρα και ανώτατο όριο τα εννέα (9) άτομα στις περιοχές αυξημένου κινδύνου, ενώ επίσης τελούσε σε αναστολή σε όλη την επικράτεια η διεξαγωγή κάθε είδους θρησκευτικών τελετών οποιασδήποτε θρησκείας ή δόγματος με διενέργεια πομπής εκτός των χώρων θρησκευτικής λατρείας.

Σύμφωνα με την τρίτη, την τέταρτη και την πέμπτη ως άνω ΚΥΑ, με ισχύ διαδοχικά από 26 Απριλίου έως 3 Μαΐου, από 3 έως 10 Μαΐου και από 10 έως 14 Μαΐου 2021, κατά την εν λόγω περίοδο ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων εντός των χώρων λατρείας προέκυπτε από την αναλογία ενός (1) ατόμου ανά είκοσι πέντε (25) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους τα δύο (2) μέτρα και ανώτατο όριο τα εκατό (100) άτομα, ενώ ειδικώς στους εξωτερικούς χώρους (προαύλια) του ενός (1) ατόμου ανά δέκα (10) τ.μ. επιφάνειας, με ελάχιστη απόσταση δύο (2) μέτρων μεταξύ τους προς όλες τις κατευθύνσεις. Επίσης, συνέχιζε να τελεί σε αναστολή σε όλη την επικράτεια η διεξαγωγή κάθε είδους θρησκευτικών τελετών οποιασδήποτε θρησκείας ή δόγματος με διενέργεια πομπής εκτός των χώρων θρησκευτικής λατρείας. Τέλος, σε γάμους και κηδείες επιτρεπόταν η παρουσία έως εννέα (9) ατόμων, τηρουμένων αυστηρώς των λοιπών προληπτικών μέτρων προστασίας και οδηγιών των υγειονομικών αρχών.

- **Θυσία του Αβραάμ – Eid al Adha (12 έως 14 Μαΐου 2021):** Κατά το διάστημα αυτό είχε εφαρμογή η ισχύουσα κατά την τελευταία εβδομάδα του Ραμαζανιού ΚΥΑ αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 28503/7-5-2021 (1872 Β') και τα προαναφερθέντα ανωτέρω μέτρα.

Επιπλέον, σύμφωνα με όλες τις προαναφερθείσες ΚΥΑ, στις εισόδους των χώρων λατρείας στους οποίους οι προσερχόμενοι δεν επιτρέπεται να εισέλθουν με τα υποδήματά τους όφειλε να υπάρχει η δυνατότητα πλύσης των ποδιών με τήρηση της απόστασης δύο (2) μέτρων ή χρήσης ποδοναρίων, τα οποία δεν επαναχρησιμοποιούνται. Τα υποδήματά τους όφειλαν να τοποθετούνται από τους ίδιους εντός σακούλας, η οποία κλείνει ερμητικά. Υπήρχε σύσταση κάθε σακούλα υποδημάτων να τοποθετείται ξεχωριστά και χωρίς επαφή μεταξύ τους και σε περίπτωση που το λατρευτικό τυπικό περιλαμβάνει τη χρήση χαλιού, οι προσερχόμενοι να φέρουν και να χρησιμοποιούν εντός του χώρου λατρείας το δικό τους χαλί προσευχής.

II. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΕΤΟΥΣ 2021

Στη συνέχεια παρατίθενται, ανά θρήσκευμα, τα καταγεγραμμένα περιστατικά με χρονολογική σειρά και με συνοπτική αναφορά στις λεπτομέρειές τους (τόπος, ημερομηνία, περιγραφή συμβάντος, δράστες, αστυνομικές και δικονομικές ενέργειες, τυχόν λοιπές παρατηρήσεις). Οι σχετικές ενότητες συνοδεύονται, κατά περίπτωση, από ιστορικά, νομικά, στατιστικά και γενικότερου ενδιαφέροντος στοιχεία.

A. Χριστιανισμός

1. Ορθόδοξη Εκκλησία

α. Εισαγωγικά

Η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα δεν είναι μια ενιαία διοικητική ενότητα, αλλά αποτελείται από επιμέρους εκκλησιαστικά καθεστώτα, με κοινό σημείο αναφοράς τη σχέση αυτών προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Έτσι, με τον όρο «**Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα**» νοείται: α) η **Εκκλησία της Ελλάδος**, η οποία είναι αυτοκέφαλη και αποτελείται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και ογδόντα μία (81) Ιερές Μητροπόλεις, β) η ημιαυτόνομη **Εκκλησία της Κρήτης** με κανονική εξάρτηση και υπαγωγή στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, η οποία αποτελείται από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και οκτώ (8) Ιερές Μητροπόλεις, γ) οι **Εκκλησιαστικές Επαρχίες της Δωδεκανήσου** (5 Ιερές Μητροπόλεις¹⁴ και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου¹⁵) με κανονική, πνευματική και διοικητική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και δ) το **Άγιον Όρος**, το οποίο αποτελεί συνταγματικά αυτοδιοικητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, υπαγόμενο πνευματικά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Τόσο οι Ι. Μητροπόλεις όσο και οι Ενορίες (βασικές υποδιαίρεσεις εκκλησιαστικής οργάνωσης) αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)¹⁶.

Ο ορισμός του τι είναι και ποια είναι η «**Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος**» δίνεται στο **άρθρο 3 του Συντάγματος**: «*1. Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας, που γνωρίζει κεφαλή της τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, υπάρχει αναπόσπαστα ενωμένη δογματικά με τη Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης και με κάθε άλλη ομόδοξη Εκκλησία του Χριστού τηρεί απαρασάλευτα, όπως εκείνες, τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες και τις ιερές παραδόσεις. Είναι αυτοκέφαλη, διοικείται από την Ιερά Σύνοδο των εν ενεργεία Αρχιερέων και από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο που προέρχεται από αυτή και συγκροτείται όπως ορίζει ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας, με τήρηση των διατάξεων του Πατριαρχικού Τόμου της κθ' (29) Ιουνίου 1850 και της Συνοδικής Πράξης της 4ης Σεπτεμβρίου 1928. 2. Το εκκλησιαστικό καθεστώς που υπάρχει σε ορισμένες περιοχές του Κράτους δεν αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. 3. Το κείμενο της Αγίας Γραφής τηρείται αναλλοίωτο. Η επίσημη μετάφρασή του σε άλλο γλωσσικό τύπο απαγορεύεται χωρίς την*

¹⁴α) Ι. Μ. Ρόδου, β) Ι. Μ. Κώου και Νισύρου, γ) Ι. Μ. Λέρου, Καλύμνου και Αστυπалаίας, δ) Ι. Μ. Καρπάθου και Κάσου, ε) Ι. Μ. Σύμης.

¹⁵Με το ν. 1155/1981 η Πάτμος έχει ανακηρυχθεί Ιερή Νήσος με σκοπό, μεταξύ άλλων, «... την διασφάλισιν και έξαρσιν του ιδιάζοντος θρησκευτικού χαρακτήρος της Νήσου, την προστασίαν των ιερών της χώρων μετά των εν αυτοίς κειμηλίων και θησαυρών και την κατάλληλον προβολήν και αξιολόγησιν αυτών» (άρθ. 1 §2 εδ. α').

¹⁶Άρθρα 1§4, 11§3 και 36§1 ν. 590/1977 (Α'146), άρθρο 131§1 ν.4149/1961 (Α' 41), άρθρο 318§§1,2 ν. 4957/2022 (Α' 141)

έγκριση της Αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδας και της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη».

Η νομική κατάσταση και θέση της Εκκλησίας της Ελλάδος καθορίζεται με τον **v.590/1977** «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α'146), όπως έχει τροποποιηθεί με τους νόμους **2740/1999, 2817/2000, 3432/2006, 4178/2013, 4235/2014, 4301/2014, 4386/2016, 4485/2017, 4559/2018** και τις υπ' αριθ. 4432/2823/8-10-10 (Α'244), από 23-6-2010 (Α'156), υπ' αριθ.4562/2593/16-11-2010 (Α'200), 4736/2758/7-10-2011 (Α'234), από 8-3-2012 (Α'69), από 8-5-2012 (Α'120), αριθμ. 5053/2016/625/17 (Α'45), 3823/2018/581/2019 (Β'1332), 2473/2206/2019 (Α'175) και 4622/2223/2019 (Α'175) Αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Για την ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης ισχύει ο **v.4149/1961** «Περί καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων» (Α'41), όπως έχει τροποποιηθεί με τον **α.ν.137/1967, τα v.δ.464/1970 και 77/1974** και τους νόμους **1894/1990, 2413/1996, 4301/2014 και 4310/2014**.

Με την παρ.2 του άρθρου 347 του **v.4957/2022** (Α' 141) λύθηκε το χρονίζον πρόβλημα που προέκυπτε από το γεγονός ότι προσελήφθησαν νομίμως και μισθοδοτούνταν 2.311 Εφημέριοι της Εκκλησίας της Ελλάδος χωρίς να υφίστανται οι αντίστοιχες οργανικές θέσεις. Συγκεκριμένα, η παρ.2 αναφέρει τα εξής: *«Στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και στις Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος συνιστώνται δύο χιλιάδες τριακόσιες έντεκα (2.311) μόνιμες οργανικές θέσεις Εφημερίων, οι οποίες καταλαμβάνονται από Εφημέριους οι οποίοι ήδη μισθοδοτούνται από το Δημόσιο και η απόφαση διορισμού τους έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος [...] Οι θέσεις του πρώτου εδαφίου προστίθενται στις υφιστάμενες οργανικές θέσεις Εφημερίων του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 15 του α.ν. 536/1945 (Α' 226). Οι δαπάνες βρίσκονται εντός του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής».*

Με την παρ.2 του άρθρου 348 του **v.4957/2022** (Α' 141) λύθηκε το χρονίζον πρόβλημα που προέκυπτε από το γεγονός ότι προσελήφθησαν νομίμως και μισθοδοτούνταν όλοι οι Εφημέριοι της Εκκλησίας της Κρήτης (955) χωρίς να υφίστανται οι αντίστοιχες οργανικές θέσεις. Συγκεκριμένα, η παρ.2 αναφέρει τα εξής: *«Στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και στις Ιερές Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Κρήτης συνιστώνται εννιακόσιες πενήντα πέντε (955) μόνιμες οργανικές θέσεις Εφημερίων, οι οποίες καταλαμβάνονται από Εφημέριους οι οποίοι ήδη μισθοδοτούνται από το Δημόσιο και η απόφαση διορισμού τους έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος [...] Οι δαπάνες βρίσκονται εντός του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής».*

Επιπλέον, με τις παρ. 16, 17, 18 του άρθρου 336, τις παρ.14, 15, 16 του άρθρου 347 και τις παρ.13, 14, 15 του άρθρου 348 του **v.4957/2022** (Α' 141) εισήχθη, για πρώτη φορά, μια κρίσιμη μεταρρύθμιση η οποία προβλέπει την κατά το ήμισυ περικοπή των μισθολογικών αποδοχών των Κληρικών (και των τριών βαθμών ιεροσύνης) που μισθοδοτούνται από το Ελληνικό Δημόσιο και σε βάρος τους ασκήθηκε ποινική δίωξη για κακούργημα ή για τα εξής αδικήματα: α) κλοπή, υπεξαίρεση (κοινή και στην υπηρεσία), απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, δωροδοκία, απιστία περί την υπηρεσία, παράβαση καθήκοντος, συκοφαντική δυσφήμιση, οποιοδήποτε έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού, τα αδικήματα του v.3500/2006 (Α' 232) για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, αρπαγή ανηλίκων, παράνομη κατακράτηση, παράνομη βία, αυτοδικία, απειλή, διατάραξη θρησκευτικών συναθροίσεων, β) βία κατά υπαλλήλων και δικαστικών προσώπων, αθέμιτη επιρροή σε δικαστικούς λειτουργούς, διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσίας, διατάραξη δικαστικών συνεδριάσεων, απείθεια, στάση, αντιποίηση, παραβίαση σφραγίδων που έθεσε η αρχή, παραβίαση φύλαξης της αρχής, γ) διέγερση σε ανυπακοή, διέγερση σε διάπραξη

εγκλημάτων, βιαιοπραγίες ή διχόνοια, πρόσκληση και προσφορά για την τέλεση εγκλήματος, εγκληματική οργάνωση, τρομοκρατικές πράξεις - τρομοκρατική οργάνωση, αξιόποινη υποστήριξη, διατάραξη κοινής ειρήνης, απειλή διάπραξης εγκλημάτων, διασπορά ψευδών ειδήσεων, προσβολή συμβόλων ή τόπων ιδιαίτερης εθνικής ή θρησκευτικής σημασίας, δ) τα αδικήματα του ν. 927/1979 «περί κολασμού πράξεων ή ενεργειών αποσκοπούσων εις φυλετικές διακρίσεις» (Α' 139), όπως ισχύει, ε) προσηλυτισμό του άρθρου 4 του α.ν. 1363/1938 (Α' 305), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του α.ν. 1672/1939 (Α' 123).

Η άσκηση ποινικής δίωξης για κακούργημα και τα αναγραφόμενα στην προηγούμενη παράγραφο αδικήματα λόγω της κοινωνικής απαξίας που επιφέρουν στο λειτούργημα και στην ιδιαίτερη ηθική αξία που ο μέσος κοινωνός απαιτεί από τον θρησκευτικό λειτουργό, και δη όχι μόνο στο θρήσκευμα του οποίου είναι πιστός αλλά και από όλους εν γένει τους θρησκευτικούς λειτουργούς οποιουδήποτε θρησκειώματος, επιβάλλουν την λήψη μέτρων. Όμως, η Ελληνική Πολιτεία δεν επεμβαίνει στην εσωτερική λειτουργία των θρησκευτικών κοινοτήτων και εκ τούτου, δεν επιβάλλει ποινές, οι οποίες σχετίζονται με τη θέση κληρικού σε υποχρεωτική ή δυνητική αργία και παύση από την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων του στην περίπτωση που ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη για κακούργημα ή κάποιο από τα προαναφερόμενα αδικήματα. Τέτοιες ποινές επιβάλλονται από τα αρμόδια εκκλησιαστικά δικαστήρια λειτουργούντα ως οιονεί πειθαρχικά όργανα, τα οποία επιλαμβάνονται επί σοβαρών εσωτερικών κανονικών παραπτωμάτων, έχουν δικαιοδοσία επί κληρικών και μοναχών κι επιβάλλουν πειθαρχικές κυρώσεις.

Το Κράτος εξ ίδιας βουλήσεως λόγω της ιδιαίτερης αξίας και της ηθικής σημασίας που προσδίδεται στους Κληρικούς, της αναμφισβήτητης προσφοράς της Ορθοδόξου Εκκλησίας στους εθνικούς αγώνες για ελευθερία και ανεξαρτησία αλλά και για την στήριξη της ελληνικής κοινωνίας όπως της διάθεσης εκκλησιαστικής περιουσίας για εθνικούς ή κοινωφελείς σκοπούς, αποφάσισε να καλύπτει τη μισθοδοσία των Κληρικών. Ακριβώς αυτή η απόφαση που ενέχει υψηλή συμβολική και ηθική αξία, επιβάλλει, μεταξύ άλλων και για την προστασία του κύρους του λειτουργήματος του Κληρικού, ως ελάχιστο μέτρο την περικοπή ή ακόμα και την πλήρη διακοπή της μισθοδοσίας τους και ταυτόχρονη κένωση της οργανικής θέσης που κατέχουν κατά τον χρόνο τελέσεως κακούργημα ή ενός εκ των προαναφερόμενων αδικημάτων εάν ασκηθεί ποινική δίωξη ή εάν καταδικαστούν σε τελεσίδικο βαθμό, αντίστοιχα.

Επιπλέον, με τα άρθρα 347-348 του ν. **4957/2022** (Α' 141) επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην οργάνωση και λειτουργία της Εκκλησίας Ελλάδος και της Εκκλησίας Κρήτης, γεγονός το οποίο συμβάλλει στην αυξημένη αξιοπιστία των θεσμών.

Το νομικό καθεστώς των Εκκλησιαστικών Επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη Δωδεκάνησο παρέμενε αρρυθμιστο από το 1947 με προφανή αρνητικά αποτελέσματα για το Κράτος, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, τους Κληρικούς και εκκλησιαστικούς υπαλλήλους των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και, φυσικά, τους πολίτες που ασπάζονται την Ορθοδοξία.

Ο ν. **4957/2022** (Α' 141) είναι ο πρώτος νόμος που ρυθμίζει κατά τρόπο συνολικό και συστηματικά διαρθρωμένο το καθεστώς των Εκκλησιαστικών Επαρχιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη Δωδεκάνησο από την απελευθέρωση και την ένωση της Δωδεκανήσου με την Ελλάδα (άρθρ. 14 του ν.δ. 423/1947 [Α' 226], άρθρ. 1 του ν. 518/1948 [Α' 7]). Καθόσον αφορά στην εκκλησιαστική κατάσταση της Δωδεκανήσου, με το άρθρο 2 περίπτ. γ' του ν. 510/1947 (ΦΕΚ Α' 298) εισήχθησαν στη Δωδεκάνησο μόνο τα άρθρα 50 έως 55 του ν.δ. 671/1943 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 324), τα οποία διελάμβαναν περί γάμων και μνηστείας, ενώ, με το άρθρο μόνο παρ. 1 του ν.δ. 1062/1949 (ΦΕΚ Α' 211) προβλέφθηκε η δυνατότητα επεκτάσεως στη Δωδεκάνησο, με β. δ/τα, νομοθετημένων αρμοδιότητας του τότε Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας

(όπως: δια την επέκτασιν εις την Δωδεκάνησο των διεπουσών το Ταμείον Ασφαλίσεως Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος (Τ.Α.Κ.Ε.) διατάξεων (βλ. το από 7.2.1950 Β.Δ., ΦΕΚ Α 46/16.2.1950), την επέκτασιν διαφόρων διατάξεων εκκλησιαστικών νόμων (βλ. το από 18.2.1955 Β.Δ., ΦΕΚ Α 62/14.3.1955, βλ. επίσης Ολομ ΣτΕ 2081/1950), καθώς και των διατάξεων, σχετικά με τις υπέρ του ΤΑΚΕ εισφορές (βλ. το 107/1963 ΒΔ, ΦΕΚ Α 20).

Μεταγενεστέρως, μάλιστα εξεδόθη και το ν.δ. 295/1969 (Α' 194/25.9.1969), με το οποίο καθορίσθηκαν οι πάγιες αποδοχές των Μητροπολιτών των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και ρυθμίστηκαν άλλα, σχετικά με οικονομικές παροχές προς αυτούς ζητήματα. Εξάλλου, από την ερμηνευτική δήλωση που περιελήφθη στο άρθρο 2 του Συντάγματος του 1952 και καλύπτει κατά την έννοιά της και τη Δωδεκάνησο, τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 3 του «Συντάγματος» του 1968, του άρθρου 1 του «Συντάγματος» του 1973, του άρθρου 3 παρ. 1 και 2 του ισχύοντος Συντάγματος, καθώς και του άρθρου 1 παρ. 2 του προϋσχύσαντος ν.δ. 126/1969 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 27) και του άρθρου 1 παρ.3 του ν. 590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (ΦΕΚ Α' 146), συνάγεται ότι από της απελευθέρωσης και ένωσης της Δωδεκανήσου με την Ελλάδα και εφεξής, η Ορθόδοξη Εκκλησία στη Δωδεκάνησο, ήτοι οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου, τελεί υπό ιδιαίτερο καθεστώς, υπαγόμενη άμεσα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο (βλ και ΣτΕ 603/2009, 3237/2000, ΟΛΣτΕ 3768/2009, ΣτΕ 1999/2018 σκ. 17).

Με τα άρθρα 317-146 του Μέρους Γ' «Εκκλησιαστικές Επαρχίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη Δωδεκάνησο και άλλες διατάξεις» του **ν.4957/2022** (Α' 141) επιλύθηκε οριστικά ένα πρόβλημα που παρέμενε άλυτο επί 75 έτη. Κατ' αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην οργάνωση και διοίκηση των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου και η πληρέστερη κάλυψη των λατρευτικών, ποιμαντικών και προνοιακών αναγκών των πιστών, καθώς και η ασφάλεια δικαίου σε ό,τι αφορά στο σχετικό νομοθετικό πλαίσιο.

Τέλος, ως προς το Άγιο Όρος ισχύει το αυτοδιοίκητο όπως κατοχυρώνεται στο **άρθρο 105 του Συντάγματος**: «1. Η χερσόνησος του Άθω, από τη Μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι, σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άθικτη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Όλοι όσοι μονάζουν σ' αυτό αποκτούν την Ελληνική ιθαγένεια μόλις προσληφθούν ως δόκιμοι ή μοναχοί, χωρίς άλλη διατύπωση. 2. Το Άγιο Όρος διοικείται, σύμφωνα με το καθεστώς του, από τις είκοσι Ιερές Μονές του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρη η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτο. Η διοίκησή του ασκείται από αντιπροσώπους των Ιερών Μονών, οι οποίοι αποτελούν την Ιερή Κοινότητα. Δεν επιτρέπεται καμία απολύτως μεταβολή στο διοικητικό σύστημα ή στον αριθμό των Μονών του Αγίου Όρους, ούτε στην ιεραρχική τάξη και τη θέση τους προς τα υποτελή τους εξαρτήματα. Απαγορεύεται να εγκαταβιώνουν στο Άγιο Όρος ετερόδοξοι ή σχισματικοί. 3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορειτικών καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας τους γίνεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, τον οποίο, με σύμπραξη του αντιπροσώπου του Κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι Ιερές Μονές και τον επικυρώνουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Βουλή των Ελλήνων. 4. Η ακριβής τήρηση των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους, στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. 5. Οι πιο πάνω εξουσίες του Κράτους ασκούνται από διοικητή, του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται με νόμο. Με νόμο επίσης καθορίζονται η δικαστική εξουσία που ασκούν οι μοναστηριακές αρχές και η Ιερή Κοινότητα, καθώς και τα τελωνειακά και φορολογικά πλεονεκτήματα του Αγίου Όρους».

Ειδικότερα, για το Άγιο Όρος έχει εφαρμογή το **ν.δ.10/16-9-1926**: «Περί κυρώσεως του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Όρους» (Α΄309), όπως ισχύει.

β. Αριθμητικά στοιχεία

Στην Ελλάδα σήμερα υφίστανται ενενήντα έξι (96) Ι. Μητροπόλεις και μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία, όπως αναφέρονται αναλυτικά στο [Επίμετρο \(πίνακας iii\)](#).

Με βάση τα διαθέσιμα στην υπηρεσία στοιχεία, επί του συνόλου των Ι. Μητροπόλεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα, **οι υφιστάμενοι ενοριακοί και μοναστηριακοί Ι. Ναοί, μόνον, ανέρχονται σε εννέα χιλιάδες οκτακόσιους είκοσι πέντε (9.825)**, μη συνυπολογιζομένων των παρεκκλησίων, εξωκκλησίων, προσκυνηματικών, ιδιόκτητων και κοιμητηριακών Ναών και των λοιπών χώρων θρησκευτικού ενδιαφέροντος.

Αναλυτική καταγραφή με τον αριθμό των Ενοριών και Ι. Μονών (βάσει του οποίου προκύπτει και ο ανωτέρω υπολογιζόμενος συνολικός αριθμός Ι. Ναών στην Επικράτεια), ανά Μητρόπολη, παρατίθεται επίσης στο [Επίμετρο \(πίνακας iii\)](#).

Κατά το έτος **2021** δημοσιεύθηκαν τρία (3) Προεδρικά Διατάγματα (π.δ.) για την ίδρυση Ενοριών, ενώ υποβλήθηκαν και δύο (2) αιτήματα έκδοσης π.δ/των για ίδρυση Ιερών Μονών, των οποίων η δημοσίευση εκκρεμούσε κατά την 31-12-2021.

γ. Περιστατικά

Για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, στους χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος της Ορθόδοξης Εκκλησίας συγκαταλέγονται οι κάθε είδους Ι. Ναοί¹⁷, οι Ι. Μονές, τα μνημεία θρησκευτικού χαρακτήρα (όπως π.χ. ο Ιερός Βράχος του Αρείου Πάγου, απόπου ο Απόστολος Παύλος κήρυξε στους Αθηναίους, τα παρόδια εικονοστάσια), τα Εκκλησιαστικά Σχολεία και τα Κοιμητήρια.

Τα περιστατικά που παρουσιάζονται κατωτέρω είναι μόνο όσα γνωστοποιήθηκαν στην Υπηρεσία στο πλαίσιο του Δικτύου καταγραφής και ως εκ τούτου, σε καμία περίπτωση, δεν αποτελούν εξαντλητική καταγραφή του συνόλου των συμβάντων που έλαβαν χώρα σε βάρος θρησκευτικών χώρων της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά το έτος 2021.

Για το έτος **2021**, έχουν καταγραφεί **τριακόσια εβδομήντα (370)** περιστατικά, ως ακολούθως:

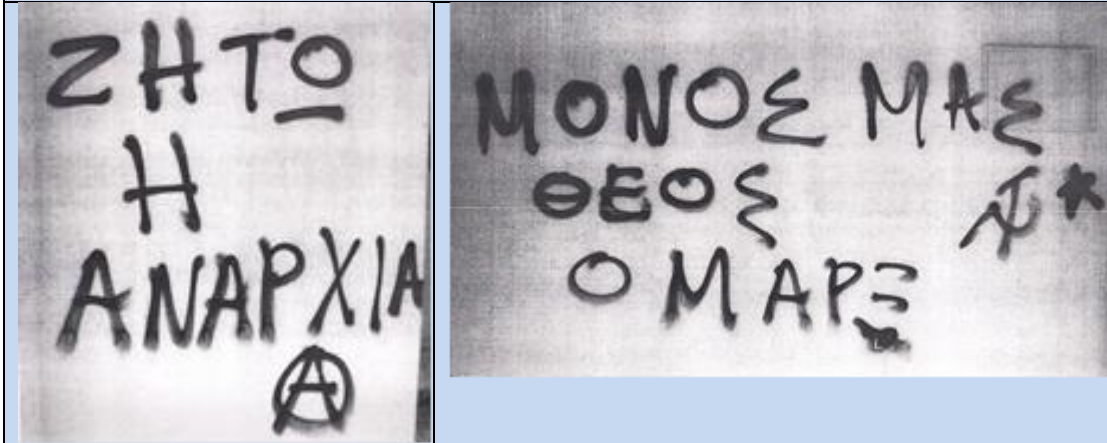
A/A	1.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, Αλέα Τρίπολης Αρκαδίας
Ημερομηνία	5 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση παραθύρου αποθήκης Ναού, είσοδος σε αυτήν, καταστροφή και απόπειρα αφαίρεσης μεγάλου χάλκινου δίσκου. Συνολικό κόστος ζημιών περ. 500€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός

¹⁷ Οι Ιεροί Ναοί της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 1 του αρ. 8/79 Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών» διακρίνονται σε: α) Ενοριακούς, στους οποίους υπάγονται τα Παρεκκλήσια και Εξωκλήσια τούτων, β) Προσκυνηματικούς ή επικουρούντας κοινωφελείς σκοπούς και Ιδρύματα της Εκκλησίας, γ) Ιδιόκτητους και δ) Ναούς Κοιμητηρίων. Σύμφωνα δε με το άρθρο 1 του αρ. 7/2015 Κανονισμού της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της εν Κρήτη Ορθόδοξης Εκκλησίας «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών της Ιεράς Αρχιεπισκοπής και των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας Κρήτης»: «Οι Ιεροί Ναοί της Ιεράς Αρχιεπισκοπής και των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας Κρήτης διακρίνονται σε: α) Ενοριακούς Ιερούς Ναούς, στους οποίους υπάγονται τα Παρεκκλήσια και Εξωκλήσια αυτών, β) Προσκυνηματικούς Ιερούς Ναούς, γ) Ναούς Ιερών Μονών και Ησυχαστηρίων, δ) Ιδιωτικούς και Ιδρυματικούς Ιερούς Ναούς, ε) Ιερούς Ναούς Κοιμητηρίων».

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη επ'αυτοφόρω και σχηματίσθηκε δικογραφία
-----------------------------------	---

A/A	2.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (εντός Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου)
Ημερομηνία	5 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων «ΖΗΤΩ Η ΑΝΑΡΧΙΑ» και «ΜΟΝΟΣ ΜΑΣ ΘΕΟΣ Ο ΜΑΡΞ» μαζί με το σύμβολο της Αναρχίας και το σφυροδρέπανο στους τοίχους και τα προπύλαια του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	3.
Τοποθεσία	Γραφεία Ι. Μητροπόλεως Πειραιώς
Ημερομηνία	7 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Ανάρτηση πανό με τη φράση «ΠΟΣΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΑΚΟΜΑ; LOCK DOWN ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΚΧ ΦΑΒΕΛΑ»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

A/A	4.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου, Αχαρνές Αττικής
Ημερομηνία	8 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον ανασφάλιστο Ναό και αφαίρεση παγκαριού, το οποίο περιείχε 400 ευρώ
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	5.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, Περιστερί Αττικής
Ημερομηνία	9 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση παγκαριού με δωρεές πιστών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	6.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Μηνά, Ηράκλειο Κρήτης
Ημερομηνία	10 Ιανουαρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Ρίψη κόκκινης μπογιάς στην τοιχοποιία του Ναού και αναγραφή με σπρέι μαύρου χρώματος του συνθήματος "ΔΕΥΤΕ ΛΑΒΕΤΕ ΙΟ"
Δράστης/ες	3 άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	7.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Αψάλου Αλμωπίας Πέλλας
Ημερομηνία	18/19 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση 3 λουκέτων κεντρικής εισόδου, είσοδος στο Ναό και κλοπή 6 σιδερένιων καθισμάτων, 2 σημαίων, 1 βραστήρα, 1 τραπεζομάντηλου κεντητού, και περ. 3 λίτρων ελαιολάδου. Πρόκληση φθορών στο παγκάρι έξωθεν του Ναού. Συνολική αξία κλοπιμαίων και φθορών 300€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Αναζήτηση δραστών

A/A	8.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υπαπαντής του Κυρίου (11ος αι.) της Ι. Μονής Παναγίας Καστριανών, Παλαιό Πυλί, Κώς
Ημερομηνία	19 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παράνομη κοπή δέντρου αρχαιολογικού χώρου έξωθεν της Μονής, θραύση της θύρας της Μονής και καταστροφή σιτηών παραθύρων Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	9.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού Νίππους Χανίων
Ημερομηνία	20 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου και κλοπή περ. 1000-1500€
Δράστης/ες	Ενεργείται προανάκριση
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	10.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Μαρκόπουλο Αττικής
Ημερομηνία	23 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής χρημάτων από το παγκάρι. Οι δράστες έγιναν αντιληπτοί από γείτονα παρακείμενης οικίας και τράπηκαν σε φυγή δίχως να ολοκληρώσουν την ενέργεια τους
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 άγνωστος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Ο ένας δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	11.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πέτρου, Αχαρνές Αττικής
Ημερομηνία	26 Ιανουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον ανασφάλιστο Ναό και αφαίρεση παγκαρίου, το οποίο οι δράστες, αφού δεν κατάφεραν να παραβιάσουν, εγκατέλειψαν σε παρακείμενο χωράφι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	12. (Πλείονα περιστατικά εντός του έτους)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος Ελληνικού Αττικής

Ημερομηνία	27 Ιανουαρίου 2021 (και σε τακτά διαστήματα εντός του έτους)
Σύντομη περιγραφή	Χρωματισμός τοίχων (graffiti) με απρεπή συνθήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Ενημέρωση Δημοτικής Αρχής

A/A	13.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου Ενορίας Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Κιλκίς
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση Ι. Παρεκκλησίου, καταστροφή μέρους του νάρθηκα, κλοπή μικρού ποσού χρημάτων, κεριών, τραπεζομάντηλων και οικιακών σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	14.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Ενορίας Αγίου Νικολάου, Πυλί, Κως
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και καταστροφή κεντρικής θύρας και καταστροφή παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	15.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος Αντιμάχειας, Κως
Ημερομηνία	Ιανουάριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	16.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Βαθύλακος Κοζάνης
Ημερομηνία	4 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 20€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	17.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Ξάνθη
Ημερομηνία	5 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξώθυρας, αφαίρεση μίας κολυμβήθρας και ενός αναπηρικού αμαξιδίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	18.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Γεωργίου, Μεσσήνη Μεσσηνίας
Ημερομηνία	6 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών μικρής έκτασης εντός του Ναού κατά την απόπειρα αφαίρεσης ελαίου. Απόπειρα αφαίρεσης ελαίου και από μνήματα του Δημοτικού Κοιμητηρίου Μεσσήνης, όπου βρίσκεται ο Ναός

Δράστης/ες	1 ημεδαπή
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστιδα συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	19.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Καμάρες Χαλκίδας
Ημερομηνία	10 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος εντός του αύλιου χώρου του Εκκλησιαστικού Γηροκομείου, θραύση πλαϊνού παραθύρου του Ναού, είσοδος σε αυτόν και αφαίρεση μικρού χρηματικού ποσού από παγκάρι. Δράστης ανακάτεψε όλο το χώρο του Ναού, προκάλεσε φθορές σε δύο πλαϊνές πόρτες αυτού και έθραυσε και άλλα δύο πλαϊνά παράθυρα
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	20.
Τοποθεσία	Πνευματικό Κέντρο Ι. Ναού Αγίων Θεοδώρων Γαργηττού, Γέρακας Αττικής
Ημερομηνία	12 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και απόπειρα κλοπής
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

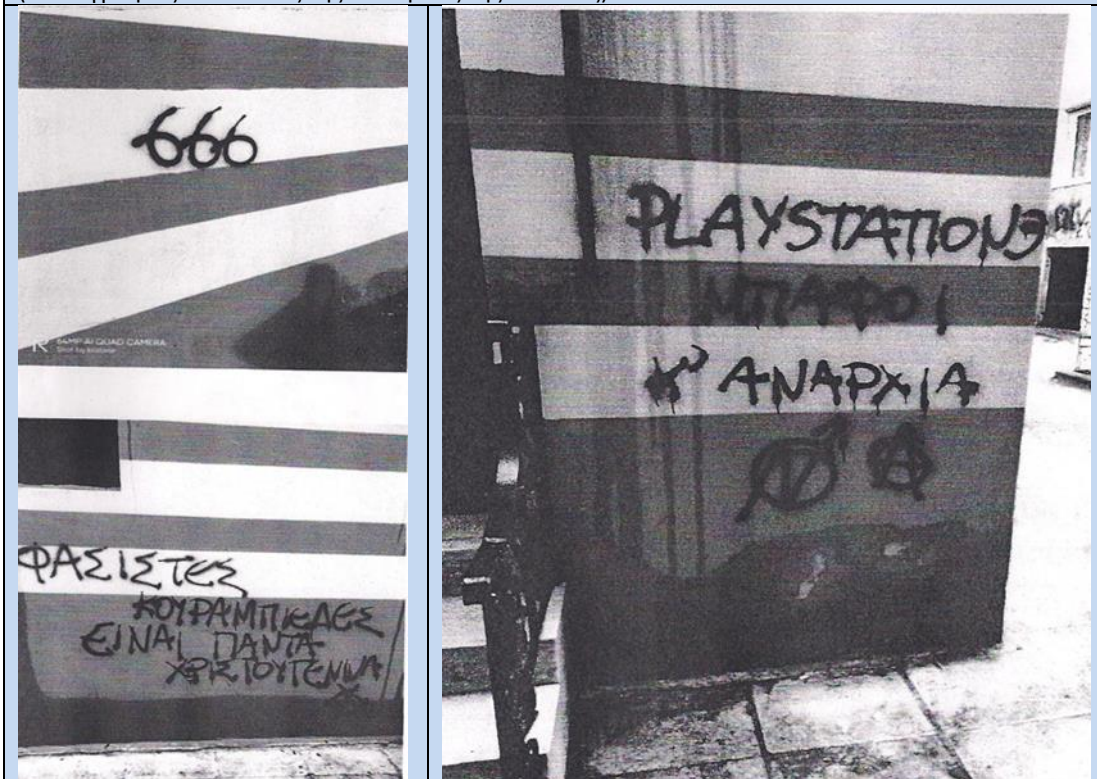
A/A	21.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακό Παρεκκλήσιο Αγίου Νικολάου, Καρποφόρα Μεσσήνης Μεσσηνίας
Ημερομηνία	15 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Εκδήλωση πυρκαγιάς και ολοσχερής καταστροφή του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση από την αρμόδια Π.Υ.

A/A	22.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, Σωζόπολη Χαλκιδικής
Ημερομηνία	16 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση παραθύρου βόρειας πλευράς Ναού, είσοδος εντός, πρόκληση φθορών στις κλειδαριές του Ιερού, της εσωτερικής αποθήκης και του παγκαριού και αφαίρεση, μόνον από τον χώρο της εσωτερικής αποθήκης, 5-6 δοχείων ελαιολάδου αξίας περίπου 100 ευρώ
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	23.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίων Αποστόλων Κυψέλης, Αθήνα
Ημερομηνία	16 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή αναρχικών συμβόλων και συνθημάτων στους τοίχους του Ναού «666, ΦΑΣΙΣΤΕΣ ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ, PLAYSTATION ΜΠΑΦΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΑ»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
Παρατηρήσεις	Πρόκειται για ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας Ναό, ο οποίος ανηρέθη από τον ήρωα της Επανάστασης του 1821 και

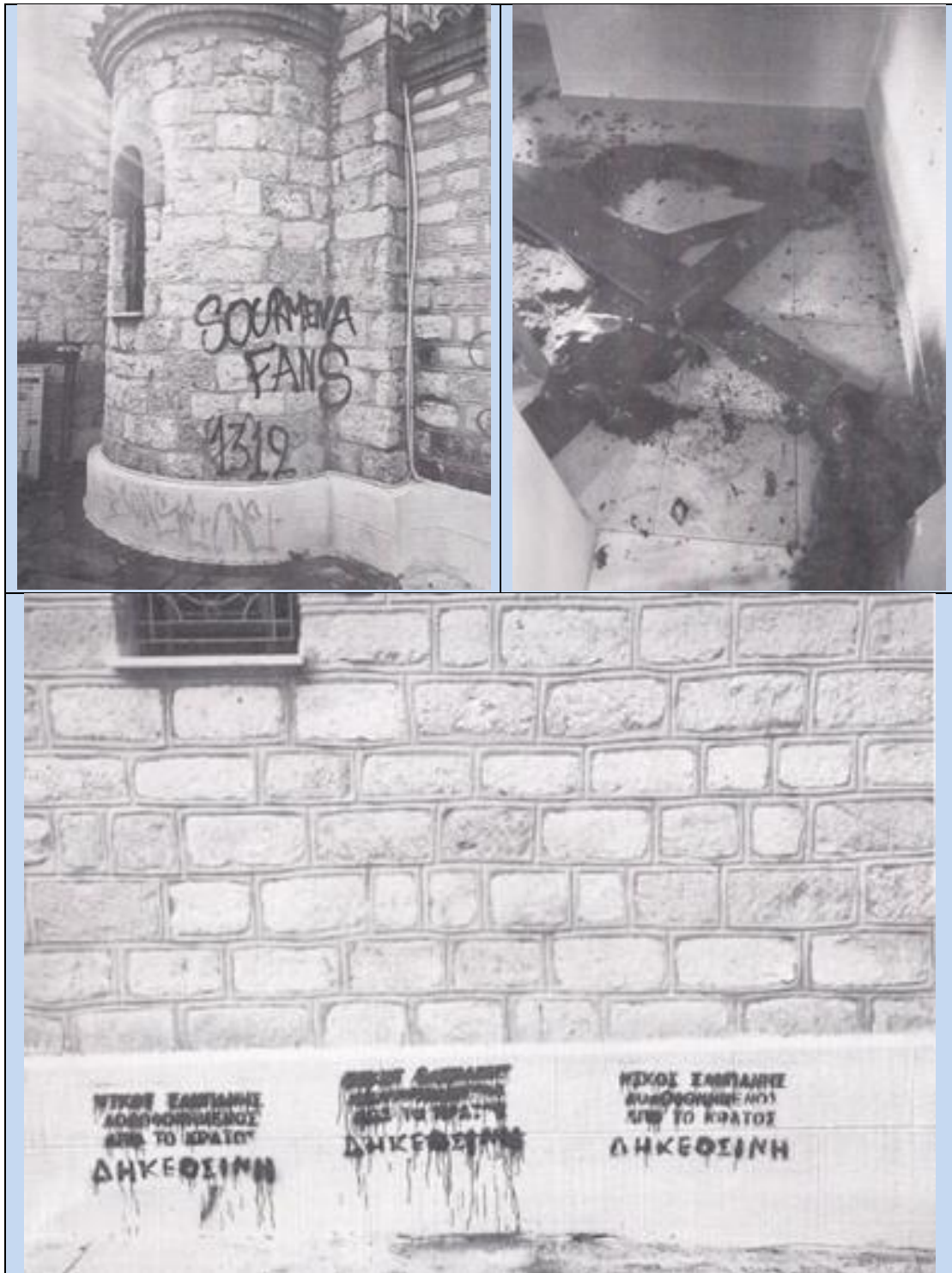
Πρωθυπουργό της Ελλάδος Κωνσταντίνο Κανάρη και ανήκει στην Ενορία Αγίου Γεωργίου Κυψέλης

(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	24. (Πλείονα περιστατικά εντός του έτους)
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικό Παρεκκλήσιο Αγίων Κοσμά και Δαμιανού Ακρωτηρίου Ελληνικού Αττικής
Ημερομηνία	21 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί στον εξωτερικό χώρο: α) σπάσιμο των ελαιοδένδρων, β) καταστροφή των εξωτερικών ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, γ) σπάσιμο των κιγκλιδωμάτων της περιφραξης και της κεντρικής εισόδου του χώρου του Ναού, δ) αναγραφή συνθημάτων: «SOURMENA FANS 1312, ΝΙΚΟΣ ΣΑΜΠΑΝΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΗΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΔΗΚΕΟΣΙΝΗ»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία στην Αστυνομία και ενημέρωση Δημοτικής Αρχής
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	25.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Ζωοδόχου Πηγής, Πειραιάς
Ημερομηνία	26/27 Φεβρουαρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από την ανοιχτή πόρτα της αυλής στον προαύλιο χώρο που βρίσκεται δίπλα από τον Ναό και εν συνεχεία από ανοιχτή πόρτα στο χώρο εκδηλώσεων που βρίσκεται δίπλα από τον Ναό. Παραβίαση και κλειδαριάς ξύλινης πόρτας αποθήκης, προκαλώντας φθορές στην κλειδαριά και κλοπή 1670€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	26.
Τοποθεσία	Δημοτικό Κοιμητήριο Ελαιοχωρίου Αρκαδίας
Ημερομηνία	Αρχές Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε οικογενειακό τάφο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	27.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Σούρμενων, Ελληνικό Αττικής
Ημερομηνία	3 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή σε τοιχία του Ναού με χρήση σπρέι μωβ χρώματος του συνθήματος: «ΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΠΕΡΓΕΙΑ ΠΕΙΝΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΦΟΝΤΙΝΑ» και του σήματος της Αναρχίας και με χρήση stencil και μαύρης μπογιάς του συνθήματος: «ΣΕ ΕΝΑΝ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟ ΚΟΣΜΟ ΔΕΝ ΑΝΑΠΝΕΟΥΜΕ ΠΑΡΑΜΟΝΟ ΟΤΑΝ ΜΕ ΑΥΤΟΝ ΣΥΓΚΡΟΥΟΜΑΣΤΕ» καθώς και του σήματος της Αναρχίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	28.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Άνω Καστελλιανών, Δήμου Μινώα Πεδιάδος
Ημερομηνία	7 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης και φθορά υαλοπινάκων εισόδου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	29.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Σαράντα Μαρτύρων Νεροκούρου Χανίων
Ημερομηνία	9 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παραθύρου Ναού, είσοδος σε αυτόν και αφαίρεση από την Αγία Τράπεζα ξύλινης λειψανοθήκης με δύο τεμάχια λειψάνων των Αγίων Σαράντα Μαρτύρων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	30.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Νικολάου Νεροκούρου Χανίων
Ημερομηνία	9 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση βόρειου παραθύρου Ναού και πρόκληση φθορών χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	31.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Κάτω Γέφυρα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	9 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό από το παράθυρο, άνευ παραβίασης και αφαίρεση ξύλινου κυτίου από το παγκάρι, με περίπου 200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	32.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Σχολάρι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	11 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση τριών παραθύρων του Ναού, είσοδος εντός αυτού, θραύση προστατευτικού υαλοπίνακα ι. εικόνας και αφαίρεση τιμαλφών αφιερωμάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	33.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Αμπέλων Βισαλτίας, Σέρρες
Ημερομηνία	12 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη είσοδο στο περιφραγμένο κοιμητήριο και αφαίρεση αγνώστου αριθμού εντάφιας μεταλλικών αντικειμένων (καντήλια, σταυροί, ανθοδοχεία και άλλα σκεύη) από τα μνήματα, με πρόκληση φθορών σε αυτά
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	34.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, Στύλος Αποκορώνου Χανίων
Ημερομηνία	Μεταξύ 14 και 18 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού, αφαίρεση δύο προβολέων φωτισμού και χρημάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	35.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων Αταλάντης Φθιώτιδας
Ημερομηνία	18/19 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση νότιας εισόδου του Ναού με θραύση κλειδαριάς και εσωτερικών συρτών και είσοδος σε αυτόν χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	36.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Βαρβάρα Χαλκιδικής
Ημερομηνία	20 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παραθύρου με αιχμηρό αντικείμενο και αφαίρεση αναθημάτων από ι. εικόνα, αξίας περίπου 3.500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	37.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, Μονοπήγαδο Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	20/21 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου Ναού, είσοδος σε αυτόν και αφαίρεση αγνώστου χρηματικού ποσού από το παγκάρι καθώς και Ι. Σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	38.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ιωάννη, Μυτιλήνη Λέσβου
Ημερομηνία	24 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση σιδερένιας πόρτας Ναού, είσοδος εντός αυτού και απόπειρα αφαίρεσης, με την βοήθεια μεταλλικής ράβδου, περιεχομένου παγκαρίου. Πρόκληση φθορών (κλειδαριά) συνολικής αξίας 20€
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν και σχηματίστηκε δικογραφία
A/A	39.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Αθανασίου, Ελληνικό Φαρσάλων Λάρισας
Ημερομηνία	24/25 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 5 παλαιών φορητών ι. εικόνων από το Τέμπλο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	40.
Τοποθεσία	Μετόχι Ι. Μονής Παναγίας Κανδήλας Τρίπολης Αρκαδίας
Ημερομηνία	26 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους της ΔΕΗ εισήλθαν εντός του Ι. Μετοχίου και με τη μέθοδο της απασχόλησης των μοναζουσών, κατάφεραν να αποσπάσουν συνολικό χρηματικό ποσό 1750€ και ένα κινητό τηλέφωνο
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Ταυτοποίηση ενός δράστη και σχηματισμός δικογραφίας
A/A	41.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Σοφίας, Ιωάννου Χρυσοστόμου και Σπυρίδωνος Καρδίτσας
Ημερομηνία	27 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας και παγκαρίου Ναού και κλοπή περ. 150-200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	42.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ευσταθίου, Σέσι Κορωπίου Αττικής
Ημερομηνία	27 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση κλειδαριάς κεντρικής θύρας, καθώς και παραθύρου στο βόρειο μέρος του Ναού, είσοδος εντός, θραύση λουκέτου παγκαρίου και κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού, ρίψη ι. εικόνων στο πάτωμα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	43.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου εν Βουνένοις, Αρτέμιδα Αττικής
Ημερομηνία	31 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση σιδερένιου κιγκλιδώματος παραθύρου, είσοδος εντός και αφαίρεση 3 παγκαρίων με ποσό περ. 500€

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	44.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτου Ασφενδίου, Κως
Ημερομηνία	Μάρτιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και απόπειρα καταστροφής του παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	45.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (στην κορυφή του όρους Δίκαιος), Ζιά, Κως
Ημερομηνία	Μάρτιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	46.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος Αντιμάχειας, Κως
Ημερομηνία	Μάρτιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	47.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Τραπεζουντής
Ημερομηνία	Μάρτιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός - Κλοπή καμπάνας, μανουαλίου, μικροφώνων, μεγαφώνων, καλωδίων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	48.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ηλία, επαρχιακή οδός Παλαιού Παντελεήμονα - Καλλιπεύκης Πιερίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 27 Μαρτίου και 2 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση τεσσάρων παλαιών ι. εικόνων 19 ^{ου} αι.
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	49.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Κάτσικας Ιωαννίνων
Ημερομηνία	3 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου προθαλάμου Ναού και αφαίρεση μικρού ποσού από παγκάρι. Απόπειρα διάρρηξης κύριας εισόδου Ναού και πρόκληση φθοράς σε αυτήν
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	50.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Στόμιο Λάρισας

Ημερομηνία	Μεταξύ 29 Μαρτίου και 4 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 3 ι. εικόνων και ι. Λαβίδος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	51.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Παλλήνη Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 3 και 5 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και κλοπή 300€ από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	52.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Θεοδώρων, Ελληνικό Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης Κορινθίας
Ημερομηνία	5 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας και αφαίρεση ι. εικόνας των Αγίων Θεοδώρων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	53.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Πλατανάκι Μαραθώνα Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 Μαρτίου και 6 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, ανατροπή παγκαρίου, αποκόλληση χρηματοκιβωτίου από τσιμεντένια βάση, μεταφορά του πλησίον εισόδου και προσπάθεια παραβίασής του, η οποία τελικώς εγκαταλήφθηκε καθώς διαπιστώθηκε ότι δεν περιείχε χρήματα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	54.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (εντός Πολυτεχνειούπολης Ζωγράφου)
Ημερομηνία	Μεταξύ 8 και 10 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους και τα προπύλαια του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	55.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Ζήρου Σητείας
Ημερομηνία	9/10 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	56.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Νικολάου, Ραφήνα Αττικής
Ημερομηνία	10/11 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη, απόπειρα κλοπής και πρόκληση μικρών φθορών στα ερμάρια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	57.
Τοποθεσία	I. Παρεκκλήσιο Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνα Αττικής
Ημερομηνία	10/11 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, διάρρηξη παγκαρίου και αφαίρεση περίπου 50€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	58.
Τοποθεσία	I. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Παλλήνη Αττικής
Ημερομηνία	11/12 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παραθύρου και κλοπή 150€ από παγκαρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	59.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Νικολάου, Πάτρα Αχαΐας
Ημερομηνία	12 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε στον ναό με την πρόφαση της ατομικής προσευχής και χωρίς να γίνει άμεσα αντιληπτός αφαίρεσε από συρτάρι δυο σακουλάκια περιέχοντα το χρηματικό ποσό των 40€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	60.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Ανθήλης Λαμίας Φθιώτιδας
Ημερομηνία	15 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε 20 μνήματα, χρωματίζοντας με μπλε σπρέι τις φωτογραφίες των ενταφιασμένων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	61.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Παντελεήμονος Παλαιού Ολβίου Ξάνθης
Ημερομηνία	15 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαρίου και αφαίρεση περιεχομένου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	62.
Τοποθεσία	I. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Ύδρα
Ημερομηνία	16 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστες επιχειρήσαν δύο φορές να εισέλθουν εντός του ναού, προκαλώντας φθορές στην κλειδαριά της κεντρικής θύρας
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	63.
Τοποθεσία	I. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Δοκός Χαλκίδας Ευβοίας
Ημερομηνία	17 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή αγνώστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	64.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής, Σπάτα Αττικής
Ημερομηνία	18 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση πλαϊνού παραθύρου με θραύση του υαλοπίνακα, είσοδος στο εσωτερικό, πρόκληση αναστάτωσης στον κυρίως Ναό και στον πρόναο και κλοπή 1.000€ περίπου. Οι δράστες προτού εισέλθουν στο ναό ανέβηκαν στο σκέπαστρο της κύριας εισόδου και ξήλωσαν τη σειρά του συναγερμού που βρισκόταν εκεί
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	65.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Κοιμήσεως Θεοτόκου Ραφήνα Αττικής
Ημερομηνία	18/19 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας. Πρόκληση φθοράς και διάρρηξη παγκαριού και αφαίρεση περίπου 30€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	66.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Μακύνεια Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	19 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό, αφαίρεση κανδηλίων και κηροπηγίων εκτιμώμενης αξίας περίπου 2.000€, πρόκληση εκτεταμένων φθορών και βεβήλωση Ναού και Αγίας Τράπεζας με θραύση και ρίψη ιερών αντικειμένων στο έδαφος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	67.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου, Εξάρχεια Αθηνών
Ημερομηνία	24 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Ομάδα μασκοφόρων βανδάλισε τον βόρειο τοίχο του Ναού (επί της οδού Μετσόβου) με την αναγραφή του συνθήματος «FUCK CHURCH» και αναρχικού συμβόλου (γράμμα Α μέσα σε κύκλο)
Δράστης/ες	3 άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	68.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου, οικισμού Αγίου Αντωνίου Λασιθίου
Ημερομηνία	25 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου Ναού με υλικές ζημιές, κλοπή περίπου 80€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	69.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Προδρόμου, Κουνάλι Αγίου Νικολάου Λασιθίου
Ημερομηνία	25/26 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξωτερικής ξύλινης πόρτας κεντρικής εισόδου με πρόκληση υλικών ζημιών, θραύση κλειδαριάς παγκαρίου και κλοπή περίπου 80€. Συνολική αξία ζημιών περίπου 200€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	70.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Νέας Μακρίσης Δομοκού Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 23 Αυγούστου 2020 και 27 Απριλίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση από μνημείο μιας επιγραφής με τη φράση: "Πολλά προσέφερες, πολλά υπέφερες, λίγα χάρηκες, η εγγονή σου Ευαγγελία"
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	71.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Αθανασίου, Μελιταία Δομοκού Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 23 και 27 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη πόρτα και αφαίρεση της εικόνας του Μεγάλου Αρχιερέως Χριστού από το Ιερό Βήμα, απροσδιόριστης ηλικίας και αξίας, καθώς και δύο επιτραπέζιων κηροπηγίων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	72.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Μαρκόπουλου Αττικής
Ημερομηνία	30 Απριλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθοράς στον τοίχο περιμετρικά του Κοιμητηρίου γράφοντας πιθανόν με σπρέυ χρώματος μαύρου «ΖΗΤΩ Η ΑΝΑΡΧΙΑ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΝ Β.ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟ»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	73.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου Μαυροκάμπια Ζηπαρίου, Κως
Ημερομηνία	Απρίλιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	74.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος Ασκών, Δήμου Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	1 ^η Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και αφαίρεση περίπου 20€ από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	75.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Ύδρα
Ημερομηνία	3/4 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθοράς (στόμωση) στην κλειδαριά του Ναού και παράνομη είσοδος
Δράστης/ες	3 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Ένας εκ των τριών δραστών συνελήφθη και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	76.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Σβωλείκα Γαρέας Αρκαδίας
Ημερομηνία	4 Μαΐου 2021

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Ναού, είσοδος εντός και αφαίρεση 50€ από παγκάρι
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	77.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Γαρέα Αρκαδίας
Ημερομηνία	6 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό και διερεύνηση όλων των χώρων, δίχως να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 άγνωστος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	78.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Παναγίας Θεοτόκου, Πολύραχος Κοζάνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 21 Νοεμβρίου 2020 και 7 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό και κλοπή: (α) 1 αρτοφορίου από την Αγία Τράπεζα και (β) των 2 βημόθυρων της Ωραίας Πύλης, τα οποία ήταν ξύλινα και αγιογραφημένα. Τα ως άνω κλαπέντα χρονολογούνται από το 1600, σύμφωνα με την αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία και είναι απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	79.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Περιοχή Αη Γεώργη Ερέτριας Ευβοίας
Ημερομηνία	7 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 30 περίπου ι. εικόνων, των σκευών της Αγίας Τράπεζας και των επιχρυσωμένων Ιερών Σκευών, των Ευαγγελίων, των καλυμμάτων, της κολυμβήθρας, της Εικόνας του Δεσπότη Χριστού, 10 περίπου ξύλινων καθισμάτων, του Εσταυρωμένου και προσπάθεια αποξήλωσης της οροφής του Ιερού η οποία είναι κατασκευασμένη από μολύβι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	80.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Αρτέμιδα Αττικής
Ημερομηνία	7 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού, κλοπή παγκαρίου με μικρό χρηματικό ποσό και ενός ηλεκτρολογικού συστήματος φωτοβολταϊκού. Βεβήλωση Ιεράς Πρόθεσης και Αγίας Τράπεζας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	81.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αλεξίου Γαρέας Αρκαδίας
Ημερομηνία	8 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό και κλοπή μεταλλικών μικροαντικειμένων συνολικής αξίας 80€. Οι προκληθείσες στον Ναό φθορές ανέρχονται στα 150 ευρώ περίπου

Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	82.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Θέση Σωτήρα Ανατολικής Φραγκίστας Αγράφων Ευρυτανίας
Ημερομηνία	9 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα, διαρρηξη παγκαρίου και αφαίρεση απροσδιόριστου ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	83.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Αλέας Αρκαδίας
Ημερομηνία	11 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Ναού και πρόκληση φθορών σε μεταλλική πόρτα. Είσοδος και έρευνα χώρων Ναού. Δράστες τράπηκαν σε φυγή μόλις ήχησε ο συναγερμός
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	84.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Βελβίτσι Πατρών
Ημερομηνία	13 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κλειδαριάς από το μικρό εκκλησάκι που βρίσκεται στο αύλιο χώρο του Ναού και αφαίρεση 10€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	85.
Τοποθεσία	Ι. Κελλίό Μετάστασης Αγίου Ιωάννου Θεολόγου, Άγιο Όρος Χαλκιδικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 Απριλίου και 15 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή διαφόρων ειδών θρησκευτικής λατρείας, ήτοι Άγια Λείψανα, δισκοπότηρα, θυμιατά, σταυρούς, άμφια, κλπ.
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	86.
Τοποθεσία	Ι. Κελλίό Αποτομής Κεφαλής Τιμίου Προδρόμου, Άγιο Όρος Χαλκιδικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 Απριλίου και 15 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή διαφόρων ειδών θρησκευτικής λατρείας, ήτοι Άγια Λείψανα, δισκοπότηρα, θυμιατά, σταυρούς, άμφια, κλπ. Μέρος των κλοπιμαίων αναγνωρίστηκαν ανεπιφύλακτα από μοναχό του Ιερού Κελιού Απότομης Τιμίου Προδρόμου, τα οποία και αποδόθηκαν, ενώ τα υπόλοιπα αποδόθηκαν σε μοναχό της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	87.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Εισοδίων Θεοτόκου, Ύδρα
Ημερομηνία	15 Μαΐου 2021

Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στην κλειδαριά του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	88.
Τοποθεσία	Γραφείο Ενορίας Αγίου Αντωνίου Σκινιά, Δήμου Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	20 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παραθύρου χωρίς απώλειες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	89.
Τοποθεσία	Πνευματικό Κέντρο και Αποθήκη Ενορίας Προφήτη Ηλία, Δήμου Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	21 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	90.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Υπάτη Λαμίας Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 και 22 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή της κλειδαριάς της εξωτερικής θύρας και του υαλοπίνακα της εσωτερικής θύρας - Ανεπιτυχής παραβίαση του χρηματοκιβωτίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	91.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Νέα Ιωνία Βόλου Μαγνησίας
Ημερομηνία	23 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπινάκων Ναού, παραβίαση παγκαρίου και κλοπή 51,80€
Δράστης/ες	1 ημεδαπή
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστιδα συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	92.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Νικόπολη Σταυρούπολης Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	23 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή από παγκάρι παρεκκλησίου του Ναού Αγίου Σπυρίδωνος κερμάτων με χρήση συρμάτινης ράβδου 50 εκατοστών, στην άκρη της οποίας είχε τοποθετηθεί μαγνήτης
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	93.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Σκεπαστό Καλαβρύτων Αχαΐας
Ημερομηνία	24 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής εισόδου Ναού και κλοπή 10€ από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	94.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Σκεπαστό Καλαβρύτων Αχαΐας
Ημερομηνία	24 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης κεντρικής εισόδου Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	95.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ραφαήλ, Κορωπί Αττικής
Ημερομηνία	26/27 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα κεντρικής θύρας, αποκοπή μπρούντζινου αετού πόρτας και είσοδος στον Ναό. Διερεύνηση συρταριών στο παγκάρι και ι. άμβωνα δίχως να αφαιρεθεί κάτι. Αποκοπή καλωδίων ρεύματος, θραύση παραθύρου στο αρχονταρίκι και κλοπή αετού πόρτας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	96.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γεννήσεως Θεοτόκου Κουμαριάς Ημαθίας
Ημερομηνία	27 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	97.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίου Νικολάου, Σπάτα Ηλείας
Ημερομηνία	26/27 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης στο Αρχονταρίκι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	98.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Επάνω Σούρπη Ανάληψης Λιβαδειάς
Ημερομηνία	Μεταξύ 26 και 28 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπάνας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	99.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ελευθερίου, Ρόδος
Ημερομηνία	28 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής εκκλησιαστικών κειμηλίων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	100.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ρόδος
Ημερομηνία	28 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 καντήλων με βάση και 1 κρεμαστού ωρολογίου τοίχου, συνολικής αξίας 200€

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	101.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου Καβαλαρίου Λαγκαδά Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	Μάιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου Ι. Παρεκκλησίου Τιμίου Σταυρού και υλικές φθορές
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

A/A	102.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Καλαθά Χανίων
Ημερομηνία	31 Μαΐου / 1 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Εκτεταμένος βανδαλισμός στο εσωτερικό του Ναού, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	103.
Τοποθεσία	Γραφείο Ενορίας Καλαθά Χανίων (απέναντι από τον Ι. Ναό Αγίου Ιωάννου Θεολόγου)
Ημερομηνία	31 Μαΐου / 1 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Εκτεταμένος βανδαλισμός στο εσωτερικό του Γραφείου, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	104.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Χωραφακίων Χανίων
Ημερομηνία	31 Μαΐου / 1 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Εκτεταμένος βανδαλισμός στο εσωτερικό του Γραφείου, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	105.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, Λεσίνι Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	2/3 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνής εισόδου, είσοδος εντός του Ναού και κλοπή 2.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	106.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου, Νέα Φιλαδέλφεια Αττικής
Ημερομηνία	4 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανοικτή κεντρική θύρα και κλοπή κεριών και 2 μεταλλικών μυροδοχείων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	107.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Άγιος Βλάσης Ηρακλείου

Ημερομηνία	5 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας με λοστό και κλοπή 2.500€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	108.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Φανερωμένης, Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία	5 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από παράθυρο γυναικωνίτη με σκοινί, χωρίς να κλαπεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	109.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελισμού Θεοτόκου, Σαϊτούρες Ρεθύμνης
Ημερομηνία	5/6 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικρού χρηματικού ποσού, ελαιολάδου και πρόκληση φθορών αξίας 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	110.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ευμενίου, Σαϊτούρες Ρεθύμνης
Ημερομηνία	5/6 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικρού χρηματικού ποσού, ελαιολάδου και πρόκληση φθορών αξίας 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	111.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Σαϊτούρες Ρεθύμνης
Ημερομηνία	5/6 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικρού χρηματικού ποσού, ελαιολάδου και πρόκληση φθορών αξίας 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	112.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής Πετρωτού Ωραιοκάστρου Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	8 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου και υλικές φθορές - Κλοπή ιερών σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	113.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Σακελλαρικού Ιωαννίνων
Ημερομηνία	9 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση μικροποσού και ενός δοχείου λαδιού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	114.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Λιθίνου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 21 Μαΐου και 10 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση 430€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	115.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής Δαφνοφύτου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 9 και 11 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	116.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Άγιος Αθανάσιος Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	11 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κοπή καλωδίου κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης, είσοδος σε εκκλησάκι που βρίσκεται στον αύλειο χώρο του Ναού και απόπειρα παραβίασης παγκαρίου χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	117.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων Βασιλόπουλου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	11 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και κλοπή μικροποσού

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	118.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Ανθήλης Λαμίας Φθιώτιδας
Ημερομηνία	12 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε μνήματα με θραύση φωτογραφιών κεκοιμημένων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	119.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Φυλής, Αττική
Ημερομηνία	12 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	120.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γεννήσεως Θεοτόκου Πετσαλίου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	13 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	121.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Μελισσοχώρι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	14 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ξύλινου παγκαριού με 400-500€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	122.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Μηνά, Ηράκλειο
Ημερομηνία	14 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη δράστη

A/A	123.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Στομίου, Κόνιτσα Ιωαννίνων
Ημερομηνία	14 /15 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος δίχως παραβίαση σε ξεχωριστό χώρο – κουζίνα της Ιεράς Μονής, κατανάλωση και αφαίρεση φαγώσιμων προϊόντων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	124.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τριών Ιεραρχών Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (εντός Πολυτεχνιούπολης Ζωγράφου)
Ημερομηνία	15 Ιουνίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους και τα προπύλαια του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	125.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Άγιος Βλάσιος Ηρακλείου
Ημερομηνία	17 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης κεντρικής θύρας με λαστό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	126.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ανάβρυτο Κιλκίς
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από κεντρική είσοδο χωρίς ίχνη διάρρηξης, θραύση κλειδαριάς παγκαριού και κλοπή 400€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	127.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνος, Κολωνός Αθηνών
Ημερομηνία	19 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστες προκάλεσαν φθορές σε εικόνες που βρίσκονται στον προαύλιο χώρο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	128.
Τοποθεσία	Ιδιωτικό Ι. Παρεκκλήσιο, Βουνιχώρα Φωκίδας
Ημερομηνία	20 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος εντός ιδιοκτησίας παθόντος, θραύση θύρας Ναού και κλοπή εικόνων, θρησκευτικών ειδών και τιμαλφών
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	129.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Καστρίτσας Ιωαννίνων
Ημερομηνία	21 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση χρηματικού ποσού περίπου 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	130.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Γερακλί Δομοκού Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 21 και 27 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον ανασφάλιστο Ναό, θραύση λουκέτων χρηματοκιβωτίου και αφαίρεση περίπου 150€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	131.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Κακιά Σκάλα Ευβοίας
Ημερομηνία	28 Ιουνίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στον εξωτερικό τοίχο του Ναού σκάβοντάς τον για να αφαιρέσουν το παγκάρι που ήταν εντός αυτού, το οποίο δεν κατάφεραν να παραβιάσουν ούτε να αφαιρέσουν. Παραβίαση κοντέινερ-αποθήκης πλησίον του Ναού και κλοπή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού συνολικής αξίας 2.350€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	132.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος Βαϊνιάς, Ιεράπετρα Λασιθίου
Ημερομηνία	Μεταξύ 1 ^{ης} Ιουνίου και 1 ^{ης} Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος χωρίς παραβίαση και κλοπή 25 καθισμάτων και 1 παλαιού πολυελαίου, συνολικής αξίας 1000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	133.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Δεματίου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 26 Ιουνίου και 1 ^{ης} Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής εισόδου, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση αγνώστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	1 Αλβανός υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	134.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Χρυσοβίτσα Ιωαννίνων
Ημερομηνία	1 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή παγκαριού, το οποίο περιείχε μικροποσό
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	135.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων, Ρόδος
Ημερομηνία	3 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση φεγγίτη και είσοδος, έρευνα χώρων Ναού. Κατόπιν ενεργοποίησης συναγερμού ο δράστης τράπηκε σε φυγή χωρίς να αφαιρέσει κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	136.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγ. Σοφίας, Λιβαδειά
Ημερομηνία	7 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπινάκων και παραθύρων, παραβίαση κεντρικής θύρας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	137.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Επάνω Επισκοπής Σητείας
Ημερομηνία	10 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	138.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ηλιούπολη Αττικής
Ημερομηνία	12 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων με υβριστικό και απειλητικό περιεχόμενο κατά της Αστυνομίας και της Κυβέρνησης σε τοιχία του Ναού από συμμετέχοντες σε πορεία
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	139.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γεννήσεως Θεοτόκου, Παναγιά Γόρτυνας Ηρακλείου
Ημερομηνία	14 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής πόρτας γραφείων Ναού, παραβίαση συρταριών γραφείου και κλοπή 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	140.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Νεοχωρίου Ιωαννίνων
Ημερομηνία	Μεταξύ 14 και 17 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη, παραβίαση παγκαριού και αφαίρεση χρηματικού ποσού περίπου 300€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	141.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Στάμνα Αιτωλικού Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	17/18 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Ι. Βήματος και κλοπή μικροποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	142.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Παλαιόκαστρο Χαλκιδικής
Ημερομηνία	18 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου, κλοπή αφιερωμάτων εφέστιας εικόνας, διάρρηξη παγκαρίου και κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	143.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Τρίλοφο Μακρακώμης Φθιώτιδας
Ημερομηνία	24 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κεντρική θύρα και κλοπή 1 χάλκινου σκεύους, 1 κεντρικής μονάδας μεγαφωνικής εγκατάστασης και 1 πλαστικής λεκάνης, συνολικής αξίας περίπου 200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	144.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Προφήτη Ηλία «Ανηφόρου», Σύμη
Ημερομηνία	25 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από κύρια ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμμία

A/A	145.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Κάτω Ξηροχώρι, Ζαχάρω Ηλείας
Ημερομηνία	26 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από πλαϊνές θύρες και κλοπή Ι. Αρτοφορίου Αγίας Τράπεζας, εξοπλισμού μικροφωνικής εγκατάστασης αξίας 5.000€ και 100€ απο το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	146.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Πλατανίτης Ναυπακτίας
Ημερομηνία	26 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φωτιάς στην Αγία Τράπεζα του Ιερού Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	147.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας, Βέλο Κορινθίας
Ημερομηνία	28 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα ξύλινης θύρας στο πίσω μέρος του Ναού, πρόκληση φθοράς στο παγκάρι και το φιλόπρωχο ταμείο και κλοπή περίπου 200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	148.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ζαρός Ηρακλείου
Ημερομηνία	28/29 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση Γραφείου Ναού και κλοπή τιμαλφών αφιερωμάτων απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	149.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Γένη Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 και 31 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	150.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Σελλί Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 και 31 Ιουλίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 90€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	151.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Αμυκλών Σπάρτης Λακωνίας
Ημερομηνία	Ιούλιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός και βεβήλωση Ναού - Καταστροφή εικόνων και κανδηλίων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	152.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος Αντιμάχειας, Κως
Ημερομηνία	Ιούλιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	153.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτου Ασφενδιού, Κως
Ημερομηνία	Ιούλιος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας και απόπειρα καταστροφής του παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	154.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Ζωοδόχου Πηγής, Ζωοδόχος Ιωαννίνων
Ημερομηνία	3 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη, παραβίαση παγκαρίου και αφαίρεση περίπου 100€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	155.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη, Κιάτο Κορινθίας
Ημερομηνία	3/4 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών αξίας περίπου 300€ και κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	156.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους, Ραφήνα Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 3 και 6 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα Γραφείου Εξωραϊστικού Συλλόγου και απόπειρα εισόδου σε αυτό. Θραύση υαλοπίνακα πλαϊνού παραθύρου Ναού, είσοδος σε αυτόν, απόπειρα ανοίγματος κυρίας εισόδου και κλοπή μικροποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	157.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Λουτρά Αγίας Παρασκευής Χαλκιδικής
Ημερομηνία	5/6 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνού παραθύρου Ναού και κλοπή 150€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	158.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Νεμέα Κορινθίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 Ιουλίου και 8 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπάνας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	159.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Μαρμάρι Καρύστου Ευβοίας
Ημερομηνία	9 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 1 λειτουργικού Βιβλίου αξίας περίπου 50€
Δράστης/ες	1 άγνωστη
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	160.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Χουμεριάκου, Άγιος Νικόλαος Λασιθίου
Ημερομηνία	14 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαρίου και κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	161.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου, Μανθυρέα Αρκαδίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 10 και 15 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπάνας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

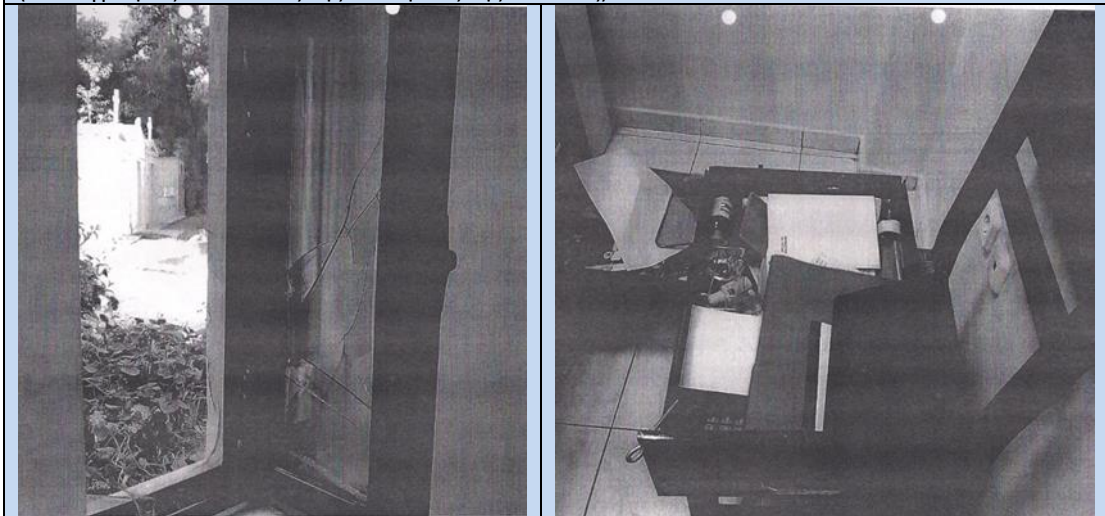
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	162.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Τάπες Αγίου Νικολάου Λασιθίου
Ημερομηνία	15/16 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	163.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ψάρι Ηλείας
Ημερομηνία	19 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή χάλκινων κρίκων, λιβανιστηρίων και κανδηλιών από δέκα τάφους
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	164.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Παρηγορήτριας, Άρτα
Ημερομηνία	21 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	165.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Χουμεριάκου, Άγιος Νικόλαος Λασιθίου
Ημερομηνία	21/22 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση κλειδαριάς κεντρικής εισόδου Ναου και θυρών κωδωνοστασιών με μεγάλες ζημιές, αξίας 1.000€ περίπου. Δεν διαπιστώθηκε κλοπή
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	166.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Μεταμόρφωση Αττικής
Ημερομηνία	21/22 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση κυτίου δωρεών και κλοπή περίπου 400€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	167.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Καλό Χωριό, Άγιος Νικόλαος Λασιθίου
Ημερομηνία	22/23 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού από το παγκάρι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	168.
Τοποθεσία	Ι. Προσκυνηματικός Ναός Παναγίας «Αληθινής», Σύμη Δωδεκανήσου
Ημερομηνία	23 Αυγούστου 2021

Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από κύρια ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση μιας φορητής ξύλινης εικόνας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ανεκτίμητης θρησκευτικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	169.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Αθήνα
Ημερομηνία	23 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Γραφείου Ναού και κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	170.
Τοποθεσία	Ι. Ενοριακό Παρεκκλήσιο Αγίου Βασιλείου Κοιμητηρίου Δήμου Βύρωνος
Ημερομηνία	Τρίτη 24 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Γραφείου Κληρικών, παραπλεύρως του Ναού και πρόκληση φθορών στο παράθυρο, σε γραφεία και έπιπλα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	171.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Παναγίας - Τιμίου Προδρόμου, Κερασιά Μαγνησίας
Ημερομηνία	25 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κύρια θύρα και κλοπή ξύλινης φορητής εικόνας άγνωστης αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	172.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίας Μαρίας, Σύμη Δωδεκανήσου
Ημερομηνία	26 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής θύρας και παγκαριού και κλοπή άγνωστου ποσού

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	173.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Ασπρόκαμπος Κιάτου Κορινθίας
Ημερομηνία	27 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνού παραθύρου Ναού, αναστάτωση εσωτερικών χώρων, παραβίαση παγκαρίου και κλοπή 150€. Η αξία των φθορών ανέρχεται στα 350€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	174.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία, Καταλαγάρι Ηρακλείου
Ημερομηνία	Μεταξύ 27 και 30 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου Ναού και κλοπή τιμαλφών αφιερωμάτων απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	175.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Σολωμονής, Λιτόχωρο Πιερίας
Ημερομηνία	30 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και αφαίρεση μίας φορητής εικόνας της Αγίας Σολωμονής, διαστάσεων περίπου 30x40εκ., χρονολογημένη περί το έτος 1700, απροσδιόριστης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
Παρατηρήσεις	Στις 11 Σεπτεμβρίου 2021 άγνωστος-οι εναπόθεσαν την ι. εικόνα έμπροσθεν της οικίας της νεωκόρου του Ναού

A/A	176.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Μάρθα Δήμου Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Αύγουστος 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη εισόδου χωρίς να κλαπεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	177.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (στην κορυφή του όρους Δίκαιος), Ζιά, Κως
Ημερομηνία	Αύγουστος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	178.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελισμού Θεοτόκου Βενεράτου, Ηράκλειο
Ημερομηνία	Καλοκαίρι 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση θύρας Ιερού, θραύση χρηματοκιβωτίου και κλοπή χρημάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	179.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Κως
Ημερομηνία	Καλοκαίρι 2021
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή του προσκυνηταρίου έμπροσθεν του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	180.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Τιμίου Σταυρού, Εσταυρωμένος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Αρχές Σεπτεμβρίου
Σύντομη περιγραφή	Εμπρησμός Ναού
Δράστης/ες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

A/A	181.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακό Παρεκκλήσιο Αγίου Ελευθερίου, Μαρκόπουλο Αττικής
Ημερομηνία	1 ^η Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής μεταλλικής εισόδου και αφαίρεση ολόκληρου του παγκαρίου, το οποίο περιείχε μικροποσό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	182.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, Παράνυμφοι Αρχανών Ηρακλείου
Ημερομηνία	Μεταξύ 30 Αυγούστου και 4 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου και παγκαρίου και κλοπή απροσδιόριστου ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	183.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Κανδήλα Ξηρομέρου Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	7 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου, κλοπή 12.000€ από χρηματοκιβώτιο και τιμαλφών αφιερωμάτων αξίας 5.000€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	184.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Τρύφωνος Αμαλιάδος
Ημερομηνία	8 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης παγκαρίου
Δράστης/ες	1 ανήλικη
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη

A/A	185.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Περδικαρίου Ροδαυγής Πρεβέζης
Ημερομηνία	10 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου, κλοπή καταγραφικού κλειστού κυκλώματος καμερών, μετρητή ΔΕΗ και γενικής ασφάλειας πίνακα. Φθορές στον κυρίως Ναό (πεταμένα λειτουργικά Βιβλία) και στο Ιερό (διάχυτο λάδι)

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	186.
Τοποθεσία	I. Παρεκκλήσιο Ζωοδόχου Πηγής, Κουφάλια Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	10/11 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας μικρού οικίσκου στο προαύλιο του Ναού και κλοπή μικροποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	187.
Τοποθεσία	I. Εξωκλήσιο Παναγίας «Στρατερής», Σύμη Δωδεκανήσου
Ημερομηνία	12 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη κύρια θύρα και κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καμμία

A/A	188.
Τοποθεσία	I. Ναός Ευαγγελισμού Θεοτόκου, Τρεις Εκκλησίες Ηρακλείου
Ημερομηνία	12 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου και παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	189.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Πεντέλης Ιωαννίνων
Ημερομηνία	15 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	190.
Τοποθεσία	I. Εξωκλήσιο Γενεσίου Θεοτόκου, Ανατολή Ιεράπετρας
Ημερομηνία	Μεταξύ 13 και 16 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση εντοιχισμένης πέτρας με ανάγλυφη επιγραφή από το I. Βήμα και 2 πέτρινων κιόνων από την αυλή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	191.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Γεωργίου Σταυρού Ιεραπέτρας
Ημερομηνία	Μεταξύ 13 και 16 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και κλειδαριάς παγκαρίου και κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	192.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίων Σαράντα Μαρτύρων, Σέρρες
Ημερομηνία	16 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής κατόπιν παραβίασης παραθύρων, χωρίς ωστόσο να αφαιρεθεί κάτι

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	193.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Ροδιά Ηρακλείου
Ημερομηνία	16/17 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής εισόδου, κλοπή 700€ (ανήκαν στον ιερέα) και 2 μικρών χρυσών σταυρών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	194.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Αγκιλέζα Τανάγρας Βοιωτίας
Ημερομηνία	17 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής σιδερένιας θύρας και είσοδος στον Ναό χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα, ούτε να προκληθούν ζημιές. Απόπειρα παραβίασης και άλλων δύο σιδερένιων θυρών του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	195.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίων Ταξιαρχών, Γουριά Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 12 και 19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και παγκαρίου, κλοπή μικροποσού και απόπειρα παραβίασης πλαϊνής θύρας Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	196.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου, Κάτω Κρανώνα Καστοριάς
Ημερομηνία	Μεταξύ 17 και 19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 παλαιών (περ. 1860) ξύλινων βημόθυρων της Ωραίας Πύλης, και 4 παλαιών (περ. 1847) ι. εικόνων του τέμπλου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	197.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Προφήτου Ηλίου, Σκάλα Ωρωπού Αττικής
Ημερομηνία	18/19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, καταστροφή κλειδαριάς και παραβίαση άδειου ξύλινου παγκαρίου
Δράστης/ες	Δύο σεσημασμένοι δράστες, ένας άνδρας και μία γυναίκα
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	198.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο, Συκάμινο Ωρωπού Αττικής
Ημερομηνία	18/19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου και κλοπή 1 ενισχυτή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	199.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Άννας, Χαλκούτσι, Ν. Εκάλη Αττικής
Ημερομηνία	18/19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης εξωτερικού παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	200.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Μαρίας, Άγιοι Απόστολοι Καλάμου Αττικής
Ημερομηνία	18/19 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης κεντρικής εισόδου Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	201.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίων Αναργύρων, Χαλκούτσι Ωρωπού Αττικής
Ημερομηνία	22/23 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση βόρειας θύρας, καταστροφή παγκαρίου, αφαίρεση άγνωστου χρηματικού ποσού και 1 επιστήθιου σταυρού
Δράστης/ες	Δύο σεσημασμένοι δράστες, ένας άνδρας και μία γυναίκα
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	202.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πνεύματος, Πρίνος Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 22 και 24 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών μικρής αξίας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	203.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Κύμινα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	24 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση θυρών Ναού, αναστάτωση εσωτερικού και κλοπή 1 ασημένιου επιστήθιου σταυρού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	204.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Συμεών, Μαγούλες Νεοχωρίου Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	24/25 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου Ι. Βήματος και κλοπή περίπου 400€ από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	205.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελιστρίας, Σιδηρόκαστρο Σερρών
Ημερομηνία	25 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστο παράθυρο 1ου ορόφου κτιρίου διοικητικών υπηρεσιών Ναού, διερεύνηση χώρων και κλοπή από συρτάρι γραφείου 1 επιστήθιου σταυρού

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	206.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελιστρίας Λιμνών Ρεθύμνης
Ημερομηνία	25 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου Ναού, χωρίς να διαπιστωθεί κλοπή
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	207.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Παντελεήμονος, Λεβαδειά
Ημερομηνία	26 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Γενική αναστάτωση εξωτερικού χώρου, σπασμένα μπουκάλια, παραβίαση αποθηκευτικού χώρου, κλοπή εκκλησιαστικών ειδών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	208.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Κισσός Ρεθύμνης
Ημερομηνία	27/28 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	209.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου, Κισσός Ρεθύμνης
Ημερομηνία	27/28 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	210.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής Δομοκού Φθιώτιδας
Ημερομηνία	28 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας, θραύση παγκαρίου και κλοπή μικροποσού, παραβίαση ερμαρίου Ι. Βήματος και κλοπή 1 επίχρυσου επιστήθιου σταυρού αξίας 700€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	211.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σάββα Λαγκάδας Παλαιόκαστρου Ηρακλείου
Ημερομηνία	28 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου Ναού, χωρίς να κλαπεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	212.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Μύρωνος, Άγιος Μύρων Ηρακλείου
Ημερομηνία	28 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	213.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Αμπελόκηποι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	29/30 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης παγκαρίου κατόπιν αποξήλωσης μαρμάρων και πρόκλησης ζημιών σε εκκλησάκι που βρίσκεται έξωθεν του Ναού, με χρήση μεταλλικού αντικειμένου το οποίο εγκαταλείφθηκε στο σημείο
Δράστης/ες	1 υπήκοος Ιράκ
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε από δακτυλικά αποτυπώματα, δεν συνελήφθη και σε βάρος του σχηματίστηκε δικογραφία για παράβαση αρθ. 372 Π.Κ. «Κλοπή»

A/A	214.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γενεσίου Θεοτόκου Λαγουδίου, Κως
Ημερομηνία	Σεπτέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	215.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας Αρδάκτου Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 29 Αυγούστου και 1 ^{ης} Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	216.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Βάτου Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 19 Σεπτεμβρίου και 1ης Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	217.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Χαμαλεύρι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 30 Σεπτεμβρίου και 1ης Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή τιμαλφών αφιερωμάτων αξίας 200€ και πρόκληση φθορών αξίας 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	218.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Σταυρού, Κίσαμος Χανίων
Ημερομηνία	Μεταξύ 30 Σεπτεμβρίου και 1ης Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη κεντρικής θύρας Ναού και κλοπή 1 Αγίου Δισκοπότηρου και 1 Δισκαρίου
Δράστης/ες	1 υπήκοος Μαρόκο
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	219.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Σμίλα Αρχαίας Ολυμπίας Ηλείας
Ημερομηνία	Μεταξύ 1 ^{ης} και 5 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 2 καμπάνων συνολικής αξίας περίπου 4.000€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	220.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης, Παλαιά Φώκεια Αττικής
Ημερομηνία	5 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φωτιάς με έφλεκτο υλικό στον προάυλιο χώρο του Ναού. Στο σημείο βρέθηκε και κατασχέθηκε ένα μπιτόνι με άγνωστο υγρό. Δεν προκλήθηκαν υλικές ζημιές
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	221.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Γεράνι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	5/6 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή χρηματοκιβωτίου αξίας 100€ και χρηματικού ποσού 50€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	222.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικό Παρεκκλήσιο Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης – Οσίου Παΐσιου, Κάμπος Νέων Παλατιών Ωρωπού
Ημερομηνία	5/6 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση της βόρειας θύρας του Ιερού, καταστροφή παγκαρίου, ανεπιτυχής προσπάθεια αφαίρεσης χρηματικού ποσού από αυτό, αναστάτωση στο εσωτερικό του Ναού
Δράστης/ες	Δύο σεσημασμένοι δράστες, ένας άνδρας και μία γυναίκα
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	223.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Αγγιλιά Μεσσολογγίου Αιτωλοακαρνανίας

Ημερομηνία	8 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση προστατευτικού κιγκλιδώματος και υαλοπίνακα πλαϊνού παραθύρου, είσοδος στον Ναό, θραύση παγκαρίου και κλοπή περίπου 300€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	224.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίας Μαρίας, Ωρωπός Αττικής
Ημερομηνία	8 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ι. Βήματος Ναού, κλοπή 1 ασημένιου Σταυρού που περιείχε τίμια λείψανα και 500€ από Φιλόπτωχο Ταμείο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	225.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Πολεμάρχι Πλατανιά Χανίων
Ημερομηνία	9 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού και κλοπή 300€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	226.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Άνω Αρχάνες Ηρακλείου
Ημερομηνία	Μεταξύ 17 Σεπτεμβρίου και 11 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών, εξαπάτησαν υπευθύνους του Ναού και απέσπασαν το χρηματικό ποσό των 1.400€
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	227.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίας Βαρβάρας, Τούμπα Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	12 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροποσού από παγκάρι παρεκκλησίου Μονής
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	228.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υπαπαντής Σωτήρος Αυλής Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Πρώτο δεκαπενθήμερο Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου και κλοπή ενισχυτή μικροφώνων και δύο δοχείων ελαιολάδου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	229.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Ζωοδόχου Πηγής Παρθενώνος, Κίσσαμος Χανίων
Ημερομηνία	16 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών, προσπάθησαν να εξαπατήσουν υπευθύνους της Μονής και να αποσπάσουν χρηματικό ποσό

Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	230.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Οσίου Παΐσιου, Ράδι Ορχομενού Βοιωτίας
Ημερομηνία	16/17 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή διαφόρων αντικειμένων θρησκευτικής λατρείας, μεγάλης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	231.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Ράδι Ορχομενού Βοιωτίας
Ημερομηνία	16/17 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή διαφόρων αντικειμένων θρησκευτικής λατρείας, μεγάλης χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	232.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Νέα Πολιτεία Σκάλας Ωρωπού Αττικής
Ημερομηνία	17/18 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση πλαϊνής θύρας, καταστροφή παγκαρίου και κλοπή 500€
Δράστης/ες	Δύο σεσημασμένοι δράστες, ένας άνδρας και μία γυναίκα
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	233.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Προδρόμου, Νέα Μάδυτος Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	18 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου, είσοδος στο Ναό, παραβίαση γυάλινου κυτίου και τιμαλφών αφιερωμάτων άγνωστης αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	234.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Αθανασίου, Ορχομενός Βοιωτίας
Ημερομηνία	18 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ιερών σκευών
Δράστης/ες	2
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη δραστών

A/A	235.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου και Αγίου Χαραλάμπους, Βισταγή Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 16 και 19 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 500€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 Βούλγαρος υπήκοος
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	236.
Τοποθεσία	Έδρα Ι. Μητροπόλεως Φλωρίνης, Φλώρινα

Ημερομηνία	19 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών, απέσπασαν το χρηματικό ποσό των 250€
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	237.
Τοποθεσία	Ι. Μητροπολιτικό Παρεκκλήσιο Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης – Οσίου Παΐσιου, Κάμπος Νέων Παλατιών Ωρωπού
Ημερομηνία	19 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση νότιας θύρας Ιερού και διερεύνηση όλων των χώρων χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	238.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων, Θέρμο Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	21 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστοι δράστες εισήλθαν εντός του Ναού και αφού ερεύνησαν του χώρους αφαίρεσαν ένα ξύλινο παγκάρι, υπέρ ανέγερσης του Ναού, που περιείχε το χρηματικό των πενήντα (50) ευρώ
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	239.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου Μαμουλάδας Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	21 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή Ι. Σκευών και Ι. Αρτοφορίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	240.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Σωληνάρι Λιβαδείας Βοιωτίας
Ημερομηνία	22 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση κλειδαριάς παγκαρίου και κλοπή άγνωστου ποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	241.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Αγία Παρασκευή Λιβαδείας Βοιωτίας
Ημερομηνία	22 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού και διερεύνηση χώρων
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	242.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Βουλισμένη Λασιθίου
Ημερομηνία	24 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης ασφαλισμένη θύρας Ναού και πρόκληση φθορών σε αυτή
Δράστης/ες	2 άγνωστοι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	243.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Γέρακα Αττικής
Ημερομηνία	24/25 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή λιβανιστηρίου από μνήμα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	244.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων, Ελευσίνα Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 31 Αυγούστου και 27 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών, εξαπάτησαν υπευθύνους του Ναού και απέσπασαν το χρηματικό ποσό των 1.000€
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	245.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος Δελφών Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	Μεταξύ 8 Σεπτεμβρίου και 27 Οκτωβρίου
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός εξωτερικού Ναού και αναγραφή υβριστικών συνθημάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	246.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Αρχανών Ηρακλείου
Ημερομηνία	27/28 Οκτωβρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	247.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Βασιλικά Σαλαμίνας
Ημερομηνία	Μεταξύ 23 και 29 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση βόρειας σιδερένιας θύρας Ναού, διερεύνηση όλων των χώρων και κλοπή παγκαρίου με 600€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	248.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Φλώρινα
Ημερομηνία	29 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών, εξαπάτησαν υπευθύνους Ναού και απέσπασαν το χρηματικό ποσό των 400 ευρώ
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	249.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Δημητρισίου Σερρών
Ημερομηνία	29 Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος εντός περιφραγμένου χώρου κοιμητηρίου και πρόκληση φθορών σε περίπου 10 μνήματα και σε διάφορους άλλους χώρους εντος του κοιμητηρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	250.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους Αρμάχας, Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Τελευταία εβδομάδα Οκτωβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου, αφαίρεση χρηματικού ποσού περίπου 200€ από παγκάρι και 2 τιμαλφών αφιερωμάτων από ι. εικόνα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δεν έγινε καταγγελία

A/A	251.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Γεωργίου Αυλής Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Οκτώβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ενισχυτή και μικροφώνων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	252.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	1 ^η Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση προστατευτικού κιγκλιδώματος πλαϊνού παραθύρου, θραύση υαλοπίνακα, είσοδος στο Ναό και κλοπή από το παγκάρι περίπου 1.200€

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης ταυτοποιήθηκε και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	253.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου, Καρλόβασι Σάμου
Ημερομηνία	1/2 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού, θραύση παγκαρίου και κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού, κλοπή διαφόρων εκκλησιαστικών αντικειμένων (λαμπάδες, κεριά, μπουκάλια οίνου, κλπ.)
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	254.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Άννας, Φυλή Αττικής
Ημερομηνία	2 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή καμπάνας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	255.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίας Μαρίας, Ωρωπός Αττικής
Ημερομηνία	5 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή κυτίου ταμείου ενοριακής δράσεως με ποσό περίπου 500€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	256.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Κάτω Πλατανίτης Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	6 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνού παραθύρου, είσοδος στον Ναό και διερεύνηση χώρου χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	257.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Παλαιοπαναγιάς Ναυπακτίας
Ημερομηνία	6 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης, φθορές στο εξωτερικό του Ναού, στο ρολόι της Δ.Ε.Η. με αποτέλεσμα την διακοπή του ρεύματος και στον προαύλιο χώρο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	258.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Ναύπακτος Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	6 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής θύρας, είσοδος στο Ναό, διερεύνηση του χώρου και κλοπή 332€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	259.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Μηνά και Αγίας Αναστασίας, Ξάνθη
Ημερομηνία	7 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Ομάδα 7 νεαρών ατόμων Ρομά εισήλθε στο εσωτερικό του Ναού και προκάλεσαν φθορές, σπάζοντας ένα παράθυρο και ρίχνοντας κεριά και άλλα αντικείμενα που βρίσκονταν μέσα σε ντουλάπια εντός του παρεκκλησίου, χωρίς να αφαιρέσουν κάτι
Δράστης/ες	7 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	260.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, Βαρειά Θέρμου Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	7/8 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης, στον προαύλιο χώρο του Ναού βρέθηκε 1 αυτοσχέδια συσκευασία με μικροποσότητα αποξηραμένης ακατέργαστης κάνναβης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	261
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αποστόλων Ελαιοστασίου Ναυπάκτου
Ημερομηνία	10 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κύριας εισόδου και κλοπή μικρού παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	262.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Σταυρακίων, Ηράκλειο
Ημερομηνία	10 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη εισόδου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	263.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Σταυρακίων, Ηράκλειο
Ημερομηνία	10 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη εισόδου και παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	264.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Θεοφάνους, Ξάνθη
Ημερομηνία	Μεταξύ 21 Οκτωβρίου και 11 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Οι δράστες προσποιούμενοι υπαλλήλους κρατικών κοινωνικών δομών απέσπασαν το χρηματικό ποσό των 1.575€
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	265.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Μανταμάδος Λέσβου
Ημερομηνία	Μεταξύ 10 και 12 Νοεμβρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 1 μεταλλικού κυτίου Φιλοπτώχου Ταμείου, με 1.000€ περίπου
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	266.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Μαρίας, Κούφη Ρεθύμνης
Ημερομηνία	13/14 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών μικρής αξίας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	267.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Σωτήρος Χριστού, Κούμοι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 14 και 16 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 1.000€ και πρόκληση φθορών αξίας 200€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	268.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αναλήψεως του Σωτήρος Λαρίσης
Ημερομηνία	16 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση πλαϊνής θύρας του Πνευματικού Κέντρου, κλοπή τροφίμων και ενός μπουφάν, φθορές αξίας 450€
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	269.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Θεοτόκου, Σκάλα Ερεσού Λέσβου
Ημερομηνία	18 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη θύρας Ναού και κλοπή 50€ από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	270.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ιωάννη, Άμφισσα Φωκίδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 18 και 20 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από πλαϊνή ανασφάλιστη θύρα, θραύση παγκαρίου και κλοπή 300€
Δράστης/ες	3 ημεδαποί
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	271.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Βαλτοχώρι Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	20 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη θύρας Ναού και θραύση παγκαρίου, κλοπή περίπου 200€ και τιμαλφών αφιερωμάτων από εφέστια ι. Εικόνα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/οικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	272.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Βουρβουλίτης Ηρακλείου
Ημερομηνία	20 Νοεμβρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εισόδου και παγκαρίου και κλοπή περίπου 200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	273.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου Κυψέλης, Αθήνα
Ημερομηνία	20 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους και το κλιμακοστάσιο του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	274.
Τοποθεσία	Στέγη Γερόντων Ι. Ναού Αγίου Γεωργίου Κυψέλης
Ημερομηνία	20 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στην πρόσοψη της εισόδου της Στέγης Γερόντων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	275.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Ευάλιο Φωκίδας
Ημερομηνία	20/21 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή 150€ από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	276.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Παϊσίου Αγορείτου, Άνω Αρχάνες Ηρακλείου
Ημερομηνία	Μεταξύ 15 και 22 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	277.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Παναγίας Κεράς, Κρουσώνας Ηρακλείου
Ημερομηνία	21/22 Νοεμβρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού, κλοπή 200€ από παγκάρι και φθορές αξίας 100€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	278.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χαραλάμπους, Κρουσώνας Ηρακλείου
Ημερομηνία	21/22 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας Ναού, κλοπή 200€ από παγκάρι και φθορές αξίας 100€ περίπου
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	279.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός, Κορωπί Αττικής
Ημερομηνία	23 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη θύρας Ναού που βρίσκεται εντός περιφραγμένου κτήματος, και κλοπή 18 ι. εικόνων, από τις οποίες οι 7 εκλάπησαν ολόκληρες ενώ από τις υπόλοιπες αφαιρέθηκε η επένδυση από φύλλο ασημιού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	280.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Εισοδίων Θεοτόκου, Πηγή Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 21 και 24 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών αξίας 200€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	281.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ιούδα Θαδδαίου, Περιστέρι Αττικής
Ημερομηνία	25/26 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστοι δράστες παραβίασαν την κεντρική θύρα και αφού έθραυσαν το παγκάρι, αφαίρεσαν το χρηματικό ποσό των 100€.
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	282.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου οδού Αχαρνών, Αθήνα
Ημερομηνία	26 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Ρίψη χρωμάτων στα προπύλαια και αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	283.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Παλαιοχώρα Χαλκιδικής
Ημερομηνία	27 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση πλαϊνής θύρας Ναού, θραύση υαλοπίνακα μιας ι. εικόνας της Παναγίας και κλοπή τιμαλφών αφιερωμάτων συνολικής αξίας 1.200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	284.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Άνω Αρχάνες Ηρακλείου
Ημερομηνία	Μεταξύ 25 Οκτωβρίου και 28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση πλαϊνής θύρας Ναού και κλοπή 700€ περίπου
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	285.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Φανουρίου, Μουρνέ Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 26 και 28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροποσού και τιμαλφών αφιερωμάτων
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία
A/A	286.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο Αγίου Νικολάου, Άμφισσα Φωκίδας
Ημερομηνία	27/28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση θύρας ασφαλείας και είσοδος χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	287.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Κούμοι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	28 Νοεμβρίου 2021

Σύντομη περιγραφή	Δράστες προέβησαν στην αφαίρεση χρυσαφικών - ταμάτων αξίας 300 ευρώ και προξένησαν φθορές αξίας 200 ευρώ
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	288.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου, Βυρώνεια Σερρών
Ημερομηνία	28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής θύρας Ναού και κλοπή 2 μπρούτζινων ανθοδοχείων. Παραβίαση ξύλινης θύρας κωδωνοστασίου και κλοπή 1 μπρούτζινης καμπάνας
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	289.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υψώσεως Τιμίου Σταυρού Κυψέλης, Αθήνα
Ημερομηνία	28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία

(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	290.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκκλήσιο Οσίου Σεραφείμ, Λιβαδειά
Ημερομηνία	28 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση πυρκαγιάς στο Ι. Βήμα, βεβήλωση Εσταυρωμένου και γενική αναστάτωση του χώρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	291.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Βασιλείου, Άγιος Βασίλειος Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 27 και 29 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροποσού
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	292.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νεκταρίου, Φουρφουράς Ρεθύμνης
Ημερομηνία	28/29 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 220€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	293.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος, Δάσκιο Ημαθίας
Ημερομηνία	28/29 Νοεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή ι. εικόνων και αργυρών ι. σκευών

Δράστης/ες	2
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	294.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Βαμβακιάς Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου και υλικές ζημιές, κλοπή ιερών σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	295.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Βουλισμένη Λασιθίου
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης εισόδου Ναού με υλικές ζημιές
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	296.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων Λαγούτας, Δήμου Μινώα Πεδιάδος Ηρακλείου
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη εισόδου Ναού χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	297.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Γενεσίου Θεοτόκου Καρδαμίνης, Κως
Ημερομηνία	Νοέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης θυρών του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	298.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Παρασκευής, Καστράκι Φωκίδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 1 ^{ης} Νοεμβρίου και 1 ^{ης} Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και διερεύνηση χώρου χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	299.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, Σκάλα Ερεσού Λέσβου
Ημερομηνία	1 ^η Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής θύρας Ναού και κλοπή από παγκάρι περίπου 150€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	300.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου Θεολόγου, Πτερούντα Λέσβου
Ημερομηνία	2 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής θύρας Ναού και κλοπή παγκαρίου με άγνωστο χρηματικό ποσό
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	301.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Θωμά, Μακρυχώρι Λάρισας
Ημερομηνία	3 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή ασημένιων κανδήλων και ι. σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	302.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννου Προδρόμου Ρεύματος Λέσβου
Ημερομηνία	3 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	303.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Παρασκευής, Ψαχνά Διρφύων - Μεσσαπίων Ευβοίας
Ημερομηνία	Μεταξύ 26 Νοεμβρίου και 4 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση μεταλλικού κιγκλιδώματος παραθύρου Ι. Βήματος, είσοδος στον Ναό και κλοπή άγνωστου χρηματικού ποσού από παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	304.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Ιωάννη, Κερά Χερσονήσου Ηρακλείου
Ημερομηνία	4/5 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 90€ περίπου από παγκάρι και πρόκληση φθορών αξίας περίπου 200€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία
A/A	305.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Άδελε Ρεθύμνης
Ημερομηνία	6 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή 1.000€ και πρόκληση φθορών αξίας 50€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία
A/A	306.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Δρυμιά Ξάνθης
Ημερομηνία	6 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παγκαρίου και κλοπή χρημάτων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	307.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Σκαλοχώρι Καλλονής Λέσβου
Ημερομηνία	7 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής θύρας Ναού, είσοδος σε αυτόν και αποχώρηση χωρίς να αφαιρεθεί κάτι, λόγω ενεργοποίησης του συναγερμού

Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	308.
Τοποθεσία	I. Μονή Μυρτιδιώτισσας, Καλλονή Λέσβου
Ημερομηνία	8 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα Μονής και κλοπή 150€ από παγκάρια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	309.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Κοσμά, Χάρμαινα Άμφισσας Φωκίδας
Ημερομηνία	7/9 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή μικροποσού από παγκάρια
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	310.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίας Παρασκευής, Δάφνη Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	9 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου, είσοδος στον Ναό, διερεύνηση χώρων και κλοπή 60€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	311.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Γεωργίου, Νίππος Αποκορώνου Χανίων
Ημερομηνία	12 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση κεντρικής εισόδου Ναού και απόπειρα διάρρηξης παγκαρίου. Οι δράστες έγιναν αντιληπτοί από περιοίκους, οι οποίοι τους ακινητοποίησαν και κάλεσαν την Αστυνομία
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη δραστών, προανάκριση

A/A	312.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Γρηγορίου, Ευάλιο Φωκίδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 8 και 13 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση προστατευτικού κιγκλιδώματος παραθύρου, είσοδος στον Ναό και κλοπή από παγκάρια 200€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	313.
Τοποθεσία	Γραφείο Ενορίας Ζωοδόχου Πηγής, Κοντομαρί Πλατανιά Χανίων
Ημερομηνία	13 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	314.
Τοποθεσία	I. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Μεσολόγγι Αιτωλοακαρνανίας

Ημερομηνία	15 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση σιδηρένιου προστατευτικού κιγκλιδώματος παραθύρου Ι. Βήματος και θραύση υαλοπίνακα, είσοδος στον Ναό, παραβίαση παγκαρίου και κλοπή 250€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	315.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός Αγίων Αναργύρων, Δραγατσούλα Ορχομενού Βοιωτίας
Ημερομηνία	15 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων παραθύρων και θραύση υαλοπινάκων, είσοδος στον Ναό και κλοπή 1 μπρούτζινου κηροπηγίου και 1 μεταλλικής βάσης για λαμπάδες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	316.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου, Στάμνα Αιτωλικού Αιτωλοακαρνανίας
Ημερομηνία	16 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και κλοπή μικροποσού. Πρόκληση φθορών συνολικής αξίας 50€ στο παγκάρι και στο χρηματοκιβώτιο, το οποίο αποκόλλησαν από τον τοίχο χωρίς ωστόσο να το παραβιάσουν
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	317.
Τοποθεσία	Παρεκκλήσιο Ι. Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Νικολάου, Τρίκαλα
Ημερομηνία	16 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης παγκαρίου. Η πράξη έγινε αντιληπτή από προστρέξαντες αστυνομικούς της Ο.Π.Κ.Ε./Τ.Α. Τρικάλων, στη θέα των οποίων οι δράστες τράπηκαν σε φυγή
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Σύλληψη 1 δράστη και σχηματισμός δικογραφίας

A/A	318.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Αναργύρων, Βέροια Ημαθίας
Ημερομηνία	16 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα διάρρηξης
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες συνελήφθησαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	319.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Τιμίου Προδρόμου, Περιστέρι Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 12 και 17 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρων και κλοπή διαφόρων αντικειμένων
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	320.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Βίτωλη Μακρακώμης Φθιώτιδας
Ημερομηνία	16/17 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής εισόδου Ναού και κλοπή από παγκάρι άγνωστου χρηματικού ποσού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	321.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Κουδούνια Δράμας
Ημερομηνία	17 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε μνήμα
Δράστης/ες	1 ημεδαπή
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστιδα συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	322.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Σκουτάρου Λέσβου
Ημερομηνία	17 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

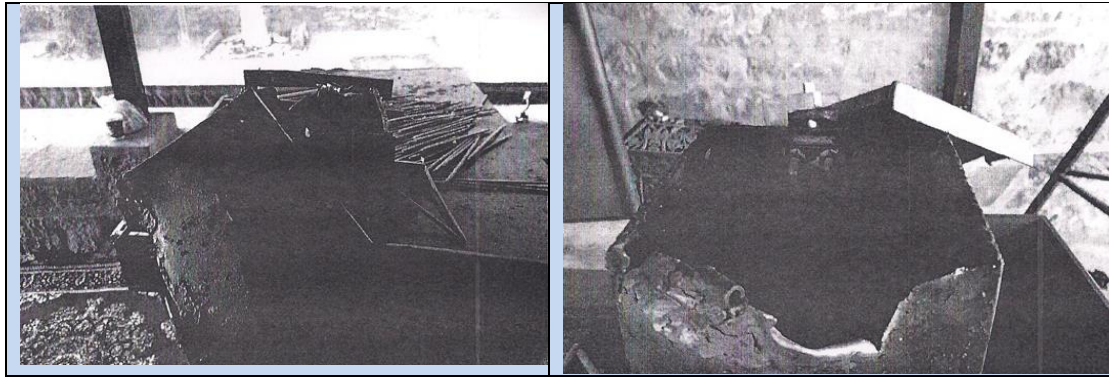
A/A	323.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονα, Βαμβακιά Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	17/18 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση 2 παραθύρων, είσοδος στον Ναό, παραβίαση παγκαρίου και κλοπή 200€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	324.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Πολυκάρπου Μενεμένης Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	17/18 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση πλαϊνού παραθύρου, είσοδος στον Ναό, διερεύνηση χώρων και κλοπή 2 φορητών εικόνων. Πρόκληση φθορών, βανδαλισμός εφέστιας Ι. Εικόνας Αγίου Πολυκάρπου και κλοπή όλων των τιμαλφών αφιερωμάτων αυτής
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	325.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Παναγίας Μυρσινιωτίσσης, Λέσβος
Ημερομηνία	18 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξωτερικής θύρας και διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	326.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Παντελεήμονος, Καβαλάρι Κιλκίς
Ημερομηνία	18 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξωτερικής θύρας, εκλάπησαν 50€ από παγκάρι, μάσκες, αντισηπτικά, κεριά, καρβουνάκια και λάδι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	327.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Τριάδος Στύψης Λέσβου
Ημερομηνία	19 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξωτερικής θύρας και διάρρηξη
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
A/A	328.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης, Δράμα
Ημερομηνία	19 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αμέσως μετά τον Εσπερινό και ενώ είχε αποχωρήσει ο κόσμος, άγνωστος άντρας, ο οποίος βρισκόταν στον Ναό κατά τη διάρκεια του Εσπερινού, μπήκε στο χώρο του Ι. Βήματος, απέρριψε πάνω στην Αγία Τράπεζα διάφορα φυλλάδια και χειρόγραφα έγγραφα θρησκευτικού περιεχομένου και αποχώρησε
Δράστης/ες	1
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	329.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός, Κορωπί Αττικής
Ημερομηνία	20 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστη θύρα και κλοπή 1 μπρούτζινου μανουαλίου, μαζί με τη βάση του, συνολικής αξίας 900€ περίπου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	330.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Καστράκι Φωκίδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 8 και 21 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση παραθύρου, είσοδος στον Ναό και διάρρηξη παγκαρίου χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση
A/A	331.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Αγίου Νικολάου, Καλτεζών Αρκαδίας
Ημερομηνία	21 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στη Μονή από περιφραγμένο σημείο και αφαίρεση όλου του κεντρικού τριφασικού καλωδίου φωτισμού της Μονής, μήκους 45 μέτρων περίπου. Η αξίας της ζημιάς ανέρχεται στα 560€ περίπου
Δράστης/ες	2 ημεδαποί
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
A/A	332.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου Ιάνας, Αλεξανδρούπολη
Ημερομηνία	21 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγραφή συμβάντος άνευ υποβολής μήνυσης (Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

A/A	333.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίων Ταξιαρχών, Κόμνηνα Κάτω Βούρλων Φθιώτιδας
Ημερομηνία	Μεταξύ 17 και 22 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό από ανασφάλιστη θύρα και κλοπή 3 ι. εικόνων μεγάλου μεγέθους από το τέμπλο, απροσδιόριστης αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	334.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Μάνδρα Αττικής
Ημερομηνία	21/22 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μπρούτζινων χειρολαβών και εικόνων από τα μνήματα και πρόκληση φθορών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	335.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Λουδίας Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	22 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Φθορές σε 20 τουλάχιστον μνήματα των κοιμητηρίων με θραύση υαλοπινάκων και κορνιζών
Δράστης/ες	3 ημεδαποί και 2 άγνωστοι (ανήλικοι)
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	336.
Τοποθεσία	Ι. Κοιμητηριακός Ναός, Λουδίας Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	22 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών σε τρία παράθυρα του Ναού, παραβίαση παγκαρίου και κλοπή άγνωστοι μικροποσού
Δράστης/ες	3 ημεδαποί και 2 άγνωστοι (ανήλικοι)
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	337.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Βαρβάρας Ημαθίας
Ημερομηνία	22/23 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και κλοπή αργυρών ι. σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	338.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Άννας, Φλάμπουρο Σερρών
Ημερομηνία	23 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος από ανασφάλιστο οπίσθιο μικρό παράθυρο, αναστάτωση χώρου και πρόκληση φθορών χωρίς να αφαιρεθεί κάτι
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	339.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κωνσταντίνου και Ελένης, Σφηκιά Ημαθίας
Ημερομηνία	23 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και αφαίρεση αργυρών ι. σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	340.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής, Αρμένιοι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 18 και 24 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστες αφαίρεσαν τάματα - χρυσαφικά αξίας 1.000€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίσθηκε δικογραφία

A/A	341.
Τοποθεσία	Ιδιωτικός Ι. Ναός, Αρτέμιδα Αττικής
Ημερομηνία	Μεταξύ 20 και 24 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη και κλοπή 1 ι. εικόνας και άγνωστου χρηματικού ποσού από το παγκάρι
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	342.
Τοποθεσία	Κοιμητήριο, Ελευσίνα Αττικής
Ημερομηνία	23/24 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση όλων των μεταλλικών και μπρούτζινων αντικειμένων από περίπου 30 τάφους και πρόκληση βανδαλισμών και φθορών σε πολλούς τάφους, ακόμα και σε μαρμάρινες επιφάνειες
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	343.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαφιώνος Λέσβου
Ημερομηνία	24 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

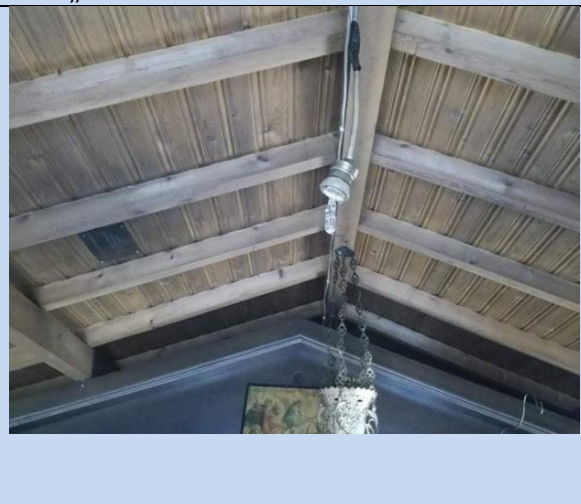
A/A	344.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ευαγγελιστρίας, Σιδηρόκαστρο Σερρών
Ημερομηνία	25 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση υαλοπίνακα κεντρικής θύρας γραφείων Ναού, είσοδος στο εσωτερικό, διερεύνηση όλων των χώρων, χωρίς να αφαιρεθεί τίποτα, καθώς ο δράστης έγινε αντιληπτός και ακινητοποιήθηκε εντός των χώρων του γραφείου

Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

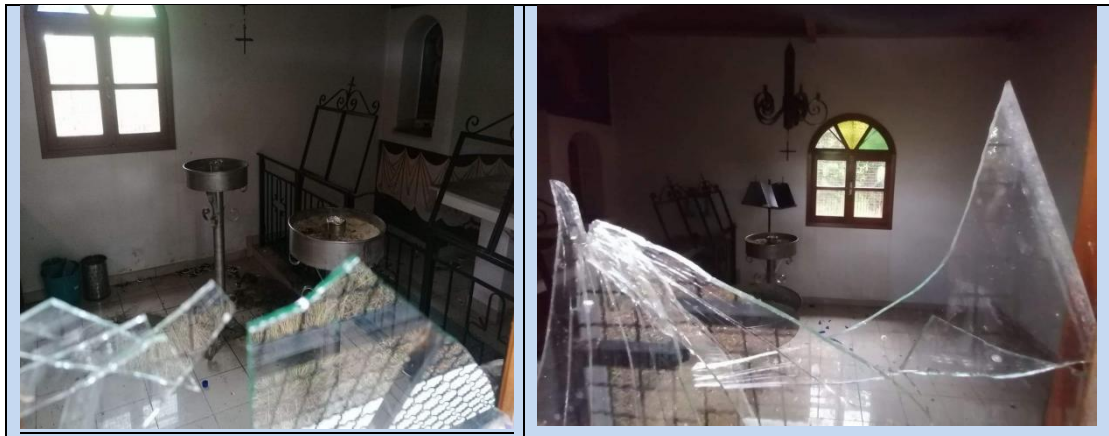
A/A	345.
Τοποθεσία	Ι. Καθεδρικός Ναός Ευαγγελισμού Θεοτόκου Ι. Μητροπόλεως Φθιώτιδας, Λαμία Φθιώτιδας
Ημερομηνία	26 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών με αναγραφή στον τοίχο του Ναού με σπρέι μωβ χρώματος: «ΜΗ ΜΟΥ ΛΕΤΕ ΤΙ ΝΑ ΦΟΡΑΩ –ΠΕΙΤΕ ΤΟΥ ΝΑ ΜΗΝ ΒΙΑΖΕΙ»
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	346.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ζώνης, Κακή Βίγλα Σαλαμίνας
Ημερομηνία	26 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη Ναού και παραβίαση παγκαρίου, χωρίς να αφαιρεθεί κάτι λόγω σύλληψης του δράστη επ'αυτοφώρο
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	347.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίου Ραφαήλ Ουτζά, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	26 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Φθορές στην κεντρική θύρα του Ναού, στα παράθυρα, σε μανουάλια και εκκλησιαστικά σκεύη και κλοπή ι. σκευών
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	348.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκκλήσιο Προφήτη Ηλία, Μόρια Λέσβου
Ημερομηνία	26 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί εικόνων και του χώρου - Επιγραφές σε ξένη γλώσσα στο εσωτερικό του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)

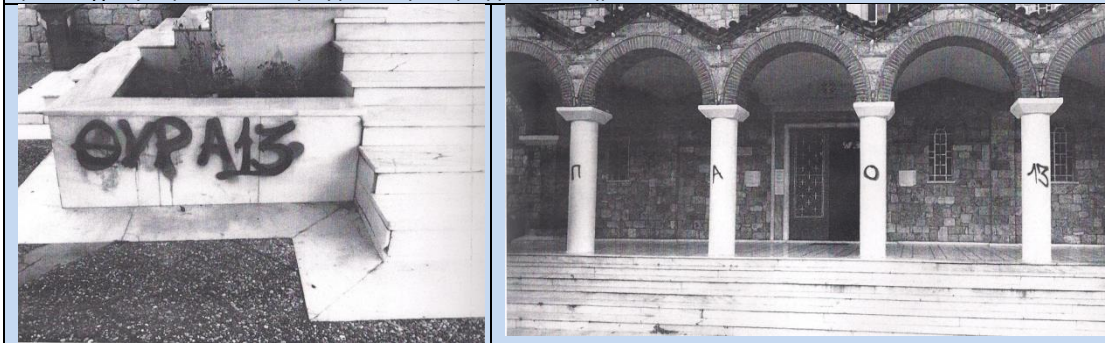
A/A	349.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Κτιστάδων, Άγναντα Ιωαννίνων
Ημερομηνία	27 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Είσοδος στον Ναό άνευ παραβίασης, παραβίαση χρηματοκιβωτίου παγκαρίου και κλοπή περίπου 120€, διερεύνηση χώρων Ναού και κλοπή από το Ιερό 1080€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	350.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου, Άγναντα Ιωαννίνων
Ημερομηνία	27 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστος δράστης/ες εισήλθαν, χωρίς παραβίαση, στον Ι.Ν. και παραβιάζοντας το ξύλινο παγκάρι αφήρεσαν το χρηματικό ποσό των επτακοσίων ευρώ (700,00€)
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	351.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Μεταμορφώσεως Σωτήρος, Αρμένιοι Ρεθύμνης
Ημερομηνία	27 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστες προέβησαν σε φθορές αξίας 100 ευρώ
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	352.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία Κυπαρίσσου Πλατανιά Χανίων
Ημερομηνία	28 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη πλαϊνής πόρτας Ναού και κλοπή παγκαριού που περιείχε 150€
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	353.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ζωοδόχου Πηγής Δάφνης, Αττική
Ημερομηνία	28 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Αναγραφή συνθημάτων στους τοίχους του Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Μη διαθέσιμα στοιχεία
(Φωτογραφίες: Ι. Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος)	

A/A	354.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Αντωνίου Ξηροκάμπου Κοντομαρίου Χανίων
Ημερομηνία	Μετά την 28 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	355.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Κοιλιάδας Κοντομαρίου Χανίων
Ημερομηνία	Μετά την 28 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Διάρρηξη παγκαριού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	356.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Κορωπί Αττικής
Ημερομηνία	29/30 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Θραύση παραθύρου, είσοδος στον Ναό και παραβίαση παγκαριού το οποίο ήταν άδειο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Προανάκριση

A/A	357.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Γεωργίου, Γενή Ρεθύμνης
Ημερομηνία	Μεταξύ 29 και 31 Δεκεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Κλοπή μικροποσού και πρόκληση φθορών αξίας 100€
Δράστης/ες	1 ημεδαπός και 1 υπήκοος Βουλγαρίας
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστες ταυτοποιήθηκαν και σχηματίστηκε δικογραφία

A/A	358.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιον Αγίου Στυλιανού, Γιαυλί Παραδεισίου, Κως
Ημερομηνία	Δεκέμβριος 2021
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή του έμπροσθεν του Ναού ευρισκόμενου προσκυνηταρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	359.
Τοποθεσία	Ι. Μονή Τιμίου Σταυρού Σαγκαρίου Νάξου
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Αφαίρεση Ι. Συμβόλων, παρακώλυση τελέσεως Ι. Ακολουθιών, πραγματοποίηση εκδηλώσεων απαδουσών προς την ιερότητα του χώρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	360.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιον Αγίας Αικατερίνης, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Προσπάθεια παραβίασεως της κεντρικής θύρας εισόδου και φθορές στον αύλειο χώρο
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	361.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίων Πάντων, Παραδείσι, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Φθορά θυρών Ναού κατόπιν απόπειρας παραβίασης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	362.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιον Αγίων Αναργύρων, Παραδείσι, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί και φθορά θυρών Ναού και παρακείμενου βοηθητικού χώρου κατόπιν απόπειρας παραβίασης
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	363.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Ελευθερίου Παραδεισίου, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης παγκαρίου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	364.
Τοποθεσία	Ι. Παρεκκλήσιο Αγίου Γεωργίου Καρυδιάς, Παραδείσι, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση εξωτερικής θύρας και βανδαλισμός αυλείου χώρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	365.
Τοποθεσία	Ι. Εξωκλήσιο Αγίας Κλαυδίας, Πυλί, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμοί στην ψηφιδωτή εικόνα του μνημείου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	366-368. (3 Περιστατικά - βλ. και περιστατικό 8.)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Υπαπαντής του Κυρίου (11ος αι.) της Ι. Μονής Παναγίας Καστριανών, Παλαιό Πυλί, Κώς
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Καταστροφή θυρών του Ναού, φθορά των μαρμάρων και παράνομη ξύλευση αρχαιολογικού χώρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

A/A	369-370. (2 Περιστατικά)
Τοποθεσία	Ι. Ναός Ασωμάτου, Παλαιό Πυλί, Κως
Ημερομηνία	2021
Σύντομη περιγραφή	Παραβίαση των θυρών του Ναού και καταστροφή καλυμμάτων παραθύρων (σίτες)
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Καταγγελία

Επιπλέον των ανωτέρω, σε γνώση της Υπηρεσίας περιήλθαν και τα ακόλουθα περιστατικά που έλαβαν χώρα εντός του **2021**:

Ι. Μητρόπολη Θεσσαλονίκης:

Καθόλη τη διάρκεια του έτους σημειώνονται συχνά βανδαλισμοί στο Ι. Παρεκκλήσιο της Ι. Μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου πλησίον του Ι. Ναού Παναγίας Δεξιάς, βεβήλωση εκκλησιαστικών αντικειμένων και κλοπή χρημάτων, από άγνωστους δράστες.

Ι. Μητρόπολη Κώου και Νισύρου:

Καθόλη τη διάρκεια του έτους σημειώνονταν:

- 1) συχνές βεβηλώσεις αρχαιολογικών χώρων στην πόλη και στα χωριά της Κω, όπου βρίσκονται οι σημαντικές παλαιοχριστιανικές Βασιλικές του νησιού,
- 2) κατ'επανάληψη παραβίαση της κεντρικής εισόδου και του παγκαρίου Ι. ενοριακού Ναού Θείας Αναλήψεως του Κυρίου Ζηπαρίου Κω και
- 3) συχνή καταστροφή της θύρας του Ι. Ναού Αγίου Αντωνίου στο Παλαιό Πυλί της Κω.

Ι. Αρχιεπισκοπή Κρήτης:

Ι. Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου «Παναγίτσα» Μασταμπά Ηρακλείου: και καθ' όλο το έτος 2021 καί κυρίως τις βραδυνές ώρες την περίοδο εκτός καραντίνας (με εξαίρεση τις βραδιές

που βρέχει ή κάνει πολύ κρύο), άγνωστα νεαρά άτομα, Έλληνες και αλλοδαποί, ενήλικοι και ανήλικοι, κατά ομάδες (τουλάχιστον 5 ατόμων) ή μεμονωμένα:

- 1) Ρυπαίνουν εσκεμμένα και σε υπερβολικό βαθμό αυλές, εισόδους, βεράντες και τοίχους.
- 2) Προξενούν θραύσεις υαλοπινάκων, σημαντικές φθορές στα μάρμαρα των σκαλοπατιών, στις εξωτερικές κουπαστές, σχεδιάζουν γκράφιτι με ανεξίτηλα σπρέι σε πόρτες και τοίχους.

Από την Ι. Αρχιεπισκοπή πραγματοποιήθηκαν οι εξής ενέργειες:

- 1) Τηλεφωνική επικοινωνία με τις Αστυνομικές Αρχές, ώστε να γίνονται έλεγχοι και συστάσεις.
- 2) Κατά τα προηγούμενα έτη είχε ενημερωθεί η 4^η Δημοτική Κοινότητα Ηρακλείου, το Δημοτικό Συμβούλιο Ηρακλείου και ο Αστυνομικός Διευθυντής, ο οποίος υποσχέθηκε τακτικότερη αστυνόμευση του χώρου, κυρίως κατά τις νυκτερινές ώρες. Όταν όμως αραιώνουν οι επισκέψεις της Αστυνομίας, το φαινόμενο συνεχίζεται και κάποιες φορές οξύνεται και μεγεθύνεται.

Δήμος Ελληνικού – Αργυρούπολης:

Την 1^η Μαρτίου 2021 σημειώθηκε εκτεταμένος βανδαλισμός με μαύρο σπρέι των προσωπογραφιών των Ηρώων της Επανάστασης του 1821, που είχαν φιλοτεχνηθεί με πρωτοβουλία του Δήμου κατά μήκος τοίχου κολυμβητηρίου, για τη 200^η επέτειο από την Ελληνική Επανάσταση¹⁸. Μεταξύ των προσωπογραφιών που βανδαλίσθηκαν ήταν και εκείνες του Εθνοϊερομάρτυρα Αγίου Γρηγορίου του Ε΄, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως (1745 – 10.4.1821), του Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού (25.5.1771 – 30.5.1826) καθώς και του Αρχιμανδρίτη Γρηγορίου Δικαίου ή «Παπαφλέσσα» (1788 – 20.5.1825).

Ο Δήμαρχος, κ. Γιάννης Κωνσταντάτος στην από 1-3-2021 ανάρτησή του σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης¹⁹ δήλωσε σχετικά:

«Και οι Τούρκοι το ίδιο έκαναν!

Δεν μας εξέπληξε η βεβήλωση των Ηρώων του 1821 που φιλοτεχνήσαμε προκειμένου να τιμήσουμε τους αγώνες τους.

Ήταν αναμενόμενο από τους λεγόμενους “δημοκράτες” της πόλης μας που με ένα παραλήρημα μίσους ξέσπασαν τις τελευταίες ώρες στο διαδίκτυο μολονότι η συντριπτική πλειοψηφία του κόσμου και τα ΜΜΕ χαιρέτησαν την πρωτότυπη μας ιδέα που ήδη και άλλοι δήμοι ακολουθούν.

Αυτό που μας εξέπληξε όμως ήταν το μαύρισμα των ματιών τους, χαρακτηριστική ενέργεια που έκαναν στους Αγίους μας οι Τούρκοι και οι Αγαρηνοί όταν έμπαιναν στους ναούς μας!!! Ακόμα και σήμερα όμως, οι Τούρκοι θα έδειχναν σεβασμό στον Κολοκοτρώνη, όχι όμως οι Νενέκοι που εξακολουθούν να μην θέλουν αναφορά σε κάθε σύμβολο εθνικό.

Έως αύριο θα έχουμε αποκαταστήσει τα έργα. Και θα το κάνουμε όσες φορές χρειαστεί μην έχετε αμφιβολία.

Δεν πρόκειται να επιτρέψουμε στην μίζερη μειοψηφία των νοσηρών βεβηλών να αμαυρώσει τις αρχές και τις αξίες μας».

Πάτρα, πλ. Βασιλεώς Γεωργίου Α΄:

Τις νυκτερινές ώρες της 21^{ης} Δεκεμβρίου 2021, άγνωστοι βεβήλωσαν τη φάτνη που είχε τοποθετήσει ο Δήμος Πατρέων στην πλατεία Γεωργίου στην Πάτρα. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του Δήμου σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης²⁰: «ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΔΡΑΣΤΕΣ ΣΗΜΕΡΑ,

¹⁸ Σχετικά με την εν λόγω πρωτοβουλία βλ. περισσότερα στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου: <https://www.elliniko-argyroupoli.gr/article.php?id=6115> (ημ. ανάκτ. 17-8-2022)

¹⁹ <https://www.facebook.com/yiannis.konstantatos/posts/3250678275034752>

²⁰ <https://www.facebook.com/patrasmunicipality>

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ, ΒΑΝΔΑΛΙΣΑΝ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΗΝ ΦΑΤΗΝΗ, ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΜΕΣΑ Σ' ΑΥΤΗΝ.

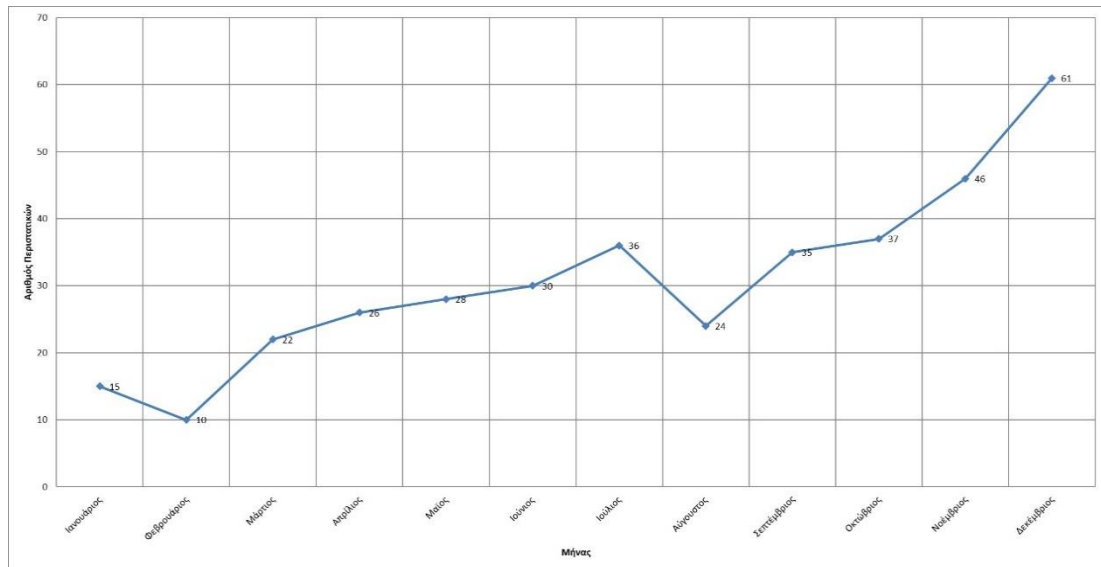
Η Δημοτική Αρχή καταγγέλλει τους βάνδαλους, που για μια ακόμα φορά προσπαθούν να καταστρέψουν ό,τι όμορφο γίνεται στην πόλη. Το ίδιο έχει γίνει σε σχολεία και πλατείες, στους μπάστακες μπροστά στο Δημαρχείο την περίοδο του Καρναβαλιού, με τα κοινόχρηστα ποδήλατα και σταθμούς ποδηλάτων, αλλά και τα προηγούμενα Χριστούγεννα, με τις Χριστουγεννιάτικες μπάλες στην πλατεία Τριών Συμμάχων και το χριστουγεννιάτικο χωριό στην πλατεία Εθνικής Αντίστασης (πρώην Όλγας).

Ο Πατραϊκός λαός, μπορεί να υπερασπιστεί την πόλη του, διαμορφώνοντας τις αναγκαίες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, που θα βάλουν φραγμό σ' αυτό τον δρόμο που επιλέγουν κάποιοι».

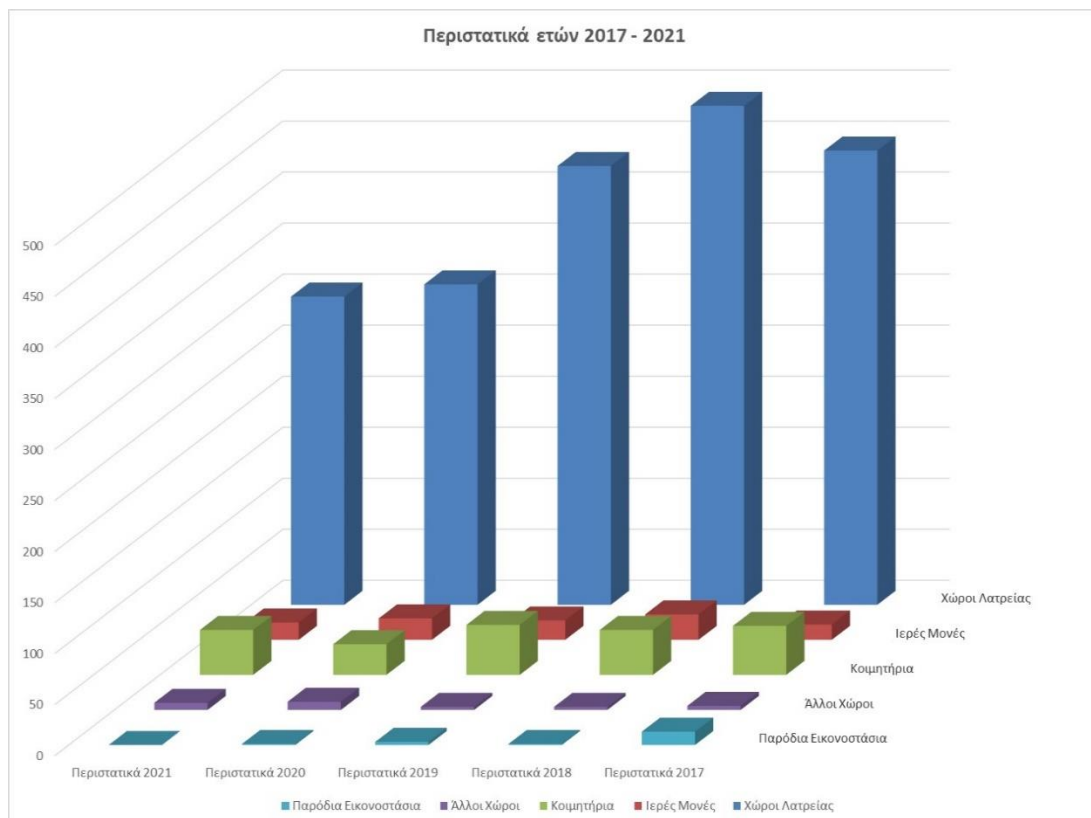
Ενδεικτικό φωτογραφικό υλικό (πηγή: Λογαριασμός Δήμου Πατρέων σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης)

δ. Επίμετρο

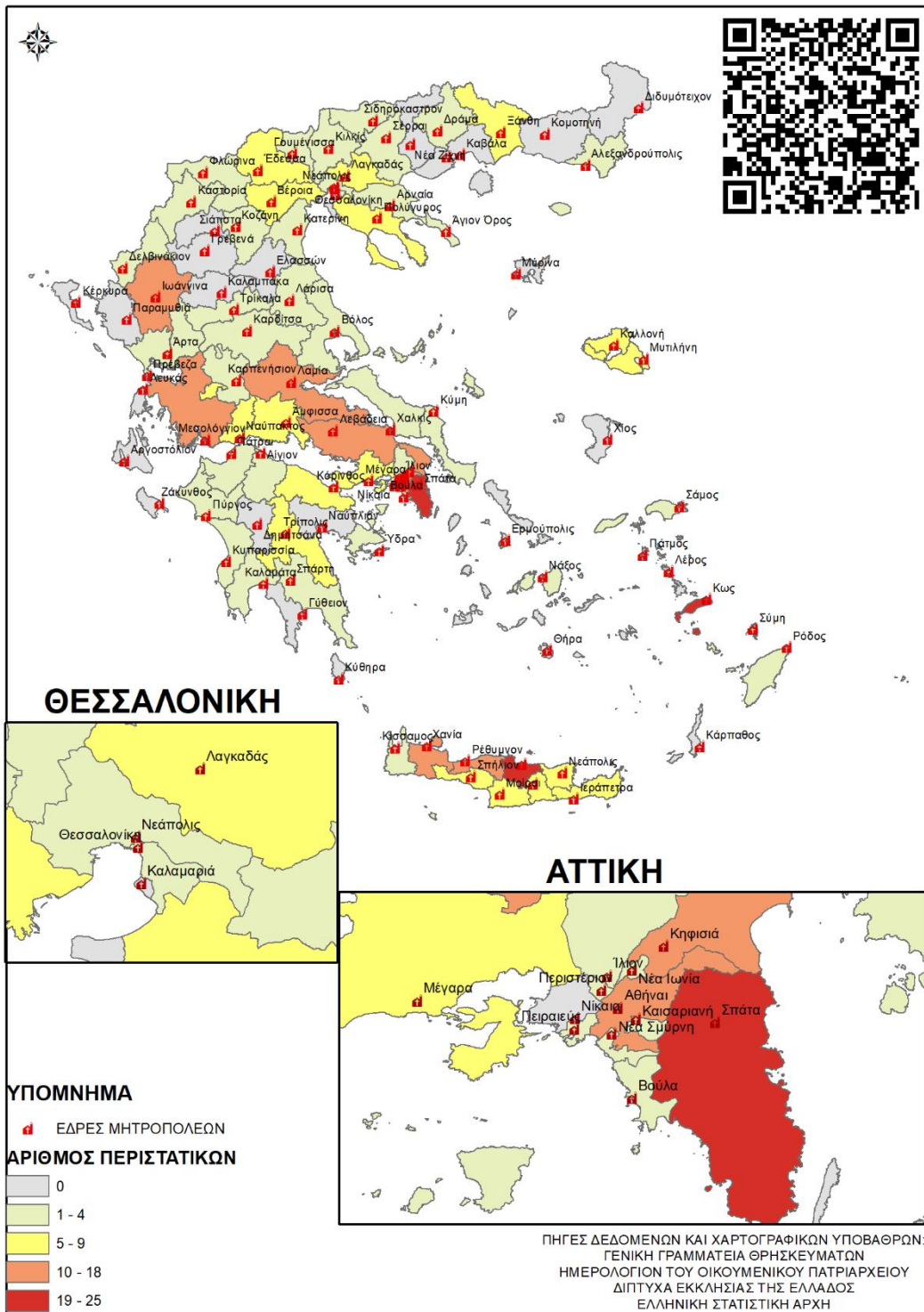

Σχήμα 1: Περιστατικά έτους 2021 ανά μήνα

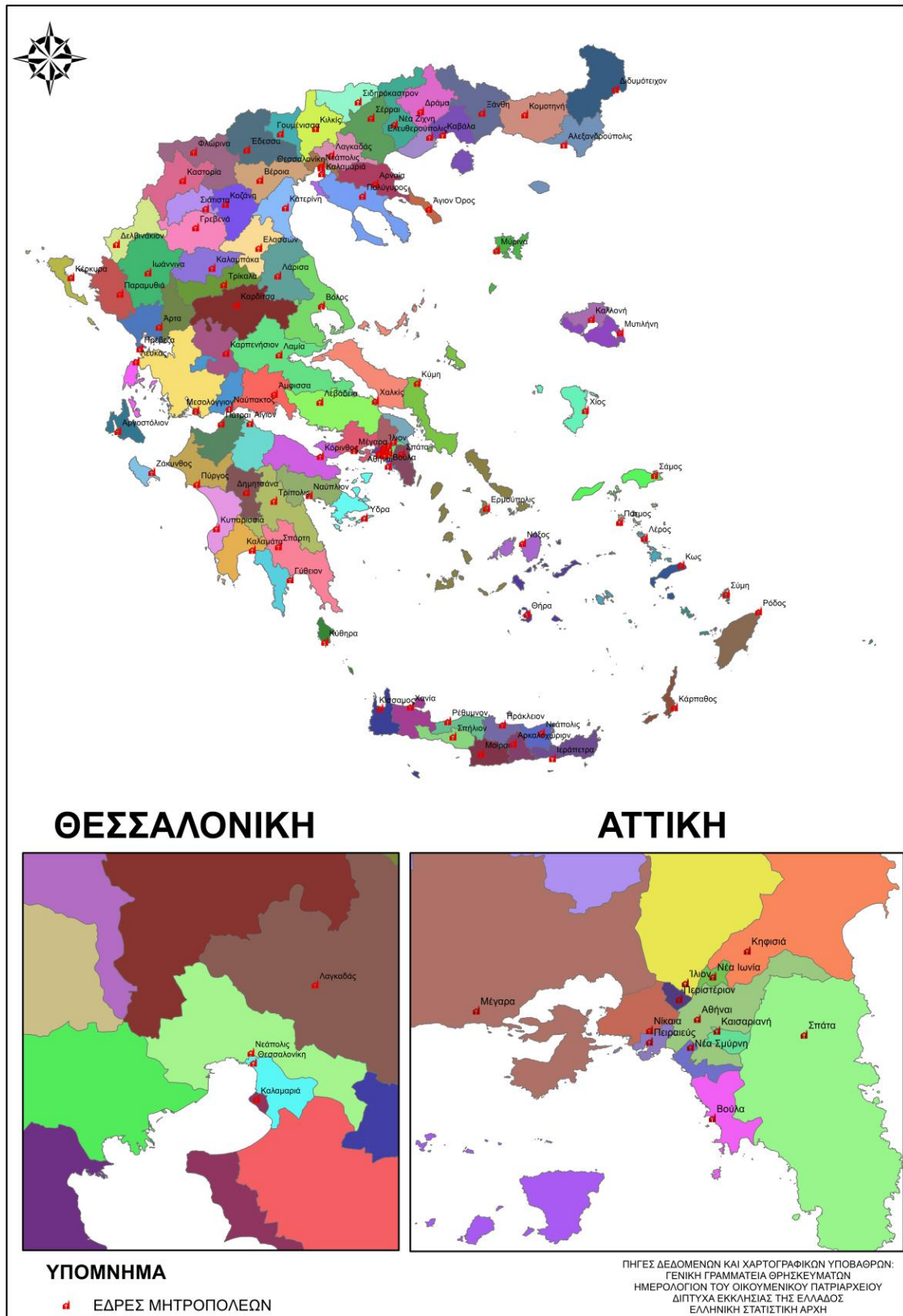
Σχήμα 2: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών ετών 2017-2021, ανά είδος χώρου

Σχήμα 3: Περιστατικά έτους 2021 ανά Ιερά Μητρόπολη

ii. Χάρτης των Ιερών Μητροπόλεων της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα

iii. Αριθμητικά στοιχεία Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Ελλάδα

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ [Ογδόντα δύο (82) Ι. Μητροπόλεις]		ΕΔΡΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι.ΜΟΝΩΝ
1	Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών	Αθήναι	145	7
2	Αιτωλίας και Ακαρνανίας	Μεσολόγγιον	215	19
3	Αλεξανδρουπόλεως	Αλεξανδρούπολις	61	3
4	Αργολίδος	Ναύπλιον	78	7
5	Άρτης	Άρτα	97	4
6	Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας	Βέροια	110	8
7	Γλυφάδας, Ελληνικού, Βούλας, Βουλιαγμένης και Βάρης	Βούλα	20	1
8	Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως	Δημητσάνα	148	15
9	Γουμένισσης, Αξιουπόλεως και Πολυκάστρου	Γουμένισσα	48	2
10	Γρεβενών	Γρεβενά	97	1
11	Δημητριάδος και Αλμυρού	Βόλος	142	14
12	Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου	Διδυμότειχον	106	3
13	Δράμας	Δράμα	107	3
14	Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης	Δελβινάκιον	96	3
15	Εδέσσης, Πέλλης και Αλμωπίας	Έδεσσα	140	8
16	Ελασσώνος	Ελασσών	61	9
17	Ελευθερουπόλεως	Ελευθερούπολις	39	4
18	Ζακύνθου και Στροφάδων	Ζάκυνθος	61	4
19	Ζιχνών και Νευροκοπίου	Νέα Ζίχνη	69	5
20	Ηλείας και Ωλένης	Πύργος	220	4
21	Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων	Καρδίτσα	234	14
22	Θεσσαλονίκης	Θεσσαλονίκη	43	2
23	Θηβών και Λεβαδείας	Λεβάδεια	112	23
24	Θήρας, Αμοργού και Νήσων	Θήρα	33	3
25	Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου	Αρναία	52	3
26	Ίλίου, Αχαρνών και Πετρούπολεως	Ίλιον (προσωρ.)	47	3
27	Ιωαννίνων	Ιωάννινα	249	11
28	Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού	Καισαριανή	9	3
29	Καλαβρύτων και Αιγιαλείας	Αίγιον	162	14
30	Καρπενησίου	Καρπενήσιον	97	4
31	Καρυστίας και Σκύρου	Κύμη	95	5
32	Κασσανδρείας	Πολύγυρος	79	6
33	Καστορίας	Καστοριά	123	8
34	Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων	Κέρκυρα	183	17
35	Κεφαλληνίας	Αργοστόλιον	153	7

36	Κηφισίας, Αμαρουσίου, Ωρωπού και Μαραθώνος	Κηφισία	63	11
37	Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος	Κατερίνη	84	6
38	Κορίνθου, Σικιώνος, Ζεμενού, Ταρσού και Πολυφέγγους	Κόρινθος	164	17
39	Κυθήρων και Αντικυθήρων	Χώρα Κυθήρων	31	1
40	Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης	Λαγκαδάς	61	6
41	Λαρίσης και Τυρνάβου	Λάρισα	119	6
42	Λευκάδος και Ιθάκης	Λευκάς	66	4
43	Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου	Μύρινα Λήμνου	37	0
44	Μάνης	Γύθειο	114	5
45	Μαντινείας και Κυνουρίας	Τρίπολις	157	13
46	Μαρωνείας και Κομοτηνής	Κομοτηνή	71	4
47	Μεγάρων και Σαλαμίνας	Μέγαρα	32	15
48	Μεσογαίας και Λαυρεωτικής	Σπάτα	64	8
49	Μεσσηνίας	Καλαμάτα	224	9
50	Μηθύμνης	Καλλονή Λέσβου	37	3
51	Μονεμβασίας και Σπάρτης	Σπάρτη	142	7
52	Μυτιλήνης, Ερεσσού και Πλωμαρίου	Μυτιλήνη	72	4
53	Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου	Ναύπακτος	94	2
54	Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως	Νεάπολις	54	3
55	Νέας Ιωνίας, Φιλαδελφείας, Ηρακλείου και Χαλκηδόνος	Ν. Ιωνία	22	2
56	Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς	Καλαμαριά	21	0
57	Νέας Σμύρνης	Ν. Σμύρνη	19	0
58	Νικαίας	Νίκαια	40	1
59	Νικοπόλεως και Πρεβέζης	Πρέβεζα	131	4
60	Ξάνθης και Περιθεωρίου	Ξάνθη	86	4
61	Παραμυθίας, Φιλιατών, Γηρομερίου και Πάργας	Παραμυθιά	150	3
62	Παρναξίας	Νάξος	44	4
63	Πατρών	Πάτραι	189	9
64	Πειραιώς	Πειραιεύς	30	1
65	Περιστερίου	Περιστέριο	18	1
66	Πολυανής και Κιλκισίου	Κιλκίς	120	3
67	Σάμου, Ικαρίας και Κορσέων	Σάμος	117	18
68	Σερβίων και Κοζάνης	Κοζάνη	96	5
69	Σερρών και Νιγρίτης	Σέρραι	118	5
70	Σιδηροκάστρου	Σιδηρόκαστρο	69	7
71	Σισανίου και Σιατίστης	Σιάτιστα	87	11
72	Σταγών και Μετεώρων	Καλαμπάκα	71	14
73	Σύρου, Τήνου, Άνδρου, Κέας και Μήλου	Ερμούπολις	129	13
74	Τρίκκης, Γαρδικίου και Πύλης	Τρίκαλα	128	5
75	Τριφυλίας και Ολυμπίας	Κυπαρισσία	159	6

76	Ύδρας, Σπετσών, Αιγίνης, Ερμιονίδος και Τροιζηνίας	Ύδρα	52	12
77	Φθιώτιδος	Λαμία	245	18
78	Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου	Καβάλα	95	4
79	Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας	Φλώρινα	119	7
80	Φωκίδος	Άμφισσα	110	6
81	Χαλκίδος	Χαλκίς	145	12
82	Χίου, Ψαρών και Οινουσσών	Χίος	109	16
ΣΥΝΟΛΟ			8.136	562
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ <i>[Εννέα (9) Ι. Μητροπόλεις]</i>			ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι. ΜΟΝΩΝ
1	Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης	Ηράκλειον	127	9
2	Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	Αρκαλοχώριον	91	4
3	Γορτύνης και Αρκαδίας	Μοίραι	108	6
4	Ιεραπύτνης και Σητείας	Ιεράπετρα	86	5
5	Κισάμου και Σελίνου	Κίσαμος	80	3
6	Κυδωνίας και Αποκορώνου	Χανιά	108	6
7	Λάμπης, Συβρίτου και Σφακίων	Σπήλιον Ρεθύμνης	78	6
8	Πέτρας και Χερρονήσου	Νεάπολις	80	11
9	Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου	Ρέθυμνον	101	10
ΣΥΝΟΛΟ			859	60
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ <i>[Πέντε (5) Ι. Μητροπόλεις & μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία]</i>			ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΟΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ Ι. ΜΟΝΩΝ
1	Καρπάθου και Κάσου	Απέρειον Καρπάθου	20	4
2	Κώου και Νισύρου	Κως	24	7
3	Λέρου, Καλύμνου και Αστυπалаίας	Λέρος	36	7
4	Ρόδου	Ρόδος	64	9
5	Σύμης, Τήλου, Χάλκης και Καστελλορίζου	Σύμη	18	5
6	Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου	Πάτμος	10	4
ΣΥΝΟΛΟ			172	36
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ <i>[Ενενήντα έξι (96) Ι. Μητροπόλεις & μία (1) Πατριαρχική Εξαρχία]</i>			9.167	658
			Γενικό Σύνολο Ενοριακών και Μοναστηριακών Ι. Ναών: 9.825	

iv. Περιστατικό βεβήλωσης φορητής ι. Εικόνας της Θεοτόκου και του Τιμίου Σταυρού

Από σχετικό οπτικοακουστικό υλικό που έχει αναρτηθεί στο διαδίκτυο²¹ προκύπτει ότι τη Δευτέρα 8 Μαρτίου 2021, κατά τη διάρκεια διαμαρτυρίας στο κέντρο της Αθήνας, ομάδα νεαρών απέσπασε βιαίως από τα χέρια διερχομένου δικυκλιστή την ι. Εικόνα της Παναγίας την οποία έριξε στο έδαφος, όπου φαίνεται να κείται και ένας Τίμιος Σταυρός, με αποτέλεσμα τη θραύση της Εικόνας και την ποδοπάτηση αμφοτέρων των ι. αντικειμένων. Κατά την περισυλλογή της ι. Εικόνας από τον δικυκλιστή, μία εκ των νεαρών την κατέσχισε καταστρέφοντάς την ολοσχερώς. Όπως ακούγεται στο εν λόγω οπτικοακουστικό υλικό η ομάδα των νεαρών φώναζε: «*Η Ελλάδα να πεθάνει, να ζήσουμε εμείς. Στο διάολο η οικογένεια, στο διάολο και η Πατρίς*».

Για το ως άνω περιστατικό υπεβλήθη στην Εισαγγελία Αθηνών μηνυτήρια αναφορά από δύο δικηγόρους, στην οποία τονίζεται η κατάφωρη προσβολή του κράτους δικαίου, μέσω της παραβίασης του θεμελιώδους ατομικού δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας και ζητείται η διερεύνηση του γεγονότος και η κατά νόμον τιμωρία όλων των συμμετεχόντων αμέσως ή εμμέσως²². Κατόπιν τούτου, διετάχθη προκαταρκτική εξέταση, ενώ στις 29-11-2021 η δικογραφία τέθηκε στο Αρχείο Αγνώστων Δραστών.

v. Ιστορικοί θρησκευτικοί χώροι της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Στην Ελλάδα διασώζεται πλήθος χριστιανικών ναών της βυζαντινής περιόδου (330-1453), οι οποίοι χρονολογούνται από την παλαιοχριστιανική εποχή (4ος-7ος αι.), όπως η Αχειροποίητος και η Μονή Λατόμου στην πόλη της Θεσσαλονίκης, την προ-βυζαντινή (μέσα 7ου αι. έως μέσα 9ου αι.), τη μέση βυζαντινή (μέσα 9ου αι. έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους σταυροφόρους το 1204) και την ύστερο-βυζαντινή (1204 έως την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς το 1453). Η περίοδος που ακολούθησε, η μετά-βυζαντινή από το 1453 έως το 1830 έχει επίσης να επιδείξει ορισμένα αξιόλογα μνημεία πολιτισμού και κατ' επέκταση χριστιανικών ναών στην Κρήτη (πριν την Οθωμανική κατάκτηση) και στα νησιά του Ιονίου (τα οποία δεν κατακτήθηκαν ποτέ από τους Οθωμανούς).

Αξιόλογο μέρος των ναών αυτών, καταγράφηκε και παρουσιάζεται από το αρμόδιο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στον διαδικτυακό κόμβο "[Οδυσσέας](#)" όπου εμπεριέχονται στοιχεία για τριακόσιους πενήντα (350) [χριστιανικούς χώρους λατρείας](#), οι οποίοι αποτελούν πολιτιστικά μνημεία. Επίσης, έχουν ανακηρυχθεί ως Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς, και ως τέτοια προστατεύονται, σύμφωνα με τη συνθήκη που υπογράφηκε μεταξύ της Ελλάδος και της UNESCO το 1981, το Άγιο Όρος, τα Μετέωρα, τα Παλαιοχριστιανικά και Βυζαντινά Μνημεία της Θεσσαλονίκης, η Ιερά Μονή Δαφνίου, η Ιερά Μονή του Αγίου Λουκά, η Ιερά Νέα Μονή Χίου, καθώς και η Ιερά Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο.

Δυστυχώς, σημαντικό μέρος των βυζαντινών χριστιανικών ναών και μοναστηριών της Αθήνας καταστράφηκε και λεηλατήθηκε, ιδιαίτερα, κατά την περίοδο της Αντιβασιλείας (1833-1835) και εν συνεχεία της βασιλείας του Όθωνα. Έτσι, μετά τη δημοσίευση της «Διακηρύξεως περί της ανεξαρτησίας της Ελληνικής Εκκλησίας» (**β.δ. της 23-7/1-8 1833**) με σειρά διαταγμάτων διαλύθηκαν όσα μοναστήρια (σχεδόν 400) δεν είχαν περισσότερους από έξι μοναχούς²³ και δημεύθηκε η περιουσία τους. Με το **β.δ. της 27-5/9-6-1836 (Α' 22)** ορίζεται ότι η κινητή και ακίνητη περιουσία των διαλυμένων Ιερών Μονών, θα εκποιηθεί προς ανέγερση

²¹ <https://youtu.be/TZNgzbb0vr0>

²² Το πλήρες κείμενο έχει αναρτηθεί στον σύνδεσμο: <https://www.romfea.gr/images/article-images/2021/03/ANAFFORA.pdf>

²³Βλ. Σπ. Τρωιάνου έ.α., §2.1.4.

πανεπιστημίου, ενώ οι ερειπωμένοι ενοριακοί ναοί (και οι ιδιωτικοί) συμπεριλαμβανομένου του οικοπέδου στο οποίο βρίσκονταν, αποδίδονται στους Δήμους, προκειμένου να εκπονηθούν μέσω πλειστηριασμού και τα χρήματα να χρησιμεύσουν για έργα ευποιίας. Η πολιτική αυτή, η οποία έως ένα βαθμό συνδυάστηκε με τη μεταφορά της πρωτεύουσας του Κράτους από το Ναύπλιο στην Αθήνα (β.δ. της 18-30/9/1834, Α'36) και την προσπάθεια ανοικοδόμησής της, είχε καταστρεπτικές συνέπειες για τη διατήρηση των βυζαντινών ναών των Αθηνών, η πλειονότητα των οποίων κατεδαφίστηκε, προκειμένου αφενός να εκπονηθούν τα αντίστοιχα οικόπεδα και αφετέρου να εξυπηρετηθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης.

Η Εκκλησία της Ελλάδος ουδέποτε αποζημιώθηκε για την καταστροφή και τη δήμευση των Ιερών Ναών, των Ιερών Μονών και των περιουσιών τους.

2. Καθολική Εκκλησία

α. Εισαγωγικά

Με το Γ' Πρωτόκολλο των «Προστατιδών Δυνάμεων» του Λονδίνου (3/2/1830) η Γαλλία παραιτήθηκε του δικαιώματος «προστασίας» των Καθολικών Χριστιανών που διατηρούσε έναντι του Σουλτάνου και ανέθεσε τη σχετική ευθύνη στον «μέλλοντα Ηγεμόνα της Ελλάδας». Το Πρωτόκολλο προέβλεπε ότι το νέο κράτος όφειλε να εγγυηθεί τη θρησκευτική ελευθερία των Καθολικών Χριστιανών και να αναγνωρίσει τις ιδιοκτησίες της Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα: «...νά έκτελῆται ἐλευθέρως καὶ δημοσίως εἰς τὴν νέαν πολιτείαν ἡ λατρεία τῆς δυτικῆς θρησκείας· αἱ κτήσεις τῆς νῆς ἵναι ἠσφαλισμέναι· νὰ διατηρηθῶσιν ἀνέπαφα τὰ καθήκοντα, δίκαια καὶ προνόμια τῶν ἀρχιερέων, τὰ ὁποῖα οὗτοι ἀπελάμβανον ἐπὶ τῆς προστασίας τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας...».

Η Ελληνική Γερουσία στο απαντητικό της **Υπόμνημα της 10/4/1830** αποδεχόταν τις σχετικές αναφορές του Γ' Πρωτοκόλλου, διότι ήταν σύμφωνες με τους ήδη υπάρχοντες νόμους του νέου Κράτους, αλλά έθετε ως προϋπόθεση να αποδεχθούν οι «Προστατίτιδες Δυνάμεις» ότι «...τοῦ Ανατολικοῦ Δόγματος ἡ θρησκεία θέλει εἶσθαι ἡ ἐπικρατοῦσα τῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος». Οι ελληνικές θέσεις έγιναν πλήρως αποδεκτές όπως προκύπτει από την ερμηνευτική διάταξη του **άρθρου 2 του 33^{ου} Πρωτοκόλλου της Συνδιασκέψεως του Λονδίνου (1/7/1830)**: «Τὰ ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου 1830 χορηγούμενα εἰς τοὺς Καθολικοὺς προνόμια οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἐπιβάλωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὑποχρέωσιν ἐνδεχομένην νὰ στραφῆ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατοῦσης Ἐκκλησίας».

Στα Επτάνησα, σύμφωνα με το «**Σύνταγμα τοῦ Ἠνωμένου Κράτους τῶν Ἰονίων Νήσων**» (1817), η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία αναγνωριζόταν ως «επικρατούσα», αλλά παρεχόταν «εξαιρετική προστασία» στην Καθολική Εκκλησία. Συγκεκριμένα το άρθρο 3 του Κεφαλαίου Πρώτου «Γενικός Οργανισμός» ανέφερε τα εξής: «Επικρατούσα Θρησκεία του Ιονίου Κράτους εστίν η της Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας. Παν δε ἕτερον Χριστιανικόν Θρήσκευμα προστατεύεται, κατὰ τα εφ' ἐξῆς ρηθησόμενα» ("The established religion of these states is the orthodox Greek religion; but all other forms of the Christian religion shall be protected, as hereinafter stated"). Το άρθρο 3 του Κεφαλαίου Πέμπτου «Περί του Εκκλησιαστικού Συστήματος» ανέφερε τα εξής: «Η Καθολική Ρωμάνα Θρησκεία προστατεύεται εξαιρέτως, και παν ἄλλο εἶδος θρησκευύματος εστίν ανεκτόν» ("The roman catholic religion shall be specially protected, and all other forms of religion shall be tolerated").

Το **άρθρο 4 του νόμου Ν' του 1864** «Περί ἰσχύος τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος, Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ρωσσίας Συνθήκης περὶ ἐνώσεως τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», (Α' 25) ὀρισε τα εξής σχετικά με τη θέση της Καθολικής Εκκλησίας στα Επτάνησα: «Ἡ μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐνωσις τῆς Ἠνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων οὐδαμῶς ἀκυρώσει τὰς ὑπὸ τῆς ὑπαρχούσης νομοθεσίας τῶν Νήσων καθιερωμένας ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας καὶ τῆς ἀνεξιθρησκείας· ἐπομένως, τὰ καθιερωθέντα θρησκευτικά δικαιώματα καὶ προνόμια ὑπὸ τοῦ Α' καὶ τοῦ Ε' κεφαλαίου τοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου τῆς Ἠνωμένης Πολιτείας τῶν Ἰονίων Νήσων, καὶ ἰδίως ἡ ἀναγνώρισις τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὡς Ἐκκλησίας ἐπικρατοῦσης ἐν ταῖς Νήσοις, ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τῆς λατρείας ἢ χορηγούμενη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Κράτους τῆς Προστατίτιδος Δυνάμεως καὶ ἡ πλήρης ἀνεξιθρησκεία ἢ πρὸς τὰς ἄλλας χριστιανικὰς κοινότητας ὑποσχεθεῖσα, διατηρηθήσονται, καὶ μετὰ τὴν ἐνωσιν, ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ἰσχύι. Ἡ εἰδικὴ προστασία, ἢ ἐγγυηθεῖσα πρὸς τὴν Καθολικὴν Ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, ὡς καὶ τὰ πλεονεκτήματα ὧν αὕτη ἤδη ἀπολαύει, διατηρηθήσονται ἐπίσης· καὶ οἱ εἰς τὸ δόγμα τοῦτο ἀνήκοντες ὑπήκοοι θ' ἀπολαύωσιν ἐν ταῖς Ἰονίοις Νήσοις τῆς αὐτῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῆς ἀναγνωρισθείσης, ὡς πρὸς αὐτούς, ἐν Ἑλλάδι, διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 22 Ἰανουαρίου (3

Φεβρουαρίου) 1830. *Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπολύτου ἀστυκῆς [sic] καὶ πολιτικῆς ἰσότητος μεταξύ τῶν ὑπηκόων τῶν διαφόρων δογμάτων, καθιερωμένη ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πρωτοκόλλου, θέλει ἐπίσης ἰσχύει ἐν ταῖς Ἰονίαις Νήσοις».*

Μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα το 1946 ανέκυψε το ζήτημα της νομικῆς προσωπικότητας της Καθολικῆς Εκκλησίας και των καθιδρυμάτων της στην Ελλάδα, το οποίο λύθηκε με το **ἄρθρο 13 του νόμου 4301/2014**. Σύμφωνα με αυτό, η Καθολικὴ Εκκλησία στην Ελλάδα αναγνωρίστηκε ως Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο (ΕΝΠ) Ιδιωτικού Δικαίου, ενώ οι θρησκευτικές κοινότητες (Επισκοπές, Ενορίες, Μονές) που είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες μαζί της αναγνωρίζονται ως Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, και ανέρχονται σε διακόσια εἴκοσι επτά (227) συνολικά. Από αυτά ογδόντα δύο (82) είναι Ενορίες και σαράντα επτά (47) Ιερές Μονές (βλ. [Επίμετρο, πίνακας ii](#)).

Η Καθολικὴ Εκκλησία στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία, διαθέτει **διακόσιους τριάντα έναν (231) χώρους λατρείας**.

β. Περιστατικά

Για το έτος **2021** δεν αναφέρθηκε **κανένα** περιστατικό.

γ. Επίμετρο

ι. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 4: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2017-2021, ανά είδος χώρου

ii. Αριθμός Ενοριών και Ιερών Μονών Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα

Αρχιεπισκοπή/Επισκοπή	Αριθμός Ενοριών σύμφωνα με Ν. 4301/2014	Αριθμός Ι. Μονών σύμφωνα με Ν. 4301/2014
Καθολική Αρχιεπισκοπή Νάξου, Τήνου, Άνδρου και Μυκόνου	28	4
Καθολική Αρχιεπισκοπή Κερκύρας, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας	7	5
Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθηνών	17	18
Καθολική Αρχιεπισκοπή Ρόδου	3	3
Καθολική Επισκοπή Σύρου	15	4
Καθολική Επισκοπή Θήρας	1	1
Καθολική Επισκοπή Κρήτης	3	2
Καθολική Επισκοπή Χίου	1	0
Αποστολικό Βικαριάτο Θεσσαλονίκης	4	8
Ελληνική Καθολική Εξαρχία	2	2
Εξαρχία των εν Ελλάδι Αρμενίων Καθολικών	1	0
Σύνολο	82	47

iii. Εκκλησιαστικές Επαρχίες Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα

Πηγή: [ιστοσελίδα](#) της Καθολικής Εκκλησίας στην Ελλάδα και Γραφείο Τύπου Ιεράς Συνόδου Καθολικής Ιεραρχίας Ελλάδος.

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή – Νάξου – Τήνου – Άνδρου – Μυκόνου Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Είναι και Μητρόπολη παντός Αιγαίου. Με έδρα την Τήνο. Περιλαμβάνει τη Νάξο, Πάρο, Αντίπαρο, Κουφονήσια, Δονούσα, Σχοινούσα, Αμοργό, Τήνο, Μύκονο, Άνδρο, Δήλο.

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή – Κερκύρας, Ζακύνθου – Κεφαλληνίας Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Είναι και Μητρόπολη Ιονίων Νήσων. Με έδρα την Κέρκυρα. Περιλαμβάνει την Κέρκυρα, Παξούς, Αντίπαξους, Λευκάδα, Ιθάκη, Κεφαλληνία, Ζάκυνθο και την Ήπειρο.

Η Ιερά Αρχιεπισκοπή Καθολικών Αθηνών Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Αθήνα.

Περιλαμβάνει τις περιοχές της Στερεάς Ελλάδας με την Εύβοια και την Σκύρο, την Πελοπόννησο, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα

Η Καθολική Αρχιεπισκοπή Ρόδου (Δωδεκανήσου) Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Ρόδο.

Περιλαμβάνει τα Δωδεκάνησα.

Η Καθολική Επισκοπή Σύρου Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Σύρο. Περιλαμβάνει τα νησιά των Κυκλάδων: Σύρο, Γυάρο, Κέα, Κύθνο, Σέριφο, Σίφνο, Μήλο, Κίμωλο.

Η Καθολική Επισκοπή Θήρας Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Θήρα.

Περιλαμβάνει τα νησιά: Θήρα, Θηρασιά, Ίο, Ανάφη, Φολέγανδρο και Σίκινο.

Η Καθολική Επισκοπή Κρήτης Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα τα Χανιά Κρήτης.

Περιλαμβάνει όλο το νησί της Κρήτης.

Η Καθολική Επισκοπή Χίου (Λέσβου-Σάμου) Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα τη Χίο.

Περιλαμβάνει τη Χίο, Ψαρρά, Οινούσες, Λέσβο, Λήμνο, Σάμο, και Ικαρία, Φούρνους.

Αποστολικό Βικαριάτο Θεσσαλονίκης Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Περιλαμβάνει: Μακεδονία, Θράκη, Θεσσαλία, τα νησιά των Β. Σποράδων (πλην της Σκύρου), Θάσο, Σαμοθράκη.

Ελληνική Καθολική Εξαρχία Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Αθήνα.

Εξαρχία των εν Ελλάδι Αρμενίων Καθολικών Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο. Με έδρα την Αθήνα.

3. Άλλες Χριστιανικές Θρησκευτικές Κοινότητες

Με την **παρ. 5 του άρθρου 13 του ν.4301/2014** αναγνωρίστηκαν τα ακόλουθα Εκκλησιαστικά ή Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα (Ε.Ν.Π./Θ.Ν.Π.) Ιδιωτικού Δικαίου:

1. Η Αγγλικανική Εκκλησία, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
2. Η Αιθιοπική Ορθόδοξη Εκκλησία, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
3. Η Κοπτορθόδοξη Εκκλησία, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στις Αχαρνές Αττικής, με δύο (2) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
4. Η Εκκλησία των Ορθοδόξων Αρμενίων, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα, με εννέα (9) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
5. Η Ευαγγελική Εκκλησία των Γερμανόγλωσσων, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στην Αθήνα.
6. Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία, ως εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο το οποίο εδρεύει στην Αθήνα, με οκτώ (8) θρησκευτικά νομικά πρόσωπα.
7. Η Ορθόδοξη Εκκλησία των Ασυριών, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο που εδρεύει στο Αιγάλεω Αττικής.
8. Η Αρμενική Ευαγγελική Εκκλησία της Ελλάδος, ως θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, που εδρεύει στον Πειραιά.

Πέραν των ανωτέρω χριστιανικών κοινοτήτων στις οποίες αναγνωρίζεται *ex lege* νομική προσωπικότητα, κατόπιν της δημοσίευσης του ν.4301/2014 έχουν λάβει καθεστώς θρησκευτικού νομικού προσώπου (Θ.Ν.Π.), με την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης, οι κάτωθι:

A/A	Επωνυμία	Αρ. Απόφασης
1	Ι. Μητρόπολις Αττικής & Βοιωτίας της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	165/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θήβας
2	Ι. Μητρόπολις Πειραιώς & Σαλαμίνας της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	2457/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς
3	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Κηφισίας, Θ.Ν.Π.	2749/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
4	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Αθηνών, Θ.Ν.Π.	2842/2015 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
5	Μητρόπολη Ελλάδος της Αγίας Αρμενικής Ορθόδοξης Αποστολικής Εκκλησίας, Θ.Ν.Π.	1279/2016 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
6	Κοινωνία Ευαγγελικών Εκκλησιών, Θ.Ν.Π.	2908/2017 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
7	Ι. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	8711/2017 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσ/νίκης
8	Ι. Μητρόπολις Ωρωπού και Φυλής της Εκκλησίας Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών Ελλάδος, Θ.Ν.Π.	2569/2018 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
9	Ελευθέρα Αποστολική Εκκλησία Πεντηκοστής Νίκαιας, Θ.Ν.Π.	2699/2019 Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς
10	Ευαγγελική Εκκλησία Θεσσαλονίκης, Θ.Ν.Π.	3353/2019 Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσ/νίκης

11	Χριστιανική Χαρισματική Εκκλησία, Θ.Ν.Π.	738/2020 Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών
12	Ι. Μητρόπολις Πατρών Ημερολογίου Ταλαντίου και Λοκρίδος, Εξαρχία Στερεάς Ελλάδας, Θ.Ν.Π.	113/2021 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαμίας

Επίσης, υφίστανται και λειτουργούν θρησκευτικοί χώροι (ευκτήριοι οίκοι) διαφόρων άλλων χριστιανικών κοινοτήτων, οι οποίες λειτουργούν είτε με την προ του ν.4301/2014 διαθέσιμη νομική προσωπικότητα της αστικής εταιρίας ή του σωματείου, είτε και άνευ νομικής προσωπικότητας, καθόσον αυτή δεν απαιτείται για τη χορήγηση άδειας ευκτηρίου οίκου.

Σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία (**Μάιος 2022**), οι υφιστάμενοι χώροι λατρείας των κοινοτήτων της παρούσας ενότητας ανέρχονται σε **εξακόσιους τριάντα πέντε (635)** και περιλαμβάνουν χώρους της **Αγγλικανικής Εκκλησίας (4)**, της **Αιγυπτιακής Κοπτορθόδοξης Εκκλησίας (4)**, της **Εκκλησίας των Ορθοδόξων Αρμενίων (9)**, της **Αιθιοπικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (1)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας των εν Ελλάδι Γερμανόγλωσσων (3)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας Ελλάδος (38)**, της **Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδος (47)**, της **Ευαγγελικής Εκκλησίας Θεσσαλονίκης (2)**, της **Κοινωνίας Ευαγγελικών Εκκλησιών (8)**, της **Χριστιανικής Ασσυριακής Εκκλησίας (1)**, της **Αρμενικής Ευαγγελικής Εκκλησίας (1)**, της **Ελευθέρας Αποστολικής Εκκλησίας Πεντηκοστής (92)**, της **Αποστολικής Εκκλησίας Πεντηκοστής (17)**, της **Εκκλησίας του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών (Μορμόνων) (3)**, των **Αντβεντιστών (10)**, των **Χριστιανών Μαρτύρων του Ιεχωβά (104)**, των **Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογιτών») (196)** και άλλων θρησκευτικών ομάδων με μικρότερο αριθμό πιστών.

Κατά το έτος **2021** υποβλήθηκαν **έντεκα (11)** αιτήσεις άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ευκτηρίου οίκου ή ναού, **επτά (7)** έγιναν αποδεκτές και **τέσσερις (4)** εκκρεμούσαν στις 31.12.2021 λόγω ελλειπών δικαιολογητικών.

Σημειώνεται, επίσης, ότι το έτος **2021** **ανακλήθηκαν είκοσι μία (21)** άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ευκτηρίων οίκων, λόγω παύσης της λειτουργίας τους.

Επιπλέον, με βάση τη διαδικασία αναγνώρισης χώρων λατρείας υφιστάμενων προ του 1955 (πλην αυτών, των κατ'άρθρο 3 Συντ. κλιμάτων της Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας) υποβλήθηκαν **εικοσιεννέα (29)** αιτήσεις έκδοσης σχετικής Διαπιστωτικής Απόφασης νόμιμης λειτουργίας, εκδόθηκαν **είκοσι έξι (26)** Αποφάσεις, ενώ στις 31.12.2021 εκκρεμούσαν **τρεις (3)** λόγω ελλειπών δικαιολογητικών.

Τέλος, κατά το έτος 2021 εκδόθηκε **μία (1)** δικαστική απόφαση (113/2021 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαμίας) περί αναγνώρισης της «Ι. Μητροπόλεως Πατρών Ημερολογίου Ταλαντίου και Λοκρίδος, Εξαρχία Στερεάς Ελλάδας, Θ.Ν.Π.» ως Θρησκευτικού Νομικού Προσώπου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 3 του Ν.4301/2014.

Για το έτος **2021** αναφέρθηκαν τα εξής περιστατικά:

Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογίτες»)

A/A	1.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Πειραιάς
Ημερομηνία	18 Μαΐου 2021
Σύντομη περιγραφή	Άγνωστος δράστης εντός του προαύλιου χώρου του Ναού αφαίρεσε δίχως να γίνει αντιληπτός την εξωτερική βρύση και μια αλυσίδα με το λουκέτο της, αμφότερα μικρής χρηματικής αξίας
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι

Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
-----------------------------------	------------

A/A	2.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Σιδηρόκαστρο Σερρών
Ημερομηνία	24 Ιουνίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα κλοπής αντικειμένων από το Ιερό με παραβίαση παραθύρου
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	3.
Τοποθεσία	Ι. Ναός Αγίου Σπυρίδωνος, Τσάμι Σαλαμίνας
Ημερομηνία	9/10 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Απόπειρα παραβίασης κεντρικής εισόδου Ναού
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

Β. Ιουδαϊσμός

1. Εισαγωγικά

Μια σύντομη και περιεκτική αναφορά στην ιστορική διαδρομή των Ελλήνων Εβραίων βρίσκεται στο άρθρο «[The Jewish Community in Greece, the oldest community in Europe](#)» («Η εβραϊκή κοινότητα στην Ελλάδα, η αρχαιότερη κοινότητα στην Ευρώπη») του Β. Ελιέζερ²⁴:

«Ο πρώτος Έλληνας Εβραίος είναι γνωστός με το όνομα «Μόσχος, γιός του Μοσχίωνα του Εβραίου», ένας σκλάβος που απεικονίζεται σε μια επιγραφή που χρονολογείται από το 300 – 250 π.Χ. και η οποία βρέθηκε στον Ωρωπό, μια μικρή παραθαλάσσια πόλη σε απόσταση 40 χιλιομέτρων από την Αθήνα.

Εκτιμάται ότι ως αποτέλεσμα της συχνής μετακίνησης Εβραίων μέσω της Ελλάδας, δημιουργήθηκε μια Εβραϊκή Κοινότητα. Η Κοινότητα αυτή, θεωρείται ότι μεγάλωσε περισσότερο μετά την εξέγερση των Χεσμοναίων (142 π.Χ.), όταν πολλοί Εβραίοι πουλήθηκαν ως σκλάβοι στην Ελλάδα. Κατά τα πρώτα χρόνια της Χριστιανικής περιόδου, το γεγονός ότι ο Απόστολος Παύλος επισκέφθηκε τις ιερές συναγωγές στην Αθήνα, στην Κόρινθο, στη Βέροια και στην Καβάλα αποτελεί απόδειξη της ύπαρξης Εβραϊκών Κοινοτήτων στη χώρα. Αυτοί οι Έλληνες Εβραίοι ήταν γνωστοί ως «Ρωμανιώτες». Ανέπτυξαν τα δικά τους έθιμα και τη δική τους γλώσσα (Εβραιο-Ελληνικά). Αυτή η μοναδική παράδοση διασώζεται μέχρι τις μέρες μας.

Από το τέλος του 14^{ου} αιώνα, Εβραίοι πρόσφυγες μετανάστευσαν από την Ισπανία και την Πορτογαλία προς την Ελληνική ενδοχώρα και σε κάποια νησιά. Κυρίως στη Θεσσαλονίκη, οι Εβραίοι γνωστοί ως «Σεφαραντίμ» εισήγαγαν τη δική τους γλώσσα «Λαντίνο» (Εβραιο-Ισπανικά), και τα δικά τους έθιμα. Από τον 16^ο έως τον 18^ο αιώνα στη Θεσσαλονίκη υπήρχε μία από τις μεγαλύτερες Εβραϊκές Κοινότητες στον κόσμο με μια μοναδική Ραββινική παράδοση».

Πρωταγωνιστικό ρόλο στην διάσωση και ανάδειξη «2.300 χρόνων εβραϊκής ζωής στην Ελλάδα» κρατά το [Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος](#) (ΕΜΕ).

Το 2018 εκδόθηκε το μνημειώδες έργο «Corpus Inscriptionum Judaicarum Graeciae» («Σύνταγμα Ιουδαϊκών και Εβραϊκών Επιγραφών από την Ηπειρωτική και Νησιωτική Ελλάδα τέλη 4^{ου} αι. π.Χ. έως 15^ο αι. μ.Χ.») του ΕΜΕ στην Ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Το έργο αυτό είναι καρπός μιας μακρόχρονης ερευνητικής προσπάθειας και στενής συνεργασίας μεταξύ του ΕΜΕ και του Υπουργείου Πολιτισμού που ξεκίνησε το 2010 επί υπουργίας Π. Γερουλάνου.

Ο Πρόεδρος του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, κ. Μ. Μάτσας, σημειώνει σχετικά με τον γενικότερο χαρακτήρα και τις δράσεις του ΕΜΕ:

---

²⁴Ελιέζερ, Βίκτωρ. *The Jewish community in Greece, the oldest community in Europe. Published in European Jewish Press, 4/5/2017.*

«Σε συνεργασία με την Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, το ΕΜΕ έχει, επίσης, εξελιχθεί σ' ένα μοναδικό εκπαιδευτικό κέντρο στη χώρα μας²⁵ καθώς:

- πραγματοποιεί εξειδικευμένα σεμινάρια σε όλη την Ελλάδα που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς με στόχο την απόκτηση των γνωστικών δεξιοτήτων και των βέλτιστων παιδαγωγικών μεθόδων για την διδασκαλία του Ολοκαυτώματος
- συνδιοργανώνει σχολικούς διαγωνισμούς για το Ολοκαύτωμα με επιβράβευση των διακριθέντων μαθητών και μαθητριών, την πραγματοποίηση εκπαιδευτικής επίσκεψης στο Μουσείο του Άουσβιτς
- συμμετέχει στο πρόγραμμα του Υπουργείου Εξωτερικών και, πρόσφατα, της Βουλής των Ελλήνων για την δημιουργία στο Μουσείο του Άουσβιτς της Ελληνικής Εθνικής Έκθεσης του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα
- υλοποιεί μεγάλονοα προγράμματα όπως ή έκδοση του *Corpus* όλων των επιγραφών που καταγράφουν και τεκμηριώνουν την ιστορία του Ελληνικού Εβραϊσμού».

Ως αποτέλεσμα της μακράς [ιστορικής διαδρομής](#) του Ελληνικού Εβραϊσμού, πριν τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο λειτουργούσαν Εβραϊκές Κοινότητες σε είκοσι οκτώ (28) πόλεις ανά την Ελλάδα, (Διδυμότειχο, Νέα Ορεστιάδα - Σουφλί, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Καβάλα, Δράμα, Σέρρες, Θεσσαλονίκη, Βέροια, Καστοριά, Φλώρινα, Τρίκαλα, Λάρισα, Βόλο, Χαλκίδα, Αθήνα, Πάτρα, Αγρίνιο, Ιωάννινα, Πρέβεζα, Άρτα, Κέρκυρα, Ζάκυνθο, Χανιά, Ρόδο και Κω), με συνολικό αριθμό πληθυσμού 77.377, ενώ η μεγαλύτερη συγκέντρωση εβραϊκού πληθυσμού ήταν στη Θεσσαλονίκη.

Μετά το Ολοκαύτωμα και τη μαζική δολοφονία 65.000 Ελλήνων Εβραίων στα στρατόπεδα θανάτου (κυρίως στο Άουσβιτς), αλλά και τη μετανάστευση αρκετών επιζώντων στο Ισραήλ, ο αριθμός των Ελλήνων πολιτών ιουδαϊκού θρησκευματος έχει μειωθεί σημαντικά, ενώ η πλειονότητα αυτών διαμένει στην Αθήνα.

Σήμερα στην Ελλάδα υφίστανται οκτώ (8) εν ενεργεία Ισραηλιτικές Κοινότητες (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Βόλου, Ιωαννίνων, Τρικάλων, Χαλκίδας, Κέρκυρας), ενώ οι Κοινότητες Ρόδου, Βέροιας, Καβάλας και Καρδίτσας τελούν, από το 1970²⁶, σε καθεστώς αδρανείας, υπό διαχειριστική Επιτροπή ορισμένη από τον Υπουργό Παιδείας, διότι αριθμούν λιγότερες από είκοσι (20) οικογένειες, σύμφωνα με τον Α.Ν. 367/1945 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε με το Ν.Δ. 301/1969 (Α' 195).

Στις εν ενεργεία, σήμερα, Κοινότητες λειτουργούν συνολικά έντεκα (11) Συναγωγές για τις λατρευτικές ανάγκες των μελών τους και συγκεκριμένα: στην Αθήνα δύο (2) Συναγωγές, στη Θεσσαλονίκη τρεις (3), στη Λάρισα μία (1), στο Βόλο μία (1), στα Ιωάννινα μία (1), στα Τρίκαλα μία (1), στη Χαλκίδα μία (1) και στην Κέρκυρα μία (1). Στις εν αδρανεία Κοινότητες λειτουργούν τρεις (3) Συναγωγές και συγκεκριμένα: μία (1) στην Ρόδο, μία (1) στην Καβάλα και μία (1) στη Βέροια. Στην Κρήτη, η μόνη σωζόμενη Συναγωγή είναι η Συναγωγή Ετζ Χαγίμ στα Χανιά.

---

²⁵Η Ελληνική Βουλή επιβράβευσε το σημαντικό ερευνητικό, εκδοτικό, εκθεσιακό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό έργο του ΕΜΕ αναγνωρίζοντάς το ως ερευνητικό κέντρο ισότιμο των δημόσιων ερευνητικών κέντρων και εντάσσοντας «την επιστημονική έρευνα που διεξάγει στη συνολική ερευνητική προσπάθεια της χώρας» (άρθρο 3 Ν.4310/2014, Α' 258).

²⁶Βλ. Μωυσή Κωνσταντίνη, «[Οι Ισραηλιτικές Κοινότητες της Ελλάδος μετά το Ολοκαύτωμα](#)», σελ. 32.

2. Θεσμικό πλαίσιο

Με το **β.δ. της 30-4-1890** (Α'101) «Περί εγκρίσεως του καταστατικού της εν Αθήναις «Ισραηλιτικής Αδελφότητας» εγκρίθηκε και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το Καταστατικό της εν λόγω Αδελφότητας.

Με τον **ν.2456/1920** (Α'173), επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλου, ορίστηκε ότι οι Ισραηλιτικές Κοινότητες είναι «νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου»²⁷.

Επί δικτατορίας Ι. Μεταξά ψηφίστηκε ο **αναγκαστικός νόμος 2544/1940** (Α'287), ο οποίος διατήρησε τις Ισραηλιτικές Κοινότητες ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με ορισμένες αλλαγές ως προς τον διορισμό των διοικήσεών τους.

Με τον **ν.2/1944** (Α'6 και αναδημοσιεύθηκε στο Α'14) η Ελληνική Πολιτεία – πρώτη σε ολόκληρη την Ευρώπη – αποφάσισε να επιστρέψει στους νόμιμους κατόχους της την περιουσία των Εβραίων που είχαν δημεύσει οι Ναζί. Η μεγαλειώδης αυτή πράξη δικαιοσύνης αναδεικνύει τόσο τη βαθιά δημοκρατική ταυτότητα της κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας όσο και την αποφασιστικότητα της Ελλάδας να εγγυηθεί την ύπαρξη και την επιβίωση των Ελλήνων Εβραίων που επέζησαν από το Ολοκαύτωμα.

Με τον **α.ν.367/1945** (Α'143) η Ελληνική Πολιτεία ανασυγκρότησε τις Ισραηλιτικές Κοινότητες για να διασφαλίσει την ύπαρξή τους, καθώς οι απώλειές τους από τους Ναζί καθιστούσαν προβληματική τη λειτουργία του νόμου 2456/1920. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ασκεί εποπτεία επί των φορέων αυτών δυνάμει του **π.δ. 353/1997** (Α'239).

Με τον **α.ν.846/1946** (Α'17) η Ελληνική Πολιτεία – επίσης, πρώτη σε όλη την Ευρώπη – παραιτήθηκε από το κληρονομικό δικαίωμα του Κράτους επί περιουσιών των Ελλήνων Εβραίων για τις οποίες δεν υπήρχαν κληρονόμοι (στα στρατόπεδα εξόντωσης των Ναζί δολοφονήθηκαν ολόκληρες οικογένειες) και παραχώρησε όλες αυτές τις περιουσίες σε νομικό πρόσωπο το οποίο «*θα ἔχη ὡς σκοπὸν τὴν περίθαλψιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Ἑλλάδος*».

Με το **διάταγμα** «Περί ιδρύσεως Οργανισμού Περιθάλψεως και Αποκαταστάσεως Ισραηλιτῶν Ἑλλάδος (Ο.Π.Α.Ι.Ε.)» της **29/3/1949** (Α'79) ιδρύθηκε το νομικό πρόσωπο που προέβλεπε ο αναγκαστικός νόμος 846/1946.

Με τον **ν.1657/1951** (Α'20) το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο που είχε συσταθεί προσωρινά με τον αναγκαστικό νόμο 367/1945 «καθίσταται μόνιμον» και για την κάλυψη των δαπανών της λειτουργίας του αποκτά το δικαίωμα με απόφαση που λαμβάνουν τα 2/3 των μελών του να εισπράττει εισφορά από τα εισοδήματα των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων. Η συγκεκριμένη εισφορά επί των εισοδημάτων των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων αποτελεί επιπλέον επιβάρυνσή τους, όπως αποτελεί π.χ. και η επιβάρυνση των Ιερών Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος για τη λειτουργία της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Με το **ν.δ.301/1969** (Α'195), επί δικτατορίας Γ. Παπαδόπουλου, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο που είχε συσταθεί με τον α.ν. 367/1945 και λειτουργούσε έκτοτε ανελλιπώς, θεωρείται «νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου» από την ίδρυσή του, δηλαδή από το 1945.

Με το **π.δ.234/1989** (Α'110) «Τροποποίηση και συμπλήρωση του Κανονισμού της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών» καταργήθηκε το π.δ.182/1978 (Α'40) «περί του Κανονισμού της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών». Με τις διατάξεις των εν λόγω π.δ.

---

²⁷Για το νομικό καθεστώς των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και των Ισραηλιτικών Σχολείων βλ. την από 12-1-2015 Ανακοίνωση του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων, Γ. Καλαντζή, με θέμα: [«Η νομική προσωπικότητα των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος \(Κ.Ι.Σ.Ε\), τα ισραηλιτικά σχολεία και η φορολογία τους»](#).

καθορίστηκαν, μεταξύ άλλων, οι πόροι της κοινότητας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται οι γνωστές εισφορές («πέτσια») που κατονομάζονται στο ν.2456/1920 και σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστούν ή απαλλάσσουν τα μέλη των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων από την υποχρεωτική καταβολή φόρων στο Ελληνικό Κράτος, όπως ακριβώς προβλέπεται για όλους τους Έλληνες πολίτες.

Με τον **ν.3218/2004** (Α΄12) καθιερώθηκε προς τιμήν των Ελλήνων Εβραίων που δολοφονήθηκαν από τους Γερμανούς Ναζί (στην περίπτωση της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι Βουλγαρικές αρχές κατοχής, ως σύμμαχοι της ναζιστικής Γερμανίας, ευθύνονται για την ολοκληρωτική εξόντωση των Ελλήνων Εβραίων που ζούσαν εκεί) η 27^η Ιανουαρίου²⁸ ως «Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος». Σε εκτέλεση του συγκεκριμένου νόμου εκδόθηκε το **π.δ.31/2005** (Α΄51) «Εκδηλώσεις για την 27^η Ιανουαρίου, ημέρα μνήμης των Ελλήνων Εβραίων μαρτύρων και ηρώων του Ολοκαυτώματος».

Το άρθρο 13 «Αποκατάσταση θυμάτων Ολοκαυτώματος που κατείχαν στο παρελθόν την Ελληνική ιθαγένεια» του **ν.4018/2011** (Α΄215) προέβλεψε ότι «σε πολίτες Ισραήλ που έχουν γεννηθεί έως και την 9η Μαΐου 1945 και εξακολουθούν να βρίσκονται εν ζωή χορηγείται εκ νέου η Ελληνική ιθαγένεια, εφόσον είχαν στο παρελθόν την Ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή τους και την απώλεσαν καθ' οιονδήποτε τρόπο», καθώς και ότι «οι σε ευθεία γραμμή κατιόντες όσων αποκτήσουν την Ελληνική ιθαγένεια [...] μπορούν να αιτηθούν την πολιτογράφησή τους ως καταγόμενοι από Έλληνα πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας». Το άρθρο 109 του **ν.4461/2017** (Α΄38) επεξέτεινε το δικαίωμα κτήσης της Ελληνικής ιθαγένειας και στους «σε ευθεία γραμμή κατιόντες πολιτών Ισραήλ ή άλλων χωρών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα ως την 9η Μαΐου 1945 και απεβίωσαν προτού ανακτήσουν την Ελληνική ιθαγένεια».

Με τον **ν.3943/2011** (Α΄66) το Ελληνικό Κράτος προχώρησε στην αναγκαία διευθέτηση, ώστε να επιλυθεί οριστικά η δικαστική διαφορά που εκκρεμούσε μεταξύ της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης (Ι.Κ.Θ.), του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και του Ελληνικού Δημοσίου από το 1961. Με την παράγραφο 10 του άρθρου 45 του προαναφερθέντος νόμου το Ελληνικό Κράτος ανέλαβε «την υποχρέωση καταβολής στην Ι.Κ.Θ. συνολικά ποσού εννέα εκατομμυρίων εννιακοσίων σαράντα τριών χιλιάδων εξακοσίων ενενήντα επτά (9.943.697) ευρώ σε δύο έντοκες δόσεις, που λήγουν το πέμπτο και το δέκατο έτος από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού».

Με τον **ν.4178/2013** (Α΄174) προβλέφθηκαν ειδικές διαδικασίες για την τακτοποίηση πολεοδομικών παραβάσεων των Ιερών Ναών της Ορθόδοξης Εκκλησίας, των Συναγωγών και των Τεμενών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Το **2014** υπεγράφη **Μνημόνιο Συνεργασίας** μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, ενώ το **2017** υπεγράφη **Μνημόνιο Τριμερούς Συνεργασίας** μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και του ιδρύματος Yad Vashem.

Στο πλαίσιο του από 22-1-2014 Μνημονίου Συνεργασίας με το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος (ΕΜΕ), δημοσιεύθηκε αρχικώς η **Υ.Α. 42856/02/14-3-2018 «Μαθητικός διαγωνισμός-εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Μνήμης του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα»** (Β΄950), η οποία αντικατεστάθη προσφάτως από την **Κ.Υ.Α 149452/02/3-11-2020**

---

²⁸ Η 27^η Ιανουαρίου 1945 είναι η ημερομηνία απελευθέρωσης του ναζιστικού στρατοπέδου εξόντωσης Άουσβιτς – Μπίρκεναου από τον σοβιετικό στρατό. Με το Ψήφισμα Α/RES/60/7 της 1^{ης} Νοεμβρίου του 2005 ο ΟΗΕ, επί τη ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 ετών από τη νίκη εναντίον του ναζιστικού καθεστώτος και τιμώντας το θάρρος και την αφοσίωση των στρατιωτών που απελευθέρωσαν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, καθιέρωσε την 27^η Ιανουαρίου ως διεθνή ημέρα μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

(Β'5066) με το ίδιο θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 1 της οποίας: «*Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων (ΓΓΘ) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΑΙΘ) [...] δύναται να διοργανώνει, κατόπιν σχετικής εισήγησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), ετήσιο μαθητικό διαγωνισμό δημιουργίας ψηφιακών οπτικοακουστικών έργων (ταινιών), με θεματολογία η οποία θα αφορά σε ιστορικές πτυχές του Ολοκαυτώματος, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει επίσκεψη στο «Κρατικό Μουσείο Άουσβιτς-Μπίρκεναου» στην Πολωνία».*

Επίσης, στις 2 Ιουλίου 2018 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και του διεθνούς οργανισμού OSCE/ODIHR, με αντικείμενο την ασφάλεια των εβραϊκών κοινοτήτων και οργανισμών, την αναγνώριση, καταγραφή και καταπολέμηση του ρατσιστικού και αντισημιτικού εγκλήματος και τη διενέργεια πιλοτικού σεμιναρίου επιμόρφωσης μελών των Σωμάτων Ασφαλείας.

Λοιπές δράσεις της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων για την ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας κατά του αντισημιτισμού, που πραγματοποιηθήκαν το 2021, είναι οι ακόλουθες:

- Η Πρεσβεία του Ισραήλ στην Ελλάδα σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων διέθεσε για τους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές μονάδες τη δωρεάν προβολή της ταινίας «Το μεγαλύτερο ταξίδι: Οι τελευταίες ημέρες των Εβραίων της Ρόδου». Η προβολή εντάχθηκε στο προτεινόμενο εκπαιδευτικό υλικό της υπ. αρ. πρωτοκόλου 8481/Θ2/25-01-2021 εγκυκλίου που απέστειλε το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων στις σχολικές μονάδες της επικράτειας για την Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος με την οποία ζητά να αφιερωθούν δύο σχολικές ώρες σε σχετικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες.
- Ο οργανισμός The Olga Lenguel Institute σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων παρέχει υποτροφίες (250 ευρώ έκαστη) σε σχολεία που πραγματοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα για το Ολοκαύτωμα. Τα χρήματα προορίζονται για την κάλυψη υλικοτεχνικών αναγκών που σχετίζονται με το πρόγραμμα. Κατά το σχ. έτος 2020-2021 χορηγήθηκαν 8 υποτροφίες.
- Η Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων αιτήθηκε στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) την έγκριση διεθνούς εκπαιδευτικού προγράμματος, το οποίο οργανώνεται από το σχολείο «Bernard Zell Anshe Emet Day School» που εδρεύει στο Σικάγο των ΗΠΑ με τίτλο «The Face of Resilience», προκειμένου να υλοποιηθεί στην Α' τάξη του 7ου ΓΕ.Λ. Θεσσαλονίκης. Με θετική γνωμοδότηση ΙΕΠ (68/16-12-2021) η εκπαιδευτική δράση υλοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2021-2022. Δεκατέσσερις (14) ομάδες από διαφορετικές χώρες της Ευρώπης και των ΗΠΑ συνεργάστηκαν, μέσω της εκπαιδευτικής πλατφόρμας Edmodo, ώστε να δημιουργήσουν μια ταινία με θέμα το Ολοκαύτωμα.
- Στις 12-13/4 και 19-20/4/2021 πραγματοποιήθηκε το πρώτο σεμινάριο για το Ολοκαύτωμα με θέμα "The Holocaust as a starting point: Greece, Bulgaria and North Macedonia dialogue" στο οποίο συμμετείχαν εκπαιδευτικοί από την Ελλάδα, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και της Βουλγαρίας. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων σε συνεργασία με το Mémorial de la Shoah, το Holocaust Memorial Center for the Jews (Βόρεια Μακεδονία) και το Υπουργείο Παιδείας της Βουλγαρίας και συμμετείχαν 13 Έλληνες εκπαιδευτικοί. Λόγω των μέτρων για την καταπολέμηση του COVID-19 το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά.
- Στις 8-9/12/2021 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα σεμινάριο για φοιτητές με τίτλο "The Holocaust and mass atrocities: Comparing to single out". Το σεμινάριο διοργανώθηκε από το Mémorial de la Shoah σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία

Θρησκευμάτων και το Εργαστήριο Πολιτικής Φιλοσοφίας του τμήματος Φιλοσοφίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

- Στις 9-10/12/2021 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα σεμινάριο για φοιτητές με τίτλο “The Holocaust and mass atrocities: Comparing to single out”. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από το Mémorial de la Shoah σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων και Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου.
- Στις 25/04/2021 πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή συζήτηση «How the IHRA Recommendations for Teaching and Learning about the Holocaust can help Educators». Η συζήτηση διοργανώθηκε από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, το Yad Vashem και το United States Holocaust Memorial Museum με τη συμμετοχή 167 εκπαιδευτικών από τις ΗΠΑ, τον Καναδά, το Ισραήλ και την Ελλάδα (72 Έλληνες εκπαιδευτικοί).
- Στις 19/05/2021 στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας του IHRA πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτικό διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο “Practical implementation of the three legally non-binding IHRA working definitions in multicultural societies: lessons learned, best practices, steps forward”. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από τις Αντιπροσωπείες της Ελλάδας, της Αυστρίας και της Βόρειας Μακεδονίας στον IHRA. Στο σεμινάριο συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης καθώς και Έλληνες εκπαιδευτικοί.
- Στις 24/05/2021 διοργανώθηκε το πρώτο διαδικτυακό σεμινάριο για Έλληνες Ορθόδοξους Κληρικούς με θέμα το Ολοκαύτωμα και την καταπολέμηση του Αντισημιτισμού. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων, το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος και το Yad Vashem με τη συμμετοχή 16 κληρικών.
- Το United States Holocaust Memorial Museum σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων έδωσε τη δυνατότητα σε 15 Έλληνες εκπαιδευτικούς να συμμετάσχουν στο διαδικτυακό σεμινάριο Belfer National Conference for Educators, το οποίο πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις 7-9 Ιουλίου 2021 από το United States Holocaust Memorial Museum.
- Τον Ιανουάριο 2021 ο Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων συμμετείχε στη διεθνή εκστρατεία #wewemember στο πλαίσιο της Ημέρας Μνήμης του Ολοκαυτώματος.
- Στις 27 Ιανουαρίου 2021 το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων μετέδωσε από το κανάλι του στο You tube την εκδήλωση για την Ημέρα Μνήμης Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος που διοργάνωσε η Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών και η Περιφέρεια Αττικής. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά λόγω των μέτρων για την καταπολέμηση του Covid-19.
- Το σχολικό έτος 2021-2022 υλοποιήθηκε σε σχολεία της Θεσσαλονίκης και στο Μουσουλμανικό Ιεροσπουδαστήριο Ξάνθης η εκπαιδευτική δράση CONVOI 77. Στην εκπαιδευτική αυτή δράση συμμετέχουν ήδη περισσότερες από 200 τάξεις μαθητών και μαθητριών από 19 διαφορετικά κράτη, οι οποίες επιχειρούν να ανασυνθέσουν τις βιογραφίες 272 προσώπων που κρατήθηκαν αρχικά στο στρατόπεδο Drancy της Γαλλίας και εκτοπίστηκαν μετά στο Άουσβιτς, ταξιδεύοντας με την αποστολή Convoy 77.

3. Περιστατικά

Για τους σκοπούς της παρούσας Έκθεσης, στους χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων στην Ελλάδα συγκαταλέγονται οι Συναγωγές στις οποίες έγινε αναφορά ανωτέρω, τα εβραϊκά νεκροταφεία, τα ισραηλιτικά σχολεία και τα μνημεία προς τιμήν των Ελλήνων Εβραίων που δολοφονήθηκαν στο Ολοκαύτωμα.

Συνολικά κατά το **2021** καταγράφηκαν **τρία (3) περιστατικά, τα οποία φέρουν προδήλως αντισημιτικό χαρακτήρα**, τουτέστιν παραπέμπουν σε συγκεκριμένα κίνητρα και ιδεολογίες, οι οποίες οδήγησαν στο Ολοκαύτωμα και τη δολοφονία 6 εκατομμυρίων συνανθρώπων μας:

A/A	1.
Τοποθεσία	Τοιχογραφία αφιερωμένη στο Ολοκαύτωμα, Νέος Σιδηροδρομικός Σταθμός Θεσσαλονίκης
Ημερομηνία	18 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός τοιχογραφίας με χρήση σπρέι μαύρου χρώματος
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	2.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο Ιωαννίνων
Ημερομηνία	5 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός τάφου, μετακίνηση μαρμάρινης ταφόπλακας και πρόκληση φθορών σε αυτήν
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Παρατηρήσεις	<p>Ανακοίνωση ΚΙΣΕ:</p> <p>«Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος εκφράζει την αγανάκτηση και τον αποτροπιασμό των Ελλήνων Εβραίων για τη σύλληψη τάφου στο εβραϊκό νεκροταφείο Ιωαννίνων. Ο βανδαλισμένος τάφος βρέθηκε στις 5.8.2021 ανοιχτός, με διάσπαρτα σπασμένα μάρμαρα, και ξεκολλημένη την ταφόπλακα.</p> <p>Καταδικάζουμε απερίφραστα την ντροπιαστική αυτή πράξη των ιερόσυλων που καταδεικνύει ότι το μίσος των δραστών οδηγεί σε ανίερες εκδηλώσεις βίας και φανατισμού.</p> <p>Το εβραϊκό νεκροταφείο Ιωαννίνων έχει γίνει στόχος αντισημιτικού μίσους και έχει υποστεί αλλεπάλληλους βανδαλισμούς στο παρελθόν.</p> <p>Καλούμε τις αρμόδιες Αρχές να μεριμνήσουν για τη σύλληψη των δραστών και την παραπομπή τους στη δικαιοσύνη. Το Εβραϊκό νεκροταφείο των Ιωαννίνων δεν είναι μόνον ο τόπος ανάπαυσης των Εβραίων της πόλης, είναι τόπος μνήμης και πολιτιστικής κληρονομιάς ολόκληρης της πόλης των Ιωαννίνων».</p>
(Φωτογραφίες: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	

A/A	3.
Τοποθεσία	Εβραϊκό Νεκροταφείο Ιωαννίνων
Ημερομηνία	9 Σεπτεμβρίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Βανδαλισμός τάφου με μετακίνηση της μαρμάρινης ταφόπλακας, χωρίς πρόκληση άλλης φθοράς. Ο βανδαλισμός έγινε την περίοδο των ιερών ημερών της εβραϊκής θρησκείας από την εβραϊκή πρωτοχρονιά μέχρι την ημέρα του Εξιλασμού.
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία
Παρατηρήσεις	<p>Ανακοίνωση ΚΙΣΕ:</p> <p>«Ο Αντισημιτισμός πλήττει ακόμη και τους νεκρούς. Για δεύτερη φορά μέσα σε λιγότερο από ένα μήνα βανδαλίστηκε τάφος στο εβραϊκό νεκροταφείο Ιωαννίνων. Οι ιερόσυλοι επέλεξαν την περίοδο των ιερών ημερών της εβραϊκής θρησκείας -από την εβραϊκή πρωτοχρονιά μέχρι την ημέρα του Εξιλασμού- για να εκδηλώσουν το αντισημιτικό τους μένος με τη φρικιαστική πράξη της μετακίνησης της ταφόπλακας ενός τάφου. Ντροπή!</p> <p>Η πολιτεία και οι τοπικές αρχές οφείλουν επιτέλους να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια της εβραϊκής κοινότητας και των ιερών χώρων της σε όλη την Ελλάδα και κυρίως στα Ιωάννινα όπου το εβραϊκό νεκροταφείο της πόλης έχει στο παρελθόν υποστεί πολλαπλές επιθέσεις μίσους. Ας αφήσουν τους νεκρούς να αναπαυθούν!»</p>
(Φωτογραφίες: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος)	

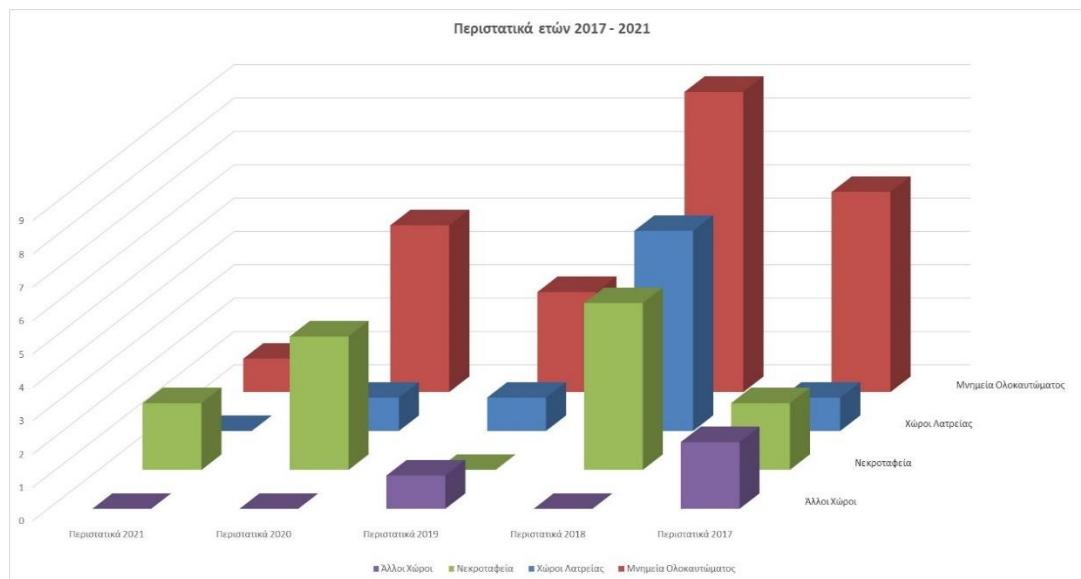

4. Επίμετρο

α. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 5: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2017-2021, ανά είδος χώρου

β. Ευχαριστήριο μήνυμα του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος προς τον Γενικό Γραμματέα Θρησκευμάτων

Προς τον Γεν. Γραμματέα Θρησκευμάτων

κ. Γιώργο Καλαντζή

Via E-mail

Αρ. Πρωτ.: 84/15.02.2021

Αξιότιμε κ. Γενικέ,

Θα θέλαμε να αναφερθούμε στη σπουδαιότητα της πρωτοβουλίας της Γεν. Γραμματείας Θρησκευμάτων για την πιστοποίηση νομιμότητας λειτουργίας των Συναγωγών και να σας συγχαρούμε για αυτή την απαραίτητη ενέργεια.

Οι Συναγωγές ανά την Ελλάδα είναι οι ζωντανοί φορείς της ελληνοεβραϊκής πολιτισμικής κληρονομιάς, της εβραϊκής θρησκείας και ειδικότερα για εμάς τους Έλληνες Εβραίους είναι η ιστορία μας και συνέχειά μας.

Η πρωτοβουλία σας για την πιστοποίηση των χώρων λατρείας προσέδωσε οντότητα και αποσαφήνισε το καθεστώς των Συναγωγών στην Ελλάδα, αποτελώντας ένα σημαντικό μέτρο προστασίας τους.

Σας ευχαριστούμε από καρδιάς για τη δράση σας αυτή που καταδεικνύει για μία ακόμη φορά τον σεβασμό που αποδίδετε στην προστασία των θρησκευτικών μειονοτήτων στη χώρα μας.

Με πολλή εκτίμηση,

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρόεδρος Δαβίδ Σαλιέλ

Ο Γεν. Γραμματέας Βίκτωρ Ισ. Ελιέζερ

γ. Επιστολή ΚΙΣΕ για την επανατοποθέτηση της αναθηματικής στήλης στον Σιδηροδρομικό Σταθμό Λιανοκλαδίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (Ν.Δ. 301/1969)

Αριθ. Πρωτ. 159

Προς τον Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών 2 Απριλίου 2021

κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

[...]

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Θα θέλαμε να θέσουμε υπόψη σας το θέμα της αφαίρεσης της αναθηματικής πλάκας από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό Λιανοκλαδίου, η οποία είχε τοποθετηθεί το 1988, στην μνήμη 500 Ελλήνων Εβραίων που στη διάρκεια της Κατοχής εργάστηκαν στα καταναγκαστικά έργα για την αποκατάσταση του σιδηροδρομικού δικτύου και στη συνέχεια εκτοπίστηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα του θανάτου, βρίσκοντας τραγικό τέλος, μαζί με τα έξι εκατομμύρια των Εβραίων της Ευρώπης, θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

Θα παρακαλούσαμε για την διερεύνηση του θέματος και για τις ενέργειές σας προκειμένου να επανατοποθετηθεί το Μνημείο στον σιδηροδρομικό σταθμό Λιανοκλαδίου, μια ενέργεια που θα αποκαταστήσει τον σεβασμό στη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος και τη δέσμευση στη σημασία της διατήρησης της ιστορικής μνήμης.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τις ενέργειές σας και παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε σχετικά.

Με τιμή,

Ο Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας

Δαβίδ Σαλιέλ Βίκτωρ Ισαάκ Ελιέζερ

Κοιν: Γεν. Γραμματέα Θρησκευμάτων – κ. Γιώργο Καλαντζή

δ. Δήλωση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Συμεών σχετικά με την καταπολέμηση του αντισημιτισμού (14-10-2021)²⁹

«Εντιμότατοι κ. Υπουργέ, κ. Βουλευτές, εκλεκτοί άρχοντες, θέλω να εκφράσω τη χαρά μου κατ'αρχάς που βρίσκεται ανάμεσά μας ο αγαπητός φίλος, ο σοφιολογιώτατος ραβίνος Γκαμπριέλ Νεγκρίν, μέλος εκλεκτό της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών, ο Πρόεδρος του Ισραηλιτικού Συμβουλίου, ο Εξοχώτατος κ. Πρέσβης, τον οποίον καλωσορίζουμε στην

---

²⁹ Πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=tBn5p1eXJOo>

Φθιώτιδα και θέλω τούτο μόνο να πω ως Μητροπολίτης της Εκκλησίας της Ελλάδος και ως Μητροπολίτης αυτής της ευλογημένης Επαρχίας: ότι η καταπολέμηση του αντισημιτισμού είναι προτεραιότητα για την Εκκλησία της Ελλάδος, προτεραιότητα και για μένα προσωπικά, και η αναγνώριση του Ολοκαυτώματος. Συνεργαζόμεθα άριστα με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων και ιδιαίτερα με τον Γενικό Γραμματέα, τον κ. Γ. Καλαντζή, κοινό μας φίλο, και δράσεις τις οποίες πραγματοποιήσαμε και στην Αθήνα, όπου είχα την χαρά επί πολλά έτη να είμαι Πρωτοσύγκελλος της Αρχιεπισκοπής, και ξέρει ο ραβίνος πόσα πράγματα κάναμε μαζί και με το Εβραϊκό Μουσείο Αθηνών και με άλλες δράσεις, οφείλουμε να τα κάνουμε, γιατί το χρωστάμε στην ανθρωπότητα και η διαφορετικότητα είναι η ομορφιά της ενότητας, αυτό είναι το μήνυμά μας».

Γ. Μουσουλμανισμός

1. Μουσουλμανική Μειονότητα Θράκης

α. Εισαγωγικά

Τα **άρθρα 37 έως και 45** (Τμήμα Ε' «Προστασία των Μειονοτήτων») της **Συνθήκης της Λωζάννης**, η οποία κυρώθηκε με το Ν.Δ. «Περί κυρώσεως της εν Λωζάννη συνομολογηθείσης Συνθήκης περί Ειρήνης» (Α'238/1923), ορίζουν το νομικό πλαίσιο για την προστασία των πληθυσμών που δεν συμπεριελήφθησαν στη Σύμβαση για την Ανταλλαγή των Πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, δηλαδή των Ελλήνων Ορθοδόξων Χριστιανών στην Κωνσταντινούπολη και των Μουσουλμάνων στη Θράκη.

Συγκεκριμένα, το **άρθρο 2 της Σύμβασης Περί Ανταλλαγής Πληθυσμών** αναφέρει τα εξής: *«Δέν θά περιληφθῶσιν εἰς τήν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ προβλεπομένην ἀνταλλαγὴν: α) οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, β) οἱ Μουσουλμᾶνοι κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Θράκης. Θέλουσι θεωρηθῆ ὡς Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πάντες οἱ Ἕλληνες οἱ ἐγκατεστημένοι ἤδη πρὸ τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου 1918, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Νομαρχίας Κωνσταντινουπόλεως, ὡς αὕτη καθορίζεται διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1912. Θέλουσι θεωρηθῆ ὡς μουσουλμᾶνοι κάτοικοι τῆς Δυτικῆς Θράκης, πάντες οἱ Μουσουλμᾶνοι οἱ ἐγκατεστημένοι ἐν τῇ περιοχῇ ἀνατολικῶς τῆς μεθορίου γραμμῆς τῆς καθορισθείσης τῷ 1913 διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου».*

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ μειονότητα τῆς Θράκης ἔχει θρησκευτικό χαρακτήρα. Αποτελεῖται ἀπὸ Ἕλληνες πολίτες Μουσουλμάνους στο θρήσκευμα καὶ διέπεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ, ἐπιπλέον, ἀπὸ ἓνα εἰδικὸ ἐσωτερικὸ καὶ διεθνὲς νομικὸ καθεστῶς, προσδιορισμένο ἀπὸ μία συγκεκριμένη μακρὰ ιστορικοπολιτικὴ καὶ ιστοριογεωγραφικὴ εξέλιξη, ἡ ὁποία ἔχει στὸν πυρήνα τῆς τὸν πλήρη σεβασμὸ στὴν θρησκευτικὴ καὶ πολιτισμικὴ ἰδιοπροσωπεΐα τῶν Μουσουλμάνων Ἑλλήνων πολιτῶν τῆς Θράκης, οἱ ὁποῖοι, ὡς Ἕλληνες πολίτες, προστατεύονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὴν Ἑλληνικὴ νομοθεσία ἀλλὰ καὶ ὑπόκεινται στὶς ἔννομες υποχρεώσεις καὶ ἀπαιτήσεις ποὺ ἰσχύουν γιὰ ὅλους τοὺς κοινωνοὺς τοῦ ἡμεδαποῦ δικαίου.

β. Μουφτεῖες Θράκης

Ἡ Μουφτεῖα Διδυμοτείχου, ἡ Μουφτεῖα Ξάνθης καὶ ἡ Μουφτεῖα Κομοτηνῆς ἀποτελοῦν αὐτοτελεῖς δημόσιες υπηρεσίες ἐπιπέδου Γενικῆς Διεύθυνσης υπαγόμενες ἀπ' εὐθείας στὸν Ὑπουργὸ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Οἱ δαπάνες λειτουργίας τοὺς βαραίνουν τὸν προϋπολογισμό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Ὁ οικονομικὸς καὶ διαχειριστικὸς ἐλεγχος τῶν Μουφτειῶν διενεργεῖται ἀπὸ τὴ Γενικὴ Διεύθυνση Δημοσιονομικῶν Ἐλέγχων τοῦ Ὑπουργείου Οικονομικῶν, σύμφωνα με τὶς κείμενες διατάξεις, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Οικονομικῶν, με τὴν ὁποία ἀποφασίζεται ἡ ἐνταξὴ τοὺς στὸς φορεῖς τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ν. 3492/2006, καθὼς καὶ κάθε ἄλλο σχετικὸ θέμα ποὺ χρήζει ἰδιαίτερης ἀντιμετώπισης (**β.δ. τῆς 9-12-1952, ἀρθρο 7 ν.1920/1991** (Α'11), ὅπως τροποποιήθηκε με τὰ ἀρθρα 68 ν.4235/2014 (Α'32) καὶ 48 τοῦ ν.4559/2018 (Α'142), **ἀρθρο 40 ν.3536/2007** (Α'42)). Ἀπὸ

πλευράς διοίκησης λειτουργούν σήμερα τρεις Μουφτείες (Διδυμοτείχου, Ξάνθης και Κομοτηνής).

Στις Μουφτείες προΐσταται ο Μουφτής, ο οποίος είναι ανώτατος δημόσιος λειτουργός, κατέχει θέση Γενικού Διευθυντή και αμείβεται αντιστοίχως, διορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα για δεκαετή θητεία και έχει θρησκευτικές, διοικητικές και δικαιοδοτικές αρμοδιότητες κατά τον Ισλαμικό Νόμο, αποκλειστικά και μόνο σε θέματα προσωπικού δικαίου (v.1920/1991 (Α'11) που κύρωσε την Π.Ν.Π της 24-12-1990, όπως τροποποιήθηκε με τους v.4485/2017 (Α'114), [v.4511/2018 \(Α'2\)](#) και v.4559/2018 (Α'142).

Ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα στην κατεύθυνση της ισονομίας και των δημοκρατικών δικαιωμάτων, με πλήρη σεβασμό στην ταυτότητα, τη θρησκευτική πίστη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, πραγματοποιήθηκε με ευρεία συναίνεση όλων των κομμάτων (εκτός της «Χρυσής Αυγής»), με την ψήφιση από την Ολομέλεια της Βουλής της τροποποίησης του άρθρου 5 του v.1920/1991 (Α'11), για την προαιρετικότητα της προσφυγής στον Μουφτή για θέματα προσωπικού δικαίου των μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Μετά από πολύμηνη επεξεργασία από τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, εκδόθηκε το [π.δ. 52/2019 \(Α'90\)](#) «*Δικονομικοί κανόνες επί υποθέσεων δικαιοδοσίας Μουφτήδων Θράκης - Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία Διεύθυνσης Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Μουφτή στις Μουφτείες της Θράκης*». Σκοπός του εν λόγω προεδρικού διατάγματος είναι: α) ο καθορισμός των αναγκαίων δικονομικών κανόνων για τη συζήτηση των υποθέσεων δικαιοδοσίας του Μουφτή και την έκδοση των αποφάσεών του και β) η ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας της Διεύθυνσης Υποθέσεων Δικαιοδοσίας Μουφτή, καθώς και σύστασης και διαδικασίας πλήρωσης θέσεων (μονίμων, ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και μετακλητών υπαλλήλων) στις Μουφτείες.

Το Ελληνικό Κοινοβούλιο ψήφισε με ευρεία πλειοψηφία τον v.4964/2022 (Α'150), ο οποίος στο Μέρος Γ' με τίτλο «Εκσυγχρονισμός Μουφτειών Θράκης» (άρθρα 137-157) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη σύγχρονη λειτουργία και οργάνωση των Μουφτειών, θέτοντας τέλος σε μια εκκρεμότητα άνω των 30 ετών.

Ο v.4964/2022, προϊόν εκτεταμένης έρευνας, διαβούλευσης με μουσουλμάνους θρησκευτικούς λειτουργούς και σύμφωνα με τις προτάσεις της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για την Ανάπτυξη της Θράκης, έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό στην ελληνική νομοθεσία για μια σειρά από ζητήματα ιδιαίτερα κρίσιμης σημασίας για μια σημαντική ομάδα συμπολιτών μας:

1. Για πρώτη φορά με το νομοσχέδιο έχουμε ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο για τις Μουφτείες και τους Μουφτήδες στη Θράκη, πλήρως συμβατό με το Σύνταγμα, αλλά και τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, όπως ορίζονται από τη Συνθήκη της Λωζάνης, την ΕΣΔΑ, αλλά και την νομολογία του ΣτΕ και του ΕΔΔΑ.
2. Το νέο νομοσχέδιο επιλύει σειρά προβλημάτων που είχαν διαπιστωθεί στην πράξη και τα οποία, είτε λόγω ασάφειας διατάξεων που ίσχυαν μέχρι τώρα, είτε απλώς λόγω αλλαγής συνθηκών, περιέπλεκαν την κατάσταση και ουσιαστικά εμπόδιζαν τη σωστή λειτουργία των Μουφτειών, την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης, την αποτελεσματική διαχείριση των θρησκευτικών υποθέσεων, αλλά και τη σωστή άσκηση των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων των Μουφτήδων.
3. Με το νέο νόμο καθιερώνεται ένα πλήρες πλαίσιο για την οργάνωση και λειτουργία της Μουφτείας με εξουσιοδότηση για την έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων, με προβλέψεις για κάλυψη εξόδων για τις εργασίες τους, για τη στέγάσή τους, για την ασφάλεια, για την μεταφορά ανθρώπινου δυναμικού, για τις μετακινήσεις, για την έκδοση εντύπων, για τη

δημιουργία ιστοσελίδων κλπ. Με τον τρόπο αυτό προωθείται καθοριστικά η οικονομική ανεξαρτησία του θεσμού, ενώ παράλληλα διευκολύνεται το συνολικό έργο Μουφτειών και Μουφτήδων, διευρύνεται ο αντίκτυπος του έργου στην τοπική κοινωνία και ενισχύεται η εικόνα και το κύρος τους, τοπικά, περιφερειακά αλλά και σε πανελλήνια κλίμακα.

4. Επίσης το νέο σχέδιο νόμου, σε σχέση με ότι ίσχυε μέχρι σήμερα, δίνει πλέον έμφαση όχι στο πρόσωπο του εκάστοτε Μουφτή, αλλά στον θεσμό της Μουφτείας, ως δημόσιας υπηρεσίας, ώστε ακριβώς οι υπηρεσίες προς τον πολίτη να μην καταγράφονται ως παρακολούθημα ενός προσώπου, αλλά ως προερχόμενες από ένα θεσμό, την καλή λειτουργία του οποίου προωθεί, ενισχύει και εγγυάται η Πολιτεία.

5. Παράλληλα όμως υπάρχουν προβλήματα για να προστατεύουν και σε ατομικό επίπεδο το κύρος των Μουφτήδων, με πρόνοιες για την διαβίωση της οικογένειάς τους, αλλά και για τη προστασία των ίδιων, μέσω καθιέρωσης ασυμβίβαστων, ώστε να περιορίζεται ο κίνδυνος αιτιάσεων σε βάρος τους και να αποφεύγονται αμφισβητήσεις του ήθους τους.

6. Επίσης στο ίδιο πνεύμα, καθιερώνεται η οικονομική ενίσχυση, αλλά και η δυνατότητα λειτουργίας ως ειδικών συμβούλων του αρμόδιου Υπουργείου, και όσων έχουν διατελέσει Μουφτήδες και αποχώρησαν. Η Πολιτεία δείχνει με τον τρόπο αυτό ότι συνδράμει, εμπιστεύεται και επενδύει σε όσους διαδραμάτισαν έναν τόσο σημαντικό ρόλο.

7. Επίσης, με τον νέο νόμο περιγράφεται, για πρώτη φορά με σαφήνεια, η τριπλή ιδιότητα του Μουφτή στη χώρα μας, αφού, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει σε λοιπές χώρες κράτη μέλη της ΕΕ (στις οποίες δεν εφαρμόζεται καθόλου ο ιερός ισλαμικός νόμος-Σαρία), εδώ ο Μουφτής είναι και θρησκευτικός λειτουργός και έχει δικαιοδοτικές αρμοδιότητες και είναι επικεφαλής δημόσιας υπηρεσίας (δημόσιος υπάλληλος). Οι συνυπάρχουσες τρεις αυτές ιδιότητες στο ίδιο πρόσωπο είναι που επιβάλλουν μια ξεχωριστή ευθύνη της Πολιτείας σε σχέση με τον τρόπο επιλογής και λειτουργίας του.

8. Σημαντικές είναι επίσης οι καινοτομίες που επιφέρονται σε σχέση με την διαδικασία επιλογής των Μουφτήδων, που όλες τους λειτουργούν υπέρ της ευρύτερης δυνατής αποδοχής τους ως προσώπων με αυξημένο κύρος, με ιδιαίτερους δεσμούς με τους πολίτες που καλούνται να υπηρετήσουν. Κρίσιμο πρόσωπο στη διαδικασία επιλογής είναι όχι πια ο Νομάρχης, αλλά ο τοποτηρητής Μουφτής. Καθοριστικής σημασίας είναι η συμβολή μιας, αριθμητικά και ποιοτικά, διευρυμένης Συμβουλευτικής Επιτροπής που αποτελείται από 33 μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας τα οποία επιλέγονται, χωρίς καμία εμπλοκή του Κράτους, μέσω δημόσιας κλήρωσης και προέρχονται από τους διδάσκοντες στην Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών ή τα Μουσουλμανικά Ιεροσπουδαστήρια Θράκης, τους Ιμάμηδες, τους Ιεροδιδασκάλους Ισλαμικής Θρησκείας και τους επιφανείς θεολόγους. Η Συμβουλευτική Επιτροπή εξετάζει τις υποψηφιότητες και κρίνει εάν κάθε υποψήφιος είναι επαρκής για να αναλάβει τα καθήκοντα του Μουφτή ή όχι. Στη συνέχεια υποβάλλει στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων τον αλφαβητικό κατάλογο όσων είναι επαρκείς για να οριστεί από αυτόν τελικά ο Μουφτής με Προεδρικό Διάταγμα.

9. Όλα τα παραπάνω, αλλά και ένα πλήθος επί μέρους ρυθμίσεων που περιγράφονται αναλυτικά στον νόμο, συντείνουν στη δημιουργία ενός θεσμού που λειτουργεί με εγγυήσεις νομιμότητας, διαφάνειας, ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας με επικεφαλής πρόσωπα κύρους, που η Πολιτεία τους εξασφαλίζει άριστες συνθήκες επιτέλεσης των καθηκόντων τους, διαθέτοντας τους επαρκή οικονομική και υλικοτεχνική υποστήριξη. Και όλα αυτά, με πλήρη σεβασμό των αρχών του Ισλάμ, των Διεθνών Συνθηκών αλλά και των ισχυόντων στην ΕΕ.

Με τις νέες αυτές ρυθμίσεις αναδιαρθρώνονται και εκσυγχρονίζονται οι Μουφτείες της Θράκης, βελτιώνονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες, διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία τους,

η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητά τους και ενισχύεται η αξιοπιστία και η διαφάνεια των θεσμών αυτών.

γ. Τεμένη Θράκης

Οι μουσουλμάνοι της Θράκης ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα στα πολυάριθμα Τεμένη της περιοχής, τα οποία είναι περισσότερα από **διακόσια εξήντα (260)**, ενώ **το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει ικανοποιήσει το σύνολο των αιτημάτων για εργασίες επισκευής και επέκτασης παλαιών Τεμενών, καθώς και ανέγερσης νέων.** Σημειώνεται ότι χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού η αποκατάσταση/συντήρηση ιστορικών Τεμενών.

Με το **άρθρο 27 του Ν.4067/2012** (Α' 79) θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις για την απλούστευση των πολεοδομικών διαδικασιών που προβλέπονται για την επισκευή ή την κατασκευή τεμένους σε Βακουφικό ακίνητο της Θράκης.

Η Ελληνική Πολιτεία επέδειξε ιδιαίτερη μέριμνα και για την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων που αφορούν κυρίως στα μουσουλμανικά τεμένη στις ορεινές περιοχές της Θράκης, λόγω απουσίας τίτλων ιδιοκτησίας και ρυμοτομικού σχεδίου σχεδόν στο σύνολό τους. Με το **άρθρο 48 του Ν.4178/2013** (Α' 174), επιλύθηκαν πολεοδομικά ζητήματα που ανακύπτουν για τα τεμένη, τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εντός νομίμως υφιστάμενων οικισμών, αλλά χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο, είτε τα προβλήματα αυτά αφορούν στην έκδοση αδειών ανέγερσης ή επισκευής τεμενών (που σήμερα επιτρέπεται μόνο σε περιοχές με εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο), είτε στην εν γένει νομιμοποίηση των υφιστάμενων κτιρίων και αρχιτεκτονικών στοιχείων τους, όπως οι μιναρέδες, που έχουν ανεγερθεί κατά το παρελθόν χωρίς ωστόσο να υφίστανται οι σχετικές άδειες.

Επιπροσθέτως, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη, τον μεγάλο αριθμό των υφιστάμενων μουσουλμανικών χώρων προσευχής (Τεμένη, Τεκέδες, Μεστζίτ, Τζεμ/Τζεμεβί), ορισμένες δυσλειτουργίες σχετικά με την πραγματοποίηση επισκευών ή επεκτάσεων/προσθηκών στους ήδη υπάρχοντες χώρους προσευχής, καθώς και το πυκνό πολιτιστικό απόθεμα των νεώτερων χρόνων στην ευρύτερη περιοχή, συγκρότησε στις 12/4/2016 την «Επιτροπή για την επίλυση πολεοδομικών ζητημάτων για τα τεμένη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης» (ΑΔΑ: ΩΕΣ64653ΠΣ-ΝΤΓ). Στην Επιτροπή συμμετείχαν: ο Γενικός Γραμματέας Θρησκευμάτων, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων, ένας εκπρόσωπος από κάθε Μουφτεία της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης, ένας εκπρόσωπος από κάθε Διαχειριστική Επιτροπή των Βακουφίων της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης, ένας εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών, ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στο πλαίσιο των εργασιών της προαναφερθείσας Επιτροπής κρίθηκε σκόπιμη η έκδοση μιας κοινής εγκυκλίου των συναρμοδίων Υπουργείων (Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού) με στόχο τη συγκέντρωση, την κωδικοποίηση και την ομαδοποίηση της κείμενης νομοθεσίας, την αποσαφήνιση των διαδικασιών αδειοδότησης με την αναλυτική παράθεση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και μελετών ανά περίπτωση (π.χ. για την κατεδάφιση υφιστάμενου και την ανέγερση νέου, για την προσθήκη κτίσματος, για επισκευές μικρής κλίμακας και για τις παρεκκλίσεις καθ' ύψος κλπ.) προς όφελος των ενδιαφερομένων.

Κατόπιν συνεργασίας των τριών συναρμοδίων Υπουργείων, των Υ.ΔΟΜ. της Θράκης και του Τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος

και Πολιτισμού του Υφυπουργείου Μακεδονίας – Θράκης, η οποία διήρκεσε ένα έτος, εκδόθηκε αρχικώς η εγκύκλιος «Διαδικασία αδειοδότησης για τη χορήγηση άδειας δόμησης σε μουσουλμανικούς χώρους προσευχής/λατρείας της Θράκης (τεμένη-τεκέδες-μεστζίτ-τζεμ/τζεμεβί)» (ΑΔΑ: 78ΘΓ4653ΠΣ-Ζ3Χ), **οι ρυθμίσεις της οποίας επικαιροποιήθηκαν και ενσωματώθηκαν στην κοινή εγκύκλιο «Περί Μουσουλμανικών χώρων λατρείας στη Θράκη (Τεμένη-Τεκέδες-Μεστζίτ-Τζεμ/Τζεμεβί) (Αρ. Πρωτ: 105510/Θ1/31.08.2021 ΑΔΑ: 60Χ646ΜΤΛΗ-ΟΥ6)».**

Στην εν λόγω εγκύκλιο γίνεται ρητή αναφορά στην υποχρέωση προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς που απορρέει από διεθνείς συμβάσεις³⁰ αλλά και από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο³¹. Ειδικότερα, προκειμένου τα νεώτερα μνημεία να ενταχθούν σε καθεστώς προστασίας, αρμόδιοι φορείς προβαίνουν στον χαρακτηρισμό τους, ο οποίος αποτελεί διαδικασία μέσω της οποίας ενεργοποιείται το καθεστώς αυτό. Δεδομένου ότι στην περιοχή της Θράκης, η πλειονότητα των χώρων προσευχής/χώρων λατρείας των Μουσουλμάνων πλησιάζει σε παλαιότητα τα εκατό έτη είναι απαραίτητο να διευκρινίζεται, ανά περίπτωση, εάν ο χώρος προσευχής/λατρείας εμπίπτει στις διατάξεις του Ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

δ. Αλεβίτες Θράκης

Η Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης υπέβαλε αρχικώς προς το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων την από 27-3-2018 «Ομολογία Πίστης και Αίτηση άδειας για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης» για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας του Τεκέ Ρούσας στο Ν. Έβρου ως χώρου προσευχής των Αλεβιτών.

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην εν λόγω αίτηση, ο Αλεβισμός ή Αλεβιτισμός είναι ένας ανεξάρτητος κλάδος του Ισλάμ. Τα βασικά χαρακτηριστικά του Αλεβισμού, τα οποία πηγάζουν και από την εν γένει ερμηνεία του Κορανίου είναι:

- η αγάπη και ο σεβασμός για όλους τους ανθρώπους,
- η ανεκτικότητα απέναντι σε άλλες θρησκείες και εθνικές ομάδες,
- ο σεβασμός στην εργασία και στους εργαζόμενους,
- η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών,
- η μονογαμία.

Η λατρεία πραγματοποιείται σε χώρους συναθροίσεων που αποκαλούνται Τζεμ ή Τζεμεβί (cemevi) και στον Τεκέ (Μεϊντάν Εβί), αλλά όχι σε τζαμιά. Στις θρησκευτικές τελετές προΐσταται ο Αλεβιτικός Ιερέας, ο Ντεντές.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, σήμερα στην ευρύτερη περιοχή του Ν. Έβρου κυρίως, αλλά και του Ν. Ροδόπης, οι Αλεβίτες αριθμούν περί τους 3.500 πιστούς.

Οι γιορτές που διοργανώνουν κάθε χρόνο είναι οι πατροπαράδοτες «εορτές θυσίας» προς τιμήν και σε ανάμνηση της τραγωδίας του Χουσεΐν, η οποία είναι συμβολική για τους διωγμούς που έχουν υποστεί διαχρονικά οι Αλεβίτες. Ειδικότερα διοργανώνονται:

- το μεγάλο ετήσιο Κουρμπάνι εντός του Τεκέ στην περιοχή της Ρούσας, η Μουρσάλα στις 8 Νοεμβρίου,
- Κουρμπάνια στα χωριά: Ρούσσα, Γονικό, οικισμό Ουρανίων, οικισμό Μεσημερίου, Μικρού Δερείου, Σιδηρούς, Χαμηλού, Άνω Μικρακίου,

³⁰ Σύμβαση UNESCO του 1972, Σύμβαση Γρανάδας του 1985

³¹ Άρθρο 24 §1 και 6 του Συντάγματος, Ν. 3028/2002

- Κ(ι)ρκ Κουρμπάν στη Χλόη Ν. Ροδόπης,
- Αλή Μπαμπά Κουρμπάν στην Άνω Κάμπη Ν. Ροδόπης,
- Σινάν-Μπαμπά και Χασάν Μπαμπά στο Μεγάλο Δέρειο,
- Ατμεζάρ Κουρμπάν στον Κέχρο Ν. Ροδόπης,
- Καζιλέρ Κουρμπάν στη Χλόη Ν. Ροδόπης,
- Κιοσέ Κιοί – Κουρμπάν στο Σπανό Ν. Έβρου και
- Το πανηγύρι «Χίλια» που πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι στην ομώνυμη τοποθεσία (το πρώτο Σαββατοκύριακο του Αυγούστου συνήθως) και περιλαμβάνει αγώνες πάλης στους οποίους συμμετέχουν κάτοικοι από τα γύρω χωριά.

Ο Τεκές της Ρούσσας ή αλλιώς ο Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, είναι ο σημαντικότερος σε ολόκληρο το χώρο των Βαλκανίων. Η ύπαρξή του χρονολογείται εδώ και περίπου 7 αιώνες, αποτελώντας ανέκαθεν σημείο συνάθροισης των Δερβίσηδων (και ιδίως του Τάγματος των Μπεκτασήδων) και αποτελεί μνημείο μεγάλης θρησκευτικής αλλά και πολιτιστικής αξίας.

Ακολούθως, σύμφωνα με το αρ. πρωτ. 108011/Θ1/3-7-2019 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων:

«Σε απάντηση στο από 2/7/2019 αίτημα της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων λαμβάνοντας υπόψη:

α) την από 27/3/2018 Ομολογία Πίστης και Αίτηση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης καθώς και την από 8/5/2018 αίτηση της ίδιας Επιτροπής με τις οποίες αιτούνται άδεια για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων τους στο Τεκέ της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκέ του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, κατά τη διάρκεια εορτών που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια του έτους,

β) τη δήλωση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης στην Ομολογία Πίστης τους ότι «η εκδήλωση της λατρείας μας πραγματοποιείται σε χώρους συναθροίσεων που αποκαλούνται τζεμ ή τζεμέβι (cemevi) και στον Τεκέ (Μείντάν Εβί), αλλά όχι σε τζαμιά»,

γ) το γεγονός ότι ο Τεκές της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν υφίσταται ως θρησκευτικός χώρος συνάθροισης Αλεβιτών Μουσουλμάνων από τον 15ο αιώνα και συνεχίζει να λειτουργεί περιστασιακά ως τέτοιος,

δ) το γεγονός ότι ο Τεκές της Ρούσσας αποτελεί μνημείο κατά τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ Α' 153) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» και

*ε) την από 02.07.2019 αίτηση της Επιτροπής Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης (ΥΠΠΕΘ εισ. 107584/Θ1/3-7-2019) με την οποία αιτούνται άδεια για την τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων τους στο Τεκέ της Ρούσσας ή αλλιώς Τεκέ του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, κατά τη διάρκεια εορτών που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κατά τη διάρκεια του έτους, την ανάθεση στην ως άνω Επιτροπή της διοργάνωσης της εορτής *Secsek Gaylasi* (Σετσεκ Γιαλασ-ι) στην τοποθεσία «ΧΙΛΙΑ» στη Ρούσσα Μικρού Δερείου, Δήμου Σουφλίου του Νομού Έβρου στις 2, 3 και 4 Αυγούστου 2019 καθώς και τη μετάβασή τους στην περιοχή «ΧΙΛΙΑ» από τις 17.07.2019 για την προετοιμασία του χώρου μέχρι και τις 17.08.2019 για τον καθαρισμό του χώρου,*

εγκρίνει :

1) την τέλεση πέντε (5) συγκεκριμένων θρησκευτικών τελετών/προσευχών στο χώρο λατρείας/προσευχής των Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης που βρίσκεται στη Ρούσσα Δήμου Σουφλίου Νομού Έβρου και με την ονομασία Τεκές Ρούσσας ή Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν, με θρησκευτικό λειτουργό (Ντεντέ) τον κ. Ισμαήλ Ογλου Μεμέτ, στις ακόλουθες ημερομηνίες:

- 14 Μαρτίου, *Mart Kurbanı* (Μαρτ Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 9 Αυγούστου, *Yala Bayramı* (Γιαλα Μπαϊραμ), (διάρκεια μία ημέρα)
- 8 Οκτωβρίου, *Sultan Kurbanı* (Σουλταν Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 17 Δεκεμβρίου, *On İkiler Kurbanı* (Ον ικι Κουρμπαν), (διάρκεια μία ημέρα)
- 10 Σεπτεμβρίου, *Asure Kurbanı* (Ασουρε Κουρμπαν), (κινητή εορτή) και

2) την ανάθεση στην Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης, της διοργάνωσης της εορτής *Secək Yaylası* (Σετσεκ Γιαλασ-ι) στην τοποθεσία «ΧΙΛΙΑ» στη Ρούσσα Μικρού Δερείου, Δήμου Σουφλίου του Νομού Έβρου η οποία θα λάβει χώρα στις 2, 3 και 4 Αυγούστου και θα λήξει στις 9 Αυγούστου τ.ε. στον Τεκέ της Ρούσσας, χώρο λατρείας/προσευχής των Αλεβιτών Μουσουλμάνων καθώς και τη μετάβασή τους στην περιοχή «ΧΙΛΙΑ» από τις 17.07.2019 για την προετοιμασία του χώρου μέχρι και τις 17.08.2019 για τον καθαρισμό του χώρου.

Η Επιτροπή Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης φέρει αμέριστα και αποκλειστικά την ευθύνη για τη διασφάλιση και τήρηση των συνθηκών ασφαλούς συνάθροισης των πιστών, τήρησης των κανόνων υγιεινής, ενεργητικής πυροπροστασίας καθώς και τήρησης των κανόνων και προϋποθέσεων ασφαλούς εκκένωσης του Τεκέ σε περίπτωση κινδύνου. Η διασφάλιση των ανωτέρω μπορεί να επιτευχθεί με κάθε πρόσφορο μέσο αλλά απαιτείται να πληροί τις προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία κατά περίπτωση. Οι όποιες φορολογικές απαλλαγές ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία για τους χώρους λατρείας/προσευχής θρησκευτικών κοινοτήτων δεν ισχύουν, για την εν λόγω περίπτωση, αφού πρόκειται για όλως εξαιρετική χρήση.

Επισημαίνουμε ότι η παρούσα προσωρινή άδεια δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρου λατρείας και επιτρέπει μόνον την προσωρινή τέλεση θρησκευτικών τελετών/προσευχής στον Τεκέ της Ρούσσας ή Τεκέ του Σεγίτ Αλή Σουλτάν για την εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών των Αλεβιτών Μουσουλμάνων Θράκης κατά την ημερομηνία τέλεσης των ως άνω εορτών.

Η παρούσα δεν υποκαθιστά τυχόν αναγκαίες άδειες από συναρμόδιες αρχές (πχ.Υπουργείο Πολιτισμού) και οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να μεριμνήσουν για την άμεση εξασφάλιση αυτών.

Η παρούσα ισχύει για ένα (1) έτος».

Επίσης, με την υπ' αριθμ. 31811/Θ1/19-3-2021 Υ.Α. (ΑΔΑ: ΩΔ4646ΜΤΛΗ-15Μ) χορηγήθηκε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ευκτηρίου οίκου (τζεμ-εβί) στη θρησκευτική κοινότητα με την επωνυμία «Αλεβίτες Μεγάλου Δερείου» καθιστώντας έτσι την Ελλάδα μια από τις ελάχιστες χώρες στην Ευρώπη οι οποίες έχουν αναγνωρίσει τους Αλεβίτες ως διακριτή θρησκευτική κοινότητα.

2. Μουσουλμάνοι εκτός Θράκης

α. Τεμένη Ρόδου - Κω

Χώροι θρησκευτικού ενδιαφέροντος της μουσουλμανικής θρησκείας λειτουργούν εκτός της Θράκης, όπου ισχύει η Συνθήκη της Λωζάννης, και στα Δωδεκάνησα και συγκεκριμένα στην νήσο Ρόδο και στη νήσο Κω.

Στη Ρόδο σώζονται [επτά \(7\) ιστορικά Τεμένη](#) εκ των οποίων ένα λειτουργεί σε καθημερινή βάση ως Τέμενος και ένα λειτουργεί ως Τέμενος κατά την περίοδο του Ραμαζανίου και της Θυσίας του Αβραάμ. Στην Κω υπάρχουν έξι (6) Τεμένη που έχουν ανακηρυχθεί [αρχαιολογικοί χώροι](#), ενώ σε καθημερινή λειτουργία βρίσκεται ένα Τέμενος.

Τα Τεμένη και τα μουσουλμανικά νεκροταφεία τελούν υπό τις Διαχειριστικές Επιτροπές των Οργανισμών Διαχείρισης Βακούφ Ρόδου και Βακούφ Κω αντίστοιχα. Με τα άρθρα 117 «Οργανισμοί Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω και Ρόδου» και 118 «Ιδιωτικά Βακούφ Ρόδου και Κω» του **v.4821/2021** (Α' 134) επιλύθηκε το χρονίζον πρόβλημα από το 1947 της νομικής προσωπικότητας, της διοίκησης και λειτουργίας των Οργανισμών Διαχείρισης Βακούφ Ρόδου και Κω και των Ιδιωτικών Βακούφ Ρόδου και Κω καθώς μέχρι και την ψήφιση αυτού του νόμου εξακολουθούσε να ισχύει το νομοθετικό πλαίσιο που είχε εισαχθεί κατά την ιταλική κατοχή των Δωδεκανήσων με το **αριθ.12/2-5-1929 Διάταγμα** του τότε Ιταλού Κυβερνήτη των Νήσων του Αιγαίου³².

Σύμφωνα με το **v.4821/2021**, τα Διοικητικά Συμβούλια των Οργανισμών Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Ρόδου και Βακούφ Κω είναι πενταμελή και συγκροτούνται ανά διετία με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων. Τα μέλη τους είναι Έλληνες μουσουλμάνοι, μόνιμοι κάτοικοι της Ρόδου ή της Κω, αντιστοίχως. Οι Οργανισμοί μπορούν να επιχορηγούνται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Αξίζει ιδιαίτερης μνείας η χρηματοδότηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού της αποκατάστασης ιστορικών Τεμενών της περιοχής, όπως των Τεμενών Ρετζέπ Πασά, Σιντριβάν, Μεχμέτ Αγά, Σουλεϊμάν και Ρεϊς Μουράτ στη νήσο Ρόδο.

Με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων παραχωρείται κάθε χρόνο το Τέμενος του Σουλεϊμάν στη Ρόδο, το οποίο λειτουργεί ως Μουσείο, στον Οργανισμό Διαχείρισης Βακούφ Ρόδου για την τέλεση της προσευχής για τη Λύση της Νηστείας του Ραμαζανίου (Eidal-Fitr) και για την τέλεση της προσευχής για τη Θυσία του Αβραάμ (Eidal-Adha). Μετά το ξέσπασμα της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, η λειτουργία του χώρου συνεχίστηκε με αυστηρή τήρηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων για την αντιμετώπιση των επιδημιολογικών κινδύνων.

Με τις αρ. πρωτ. 182953/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. Ω5ΜΥ46ΜΤΛΗ-ΖΦ7), 182982/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. 6Χ1Η46ΜΤΛΗ-ΒΤ2) και 182990/Θ1/22-11-2019 (Α.Δ.Α. Ω27Λ46ΜΤΛΗ-ΟΧΝ) Πράξεις της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων διαπιστώθηκε η νόμιμη λειτουργία των μουσουλμανικών χώρων λατρείας «ΤΕΜΕΝΟΣ ΙΜΠΡΑΗΜ ΠΑΣΑ» του Οργανισμού Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Ρόδου και «ΝΤΕΦΤΕΡΝΤΑΡ ΤΖΑΜΙ» και «ΧΑΣΑΝ ΠΑΣΑ ΤΖΑΜΙ» του Οργανισμού Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω, αντιστοίχως.

Η διαπίστωση νόμιμης λειτουργίας των ανωτέρω χώρων πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη με αρ. πρωτ. 176169/Θ1/19-10-2018 εγκύκλιο του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων με θέμα «*Διαδικασία αναγνώρισης χώρου λατρείας, προ του 1955 υφιστάμενου, τυπικής ή άτυπης μορφής οργάνωσης, θρησκείας και δόγματος θρησκευτικών κοινοτήτων (πλην αυτών, των κατ'άρθρο 35 κλιμάτων της Ανατολικής του Χριστού Ορθοδόξου Εκκλησίας)*» (ΑΔΑ: ΩΑ3Υ4653ΠΣ-8Β3). Με τον τρόπο αυτό διευθετήθηκε οριστικά μία μακροχρόνια εκκρεμότητα σχετικά με τους εν λόγω χώρους λατρείας, που λειτουργούν συνεχώς και αδιαλείπτως επί μακρό χρονικό διάστημα μέχρι και σήμερα, επιδεικνύοντας την έμπρακτη μέριμνα της Πολιτείας για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απόλαυσης των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των θρησκευομένων και των θρησκευτικών κοινοτήτων.

Επίσης, με την υπ'αριθμ. **19136/Θ1/18.2.2021** Υ.Α. (ΑΔΑ:ΨΤ6Α46ΜΤΛΗ-ΒΩΖ) χορηγήθηκε στον Οργανισμό Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω έγκριση προσωρινής λειτουργίας, για χρήση χώρου λατρείας, της αίθουσας γάμων-εκδηλώσεων λόγω αδυναμίας χρήσεως του υφιστάμενου τεμένους στον οικισμό Πλατανίου της Κω.

---

³² Βλ. σχετικά και Προκήρυξη 19/29-4-1947 του Στρατιωτικού Διοικητή Δωδεκανήσου όπως κυρώθηκε με το ψήφισμα ΛΔ' της Δ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (Α'262/27-11-1947)

β. Λοιπά Τεμένη ανά την Επικράτεια

Εκτός των ανωτέρω Τεμενών στη Θράκη, τη Ρόδο και την Κω υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο τουλάχιστον εξήντα (60) μουσουλμανικά μνημεία. Πολλά από αυτά έχουν ήδη ανακαινισθεί, όπως το Τέμενος Φετιχιέ στη Ρωμαϊκή Αγορά της Αθήνας, το οποίο από τον Αύγουστο του 2017 είναι ανοικτό στο κοινό ως χώρος πολιτιστικών εκθέσεων, το [Τέμενος Γενί](#) στην Μυτιλήνη και το Τέμενος Ζινζιρλί στις Σέρρες. Άλλα τελούν υπό καθεστώς αποκατάστασης των ζημιών που έχουν επέλθει εξαιτίας της φθοράς του χρόνου. Ενδεικτικώς, αναφέρουμε την αναστήλωση του Βαλιδέ Τζαμί, του παλαιότερου μουσουλμανικού τεμένους στη Μυτιλήνη με χρηματοδότηση 1,2 εκατομμυρίων ευρώ από το ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα για τα νησιά του Αιγαίου και φορέα εκτέλεσης του έργου την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου, την αποκατάσταση του τεμένους Βαγιαζήτ στο Διδυμότειχο μετά την πυρκαγιά της 22ας Μαρτίου 2017, τις εργασίες στο Χουνκιάρ Τζαμί στην Έδεσσα.

Ορισμένα Τεμένη, μετά την αποκατάστασή τους, λειτουργούν ως πολιτιστικοί εκθεσιακοί χώροι, όπως το Τέμενος του Εμίρ-Ζαδέ στη Χαλκίδα, το Τζαμί του Κάτω Συντριβανιού ή Τζαμί Τζισδαράκη στην Αθήνα και το Κιουτσούκ Χασάν στην πόλη των Χανίων.

Ενδεικτικός Κατάλογος παρατίθεται στο Επίμετρο της παρούσας ενότητας.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού καταβάλλει επίπονες προσπάθειες (έχοντας πραγματοποιήσει και ειδικές εκδόσεις κατά το παρελθόν³³) για τη διατήρηση του πολιτιστικού πλούτου της χώρας, στον οποίο περιλαμβάνονται και τα μουσουλμανικά μνημεία.

γ. Μουσουλμανικοί Ευκτήριοι Οίκοι

Αιτήσεις για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χώρων λατρείας της μουσουλμανικής θρησκείας, υποβλήθηκαν για πρώτη φορά το έτος 2013 και ικανοποιήθηκαν όλες, πλην των περιπτώσεων με ελλιπή δικαιολογητικά. Κατά το έτος **2021** αδειοδοτήθηκαν **τρεις (3)** μουσουλμανικοί ευκτήριοι οίκοι («Αλφαρούκ Μαστζέντ», «HASSAN BIL ALI», «Minhaj»). **Σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία (Μάιος 2022), ο συνολικός αριθμός Ευκτηρίων Οίκων Μουσουλμάνων σε όλη τη χώρα, πλην Θράκης και Δωδεκανήσου, ανέρχεται σε δεκαπέντε (15).**

Σημειώνεται ότι για την απρόσκοπτη τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των μουσουλμάνων κατά τη Μεγάλη Εορτή της Ισλαμικής Θρησκείας της Λύσης του Ραμαζανίου και της Θυσίας του Αβραάμ (Eid Al Adha), η Ελληνική Πολιτεία παραχωρούσε δωρεάν, από το 2011³⁴, χώρους στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και στο Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών. Το 2020, ωστόσο, η συγκεκριμένη διαδικασία αναστάλει στο πλαίσιο των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Μετά την έναρξη λειτουργίας του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών στις 2 Νοεμβρίου 2020 εξέλειψαν οι λόγοι παραχώρησης.

Επίσης, κάθε χρόνο (εκτός των ετών 2020 και 2021 λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19) πραγματοποιείται στην Αθήνα πορεία προς τιμήν της επετείου των Γενεθλίων του Προφήτη Μωάμεθ από μουσουλμάνους με την άδεια των ελληνικών αρχών και υπό την προστασία της Ελληνικής Αστυνομίας.

---

³³Η ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ, Δεκέμβριος 2009

³⁴Βλ. σχετικά τα από [17-5-2018](#) και από [8-5-2019](#) Δελτία Τύπου της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων με θέμα: «Τέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων των μουσουλμάνων, κατά την εορτή της Λύσης της Νηστείας του Ραμαζανίου (Id al Fitr)» και τα από [16-8-2018](#) και από [25-7-2019](#) Δελτία Τύπου με θέμα: «Τέλεση της προσευχής, κατά την μουσουλμανική εορτή της Θυσίας του Αβραάμ (Eid al Adha)».

3. Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών

Με τις διατάξεις του **v.3512/2006 (Α΄264)** θεσπίστηκε, για πρώτη φορά στην Ελληνική έννομη τάξη, το αναγκαίο κανονιστικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας ενός Μουσουλμανικού Τεμένους στην Αττική, υπό δημόσια εποπτεία, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτέλεση των λατρευτικών πράξεων των Μουσουλμάνων που διαβιούν στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας (ημεδαπών και αλλοδαπών), κατά τον κατάλληλο για τη συγκεκριμένη θρησκεία τρόπο.

Με την ψήφιση των **v.4014/2011 (Α΄209)**, **v.4327/2015 (Α΄50)**, **v.4414/2016 (Α΄149)** και **v.4473/2017 (Α΄78)**, διευθετήθηκαν διάφορα επιμέρους ζητήματα διοικητικής αλλά και πολεοδομικής φύσεως, με αποτέλεσμα να ολοκληρωθεί η κατασκευή του κτιρίου του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών και του περιβάλλοντος χώρου, έκτασης 16 στρεμμάτων, τον Ιούνιο του 2016. Το κτίριο και ο περιβάλλον χώρος παρουσιάστηκαν στους μουσουλμάνους της Αθήνας την 7/6/2019.

Με την με αρ. πρωτ. **135952/Θ1/11-8-2017** (Υ.Ο.Δ.Δ. 401-ΑΔΑ:7ΦΑΒ4653ΠΣ-1ΣΘ) Υπουργική Απόφαση διορίστηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών».

Στην με αρ. πρωτ. **151436/Θ1/13-9-2018** Κ.Υ.Α. των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών «Κανονισμός λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Ι.Δ. «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών»(Β΄4405) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- η δυνατότητα συγκρότησης, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, άμισθων Θρησκευτικών Επιτροπών συμβουλευτικού χαρακτήρα αποτελούμενων από μέλη και μη μέλη του, για την καλύτερη λειτουργία του Τεμένους. Συγκεκριμένα, μέλη των εν λόγω επιτροπών μπορεί να είναι δημόσιοι υπάλληλοι, μουσουλμάνοι που νόμιμα διαβιούν στην Αττική, μέλη του διδακτικού προσωπικού των Πανεπιστημίων ή απόφοιτοι της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Μουσουλμανικών Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και θρησκευτικοί λειτουργοί αδειοδοτημένων από το Υ.ΠΑΙ.Θ. μουσουλμανικών λατρευτικών χώρων της Αττικής (άρθρο 17),
- η δυνατότητα συγκρότησης, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ομάδων εθελοντών με τη συμμετοχή μουσουλμάνων νομίμως διαβιούντων στην Αττική και προερχομένων από τις μουσουλμανικές κοινότητες της Αττικής, που επιθυμούν να προσφέρουν προσωρινά και άνευ ανταλλάγματος τις υπηρεσίες τους και να συνδράμουν στην ομαλή λειτουργία του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών, ιδίως κατά τις περιόδους μεγάλων θρησκευτικών εορτών και για τις αυξημένες ανάγκες των προσερχόμενων πιστών (άρθρο 18),
- η λειτουργία του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών όλες τις ημέρες της εβδομάδας. Ώρες λειτουργίας του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών καθορίζονται οι παρακάτω: α) μισή ώρα πριν την ώρα τέλεσης από τον Ιμάμη της πρώτης προσευχής, β) μισή ώρα μετά την ώρα τέλεσης από τον Ιμάμη της τελευταίας προσευχής. Κατά τη διάρκεια του Ιερού Μουσουλμανικού Μήνα (Ραμαζάνι) και της Εορτής της θυσίας του Αβραάμ το Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών θα λειτουργεί επί εικοσιτετραώρου βάσεως. Προκειμένου να ασκήσουν τα λατρευτικά καθήκοντά τους όλοι οι πιστοί μπορούν να προσέρχονται ελεύθερα στο Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών, κατά τις ώρες λειτουργίας του και σύμφωνα με το πρόγραμμα των προσευχών του έτους (άρθρο 19) και
- η διαδικασία και προϋποθέσεις περιορισμένης κατ' ιδίαν παραχώρησης του Τεμένους σε μουσουλμανικές κοινότητες που διαβιούν στην Αττική (άρθρο 20).

Στις 20/5/2019 δημοσιεύθηκε το [π.δ. 42/2019 \(Α'74\)](#) «Οργανισμός του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών». Στον Οργανισμό του νομικού προσώπου ορίζονται ιδίως, ακόμα και κατά παρέκκλιση των ισχυουσών για το δημόσιο τομέα διατάξεων, η διάρθρωση και λειτουργία του, ο αριθμός, οι θέσεις, οι κατηγορίες, τα προσόντα, η κατάσταση και τα καθήκοντα του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και το πειθαρχικό δίκαιό τους, τα θέματα εκπόνησης μελετών, εκτέλεσης έργου, εκμισθώσεως ή μισθώσεως ακινήτων και παροχής υπηρεσιών που αφορούν στη λειτουργία και συντήρηση του Τεμένους και της διενέργειας προμηθειών, η οικονομική διαχείρισή του και η υπαγωγή του στο κατάλληλο σύστημα λογιστικής διαχείρισης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ομαλή λειτουργία του και την επίτευξη του σκοπού του.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 72 του **ν. 4589/2019 (Α'13)** ρυθμίζονται αναλυτικότερα θέματα που αφορούν στα έσοδα του Ν.Π.Ι.Δ. από δωρεές, ενώ με το άρθρο 217 του **ν. 4610/2019 (Α'70)** ρυθμίζεται το θέμα των αποδοχών του μουσουλμάνου θρησκευτικού λειτουργού. Με την με αρ. πρωτ. 149184/Θ1/3-11-2020 Υπουργική Απόφαση τοποθετήθηκε θρησκευτικός λειτουργός (Ιμάμης) στο Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών.

Μετά τη λήξη της θητείας του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών», με την με αρ. πρωτ. 109537/Θ1/25-8-2020 (ΥΟΔΔ 697-ΑΔΑ: 6ΨΞ446ΜΤΛΗ-ΒΝΕ) Υπουργική Απόφαση διορίστηκε η νέα σύνθεσή του.

Το Ισλαμικό Τέμενος Αθηνών ξεκίνησε τη λειτουργία του τη Δευτέρα 2 Νοεμβρίου 2020, σύμφωνα και με τη σχετική Ανακοίνωση του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του οικείου Ν.Π.Ι.Δ.:

«Το Τέμενος λειτουργεί από σήμερα, 2/11/2020, σύμφωνα με τα ισχύοντα, για όλους τους χώρους λατρείας, μέτρα όπως αναφέρονται στην ΚΥΑ Δ1α/Γ.Π.οικ./67924 «Κανόνες τήρησης αποστάσεων και άλλα μέτρα προστασίας στο σύνολο της Επικράτειας, προς περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19» (ΦΕΚ Β' 4709/23-10-2020).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών θα ενημερώσει για την ημερομηνία της τέλεσης των εγκαινίων όταν αυτή καταστεί δυνατή σύμφωνα με τις εξελίξεις για την καταπολέμηση της πανδημίας».

Με το άρθρο 49 του **ν.4777/2021 (Α'25)** και το άρθρο 97 του **ν. 4812/2021 (Α'110)** επήλθαν αλλαγές στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών», μεταξύ των οποίων, διπλασιασμός των μουσουλμάνων εκπροσώπων. Το εννεαμελές Δ.Σ. διορίστηκε με την με αρ. πρωτ. 98380/Θ1/9-8-2021 (ΥΟΔΔ 668, ΑΔΑ: 64ΟΨ46ΜΤΛΗ-ΔΤΗ) Απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 58 του **ν. 4807/2021 (Α'96)** δόθηκε η δυνατότητα και στο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών» να παρέχει εντός της Περιφέρειας Αττικής, υπηρεσίες ταφής αποκλειστικά και μόνο για τεθνεώτες μουσουλμανικού θρησκευάματος, σύμφωνα με τα ισλαμικά ταφικά έθιμα και κανόνες.

Τέλος, με το άρθρο 350 του **ν. 4957/2022** αναδιατυπώνεται ο σκοπός του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου «Διοικούσα Επιτροπή Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών», αποσαφηνίζεται η θέση του ως θρησκευτικού κέντρου των μουσουλμάνων της Αττικής και τροποποιείται το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, με σκοπό την εξασφάλιση αυξημένης αξιοπιστίας και διαφάνειας των θεσμών, βελτιωμένης διαχείρισης κινδύνων και συνακόλουθης βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

4. Περιστατικά

Για το έτος **2021** καταγράφηκαν **δύο (2)** περιστατικά, ως ακολούθως:

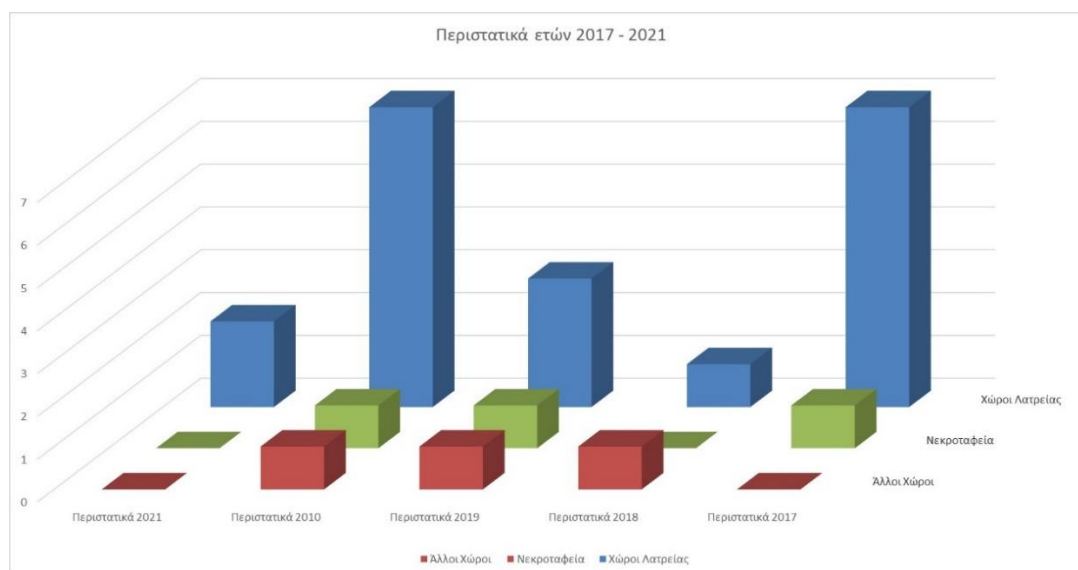
A/A	1.
Τοποθεσία	Ι. Τέμενος «Ταμπάκχανε», Κομοτηνή
Ημερομηνία	13/14 Μαρτίου 2021
Σύντομη περιγραφή	Πρόκληση φθορών στον τοίχο και σε παράθυρα του Τεμένους, με ρίψη περίπου 8 αυγών από ανήλικους, οι οποίοι διέφυγαν προς άγνωστη κατεύθυνση
Δράστης/ες	Άγνωστος/οι
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δικογραφία

A/A	2.
Τοποθεσία	Τζαμί, Σάπες Ροδόπης
Ημερομηνία	13 Αυγούστου 2021
Σύντομη περιγραφή	Δράστης εισήλθε εντός του τζαμιού σπάζοντας την πόρτα της κυρίας εισόδου και έθεσε σε λειτουργία τη μεγαφωνική εγκατάσταση του τζαμιού, βάζοντας να ακούγονται από τα μεγάφωνα τραγούδια από το κινητό του τηλέφωνο.
Δράστης/ες	1 ημεδαπός
Αστυνομικές/δικονομικές ενέργειες	Δράστης συνελήφθη και σχηματίσθηκε δικογραφία

Επίσης, από την Ελληνική Αστυνομία πληροφορηθήκαμε ότι στις **29 Νοεμβρίου 2021** ένα αυτοκίνητο λευκού χρώματος με δύο (2) επιβαίνοντες εισήλθε από την κεντρική είσοδο του προαυλίου χώρου του Ισλαμικού Τεμένους Αθηνών στην Αθήνα και κατευθύνθηκε προς το χώρο του φυλακίου του Τεμένους. Ένας εκ των επιβαινόντων απευθύνθηκε στον φύλακα και αφού τον ρώτησε αν αυτό είναι το Τέμενος και πήρε θετική απάντηση, του ανέφερε χαρακτηριστικά *«ενημερώστε τους ότι εμείς αγαπάμε τον Χριστό και κάποια μέρα θα γυρίσουμε να το κάψουμε»*. Στη συνέχεια το όχημα κατευθύνθηκε προς την έξοδο, όπου ο συνοδηγός απευθύνθηκε στον αστυνομικό σκοπό και, αφού τον ρώτησε αν είναι Χριστιανός και πήρε θετική απάντηση, του ανέφερε χαρακτηριστικά *«και εμείς πιστεύουμε στον Χριστό και δεν θα έπρεπε να τους φυλάμε»* και αποχώρησε προς την Ιερά Οδό με κατεύθυνση προς Αθήνα.

5. Επίμετρο

α. Στατιστική απεικόνιση

Σχήμα 6: Συγκριτική απεικόνιση περιστατικών 2017-2021, ανά είδος χώρου

β. Εγκύκλιος περί των ημερών αργίας των Μειονοτικών Σχολείων κατά τις μουσουλμανικές εορτές

Το Γραφείο Μειονοτικής Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Δ/σης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης εξέδωσε την με αρ. πρωτ. Φ.8.2/23.7/8532/16-9-2020 Εγκύκλιο με θέμα: «Ημέρες αργίας των Μειονοτικών Σχολείων κατά τις μουσουλμανικές εορτές». Σύμφωνα με την εν λόγω Εγκύκλιο, για το ημερολογιακό έτος 2021 τα Μειονοτικά Σχολεία, πέραν των άλλων επίσημων αργιών, αργούν και κατά τις εξής μουσουλμανικές θρησκευτικές εορτές:

1. 18/19 Φεβρουαρίου 2021 Ρεγκαήπ Καντηλί (Πέμπτη)
2. 10/11 Μαρτίου 2021 Μιράτς Καντηλί (Πέμπτη)
3. 27/28 Μαρτίου 2021 Μπεράτ Καντηλί (Κυριακή)
4. 12 έως και 16 Μαΐου 2021 Ραμαζάν Σεκέρ Μπαϊράμι (Τετάρτη έως και Κυριακή)
5. 19 έως και 23 Ιουλίου 2021 Κουρμπάν Μπαϊράμι (Δευτέρα έως και Παρασκευή)
6. 17/18 Οκτωβρίου 2021 Μεβλίτ Καντηλί (Δευτέρα).

Ως αργία, για τον εορτασμό των Καντηλιών, ορίζεται **η επομένη** της ιερής νύχτας του εορτασμού, πλην του **Ρεγκαήπ Καντηλί**, που καθορίζεται η **προηγούμενη**.

δ. 10-12-21: Επίσκεψη Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη Ελευθερίου Οικονόμου στην Καβάλα στο πλαίσιο εκδήλωσης παρουσίασης της ελληνικής μετάφρασης του Οδηγού «Κατανοώντας τα αντιμουςουλμανικά εγκλήματα μίσους-Αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες ασφάλειας των μουςουλμανικών κοινοτήτων»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα, 10 Δεκεμβρίου 2021

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Επίσκεψη του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη κ. Ελευθερίου Οικονόμου στην Καβάλα στο πλαίσιο εκδήλωσης παρουσίασης της ελληνικής μετάφρασης του Οδηγού «Κατανοώντας τα αντιμουςουλμανικά εγκλήματα μίσους - Αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες ασφάλειας των μουςουλμανικών κοινοτήτων».

Ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Ελευθέριος Οικονόμου συμμετείχε σήμερα, Παρασκευή 10 Δεκεμβρίου 2021, ως κεντρικός ομιλητής σε Εκδήλωση – Workshop που διοργανώθηκε στην Καβάλα για την παρουσίαση της ελληνικής μετάφρασης του Οδηγού «Κατανοώντας τα αντιμουςουλμανικά εγκλήματα μίσους - Αντιμετωπίζοντας τις ανάγκες ασφάλειας των μουςουλμανικών κοινοτήτων».

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με την πρωτοβουλία του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) – Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Ερευνητικού Κέντρου «ΜΟΗΑ», που εδρεύει στην Καβάλα.

Κατά τη διάρκεια της τοποθέτησής του ο κ. Υφυπουργός περιέγραψε όλο το πλαίσιο πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την εκπαίδευση των αστυνομικών αλλά και την καταγραφή, μέσω συγκεκριμένου μηχανισμού που λειτουργεί στη χώρα μας, των περιστατικών ρατσιστικής βίας. Μάλιστα ο κ. Υφυπουργός σημείωσε ότι: «Σύμφωνα με τις καταγραφές αυτές, τα στατιστικά στοιχεία για την Ελλάδα είναι αρκετά ενθαρρυντικά στη λογική ότι η χώρα μας αποτελεί κύριο προορισμό υποδοχής σε ευρωπαϊκό έδαφος, παράτυπης μετανάστευσης. Συγκεκριμένα και ενδεικτικά από την 1η Ιανουαρίου 2020 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020 καταγράφηκαν σε όλη την Επικράτεια από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. συνολικά 222 περιστατικά με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο. Από αυτά τα 19 αφορούσαν περιστατικά σε βάρος μουςουλμάνων και σχετίζονται αφενός με θρησκευτικές τους πεποιθήσεις και αφετέρου με την εθνική τους καταγωγή».

Επεσήμανε ταυτόχρονα ότι : «για την προστασία τυχόν θυμάτων ρατσιστικής βίας και για τις σχετικές καταγγελίες προς την Αστυνομία λειτουργεί, όλο το 24ωρο, από τις αρχές του 2013, όταν κλιμακώθηκαν και τα μεταναστευτικά ρεύματα, η τηλεφωνική γραμμή 11414. Επίσης, υφίσταται ειδική φόρμα επικοινωνίας – καταγγελιών στην ιστοσελίδα της ΕΛ.ΑΣ. και στην αγγλική γλώσσα».

Ο κ. Υφυπουργός απαρίθμησε τέσσερις καλές πρακτικές που ακολουθούνται από την ΕΛ.ΑΣ. και προτείνει το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, με στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των φαινομένων και των εγκλημάτων με ρατσιστικά και ξενοφοβικά κίνητρα. Υπογράμμισε τη μηδενική ανοχή σε αυτά τα φαινόμενα τονίζοντας χαρακτηριστικά:

«Καμία διάκριση στη βάση της φυλής, του χρώματος, της γλώσσας, του φύλου.

Αυτό είναι το δόγμα του Κράτους Δικαίου μας.

Η αφετηριακή εξέλιξη της Δημοκρατίας μας.

Η διακηρυκτική δοξασία και η τελολογική πραγματικότητα του πολιτισμού μας».

Ο κ. Υφυπουργός συνέχισε, τονίζοντας ότι: « στη χώρα μας, διαβιεί -αναγνωρισμένη εκ των διεθνών Συνθηκών εδώ και έναν αιώνα- μουσουλμανική μειονότητα. Η ισονομία, η ισοτιμία, η πολιτιστική και θρησκευτική ελευθερία της μειονότητας αυτής των Ελλήνων πολιτών, απολύτως θεσμοποιημένες σε συνταγματικό και νομοθετικό επίπεδο, αποτελούν μοντέλο και πρότυπο για την Ευρώπη του σήμερα, που δοκιμάζεται από την απειλή του Τζιχάντ, αλλά και τα ρεύματα ισλαμοφοβίας και ξενοφοβίας εξαιτίας του μεταναστευτικού.»

Ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Οικονόμου στο πλαίσιο της παρουσίας του στην Καβάλα επισκέφτηκε την Διεύθυνση Αστυνομίας του Νομού συνοδευόμενος από τον Γενικό Επιθεωρητή Βορείου Ελλάδος, Αντιστράτηγο Κωνσταντίνο ΣΚΟΥΜΑ και το Γενικό Περιφερειακό Αστυνομικό Διευθυντή Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Υποστράτηγο Πασχάλη ΣΥΡΙΤΟΥΔΗ, όπου είχε σύσκεψη με τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Αστυνομίας Καβάλας Ταξίαρχο Ιωάννη ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ, τους κ.κ. Υποδιευθυντές της Δ.Α. Καβάλας, τους Διοικητές των Υπηρεσιών Έδρας καθώς και τους λοιπούς Αξιωματικούς της εν λόγω Διεύθυνσης.

Ταυτόχρονα με την ευκαιρία της σύσκεψης συναντήθηκε με τους εκπροσώπους της Ένωσης Αξιωματικών, της Ένωσης Αστυνομικών Υπαλλήλων και της Ένωσης Συνοριακών Φυλάκων, όπου συζητήθηκαν συνδικαλιστικά ζητήματα.

Ακολουθεί το πλήρες το κείμενο της ομιλίας του κ. Υφυπουργού στην εν λόγω εκδήλωση.

«Κυρίες και Κύριοι,

Επιθυμώ πριν από όλα να εκφράσω την ικανοποίηση του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, αλλά και την ενθάρρυνση από την πλευρά μας σε τέτοιες ημερίδες εργασίας.

Το γεγονός ότι δομές όπως ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Συνεργασία στην Ευρώπη, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας με την αρμόδια Γραμματεία του περί Θρησκευτικών Υποθέσεων αλλά και το Ερευνητικό μη κερδοσκοπικό Κέντρο "ΜΟΗΑ", συναντώνται σήμερα στην Καβάλα και συζητούν για ζητήματα αιχμής, στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελεί από μόνο του αξιοσημείωτο γεγονός.

Ταυτόχρονα η επιλογή της ατζέντας των θεμάτων που επικεντρώνεται η σημερινή Ημερίδα εργασίας είναι εξόχως σημαντική. Γιατί ενώ οι περισσότερες τέτοιου τύπου εργασίες και συναντήσεις έχουν ως αφετηρία και κύριο αντικείμενο αναφοράς την Τζιχάντ, τον ριζοσπαστισμό στο Ισλάμ και τις επιπτώσεις στις Δυτικές κοινωνίες ή στον Καύκασο, το «σημερινό εργαστήριο» έχει την αντίθετη αναφορά.

Το ζητούμενο:

Μουσουλμανικοί πληθυσμοί στην Ευρώπη να μην βρεθούν, εξ αντανακλάσεως με την Τζιχάντ την «αίρεση» αυτή στην δοξασία του Ισλάμ περί Ιερού Πολέμου θύματα μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και διακρίσεων.

Οι εργασίες της σημερινής Ημερίδας, με τον τρόπο αυτόν προκρίνουν την διασφάλιση της άμυνας του Πολιτισμού μας και της Δημοκρατίας, ενάντια στο βαρβαρισμό της μαζικής, τυφλής θρησκευτικής τρομοκρατίας από δίκτυα όπως η Αλ Κάιντα ή ο ISIS.

Καμία διάκριση στη βάση της φυλής, του χρώματος, της γλώσσας, του φύλου.

Αυτό είναι το δόγμα του Κράτους Δικαίου μας.

Η αφετηριακή εξέλιξη της Δημοκρατίας μας.

Η διακηρυκτική δοξασία και η τελολογική πραγματικότητα του πολιτισμού μας.

Αυτή την κεντρική παραδοχή της κουλτούρας μας που αφορά και συνδέει μεταξύ τους Χριστιανούς, Μουσουλμάνους, Εβραίους, Ινδουιστές και τα άλλα θρησκευτικά δόγματα, στην λογική της ισονομίας, της ισοτιμίας και της ισότητας ευκαιριών, υπό την ιδιότητα του πολίτη, επιθυμεί να συντρίψει η Τζιχάντ. Και πως μπορεί αυτό να συμβεί; Εάν το Κράτος Δικαίου, η συντεταγμένη Πολιτεία, οι κοινωνίες των Πολιτών, οι εκτελεστικές δομές του νόμου και της ασφάλειας απαντήσουν με Τζιχάντ στην Τζιχάντ.

Εάν αφήσουμε το θεσμικό πλαίσιο, η διατύπωση και η συγκρότηση του οποίου είναι απόληξη της ορθής λειτουργίας του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και πάμε στις γενεσιουργές αιτίες ατομικών συμπεριφορών εναντίον μουσουλμάνων, τα ζητήματα περιπλέκονται. Αρχικά, γιατί η στάση εναντίον μουσουλμάνων, σχετίζεται με την ανεπάρκεια πολιτικών «ενσωμάτωσης» όσον αφορά «Μητροπολιτικές Δυνάμεις» της Ευρώπης και τα δικαιώματα των κατοίκων με καταγωγή από τις πρώην αποικίες τους. Αλλά και τις συγκρούσεις μεταξύ εθνοτήτων, όταν μιλάμε για παράδειγμα για την περιοχή των Βαλκανίων. Τις ιδιαιτερότητες κάποιων μουσουλμανικών κοινοτήτων που αποδέχονται ως απονομή Δικαίου το νόμο της Σαρία, «γκετοποιούνται» στα προάστια των πόλεων ή αρνούνται να ενταχθούν στην δυτική κουλτούρα, όπως αυτή προκύπτει από την υποχρεωτική βασική εκπαίδευση των παιδιών.

Κρίσιμος πολλαπλασιαστής της καλλιέργειας ρατσιστικού κλίματος σε βάρος των μουσουλμάνων αποτελεί σε κάθε περίπτωση η παράτυπη μετανάστευση και οι πολλαπλές διαπλοκές και περιπλοκές που αυτή δημιουργεί στις οργανωμένες κοινωνίες και τις κρατικές δομές στην Ευρώπη και όχι μόνον.

Αφήνοντας αυτήν την ιδιαίτερα περίπλοκη συζήτηση και επικεντρώνοντας στο σημερινό ειδικό αντικείμενο της Ημερίδας θα ήθελα να αναδείξω ορισμένα συγκεκριμένα ζητήματα που σχετίζονται με την Ελλάδα.

Επιδίωξη μου στο πλαίσιο της εισαγωγικής μου αυτής τοποθέτησης να «φωτίσω» τις προστασίες και το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα, εξειδικεύοντας στον Οργανισμό και τις Πρόνοιες που προβλέπονται στην λειτουργία της Ελληνικής Αστυνομίας.

Καταρχάς τα εγκλήματα μίσους καθώς και τα εγκλήματα με πιθανό ρατσιστικό κίνητρο εντάσσονται στο γενικότερο θεσμικό πλαίσιο αντιμετώπισης του φαινομένου. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις του Ποινικού Δικαίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων περιλαμβάνονται στο νόμο 927/1979, όπως τροποποιήθηκε με τους νόμους 1419/1984, 2910/2001 και 4285/2014.

Σύμφωνα με το άρθρο 82Α του Ποινικού Κώδικα (όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4619 / 2019) έχει τελεστεί έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά, εάν η επιλογή του παθόντος έγινε στην βάση των χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών του φίλου του θύματος.

Χρήσιμο είναι επίσης να επισημανθεί ότι μεταξύ του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ. και του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έχει καθοριστεί ενιαίος τρόπος καταγραφής των εγκλημάτων με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο. Στο πλαίσιο αυτό έχει συσταθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ενιαίος κρατικός μηχανισμός καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας με υποχρέωση της ΕΛ.ΑΣ. να αποστέλλει, δύο φορές το χρόνο, τα στοιχεία που καταγγέλλονται ή καταγράφονται στις Υπηρεσίες της.

Σύμφωνα με τις καταγραφές αυτές, τα στατιστικά στοιχεία για την Ελλάδα είναι αρκετά ενθαρρυντικά στη λογική ότι η χώρα μας αποτελεί κύριο προορισμό υποδοχής σε ευρωπαϊκό έδαφος, παράτυπης μετανάστευσης. Συγκεκριμένα και ενδεικτικά από την 1η Ιανουαρίου 2020 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020 καταγράφηκαν σε όλη την Επικράτεια από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. συνολικά 222 περιστατικά με πιθανολογούμενο ρατσιστικό κίνητρο.

Από αυτά τα 19 αφορούσαν περιστατικά σε βάρος μουσουλμάνων και σχετίζονται αφενός με θρησκευτικές τους πεποιθήσεις και αφετέρου με την εθνική τους καταγωγή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για την προστασία τυχόν θυμάτων ρατσιστικής βίας και για τις σχετικές καταγγελίες προς την Αστυνομία λειτουργεί, όλο το 24ωρο, από τις αρχές του 2013, όταν κλιμακώθηκαν και τα μεταναστευτικά ρεύματα, η τηλεφωνική γραμμή 11414. Επίσης, υφίσταται ειδική φόρμα επικοινωνίας – καταγγελιών στην ιστοσελίδα της ΕΛ.ΑΣ. και στην αγγλική γλώσσα.

Κυρίες και κύριοι,

Η αντιμετώπιση του ρατσισμού σε κάθε του έκφραση και παράμετρο προϋποθέτει εκπαίδευση και συγκεκριμένη συλλογική κουλτούρα για τις κοινωνίες μας. Στο πεδίο της Ελληνικής Αστυνομίας, θέλω να υπογραμμίσω και να ενημερώσω για την προσπάθεια επιμόρφωσης του προσωπικού και των Αξιωματικών του Σώματος σχετικά.

Η Ελληνική Αστυνομία ανταποκρινόμενη στις προκλήσεις των καιρών βελτιώνει, επικαιροποιεί και προσαρμόζει την εκπαίδευση του προσωπικού της, στις νέες απαιτήσεις και δεδομένα που προκύπτουν.

Θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας διδάσκονται στις Σχολές Αξιωματικών, αλλά και Αστυφυλάκων. Σε κάθε ευκαιρία -τελευταίο παράδειγμα η επιμόρφωση που ξεκίνησε από τις αρχές του μήνα και θα εξελιχθεί μέχρι το Σεπτέμβριο του 2022 για τις δυνάμεις πρώτης ανταπόκρισης ΔΙΑΣ, ΔΡΑΣΗ, Άμεση Δράση- περιλαμβάνονται τέτοια γνωστικά αντικείμενα. Παράλληλα οι Διευθύνσεις του Αρχηγείου παροτρύνουν τα στελέχη τους, ειδικά αυτούς που συμμετέχουν στα Τμήματα και τα Γραφεία Ρατσιστικής Βίας, να παρακολουθούν σεμινάρια και εκπαιδευτικές δράσεις που οργανώνουν η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL) και άλλοι ευρωπαϊκοί φορείς αλλά και ιδιωτικοί, μη κυβερνητικοί, φορείς κύρους. Ακόμη, με σειρά Εγκύκλιων διαταγών -δεν θα τις απαριθμήσω για να μην κουράσω- του Αρχηγού της Αστυνομίας προσδιορίστηκαν συγκεκριμένα κριτήρια στην διερεύνηση ρατσιστικού κίνητρου και δόθηκαν κατευθυντήριες γραμμές στις Υπηρεσίες. Ταυτόχρονα, στον «Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού», περιλαμβάνονται συγκεκριμένες διατάξεις που ορίζουν και απαγορεύουν ρητά κάθε μορφή βίας στην αστυνομική δράση.

Ιδιαίτερη μέριμνα υπάρχει όμως και για την προστασία των δικαιωμάτων των κρατουμένων από τις αστυνομικές αρχές, από ρατσιστική βία. Σύμφωνα με απόφαση του Αρχηγού της ΕΛ.ΑΣ., αποτελεί δικαίωμα αυτών η υποβολή έγγραφης καταγγελίας για τυχόν κακές συνθήκες κράτησης, κακοποίηση, κακομεταχείριση ή άλλες προσβολές των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με «Υπόδειγμα» που συντάχθηκε ειδικά με αυτό το στόχο και έχει μεταφραστεί σε 16 γλώσσες.

Κυρίες και κύριοι,

Η Ελλάδα ανήκει στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από πλευράς παράδοσης είναι μια χώρα μακράς ιστορίας και ανθρωποκεντρικής κουλτούρας, συντεταγμένης από οσμώσεις και ακούσματα τόσο της Δύσης, όσο και της Ανατολής.

Στο σημείο αυτό θέλω να σημειώσω ότι στη χώρα μας, διαβιεί -αναγνωρισμένη εκ των διεθνών Συνθηκών εδώ και έναν αιώνα- μουσουλμανική μειονότητα.

Η ισονομία, η ισοτιμία, η πολιτιστική και θρησκευτική ελευθερία της μειονότητας αυτής των Ελλήνων πολιτών, απολύτως θεσμοποιημένες σε συνταγματικό και νομοθετικό επίπεδο, αποτελούν μοντέλο και πρότυπο για την Ευρώπη του σήμερα, που δοκιμάζεται από την απειλή του Τζιχάντ, αλλά και τα ρεύματα ισλαμοφοβίας και ξενοφοβίας εξαιτίας του μεταναστευτικού.

Αυτό που αποδεικνύεται σε βάθος χρόνου από την Ελληνική πραγματικότητα είναι ότι η αρμονική συνύπαρξη χριστιανών και μουσουλμάνων, δεν αποτελεί ευχολόγιο, και ουδόλως μια τέτοια συνύπαρξη διαταράσσει την συνοχή ενός εθνικού, ευρωπαϊκά οργανωμένου κράτους. Εξάλλου, η οικονομική ανάπτυξη και αναβάθμιση της Θράκης που βρίσκεται στις προτεραιότητες της σημερινής Ελληνικής Κυβέρνησης, αλλά και η προσέλευση διεθνών επιχειρηματικών επενδύσεων στην περιοχή, ουδόλως διαταράσσεται από την συνύπαρξη χριστιανών και μουσουλμάνων, ως προς το θρήσκευμα, πολιτών. Ακόμη και όταν η γειτονική Τουρκία επιχειρεί κατά καιρούς να «χειραγωγήσει» την μουσουλμανική μειονότητα για να στηρίξει τον επεκτατικό σχεδιασμό της, η εμπεδωμένη Ελληνική Δημοκρατία δεν αφήνει περιθώρια και εγγυάται τις ατομικές ελευθερίες, την περιουσία και την ασφάλειά τους.

Στην Ελλάδα, εξάλλου, παρά το γεγονός ότι υπήρξε το φαινόμενο της «Χρυσής Αυγής» με τα κηρύγματα μισαλλοδοξίας, ξενοφοβίας, ρατσισμού, τα στελέχη τους είναι πλέον καταδικασμένα ως «εγκληματική οργάνωση», ο μέσος πολίτης αν και πιεζόμενος από το μεταναστευτικό, αντιδρά στην συντριπτική πλειοψηφία με υγιή και ουμανιστικό τρόπο.

Παραταύτα η επαγρύπνηση των κρατικών δομών και των κοινωνικών συλλογικοτήτων θα πρέπει να είναι συνεχής, αλλά προπάντων δημιουργική.

Από την πλευρά του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη θα ήθελα καταλήγοντας να αναφερθώ στις βέλτιστες πρακτικές καταπολέμησης ρατσιστικών φαινομένων συνολικότερα και όχι ειδικά για τους μουσουλμάνους που δεν αποτελούν εξάλλου ειδική κατηγορία θυμάτων:

Πρώτον: για την καταπολέμηση κάθε μορφής αρνητικής διάκρισης και μισαλλοδοξίας απαιτείται η συμμετοχή περισσότερων φορέων για την διαμόρφωση, παραγωγή και υιοθέτηση μέτρων καταπολέμησης του ρατσισμού.

Δεύτερον: αναγνωρίζεται ότι οι λειτουργίες της Αστυνομίας δεν μπορούν να έχουν τελικό αποτέλεσμα απέναντι στο φαινόμενο κρίνοντας ως απαραίτητες, παράλληλες κοινωνικές και εκπαιδευτικές πολιτικές πρωτογενούς πρόληψης με σκοπό να αποδυναμώνονται οι παράγοντες και οι επιρροές που γεννούν ή υποστηρίζουν το ρατσισμό και την διάκριση στη βάση των θρησκειών.

Τρίτον: Κατά την άποψή μας, η αντιμετώπιση ελαφρών μορφών του φαινομένου, θα πρέπει να γίνεται εκτός του ποινικού συστήματος, μέσω εναλλακτικών μορφών παρέμβασης, παροχή στήριξης και κοινωνικής πρόνοιας. Η καταστολή δεν μπορεί να είναι αυτοσκοπός ούτε μπορεί να καταλήγει σε «κυνήγι μαγισσών».

Τέταρτον: Η συνεργασία της Αστυνομίας και των Αρχών Ασφαλείας με κοινωνικούς φορείς και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κατά την άποψή μας, είναι σημαντική και το Υπουργείο είναι ανοιχτό σε τέτοιου τύπου συνεργασίες.

Κλείνοντας αξίζει να σημειώσουμε ότι η σύγκρουση με την «Λερναία Ύδρα» του Ρατσισμού είναι η άμυνα του Πολιτισμού μας, απέναντι στη Βαρβαρότητα.

Είναι ένα «στοίχημα» της παρούσας Ευρώπης απέναντι σε κοινωνίες «απαρχαίντ», αλλά και την μαζική τρομοκρατία της Τζιχάντ.

Σας ευχαριστώ και εύχομαι καλή συνέχεια στις εργασίες σας.»

Επισημαίνεται ότι ανάλογη έκδοση του OSCE-ODIHR για τα αντισημιτικά εγκλήματα μίσους και την ασφάλεια των Εβραϊκών Κοινοτήτων, με τίτλο [“Understanding Anti-Semitic Hate Crimes and Addressing the Security Needs of Jewish Communities. A Practical Guide”](#), έχει κυκλοφορήσει σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων από το 2018 και σε μετάφραση στα ελληνικά: [«Η κατανόηση των αντισημιτικών εγκλημάτων μίσους και η](#)

αντιμετώπιση των αναγκών ασφαλείας των εβραϊκών κοινοτήτων. Πρακτικός Οδηγός».
Δήλωση της Προέδρου της Δημοκρατίας κας Κατερίνας Σακελλαροπούλου για τις Γυναίκες στη Θράκη³⁵.

«Με κάθε επίσκεψή μου στην περιφέρεια, με κάθε μικρό ταξίδι στις γωνιές της πατρίδας μας, αυτό που μου εντυπώνεται βαθύτερα είναι τα πρόσωπα των ανθρώπων. Η φωνή τους, οι προβληματισμοί, οι ανησυχίες τους γίνονται οδηγός, κίνητρο, υποχρέωση. Επιστρέφοντας από τον Έβρο ανακαλώ με συγκίνηση τις συναντήσεις με τους ακρίτες μας, κυρίως με τις γυναίκες. Γυναίκες νέες και μεγαλύτερες, δημιουργικές, εμπνευσμένες. Γυναίκες χριστιανές και μουσουλμάνες, που ξεπερνούν διαχωρισμούς και προκαταλήψεις και συνεργάζονται αρμονικά για ένα καλύτερο, κοινό μέλλον. Απόγονοι ηρωίδων όπως η θρακιώτισσα καπετάνισσα της επανάστασης του '21 Δόμνα Βισβίζη, γράφουν κι εκείνες ιστορία με την πολυσήμαντη παρουσία τους στον τόπο, με την πολυδιάστατη προσφορά τους. Δεν ξεχνούν το παρελθόν και το αποτυπώνουν στο ύφασμα, κεντώντας με τα χέρια τους το τεράστιο πανό με την ιστορία της πόλης το οποίο αναρτήθηκε στο Δημαρχείο της Αλεξανδρούπολης ενόψει των εορτασμών για την απελευθέρωσή της. Συντηρούν την παράδοση, όπως η χαλκέντερη πρόεδρος του Εθνολογικού Μουσείου Θράκης Αγγέλα Γιαννακίδου, που εμπνεύστηκε αυτό το μνημειώδες κέντημα από τα εργόχειρα των γιαγιάδων μας, τα οποία διαφυλάσσει στο Μουσείο μαζί με χιλιάδες ακόμα αντικείμενα που μαρτυρούν την ιστορική διαδρομή και το βάθος του πολιτισμού της θρακικής γης. Εργάζονται δημιουργικά στους τομείς των δραστηριοτήτων τους αποδεικνύοντας στην πράξη τη σημασία της χειραφέτησης των γυναικών, όπως οι γυναίκες επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στο Σουφλί, η υπεύθυνη του έξοχου Μουσείου Μετάξης της πόλης Δήμητρα Δημισκίδου, η δασκάλα Μαρία Καψογεώργη, η δικηγόρος Δέσποινα Μπουρουτζίδου, η βοηθός φαρμακοποιού Βεργκάν Νεσρίν, η πρόεδρος του Πολιτιστικού Μορφωτικού Συλλόγου Μεγάλου Δερείου Χαϊριέ Ιμπραχήμ, με τις οποίες συναντήθηκα και κουβέντιασα στο Σουφλί. Συμβάλλουν στην παραγωγική ανάπτυξη της χώρας, όπως οι γυναίκες της οικογένειας Κελίδη, που διευθύνουν το οικογενειακό ελαιολαδοποιείο, παράγοντας ένα πολυβραβευμένο ελαιόλαδο. Αναλαμβάνουν αυθόρμητα πολύτιμες πρωτοβουλίες, όπως οι γυναίκες τις Νέας Βύσσας που από τις πρώτες κιόλας ημέρες της πανδημίας άρχισαν να φτιάχνουν μάσκες και να συγκεντρώνουν αναλώσιμα υλικά για τα Κέντρα Υγείας του Έβρου και τις τοπικές κοινωνίες. Και προσπαθούν να διαχειριστούν τον αβάσταχτο πόνο τους, όπως η μητέρα της αποτρόπαια δολοφονημένης Ελένης Τοπαλούδη την οποία επισκέφθηκα στο σπίτι της στο Διδυμότειχο, που με ψυχικό μεγαλείο συνδέει την ατομική της οδύνη με εκείνη όλων των θυμάτων της σεξιστικής βίας. Γυναίκες που μας δίνουν δύναμη με το παράδειγμά τους και μας γεμίζουν θαυμασμό για την δημιουργικότητα, την ευαισθησία, την επιμονή και το κουράγιο τους. Είναι οι δυναμικές και ακατάβλητες γυναίκες της Θράκης, πάντα μπροστά στις κρίσιμες εθνικές στιγμές, πάντα έτοιμες να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του καιρού μας».

στ. Ενδεικτικός κατάλογος μουσουλμανικών μνημείων της Ελληνικής επικράτειας³⁶

Το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) υλοποιεί ένα πολυδιάστατο έργο για την αποκατάσταση και ανάδειξη των μουσουλμανικών μνημείων με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Πολλά από αυτά τα μνημεία σήμερα έχουν ανοίξει στο ευρύ κοινό, φιλοξενώντας

---

³⁵ Η δήλωση αναρτήθηκε στις 17-5-2021 στον προσωπικό λογαριασμό της Προέδρου της Δημοκρατίας σε κοινωνικό μέσο δικτύωσης, κατόπιν της από 14/15-5-2021 περιοδείας της στον Έβρο με αφορμή τον εορτασμό της 101^{ης} επετείου από την απελευθέρωση της Αλεξανδρούπολης και την ενσωμάτωσή της στον εθνικό κορμό. Βλ. σχετικά:

<https://www.presidency.gr/episkepsi-stin-alexandroypoli/> και <https://www.presidency.gr/episkepsi-se-orestiada-didymoteicho-kai-soyfli/>

³⁶ Πηγή: Δ/ση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

μάλιστα αξιόλογες εκθέσεις. Επί του παρόντος είναι σε εξέλιξη πολλά έργα σε σημαντικά μνημεία αυτής της περιόδου, σε αρκετές περιπτώσεις σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο κάτωθι επικαιροποιημένος (μέχρι και τον Οκτώβριο του 2021) κατάλογος περιλαμβάνει τα σημαντικότερα μουσουλμανικά μνημεία της Ελληνικής επικράτειας, τα οποία είτε είναι σήμερα επισκέψιμα από το κοινό είτε σε αυτά πραγματοποιούνται ή προγραμματίζονται εργασίες, προκειμένου το ταχύτερο δυνατόν να καταστούν επισκέψιμα από το κοινό. Επισημαίνεται ότι δεν παρατίθενται στοιχεία για την κοσμική οθωμανική τέχνη και αρχιτεκτονική και ότι προφανώς με το παρόν δεν γίνεται εξαντλητική αποδελτίωση των μουσουλμανικών μνημείων της Ελλάδας.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	
Αθήνα, Φετιχιέ Τζαμί (ή Τζαμί του Σταροπάζαρου)	Έχει ολοκληρωθεί το έργο συνολικής αποκατάστασής του μνημείου. Είναι επισκέψιμο, και λειτουργεί ως χώρος περιοδικών εκθέσεων και πολιτιστικών δράσεων
Αθήνα, Τζαμί του Τζισδαράκη (ή Τζαμί του Κάτω Σιντριβανιού)	Λειτουργεί ως παράρτημα του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Είναι προσωρινά κλειστό. Πρόκειται να αποτελέσει μέρος της νέας μόνιμης έκθεσης του πρώην Μουσείου Λαϊκής Τέχνης. Το καλοκαίρι του 2021 εξετάστηκε από το ΚΑΣ και εγκρίθηκε η απαλλοτρίωση των ισογείων καταστημάτων
Αθήνα, Μενδρεσές (ιεροδιδασκαλείο) επί των οδών Αιόλου και Πελοπίδα	Διατηρείται σε ημιερειπωμένη κατάσταση, με την εξαίρεση της πύλης της κεντρικής εισόδου και τμήματος στη νότια πλευρά του συγκροτήματος. Ο χώρος χρησιμοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών ως υπαίθριος χώρος φύλαξης αρχαιολογικού υλικού
Αθήνα, Πλάκα, Πλατεία Μουσαίου, Κιουτσούκ Τζαμί	Αποκαλύφθηκε ανασκαφικά από την πρώην Α΄ ΕΠΚΑ, κατά τη διάρκεια έργων Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθηνών. Χρονολογείται σε προ του έτους 1667 χρόνους. Μετά από εργασίες στερέωσης και κατάλληλης διαμόρφωσης και σήμανσης, τα ερείπια του μνημείου και του μιναρέ του διατηρούνται ορατά και εντάσσονται ελεύθερα στον κοινόχρηστο χώρο της Πλατείας Μουσαίου
Λιβαδειά, Τζαμί Γαζή Ομέρ	Εκπονήθηκε μελέτη αποκατάστασης το 2021 με χρηματοδότηση του Δήμου Λεβαδέων με σκοπό να χρησιμοποιηθεί μελλοντικά το κτίριο ως πολιτιστικό κέντρο του Δήμου Λεβαδέων. Η μελέτη βρίσκεται στο στάδιο της έγκρισής της
Χαλκίδα, Συγκρότημα Εμίρ-Ζαδέ (τέμενος και κρήνη)	Έχει ολοκληρωθεί η αποκατάσταση του μνημείου. Το τέμενος λειτουργεί ως εκθεσιακός χώρος, φιλοξενεί έκθεση χαρακτηριστικών ευρωπαϊών περιηγητών, έργων του 16ου-19ου αιώνα με θέμα την Χαλκίδα και γενικότερα την Εύβοια, τα οποία ανήκουν στη συλλογή Ιωάννη Καράκωστα. Το 2020 πραγματοποιήθηκαν, από την ΕΦΑ Ευβοίας, εργασίες συντήρησης της παρακείμενης κρήνης, ενώ παράλληλα εκπονήθηκε από την ίδια Υπηρεσία και έχει υποβληθεί προς έγκριση μελέτη ανακεράμωσης του τεμένους
Παλαιοχώρα Καρύστου, Μιναρές στον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος,	Σε επαφή με τον ναό της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στην Παλαιοχώρα, ο οποίος επί Τουρκοκρατίας είχε μετατραπεί σε τζαμί, διατηρείται μιναρές, σε χαμηλό ύψος πλέον, ο οποίος έχει μετατραπεί σε παρεκκλήσι. Αποτελεί το μοναδικό διατηρούμενο μουσουλμανικό τέμενος στην Κάρυστο
Ναύπακτος, Φετιχιέ τζαμί (ή Τζαμί Λιμανιού)	Αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του Β΄ ΚΠΣ κατά τα έτη 1999-2001 και είναι επισκέψιμο μνημείο. Στο μνημείο πραγματοποιούνται περιστασιακά, κατά την χρονική περίοδο από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο, πολιτιστικές δραστηριότητες, εικαστικές εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, που

	συνδιοργανώνονται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδος και τοπικούς φορείς
Ναύπακτος, Βεζίρ Τζαμί και οθωμανικές κρήνες	Σώζεται ο μιναρές και τμήμα του κυρίως χώρου. Υλοποιείται το έργο «Στερέωση του Βεζίρ Τζαμιού και Αποκατάσταση των οθωμανικών κρημών της Ναυπάκτου». Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 από την ΕΦΑ Αιτωλοακαρνανίας και Λευκάδας. Το έργο περιλαμβάνει την ανάδειξη και στερέωση των καταλοίπων του μνημείου, καθώς και δώδεκα κρημών του κάστρου Ναυπάκτου
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	
Ναύπλιο, «Τριανόν» ή Παλαιό τζαμί της πλατείας Συντάγματος	Στο πλαίσιο του έργου ΕΣΠΑ 2014-2020 με τίτλο «Παρεμβάσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του Τριανόν» από τον Δήμο Ναυπλιέων, με σκοπό την ανάδειξη του τεμένους ως επισκέψιμο μνημείο και τη χρήση του ως χώρου πολιτιστικών δράσεων, το οποίο είναι σε εξέλιξη, έχει εκπονηθεί επικαιροποιημένη αρχιτεκτονική μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης. Μελλοντικά πρόκειται να φιλοξενούνται εκθέσεις σχετικές με την πόλη του Ναυπλίου, εικαστικές εκθέσεις, συνέδρια, εκπαιδευτικές δράσεις και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις συμβατές με τον χαρακτήρα του μνημείου
Ναύπλιο, «Βουλευτικό» - μουσουλμανικό τέμενος	Το κτήριο λειτουργεί σήμερα ως χώρος διαλέξεων, συνεδρίων, συναυλιών, κ.λπ. Στο ισόγειο του Βουλευτικού στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη Ναυπλίου
Ναύπλιο, Μεντρεσές (ή «Φυλακές Λεονάρδου»)	Στο μνημείο στεγάζονται εργαστήρια συντήρησης και αποθήκες της Εφορείας Αρχαιοτήτων
Ναύπλιο, Καθολική Εκκλησία (ή «Φραγκοκλησιά»), μουσουλμανικό τέμενος	Λειτουργεί ως καθολικός ναός
Άργος, Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης- μουσουλμανικό τέμενος	Λειτουργεί ως ναός, υπαγόμενος στην ενορία του Αγίου Πέτρου του Άργους. Έχει εκπονηθεί με πρωτοβουλία του Δήμου μελέτη αποκατάστασης του μνημείου, η οποία έχει εγκριθεί
Κόρινθος, Ακροκόρινθος, Τέμενος	Έχει εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου. Το 2018 υλοποιήθηκαν στερεωτικές εργασίες μικρής κλίμακας από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορίνθου. Οι εργασίες αφορούσαν σε τοπικά αρμολογήματα στην εξωτερική και εσωτερική όψη της τοιχοποιίας, όπως και σε συμπλήρωση και επισκευή των υποστηλώσεων και των ξύλινων διαφραγμάτων των κουφωμάτων. Προγραμματίζεται, μετά τη συνολική αποκατάστασή του, το μνημείο να αποκτήσει μουσειακή χρήση, με θεματολογία από την ιστορία του αρχαιολογικού χώρου και με έμφαση στις οθωμανικές αρχαιότητες. Επί του παρόντος είναι επισκέψιμο κατά την περιήγηση του επισκέπτη στον αρχαιολογικό χώρο του Ακροκορίνθου
Κόρινθος, Αρχαία Κόρινθος, Μουσουλμανικό - γνωστό ως «Τεκές»	Είναι ιδιωτικό, απαιτείται η αποκατάσταση του μνημείου
Μονεμβασιά, Κάστρο Μονεμβασίας, Τέμενος	Στο μνημείο στεγάζεται η Αρχαιολογική Συλλογή Μονεμβασίας. Η Αρχαιολογική Συλλογή περιλαμβάνει αρχιτεκτονικά γλυπτά (μεταξύ των οποίων και δυτικά οικόσημα), έργα τέχνης και κεραμική. Όλα αυτά αποτελούν ιστορικές μαρτυρίες της ανθρώπινης δραστηριότητας και της καλλιτεχνικής ζωής που αναπτύχθηκαν στην πόλη, από τα

	παλαιοχριστιανικά χρόνια έως τους αιώνες της οθωμανικής κυριαρχίας, αλλά και υλικές μαρτυρίες για τις εμπορικές και πολυπολιτισμικές επαφές της Μονεμβασίας με την ανατολική και τη δυτική Μεσόγειο
Πύλος, Νιόκαστρο, Τέμενος (ή Ναός Μεταμόρφωσης του Σωτήρος)	Ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση του μνημείου που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ. Σε αυτό θα φιλοξενοούνται περιστασιακά/επετειακά χριστιανικές λειτουργίες, ενώ λειτουργεί και ως επισκέψιμο μνημείο
Κυπαρισσία, Τέμενος Κυπαρισσίας	Βρίσκεται απέναντι από την ανατολική πλευρά του κάστρου. Το 2018 διενεργήθηκαν από τον Δήμο Τριφυλίας υπό την επίβλεψη της Εφορείας, προκαταρκτικές εργασίες αποκατάστασης βάσει εγκεκριμένης μελέτης. Περιελάμβαναν καθαρισμούς, αποψιλώσεις, διενέργεια δοκιμαστικών τομών στο εσωτερικό του για τον εντοπισμό της στάθμης του δαπέδου, καθώς και εργασίες στερέωσης της πλευρικής οικίας Αντωνοπούλου, ως αυλή της οποίας χρησιμοποιήθηκε το εσωτερικό του τεμένους, μετά την εγκατάλειψή του. Είναι το μοναδικό τέμενος που διασώζεται στην Κυπαρισσία
ΗΠΕΙΡΟΣ	
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, Τζαμί Ασλάν Πασά	Στεγάζει το Δημοτικό Μουσείο της πόλης. Έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης των ζημιών στο μιναρέ του Ασλάν. Επί του παρόντος εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ- Δήμο Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου, λόγω παρόδου αρκετών ετών από τις παλαιότερες επισκευαστικές επεμβάσεις σε αυτό
Ιωάννινα, Κάστρο, ΝΑ Ακρόπολη-Ιτς Καλέ, Φετιχιέ τζαμί	Το μνημείο χρησιμοποιείται ως εκθεσιακός χώρος: Στο πλαίσιο υλοποίησης του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Γ΄ ΚΠΣ), το Φετιχιέ Τζαμί αναστηλώθηκε, συντηρήθηκαν οι τοιχογραφίες του και σήμερα φιλοξενεί μόνιμη έκθεση εποπτικού υλικού που αφορά στο ίδιο το μνημείο, στο μνημειακό σύνολο του Κάστρου των Ιωαννίνων αλλά και στο ευρύτερο ιστορικό και καλλιτεχνικό γίνεσθαι της εποχής καθώς και στην ιστορική προσωπικότητα με την οποία συνδέεται η σημερινή μορφή του τζαμιού, τον Αλή Πασά αποτελώντας τμήμα ευρύτερου πολιτιστικού κέντρου της ακρόπολης και του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων. Σχεδιάζεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης της απόληξης και τοιχοποιίας του μιναρέ στο Φετιχιέ Τζαμί της Ακρόπολης Ιτς Καλέ
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, Μεντρεσές Ασλάν Πασά, στα ΝΔ του τεμένους του Ασλάν Πασά	Δεν είναι επισκέψιμο μνημείο. Εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του ΥΠΠΟΑ-Δήμου Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου
Ιωάννινα, Κάστρο, ΒΑ Ακρόπολη, «Μαγειρεία» Ασλάν Πασά	Αποτελεί τμήμα του συγκροτήματος του τεμένους του Ασλάν Πασά. Αν και διατηρείται χωρίς στέγαση, είναι σε αρκετά καλή κατάσταση και είναι επισκέψιμο μνημείο
Ιωάννινα, Κάστρο, έξω από την πύλη της ΒΑ Ακρόπολης, Βιβλιοθήκη κάστρου	Κτήριο εξαρτημένο από το ιεροδιδασκαλείο και οθωμανικό λουτρό. Η βιβλιοθήκη είχε αποκατασταθεί στο παρελθόν και κατά καιρούς στέγαζε γραφεία (π.χ. το γραφείο της Προγραμματικής Σύμβασης ΥΠΠΟ- Δήμου Ιωαννιτών, γραφείο του Συλλόγου Υπαλλήλων ΒΔ Ελλάδος). Στο περιβάλλον του μνημείου πραγματοποιήθηκε κατάχωση οικιστικών καταλοίπων και ήπια διαμόρφωση του χώρου. Εκπονείται μελέτη αποκατάστασής του μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ - Δήμο Ιωαννίνων και Περιφέρειας Ηπείρου ενώ θα ξεκινήσει άμεσα η υλοποίηση εγκεκριμένης από το ΥΠΠΟΑ μελέτης διαμόρφωσης του ευρύτερου περιβάλλοντος της περιοχής

<p>Ιωάννινα, Καλούτσιανη, Τζαμί Καλού Τσεσμέ</p>	<p>Βρίσκεται στη συνοικία της Καλούτσιανης στην πόλη των Ιωαννίνων και αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία της οθωμανικής περιόδου της πόλης.</p> <p>Τα έτη 2009-2012 εκτελέστηκαν εργασίες αποκατάστασης της στέγης και του τρούλου, αρμολόγηση των εξωτερικών όψεων του μνημείου, αποξήλωση νεωτερικών κατασκευών, υποστηλώσεις κ.α. Το 2014 εγκρίθηκε η προμελέτη στερέωσης και συντήρησης του Τζαμιού με σκοπό την προστασία του μνημείου, την αισθητική του αποκατάσταση από τις κακότεχνες κατασκευές που είχαν συσσωρευτεί στο κτίσμα από την μακρόχρονη- μη συμβατή με το τέμενος- χρήση του.</p> <p>Το 2016 διενεργήθηκαν διερευνητικές τομές για τον έλεγχο της θεμελίωσης του κτηρίου.</p> <p>Τα έτη 2017-2018 στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ και Περιφέρειας Ηπείρου πραγματοποιήθηκαν διερευνητικές μελέτες δειγματοληψίας- ανάλυσης για τα υλικά δόμησης και τις τοιχογραφίες, ενώ τοποθετήθηκαν και ικρίσματα στο εσωτερικό. Στο πλαίσιο της ως άνω Προγραμματικής Σύμβασης καθαρίστηκε επίσης ο μιναρές του τζαμιού τον Οκτώβριο του 2018.</p> <p>Το 2019 ολοκληρώθηκε και το 2020 εγκρίθηκε η οριστική αρχιτεκτονική και στατική μελέτη για την προστασία, συντήρηση και αποκατάσταση του Μουσουλμανικού τεμένους Καλούτσιανης, η οποία χρηματοδοτήθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου μέσω Προγραμματικής Σύμβασης, με σκοπό την ανάδειξη του μνημείου σε μουσειακό χώρο. Επίσης το 2020 εγκρίθηκε η «Μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης των τοιχογραφιών, των ξύλινων-ξυλόγλυπτων στοιχείων και των γύψινων στοιχείων του Τζαμιού Καλού Τσεσμέ (Καλούτσιανης)». Έχει προταθεί η υλοποίηση του έργου αποκατάστασης με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης</p>
<p>Ιωάννινα, ΝΔ από τα Λιθαρίτσια, Συγκρότημα Βελή Πασά, τέμενος-ιεροδιδασκαλείο-μαγειρεία</p>	<p>α. Τέμενος: το μνημείο δεν είναι επισκέψιμο, χρησιμεύει ως αποθήκη β. Μεντρεςές: στεγάζει στις αίθουσές του Μουσείο Εθνικής Αντίστασης γ. Μαγειρεία: στεγάζει Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού του Δήμου Ιωαννιτών. Είναι επισκέψιμο μνημείο εξωτερικά μόνο</p>
<p>Άρτα, περιοχή Μαράτι, Τέμενος Φαΐκ Πασά (γνωστό ως Ιμαρέτ)</p>	<p>Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η αρχιτεκτονική καθώς και οι στατικές μελέτες αναστήλωσης του τζαμιού μαζί με την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη και τη μελέτη διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου. Πρόκειται να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες αποκατάστασης του τζαμιού μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με την Περιφέρεια Ηπείρου, η αναστήλωση του κατεδαφισμένου προστώου (revak), καθώς και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου. Παράλληλα έχουν γίνει από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας αρκετές εργασίες, όπως ανασκαφικές τομές, καθαρισμοί και διευθέτηση περιβάλλοντος χώρου, τακτοποίηση οικοδομικού υλικού, καταγραφή των αρχιτεκτονικών γλυπτών, ενώ έχουν έρθει στο φως διάσπαρτα νέα αρχιτεκτονικά στοιχεία, που αφορούν στη διάταξη του μεγάλου αυτού συγκροτήματος. Σε όμορη ιδιοκτησία του περιβάλλοντα χώρου του τζαμιού, μόλις 150μ. απόσταση από εκείνο, βρίσκεται τμήμα λουτρών-χαμάμ, το οποίο σώζεται μέχρι τη γέννηση των θόλων της στέγης. Μέχρι στιγμής η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας έχει πραγματοποιήσει ανασκαφές, εργασίες αποψίλωσης και τακτοποίησης υλικού, ενώ έχει προβεί σε όλες τις σχετικές κινήσεις προκειμένου να απαλλοτριωθεί το μνημείο, καθώς βρίσκεται σε ιδιωτικό χώρο</p>
<p>Άρτα, Ταφικό κτίσμα (τουρμπές) Φαΐκ Πασά</p>	<p>Το 2020 η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας εκπόνησε μελέτη αποκατάστασης του κτίσματος, την οποία πρόσφατα εφήρμοσε και σήμερα το μοναδικό αυτό μνημείο έχει αποκατασταθεί</p>
<p>Άρτα, Φεϋζούλ τζαμί:</p>	<p>Χρησιμοποιείται ως αποθηκευτικός χώρος αρχαιοτήτων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας. Έχει εκπονηθεί μελέτη για την αποκατάσταση του</p>

	μνημείου στο πλαίσιο προγραμματικής σύμβασης μεταξύ της ΕΦΑ Άρτας και της Περιφέρειας
Κόνιτσα, Κάτω Κόνιτσα, Τρεις Τουρμπέδες	Για την αποκατάσταση και ανάδειξη των μνημείων έχει εκπονηθεί αρχιτεκτονική μελέτη τον Σεπτέμβριο του 2020 στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση Μελετών Στερέωσης Χριστιανικών και Οθωμανικών Μνημείων Δήμου Κόνιτσας» μέσω Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ ΥΠΠΟΑ και Περιφέρειας Ηπείρου
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	
Λάρισα, οδός 31ης Αυγούστου, Γενί (Νέο) τζαμί	Το κτήριο που λειτούργησε επί δεκαετίες ως Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης της Λάρισας, μετά την δημιουργία του νέου Διαχρονικού Μουσείου της πόλης έμεινε κενό, είναι δε σε καλή κατάσταση. Προγραμματίζεται η φιλοξενία σε αυτό ενός «Σημείου Πολιτιστικής Διασύνδεσης» της πόλης, η μετατροπή δηλαδή του μνημείου σε έναν χώρο προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης και των πολιτιστικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε αυτή και στην ευρύτερη περιοχή της. Η χρήση αυτή θα καταστεί δυνατή μετά την υλοποίηση εργασιών σε αυτό, σύμφωνα και με ήδη εγκεκριμένη από το ΥΠΠΟΑ μελέτη. Για τη δημιουργία σημείου πολιτιστικής διασύνδεσης είναι σε ισχύ προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του ΥΠΠΟΑ και της Περιφέρειας Θεσσαλίας και του Δήμου Λαρισαίων
Λάρισα, Μπαϊρακλί Τζαμί	Το μνημείο ανήκει σε ιδιώτες και δεν έχει αποκατασταθεί. Είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά
Ελασσόνα, συνοικία Βαρόσι, μουσουλμανικό τέμενος	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί. Παλαιότερα χρησιμοποιείτο ως χώρος φύλαξης αντικειμένων της Αρχαιολογικής Συλλογής Ελασσόνας. Σήμερα το μνημείο είναι επισκέψιμο κατόπιν ειδοποίησης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λάρισας
Τέμπη, Τεκές Χασάν Μπαμπά	Από τον τεκέ σώζεται ο τουρμπές (μαυσωλείο), που περιλάμβανε τον τάφο του ιδρυτή του. Το μνημείο είναι υποστυλωμένο, και δεν είναι επί του παρόντος επισκέψιμο. Το έργο αποκατάστασής του βάσει εγκεκριμένης μελέτης, έχει ενταχθεί από την Εφορεία στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και πρόκειται να ξεκινήσει άμεσα
Ασπρόγεια Φαρσάλων, ΠΕ Λάρισας, Τεκές Ντουρπαλί Σουλτάν-Μονή Δερβίσηδων	Το συγκρότημα αναπτύσσεται σε δύο περιβόλους: στον βόρειο περίβολο σώζονται γύρω από πλακόστρωτη αυλή αναπτύσσονται τα κτήρια: ξενώνες, κελιά, τράπεζα, στάβλοι, ηγουμενείο, φούρνοι, μαγειρεία και το μείντάν (ο χώρος που προοριζόταν για τις τελετές). Στον νότιο περίβολο υπάρχει κοιμητήριο τριάντα τριών τάφων με δύο μαυσωλεία (τουρμπέδες). Το μνημείο είναι ανοικτό για το κοινό, χωρίς φύλαξη από την Υπηρεσία. Υπάρχει μελέτη αποκατάστασης που εκπονήθηκε από την Κτηματική Υπηρεσία Λάρισας, χρήζει όμως συμπλήρωσης
Τρίκαλα, περιοχή Αγίου Κωνσταντίνου, στα ανατολικά της οδού Τρικάλων – Καρδίτσας: Οσμάν Σαχ (ή Κουρσούμ) τζαμί	Στο συγκρότημα, κληροδότημα του Οσμάν Σαχ, σώζονται το τέμενος και το μαυσωλείο (τουρμπές): Τα δύο κτήρια είναι επισκέψιμα μνημεία, ενώ το τέμενος παραχωρείται περιστασιακά για τη φιλοξενία πολιτιστικών εκδηλώσεων (εκθέσεων). Έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο Μουσείων η μουσειογραφική και μουσειολογική μελέτη για την έκθεση «Πτυχές της ιστορίας της περιοχής των Τρικάλων από τον 5ο έως τον 19 αιώνα» που θα στεγασθεί στο τέμενος, ενώ εκκρεμεί η έγκριση της μελέτης φωτισμού ανάδειξης του μνημείου
Τρίκαλα, τμήμα μενδρεσέ στην οδό Στρατηγού Σαράφη	Έχουν υλοποιηθεί εργασίες αποκατάστασης όψεων και ενίσχυσης φορέων του μνημείου με δαπάνες του ιδιοκτήτη
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	

<p>Θεσσαλονίκη, συμβολή οδών Βενιζέλου και Εγνατίας, Τζαμί Χαμζά Μπέη (ή «Αλκαζάρ»)</p>	<p>Στο πλαίσιο διαρκούς μέριμνας για την προστασία του τεμένου πραγματοποιούνται διαχρονικά άμεσες εργασίες συντήρησης και εργασίες ευπρεπισμού του μνημείου. Παράλληλα, επικαιροποιούνται και ψηφιοποιούνται τα αρχιτεκτονικά σχέδια του μνημείου και εκπονείται μελέτη για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης του με σκοπό την εκπόνηση συνολικής μελέτης στερέωσης και αποκατάστασης του. Ειδικότερα, την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η συντήρηση των επεμβάσεων του Γ' Κ.Π.Σ., η ολοκλήρωση των εργασιών στο αίθριο του μνημείου και η σύνταξη μελετών αποκατάστασης του τεμένου. Το μνημείο πρόκειται να λειτουργήσει μελλοντικά ως εκθεσιακός χώρος ή ως επισκέψιμο μνημείο</p>
<p>Θεσσαλονίκη, Ροτόντα, Μιναρές της Ροτόντας</p>	<p>Στη Ροτόντα, μνημείο ενταγμένο στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, πραγματοποιούνται διαχρονικά εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και ευπρεπισμού. Το τρέχον έτος ξεκίνησε το έργο «Μελέτες ωρίμανσης για την ανάδειξη οκτώ (8) μνημείων UNESCO στην πόλη της Θεσσαλονίκης», στο πλαίσιο του οποίου θα πραγματοποιηθούν τοπογραφήσεις και αποτυπώσεις στη Ροτόντα και θα εκπονηθούν στατική μελέτη φέροντος οργανισμού και μελέτη επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής και προτάσεων για τη λήψη μέτρων προστασίας. Ο μιναρές αποτελεί προσθήκη στο ρωμαϊκό μνημείο όταν αυτό μετετράπη σε μεστζίτ (τέμενος δηλαδή μικρού μεγέθους) ή ευκτήριος οίκος των Μπεκτασήδων. Η Ροτόντα είναι επισκέψιμο μνημείο</p>
<p>Θεσσαλονίκη, οδός Αρχαιολογικού Μουσείου, Γενί τζαμί (ή Παλιό Αρχαιολογικό Μουσείο): μουσουλμανικό τέμενος.</p>	<p>Αρχαιολογικό Μουσείο από το 1925 έως το 1962. Το μνημείο χρησιμοποιείται για τη διοργάνωση εκθέσεων από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Επιπλέον η ΕΦΑ πόλης Θεσσαλονίκης διατηρεί αρχαιολογικό υλικό στο εσωτερικό του μνημείου, σε αποθήκες του αύλειου χώρου και στον περιβάλλοντα χώρο του μνημείου. Το ΥΠΠΟΑ μεριμνά για τη συντήρηση και την αποκατάσταση του μνημείου. Το 2016 πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης και επισκευής των στεγών των παράπλευρων διαμερισμάτων σε συνεργασία με τον Δήμο. Την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η εκπόνηση μελέτης πυρασφάλειας και η εκτέλεση επείγουσών εργασιών συντήρησης περιοχών του κελύφους και συντήρησης και επισκευής του περιβόλου του μνημείου, καθώς και εργασιών στον άμεσα περιβάλλοντα χώρο με εξυγίανση - για λόγους άρσης επικινδυνότητας και για αισθητικούς λόγους - της υφιστάμενης βλάστησης.</p>
<p>Θεσσαλονίκη, πάνω από την οδό Κασσάνδρου, ΒΑ της Βασιλικής του Αγίου Δημητρίου, Αλατζάμαρέτ (ή Ισχάκ Πασά τζαμί)</p>	<p>Ευαγές ίδρυμα – μουσουλμανικό τέμενος. Το μνημείο χρησιμοποιείται για τη διοργάνωση εκθέσεων από τον Δήμο Θεσσαλονίκης. Προγραμματίζεται από το ΥΠΠΟΑ η εκπόνηση συνολικής μελέτης αποκατάστασης του μνημείου και η υλοποίηση εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του. Ήδη την τελευταία τριετία το μνημείο περιλήφθηκε στο φυσικό αντικείμενο δύο έργων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης: α) «Εκπόνηση μελετών αποκατάστασης σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη» και β) «Εργασίες συντήρησης και επισκευής σε μνημεία οθωμανικής περιόδου στη Θεσσαλονίκη», στα οποία περιλαμβάνονται η</p>

	εκπόνηση μελέτης συντήρησης του ζωγραφικού διακόσμου και μελέτης πυρασφάλειας, καθώς και η προμήθεια και η τοποθέτηση μεταλλικών κατασκευών για τη βελτίωση της ασφάλειας του μνημείου
Θεσσαλονίκη, Πλατεία Τερψιθέας, Μαυσωλείο Μουσά Μπαμπά	Το μαυσωλείο (τουρμπές) είναι στην πραγματικότητα το μοναδικό σωζόμενο κτίσμα από συγκρότημα τεκέ, «μοναστηριακού» καθιδρύματος μπεκτασήδων δερβίσηδων. Το μνημείο έχει αποκατασταθεί και λειτουργεί ως επισκέψιμο μνημείο κατόπιν συνεννόησης με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης
Καβάλα, Τζαμί Ιμπραήμ Πασά	Το τέμενος μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό του Αγίου Νικολάου, και ως εκκλησία λειτουργεί έως σήμερα. Πρόσφατα (Ιούλιος 2021) εγκρίθηκε, κατόπιν γνωμοδότησης του ΚΑΣ, η μελέτη συντήρησης και επισκευής των όψεων του μνημείου
Καβάλα, Χερσόνησος Παναγίας, Τζαμί και μεντρεσές Χαλίλ Μπέη	Στο τέμενος, στο εσωτερικό του οποίου και στην αυλή του αποκαλύφθηκε βυζαντινός ναός, είναι επισκέψιμο μνημείο, στο οποίο κατά καιρούς φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στους χώρους του ιεροδιδασκαλείου στεγάζουν τα γραφεία τους πολιτιστικοί σύλλογοι της πόλης. Στην αυλή του συγκροτήματος κατά καιρούς φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Φιλίππων
Καβάλα, Χερσόνησος Παναγίας, Ιμαρέτ	Το θρησκευτικό και εκπαιδευτικό συγκρότημα αποκαταστάθηκε και μετατράπηκε σε ξενοδοχείο
Σέρρες, οδός Αγίας Σοφίας, Τζαμί Μεχμέτ Μπέη (ή «Αγία Σοφιά»)	Στις λειτουργίες του περιελάμβανε πτωχοκομείο (ιμαρέτ), ιεροδιδασκαλείο και σχολείο. Σήμερα, από το σύνολο των οικοδομημάτων συνοδείας έχουν σωθεί το τζαμί και η κρήνη στο βορειοδυτικό τμήμα του περιβάλλου. Αποτελεί το αρχαιότερο και ένα από τα μεγαλύτερα σωζόμενα τεμένη στη Βαλκανική. Επί του παρόντος είναι κλειστό. Σχεδιάζεται η υλοποίηση εργασιών σωστικού χαρακτήρα
Σέρρες, Κάτω Καμενίκια, οδός Καπετάν Μητρούση 1, Τζαμί Μουσταφά Μπέη	Σχεδιάζεται η λήψη άμεσων σωστικών μέτρων
Σέρρες, στη συμβολή των οδών Αν. Θράκης, Αδριανουπόλεως και Βουρλών, Ζιντζιρλί τζαμί	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί στο μεγαλύτερο μέρος του. Περιστασιακά φιλοξενούνται σε αυτό περιοδικές εκθέσεις. Στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση προγραμματίζεται περιοδική έκθεση με εποπτικό υλικό και κείμενα για την προβολή της δράσης του Εμμανουήλ Παππά ως αρχιστράτηγου των δυνάμεων της Ελληνικής Επανάστασης
Δράμα, Τέμενος Πλατείας Δικαστηρίων (Αράπ Τζαμί)	Έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου. Το έργο αποκατάστασης του μνημείου και συντήρησης του ζωγραφικού, γλυπτικού διακόσμου και των μεταλλικών και κεραμικών του στοιχείων έχει ενταχθεί στο ΠΕΠ ΑΜΘ-2014-2020 και υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και τη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεώτερων Μνημείων
Δράμα, Τέμενος στη συμβολή των οδών Αγαμέμνονος και Άρμεν	Είναι ιδιωτικό. Το μνημείο έχει αποκατασταθεί από τον ιδιοκτήτη του και είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης. Έχει πραγματοποιηθεί η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του μνημείου
Κάτω Νευροκόπι Δράμας, ΤΚ Εξοχής, Μουσουλμανικό τέμενος	Είναι ιδιωτικό. Υλοποιήθηκαν άμεσες στερεωτικές εργασίες και έχουν εκπονηθεί μελέτη αποτύπωσης και αρχιτεκτονική μελέτη αποκατάστασης, ενώ πρόκειται να εκπονηθεί μελέτη για την υλοποίηση στερεωτικών εργασιών των τοιχογραφιών. Απώτερος στόχος είναι η ωρίμανση για την ένταξη μελλοντικά του έργου συνολικής αποκατάστασης του μνημείου σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα
Δράμα	Ετοιμάζεται η υποβολή πρότασης χαρακτηρισμού ως νεώτερων μνημείων του τεμένους στον Ξηροπόταμο Δράμας και του Ι.Ν. Αγίας Τριάδας Δράμας (πρώην μουσουλμανικού τεμένους), κτηρίων του 19ου αι.

Δράμα, πρώην μουσουλμανικό τέμενος - νυν ναός του Αγίου Νικολάου	Χαρακτηρισμένο ως ιστορικό - διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 143/Β'/21-2-1989 και 189/Β'/14-3-1989)
Γιαννιτσά, στη συμβολή των οδών Στράντσης, Δημ.Καραολή και Φραγκοπούλου, Μουσουλμανικό Γαζή Εβρενός	Το κτήριο είναι επισκέψιμο μνημείο
Γιαννιτσά, σε πάροδο της οδού Στράντσης, "Mescit" ή «Τουρμπές» Αχμέτ Μπέη	Το μνημείο αποκαταστάθηκε και σήμερα είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με την ΕΦΑ Πέλλας
Γιαννιτσά, Τέμενος Αχμέτ Μπέη ή Σείχη Ιλαχή και το Λουτρό Σείχη Ιλαχή, (εντός του πρώην Στρατοπέδου Καψάλη)	Οι εκπονηθείσες μελέτες (στατική και αρχιτεκτονική) και για τα δύο μνημεία χρήζουν συμπλήρωσης και επικαιροποίησης
Γιαννιτσά, Τέμενος Ισκεντέρ Μπέη (ιστορικό – διατηρητέο μνημείο (ΥΑ ΥΠΠΟ/ ΑΡΧ/ Β1/ Φ31/ 3330/ 311/ 20-4-74, ΦΕΚ 481/Β/8-5-74))	Συγκαταλέγεται στα επιβλητικότερα οθωμανικά κτήρια των Γιαννιτσών. Έχουν εκπονηθεί μελέτη αποκατάστασης και στατική μελέτη, οι οποίες χρήζουν συμπλήρωσης και επικαιροποίησης. Πρόσφατα (Ιούνιος 2021) το ΚΑΣ γνωμοδότησε υπέρ της αποδοχής από το ΥΠΠΟΑ δωρεάς του 92% του ακινήτου ιδιοκτησίας της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
Βέροια, επί των οδών Λεωνίδου και Θεμιστοκλέους, Ορτά τζαμί	Το 2015 τοποθετήθηκαν κριώματα στον μινάρε του Τεμένους. Έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία για την απαλλοτρίωση του τεμένους και αναμένεται η καταβολή του αντίτιμου στους ιδιοκτήτες. Εν τω μεταξύ, έχει εκπονηθεί μελέτη αρχιτεκτονική και μελέτη στατική για την αποκατάσταση του μνημείου από την ΕΦΑ Ημαθίας (εκκρεμεί η έγκρισή τους) ενώ πραγματοποιήθηκαν εργασίες προσωρινής αντιστήριξης. Το έργο αποκατάστασης προτάθηκε και εντάχθηκε στο Ταμείο Ανάκαμψης
Βέροια, Τέμενος Μαχμούτ Τσελεμπί	Βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία απαλλοτρίωσης του τεμένους
Βέροια, συμβολή των οδών Μ. Μπότσαρη και Απ. Παύλου, Τέμενος Μεντρεσέ (Μουσά Τσελεμπί)	Το μνημείο έχει αποκατασταθεί στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ και λειτουργεί ως χώρος διαλέξεων (auditorium)
Βέροια, Παλαιά Μητρόπολη Βέροιας – Eski Metropol, Χιουνκιάρ τζαμί	Οι εργασίες αποκατάστασης του παλίμψηστου μνημείου με ευδιάκριτες και υπομνηματισμένες και τις οθωμανικές φάσεις, έχουν ολοκληρωθεί
Βέροια, Βορειοδυτικό προσκίτισμα και μινάρές του μουσουλμανικού τεμένους της Παλαιάς Μητρόπολης	Η αποκατάσταση του μινάρε και του διατηρητέου βορειοδυτικού προσκίτισματος Παλαιάς Μητρόπολης Βέροιας είναι ενταγμένη στο Υποέργο 1 του έργου «Αποκατάσταση μινάρε και διατηρητέου βορειοδυτικού προσκίτισματος Παλαιάς Μητρόπολης Βέροιας» και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρική Μακεδονία» 2014-2020. Οι εργασίες αποκατάστασης βρίσκονται σε εξέλιξη. Όταν αποκατασταθούν, τα κτήρια θα στεγάσουν το κατάστημα

	πωλητέων του ΟΔΕΠ και κέντρο πληροφόρησης-εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το μνημείο
Έδεσσα, στη συμβολή των οδών Στρατού, Κ. Παλαιολόγου, Π. Φερραίου, Ιωαννίνων και Λυκούργου, Γενί τζαμί	Σήμερα στεγάζει αποθήκη αρχαιοτήτων. Έχει γίνει προσωρινή υποσύλωση του μιναρέ. Υλοποιούνται με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Πέλλας οι ακόλουθες μελέτες: Α) «Σύνταξη οριστικής αρχιτεκτονικής μελέτης εφαρμογής», Β) «Σύνταξη στατικής μελέτης του μιναρέ και συνολική επικαιροποίηση της στατικής μελέτης», Γ) «Σύνταξη Ηλεκτρομηχανολογικής μελέτης εγκαταστάσεων». Μετά την αποκατάσταση του μνημείου προγραμματίζεται η μετατροπή του σε μουσειακό χώρο, για τη στέγαση αρχαιοτήτων της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας από την ευρύτερη περιοχή
Έδεσσα, Χουνκιάρ Τζαμί	Βρίσκεται ενσωματωμένο μέσα στο μεταγενέστερο κτήριο πολιτιστικών δράσεων «Αλέξανδρος». Κάτω από τις σύγχρονες μετασκευές διατηρούνται, σε μεγάλη έκταση και σε σχετικά καλή κατάσταση, τμήματα του τεμένους. Είναι σε ισχύ Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και του Δήμου Έδεσσας και υλοποιείται η Β' φάση του έργου στερέωσης, συντήρησης και αποκατάστασης του μνημείου. Αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2022
Καστοριά, οδός Διοικητηρίου 5, Μεντρεσές και βιβλιοθήκη Αχμέτ Πασά	Στο πλαίσιο προετοιμασίας και ωρίμανσης έργων για υλοποίηση κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027, έχει προταθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Καστοριάς προς την Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας/Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος, η εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης του μνημείου και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου του, όπου και τείχος Ιουστινιάνειας περιόδου
Καστοριά, πλατεία ΙΚΑ, μουσουλμανικό τέμενος (Κουρσούμ Τζαμί)	Έχει εγκριθεί από το ΚΑΣ η μελέτη αποκατάστασης του μνημείου και έχει προταθεί η υλοποίηση του έργου με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης
Κατερίνη, περιοχή Νοσοκομείου, Τεκές του Αμπντουλλάχ Πασά	Από τον τεκέ του τάγματος των μπεκτασήδων διασώζονται σήμερα μόνον το μαυσωλείο και η κρήνη. Το μνημείο είναι ιδιωτικό και κλειστό, επισκέψιμο μόνο εξωτερικά
Κιλκίς, Δήμος Παιονίας, Μεσιά, Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης	Το οθωμανικό μαυσωλείο (τουρμπές) ενσωματώθηκε σε μεταγενέστερο χριστιανικό ναό, χρησιμεύοντας ως κυρίως ναός. Υπήρξε μουσουλμανικό προσκύνημα, συσχετιζόμενο με τον εντός του μαυσωλείου θαμμένο γέροντα. Αποτελεί πιθανόν το μοναδικό κατάλοιπο ενός ευρύτερου κτηριακού συνόλου που δεν σώζεται πλέον. Σήμερα λειτουργεί ως ναός
Στάγειρα, Αρχαιολογικός χώρος μεσαιωνικών Σιδηροκαυσίων, Συγκρότημα Μικρού Λουτρού και τεμένους	Συγκρότημα "ευαγών ιδρυμάτων", που πιθανότατα κατασκευάστηκε στο διάστημα 1478-1487. Το έργο αποκατάστασης του λουτρού υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2010-2016) και, ακολούθως, αποκαταστάθηκε με κρατικούς πόρους το τέμενος
ΘΡΑΚΗ	
Ξάνθη, Γενισέα, Τζαμί Μουσταφά Πασά	Το τέμενος λειτουργεί ως χώρος προσευχής των μουσουλμάνων της περιοχής
Ξάνθη, τέμενος Μύκης:	Λειτουργεί ως χώρος προσευχής. Το κτίσμα εντάσσεται μορφολογικά στα νεώτερα τζαμιά της Θράκης που οικοδομήθηκαν στα τέλη του 19ου – αρχές του 20ου αι. και διακρίνονται από λιτά στοιχεία με επιρροές από την «βιομηχανική αρχιτεκτονική». Χαρακτηρίστηκε ως νεώτερο μνημείο το 2018 (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΒΜΑΧΜΑΕ/526213/373557/6882/2777/22-11-2018 Απόφαση - ΦΕΚ

	294/ΑΑΠ/11.12.2018]
Ξάνθη, Τέμενος Κασαμπά (ή Τσαρσί) Γενισέας	Το τέμενος ενσωματώνει βασικά στοιχεία της τοπικής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του β' μισού του 19ου αι. Το 2015 πραγματοποιήθηκαν μικρής έκτασης εργασίες υποσύζωσης των δοκών στήριξης της στέγης και το 2016 μικρής κλίμακας εργασίες καθαρισμού. Είναι κλειστό, ανήκει στο Βακούφ. Χαρακτηρίστηκε ως μνημείο με την ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/619197/439078 /7509/2940/09-12-2020 Απόφαση (ΑΔΑ 6ΜΙΗ4653Π4-ΣΚΠ) - ΦΕΚ Δ' 838/23.12.2020. Δεν λειτουργεί, χρειάζεται εργασίες συντήρησης / αποκατάστασης
Ξάνθη, Δήμος Βιστωνίδος, Σέλινο, Τεκές Κιουτουκλού Μπαμπά:	Ταφικό παρεκκλήσι μοναστηριακού συγκροτήματος (τεκές). Το κτήριο έχει αποκατασταθεί από την πρώην 12η ΕΒΑ και αποτελεί επισκέψιμο μνημείο. Το 2014-2015 υλοποιήθηκε έργο φωτισμού του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του από το Δήμο Αβδήρων, υπό την εποπτεία της ΕΦΑ Ξάνθης. Επιπλέον, πρόκειται για ενεργό θρησκευτικό μνημείο, όπου το καλοκαίρι γίνονται εκδηλώσεις σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων
Κομοτηνή, ιστορικό κέντρο, πλατεία Ηφαίστου, Γενί τζαμί (πιθανόν τέλη 16ου αι.)	Στον περίβολο του τεμένους, γύρω από εσωτερική αυλή υπάρχουν τα γραφεία της Μουφτείας Κομοτηνής, το κτήριο της βιβλιοθήκης (πιθανόν αρχικά ήταν το ιεροδιδασκαλείο), χώροι προετοιμασίας και αναμονής των πιστών, το μαυσωλείο της Φατμά Χανούμ, νεκροταφείο προυχόντων. Το μνημείο είναι εν λειτουργία τέμενος. Το 2006 υλοποιήθηκαν εργασίες ανακαίνισης
Κομοτηνή, σε οικοδομική νησίδα που ορίζεται από τις οδούς Ξενοφώντος, Βενιζέλου και Φιλικής Εταιρείας, Ιμαρέτ	Συγκρότημα θρησκευτικού και φιλανθρωπικού χαρακτήρα. Το κτήριο στεγάζει σήμερα το Εκκλησιαστικό Μουσείο Κομοτηνής. Εργασίες αποκατάστασης υλοποιήθηκαν κατά το Β' ΚΠΣ. Στην παρούσα φάση είναι σε εξέλιξη το έργο «Συντήρηση μνημείου και εκκλησιαστικής συλλογής-ανάδειξη περιβάλλοντος χώρου» το οποίο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολική Μακεδονία – Θράκη 2014-2020 και εκτελείται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Ροδόπης
Κομοτηνή, Εσκή Τζαμί (πιθανόν του 14ου ή 15ου αιώνα)	Πρόκειται για ενεργό λατρευτικό τέμενος που είναι στη διαχείριση της Μουφτείας Κομοτηνής. Το 2002 υλοποιήθηκαν εργασίες ανακαίνισης
Κομοτηνή, Τεκές Ποσ Ποσ (19ος αι.):	Από το αρχικό συγκρότημα διατηρείται μόνο μνημειακός τάφος και νεκροταφείο, καθώς ο παλιός τεκές καταστράφηκε το 1986 από πυρκαγιά και στη συνέχεια κατεδαφίστηκε. Αποτύπωση των ερειπίων έγινε το 1991, στο πλαίσιο κατάθεσης μελέτης ανακατασκευής. Πρόκειται για άτυπο χώρο λατρείας Αλεβιτών, που ανήκει στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας. Το νέο κτήριο είναι σήμερα υπό ανακατασκευή, κατόπιν έγκρισης από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων
Κομοτηνή, τεμένη Σερδαρμαχαλέ και Ταμπακχανέ (πιθανόν 16ος-17ος αι.)	Λατρευτική χρήση, ανήκουν στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας, με πρωτοβουλία και χρηματοδότηση της οποίας έχουν υλοποιηθεί εργασίες επί αυτών
Κομοτηνή, Καγιαλί τζαμί και Μεντρεσές (αρχές 18ου αιώνα, πιθ. 1730)	Λατρευτική και εκπαιδευτική χρήση, ανήκει στη Διαχειριστική Επιτροπή Μουσουλμανικής Περιουσίας
Κομοτηνή, χωριό Αρίσβη, Τέμενος Σελβιλί	Η θύρα εισόδου αποτοιχίστηκε και ξανακλείστηκε με σιδερένια καγκελόπορτα με τη φροντίδα της Μουφτείας Κομοτηνής. Οι εργασίες έγιναν υπό την επίβλεψη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ροδόπης
Διδυμότειχο, Τέμενος Μεχμέτ Τσελεμπί (ή Μεγάλο τέμενος)	Η υλοποίηση της συνολικής αποκατάστασης του τεμένους Βαγιαζήτ είχε ενταχθεί το έτος 2011 στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), με σκοπό το μνημειακών διαστάσεων οικοδόμημα να αποδοθεί ως επισκέψιμο στους πολίτες και στους επισκέπτες του ακριτικού Διδυμοτείχου αλλά και στις επόμενες γενιές. Μετά το λυπηρό συμβάν της πυρκαγιάς που έλαβε χώρα στο μνημείο την 22α.3.2017

	<p>προωθήθηκαν από το ΥΠΠΟΑ οι απαιτούμενες ενέργειες. Με την αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΒΜΜ/ΤΜΒΜΜ/370229/38237/2196/768/26.07.2018 (Ορθή επανάληψη την 01.08.2018) Υπουργική Απόφαση εγκρίθηκε η μελέτη «Σχέδιο – πλαίσιο αποκατάστασης μνημειακού εμβαδού και περιβάλλοντος τεμένους Βαγιαζήτ Διδυμοτείχου. Αρχαιολογική τεκμηρίωση αναγκαίων επεμβάσεων και υποστηρικτικών μελετών». Ακολούθησε η ένταξη της Πράξης «Αποκατάσταση τεμένους Βαγιαζήτ Διδυμοτείχου - Φάση Β» στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 2014-2020», με την αριθ. 3362/7-11-18 Απόφαση, συνολικού προϋπολογισμού 3.428.876 € και με διάρκεια υλοποίησης 63 μήνες. Το Υποέργο 1 «Δομική και μορφολογική αποκατάσταση μνημειακού κελύφους και περιβάλλοντος» υλοποιείται απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την ΕΦΑ Έβρου. Παράλληλα, είναι σε εξέλιξη το ερευνητικό πρόγραμμα του ΕΜΠ «Διερεύνηση μεθόδων ανάλυσης, καταγραφής και τεκμηρίωσης της αρχιτεκτονικής, στατικής, κατασκευαστικής και δυναμικής συμπεριφοράς λίθινων κατασκευών με ξύλινο φορέα στέγασης, διατύπωση προτάσεων και λύσεων ανακατασκευής της ξύλινης στέγης και αποκατάστασης του λιθόκτιστου κελύφους τους, με εφαρμογή στο τέμενος Βαγιαζήτ Διδυμοτείχου»</p>
Διδυμοτείχο, Μουσουλείο του Ορούτς πασά (1417 ή 1426)	<p>Πρόκειται για ανοικτό τετράστυλο τρουλλαίο οικοδόμημα στην περιοχή του παλαιού μουσουλμανικού νεκροταφείου της πόλης. Ο θόλος του μνημείου είχε καταρρεύσει ήδη από τα μέσα του 18ου αι. Το 2010 υποστηλώθηκε από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων για να αποφευχθεί περαιτέρω φθορά του. Εντός του 2022 προγραμματίζεται η σύνταξη μελέτης αποκατάστασης και προστασίας του μνημείου και ακολούθως, η υλοποίηση αυτής</p>
Σουφλί, Ρούσσα, Τεκές του Σεγίτ Αλή Σουλτάν ή Τεκές της Ρούσσας	<p>Λειτουργεί ως θρησκευτικός χώρος συνάθροισης μουσουλμάνων (Μπεκτασήδων). Έγινε ήδη η αποτύπωση του ακινήτου στο οποίο αυτό ευρίσκεται και προγραμματίζονται εργασίες τεκμηρίωσης των κτηρίων του συγκροτήματος. Έχει εκδοθεί απόφαση αυτεπιστασίας για την υλοποίηση προκαταρκτικών και σωστικών εργασιών και εκπόνηση μελετών</p>
ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ	
Λέσβος, Μυτιλήνη, Επάνω Σκάλα, Βαλιδέ Τζαμί	<p>Από το έτος 2018 έως και το 2020 πραγματοποιήθηκαν εργασίες στο πλαίσιο του έργου «Αποκατάσταση του Βαλιδέ Τζαμί στην Επάνω Σκάλα Μυτιλήνης» απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου, (π.χ. αποψύλωση, καθαρισμός μνημείου και περιβάλλοντος χώρου, αποξήλωση του μιναρέ, καταγραφή των λίθων του, τοποθέτηση ικριωμάτων, προμήθεια και τοποθέτηση περίφραξης, αεροφωτογράφιση μνημείου, βαθειά αρμολογήματα στο μνημείο και τοποθέτηση σωληνίσκων ενεμάτων πλην της εσωτερικής βόρειας όψης και της εξωτερικής νότιας όψης, σωστικές στερεώσεις κονιαμάτων, κάλυψη μιναρέ κ.λπ.). Παράλληλα, εκπονήθηκαν και εγκρίθηκαν: α) Προμελέτη δομικής αποκατάστασης του κυρίως κτηρίου (Στατική Μελέτη), β) Προμελέτη δομικής αποκατάστασης του μιναρέ και γ) Μελέτη αποκατάστασης και επανάχρησης του ισλαμικού τεμένους Βαλιδέ Τζαμί στη Μυτιλήνη. Επίσης έχει εκπονηθεί μελέτη παθολογίας και συντήρησης των λίθινων διακοσμητικών στοιχείων και των σωζόμενων τμημάτων του ζωγραφικού διακόσμου του μνημείου, ενώ το σύνολο των μελετών αποκατάστασης του μιναρέ θα διαβιβαστούν προς έγκριση εντός του τρέχοντος διαστήματος στις κατ' αρμοδιότητα Διευθύνσεις του ΥΠΠΟΑ. Αναμένεται η παραλαβή από την Εφορεία της οριστικής μελέτης στατικής επάρκειας και αποκατάστασης του κτηρίου του τεμένους, ενώ θα</p>

	εκπονηθούν οι απαραίτητες μελέτες, μουσειολογική, μουσειογραφική, φωτισμού και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου. Βασική επιδίωξη του έργου, το οποίο εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο (2017-2020), είναι η στερέωση και η αποκατάσταση του μνημείου στη μορφή που σώζεται τα τελευταία 200 χρόνια περίπου, και η εγκατάσταση μιας νέας, συμβατής με αυτό χρήσης
Λέσβος, Μυτιλήνη, οδός Ερμού, Γενί τζαμί	Ιδιοκτησία του Δήμου Λέσβου. Το μνημείο είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου. Πραγματοποιήθηκαν στο παρελθόν άμεσες στερεωτικές εργασίες
Λέσβος, Μυτιλήνη, Μεσαίο Κάστρο, Μεντρεσές (ιεροδιδασκαλείο)	Είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά, περιμετρικά. Πρόσφατα (Οκτώβριος 2021) εξετάστηκε από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο α) η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης και β) η μελέτη φωτισμού ανάδειξης και Η/Μ μελέτη του μνημείου και πρόκειται να εκδοθεί η σχετική Απόφαση
Λέσβος, Μυτιλήνη, Κάστρο Μυτιλήνης, Τεκές	Το μνημείο αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και είναι επισκέψιμο
Χίος, Πλατεία Βουνακίου (Τριανδρίας), οδ. Κανάρη και Φυντέλ ντε Κουλάνς, Μετζιτιέ τζαμί	Αποκαταστάθηκε και στεγάζει τη μόνιμη έκθεση Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης. Ο μιναρές αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ από την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Β. Αιγαίου
Χίος, πλατεία Κάστρου Χίου, Νεκροταφείο Καρά Αλή	Επισκέψιμο μνημείο
Χίος, Οσμανιέ Τζαμί, Φραγκομαχαλάς	Έχει επισκευαστεί στη δεκαετία του 1990. Από το 2012 χρησιμοποιείται ως χώρος εργαστηρίων συντήρησης κεραμικής της ΕΦΑ Χίου. Με αφορμή εορτασμούς, όπως η ημέρα μουσείων ή οι Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, το μνημείο ανοίγει στο κοινό και παρουσιάζεται το έργο των συντηρητών
Χίος, Μπαϊρακλί Τζαμί στην οδό Αγίου Γεωργίου, Κάστρο Χίου	Έχει εκπονηθεί και έχει εγκριθεί μελέτη αποκατάστασης του μνημείου
Χίος, Χαμηδιέ Τζαμί	Έχει εγκριθεί η μελέτη αποκατάστασης του τεμένους. Το 2018 εντάχθηκε στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο 2017-2020 (Εθνικοί Πόροι ΠΔΕ) το έργο με τίτλο «Επανάχρηση Τεμένους Χαμηδιέ στο Κάστρο της Χίου». Στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου εκπονήθηκε «Μελέτη κατάστασης διατήρησης & προτάσεις συντήρησης μορφολογικού διακόσμου & διερεύνηση της κατάστασης διατήρησης των ξυλοδεσιών στο τέμενος Χαμηδιέ στο Κάστρο της Χίου». Είναι σε εξέλιξη οι εργασίες αποκατάστασης του μνημείου στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Προγράμματος Ειδικού Σκοπού για το Βόρειο Αιγαίο 2017-2020 (Εθνικοί Πόροι ΠΔΕ).
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Τέμενος Σουλεϊμάν	Αποκαταστάθηκε από το ΤΔΠΑΕ Ρόδου. Επισκέψιμο μνημείο και κατόπιν αδείας από το ΥΠΠΟΑ, χώρος διεξαγωγής θρησκευτικών τελετών δύο φορές το χρόνο, για τις γιορτές του Ραμαζάν Μπαϊράμ και του Κουρμπάν Μπαϊράμ.
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός	Το μνημείο είναι εν ενεργεία (το κατ' εξοχήν) μουσουλμανικό τέμενος, σε χρήση της μουσουλμανικής κοινότητας της Ρόδου

Πλάτωνος, Ιμπραήμ Πασά τζαμί	
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, πλατεία Δωριέως, Τέμενος Ρετζέπ Πασά	Το μνημείο αποκαθίσταται
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, πλατεία Αρίωνος, Μουσταφά τζαμί	Το μνημείο χρησιμοποιείται για τελετές (γάμοι, περιτομές, κ.λπ.) από τη μουσουλμανική κοινότητα της Ρόδου
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός Αλεξανδρίδου, Χαμζά Μπέη τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και είναι επισκέψιμο. Το μνημείο μελλοντικά θα μπορούσε να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, οδός Σωκράτους, Μεχμέτ Αγά τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και μελλοντικά θα μπορούσε να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Σιντριβάν τζαμί	Το μνημείο αποκαταστάθηκε πλήρως στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και θα μπορούσε μελλοντικά να λειτουργήσει ως επισκέψιμο μνημείο, σε συνδυασμό με τη φιλοξενία στο εσωτερικό του θεματικής εκθέσεως
Ρόδος, οδός Πίνδου 1, Τέμενος Αλή Χιλμί Πασά	Το μνημείο αποκαταστάθηκε και στεγάζει δραστηριότητες του Δήμου Ρόδου (έχει παραχωρηθεί στο Σκακιστικό Όμιλο του Δήμου)
Ρόδος, Μεσαιωνική Πόλη, Ιμαρέτ (ή Παλιό Συσσίτιο - κοινωφελές ίδρυμα/ πτωχοκομείο) και εκκλησία των Αγίων Αποστόλων	Τα κτήρια του συγκροτήματος αποκαταστάθηκαν και εντάχθηκαν σε αυτά νέες χρήσεις. Ειδικότερα, φιλοξενούνται περιοδικές εκθέσεις της Δημοτικής Πινακοθήκης Ρόδου (στους ανατολικούς θόλους του Ιμαρέτ), δημοτικό αναψυκτήριο (στο μαγειρείο), παιδική χαρά (στην αυλή), ενώ η κρύπτη και η εκκλησία είναι επισκέψιμα μνημεία
Ρόδος, Συγκρότημα Μουράτ Ρεΐς: Τάφος (μασωλείο), μουσουλμανικό νεκροταφείο με οκτώ μασωλεία (τουρμπέδες) και μεμονωμένους τάφους, τέμενος και τεκές	Το τέμενος είναι κλειστό. Όλο το συγκρότημα είναι επισκέψιμο μνημείο και μουσουλμανικό προσκύνημα κατόπιν συνεννόησης. Δύο κτήρια του συγκροτήματος έχουν επισκευασθεί στο παρελθόν και λειτουργούν ως Δημοτικό Ωδείο. Έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες συντήρησης και επισκευής του μασωλείου του Μουράτ Ρεΐς και έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες συντήρησης του ζωγραφικού του διακόσμου. Έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες συντήρησης ενός δεύτερου μασωλείου. Είναι σε εξέλιξη ευρύτερο έργο με στόχο μελλοντικά τη συνολική ανάπλαση του χώρου. Το έργο περιλαμβάνει τη εκπόνηση μελέτης και εργασίες αποκατάστασης- επισκευής του τεμένους, εργασίες αποκατάστασης – επισκευής των μασωλείων του συγκροτήματος, εργασίες διαμόρφωσης και ανάδειξης περιβάλλοντος χώρου, καθαρισμός των τάφων με ήπια μέσα, συντήρηση και αποκατάσταση οικίσκων και δημιουργία μικρού εκθεσιακού κέντρου και χώρων εξυπηρέτησης του κοινού, κατασκευή και τοποθέτηση πληροφοριακών πινακίδων σε επιλεγμένα σημεία του συγκροτήματος
Κως, πλατεία Λότζιας, Γαζή Χασάν Πασά Τζαμί:	Το τέμενος (στον όροφο) ήταν κλειστό, ενώ στο ισόγειο φιλοξενούνταν εμπορικά καταστήματα. Το μνημείο επλήγη σοβαρά από το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017. Επί του παρόντος δεν είναι προσβάσιμο. Εγκρίθηκαν μέτρα αντιστήριξης σύμφωνα με μελέτη που κατέθεσε το Βακούφ της Κω, τα οποία και εφαρμόστηκαν. Απαιτείται η αποκατάστασή του. Αναμένεται η κατάθεση του συνόλου των επικαιροποιημένων μελετών μετά τον σεισμό (αρχιτεκτονική και στατική) για την αποκατάσταση του τεμένους, συμπεριλαμβανομένης και της κρήνης αυτού

Κως, πλατεία Ελευθερίας, Ντεφτερντάρ τζαμί	Το τέμενος (στον όροφο) λειτουργούσε ως λατρευτικός χώρος, ενώ στο ισόγειο φιλοξενούνταν εμπορικά καταστήματα. Το μνημείο επλήγη σοβαρά από το σεισμό της 21ης Ιουλίου 2017. Επί του παρόντος δεν είναι προσβάσιμο. Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του μνημείου και αναστήλωσης της νεώτερης κρήνης αυτού. Το ΥΠΠΟΑ έχει μεριμνήσει για την ένταξη του εν λόγω έργου σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα, με το έργο να εκκινεί εντός του 2022
Κως, Τζαμί Χασάν Πασά στο Πλατάνι	Υπεγράφη το 2021 η Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του ΥΠΠΟΑ, της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και του Οργανισμού Διαχείρισης Κτημάτων Βακούφ Κω, για την αποκατάσταση του τεμένους Γαζί Χασάν στο Πλατάνι - μετά την έγκριση από το ΥΠΠΟΑ της σχετικής μελέτης - με σκοπό την επαναφορά του σε συνθήκες που απρόσκοπτα θα επιτρέψουν την λειτουργία του. Τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση του έργου έχει αναλάβει εξολοκλήρου η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου, το δε έργο έχει ήδη δημοπρατηθεί
Κως, τέμενος Μορούκ	Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του σεισμόπληκτου τεμένους
Κως, τέμενος Αττίκ	Έχει εγκριθεί από το ΥΠΠΟΑ η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του σεισμόπληκτου μνημείου
Καστελλόριζο, περιοχή Κάβος, Τέμενος	Στο εσωτερικό του μνημείου που έχει αποκατασταθεί στεγάζεται η Ιστορική Συλλογή Καστελλοριζού
ΚΡΗΤΗ	
Ηράκλειο, Παλαιά Πόλη, πλατεία Αγίου Τίτου, οδός Μαρτύρων 25ης Αυγούστου 1898, Βεζίρ τζαμί (Άγιος Τίτος)	Αρχικά χριστιανικός ναός που μετετράπη σε τέμενος, λειτουργεί σήμερα ως χριστιανικός ναός. Το 1995 πραγματοποιήθηκαν αναστηλωτικές-στερεωτικές εργασίες από τη 13η ΕΒΑ, ενώ την τελευταία δεκαετία πραγματοποιούνται τακτικά άμεσα στερεωτικά μέτρα από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων
Ηράκλειο, περιοχή Κομμένο Μπεντένι, σε πλάτωμα της λεωφόρου Νικολάου Πλαστήρα, Τεκές Τριών Ανδρών	Από τον τεκέ σώζεται το μαουσωλείο, μία κρήνη, ένα φρέαρ, θεμέλια δωματίων και υπολείμματα δαπέδων. Απαιτείται αποκατάσταση του μνημείου προκειμένου να καταστεί επισκέψιμο. Σήμερα είναι επισκέψιμο μόνο εξωτερικά. Το 1995 η 13η ΕΒΑ εκτέλεσε στερεωτικές εργασίες στον Τουρμπέ. Το 2009 έγιναν εργασίες καθαρισμού του χώρου και το 2012 η αποκατάσταση της κρήνης και στερέωση του βοτσαλωτού δαπέδου ανάμεσα σε αυτήν και τον Τουρμπέ
Ηράκλειο, Μιχράμπ του Τεμένους του Αβδουρραχμάν Αγά Τζαμισί	Βρίσκεται στο χώρο της ενετικής εκκλησίας της Τριμάρτυρης στην οδό 1866. Βρίσκεται σε χώρο που ανήκει σε ιδιώτη. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων υλοποίησε σωστικές-στερεωτικές εργασίες στο σωζόμενο Μιχράμπ
Ηράκλειο, Νέα Αλάτσατα, Γ. Μαστρακούλη 13, Τζαμί του τεκέ του Χορασανί Ζαντέ των Μπεκτασήδων	Το τέμενος του τεκέ είναι επισκέψιμο κατόπιν συνεννόησης με τον Σύλλογο Αλατσατιανών που το διαχειρίζεται. Η κατάσταση διατήρησης των κτηρίων εκτιμάται ως καλή
Περιφέρεια Ηρακλείου, Οικισμός Φορτέτσας (Inadiye ή Candia Nova ή Νέο Φρούριο)	Στον οικισμό της Φορτέτσας βρίσκονται οθωμανική κρήνη και Τζαμί (Νηπιαγωγείο), τα οποία ανήκουν στο Δήμο Ηρακλείου και είναι σε καλή κατάσταση

Χανιά, Ενετικό Λιμάνι, Τέμενος του Κιουτσούκ Χασάν (ή Γιαλί τζαμί)	Το αποκατεστημένο μνημείο είναι επισκέψιμο, λειτουργεί δε περιστασιακά και ως χώρος περιοδικών εκθέσεων
Χανιά, Παλαιά Πόλη, πλατεία Σπλάντζιας, Μιναρές του «τζαμιού του σουλτάνου Ιμπραήμ» (ή «Χουνκιάρ τζαμί»), παραπλεύρως του ναού του Αγίου Νικολάου	Ο μιναρές αποκαταστάθηκε
Χανιά, οδός Αποκορώνου, Μαλαθήρου, Πολυρρηναίας Τεκές Μεβλεβήδων δερβίσηδων	Τεκές, μαυσωλείο, θύρωμα και συντριβάνι: στο χώρο στεγάζεται το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας (υπαγόμενο στο Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών και Νέων Κρήτης) του Υπουργείου Υγείας. Έχουν γίνει στερεωτικές εργασίες
Ρέθυμνο, Φρούριο Φορτέτζα, Τέμενος του Σουλτάνου Ιμπραήμ	Το κτήριο αποκαταστάθηκε και είναι επισκέψιμο μνημείο και χώρος περιοδικών εκθέσεων και μουσικών εκδηλώσεων κατά την περίοδο του Αναγεννησιακού Φεστιβάλ Ρεθύμνου
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, στη συμβολή των οδών Εθνικής Αντιστάσεως και Βερνάρδου, Συγκρότημα Γαζή Ντελί Χουσεϊν Πασά	Τέμενος, πτωχοκομείο, βιβλιοθήκη και σχολείο. Σήμερα το τέμενος λειτουργεί ως ωδείο, χώρος μουσικών εκδηλώσεων και αίθουσα διαλέξεων του Συνδέσμου υπέρ Διαδόσεως των Καλών Τεχνών. Το τέμενος αποκαταστάθηκε το έτος 1980. Ο μιναρές του αποκαταστάθηκε το 2015 στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (2007-2013). Έχει πραγματοποιηθεί ανακαίνιση των όψεων και των στεγών του
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, στη συμβολή των οδών Βίκτωρος Ουγκώ και Αρκαδίου, Τζαμί του Καρά Μουσα Πασά	Τέμενος και ερειπωμένο μαυσωλείο. Το τέμενος αποκαταστάθηκε στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ, κατά τα έτη 2007-2008. Χρησιμοποιείται ως χώρος εκδηλώσεων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ρεθύμνου και εκθέσεων του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης
Ρέθυμνο, Παλαιά πόλη, Τέμενος Βαλιδέ Σουλτάνας	Είναι σε εξέλιξη εργασίες αποκατάστασης του μνημείου. Έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί η αποκατάσταση των τρούλων του μνημείου, η στερέωση και αποκατάσταση των εσωτερικών τοιχοποιιών και μεγαλύτερο μέρος των εξωτερικών, η συντήρηση του μιχράμπ και του ανεικονικού τοιχογραφικού διακόσμου του, καθώς και δύο επιγραφών, δύο διαφορετικών φάσεων, πάνω από το θύρωμα εισόδου. Επίσης, ολοκληρώνεται η ανασκαφική έρευνα στο εσωτερικό του
Νέα πόλη Ρεθύμνου, Συγκρότημα Βελή Πασά	Το συγκρότημα βρίσκεται στην περιοχή του Μασταμπά στη νέα πόλη Ρεθύμνου. Το συγκρότημα αποκαταστάθηκε την περίοδο 1996-2006 με πιστώσεις του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και έχει παραχωρηθεί στο Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας της Αθήνας. Έχει ενταχθεί στο ΠΔΕ του 2021 η εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης του μιναρέ του μνημείου
Ρέθυμνο, Τουρμπές πλατείας Μικρασιατών	Πρόκειται για μικρό θολοσκεπή τάφο σχείτη, πολεμιστή πεσόντα κατά την οθωμανική κατάκτηση της πόλης του Ρεθύμνου. Η υλοποίηση εργασιών άρσης ετοιμορροπίας του μνημείου είναι επί του παρόντος σε φάση ολοκλήρωσης
Ιεράπετρα, Κάτω Μερά, πλατεία λοχαγού Ιωάννη	Το τέμενος έχει αποκατασταθεί και είναι επισκέψιμο μνημείο εξωτερικά. Χρησιμοποιείται από τον δήμο ως έδρα της Φιλαρμονικής της πόλης

Μαμουνάκη (πλατεία Τζαμιού), μουσουλμανικό τέμενος Ιεράπετρας και κρήνη	
---	--

Δ. Άλλα Θρησκείματα

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας, στην Ελλάδα υφίστανται και λειτουργούν νομίμως αδειοδοτημένοι χώροι λατρείας που ανήκουν σε θρησκευτικές κοινότητες των **Βουδιστών (4)**, των **Ινδουϊστών (3)**, των **Μπαχάι (6)**, της **Ελληνικής Εθνικής Θρησκείας (1)** και της **Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας (1)**.

Για το έτος **2021** δεν έχουν αναφερθεί περιστατικά εις βάρος χώρων θρησκευτικής σημασίας άλλων Θρησκειμάτων.

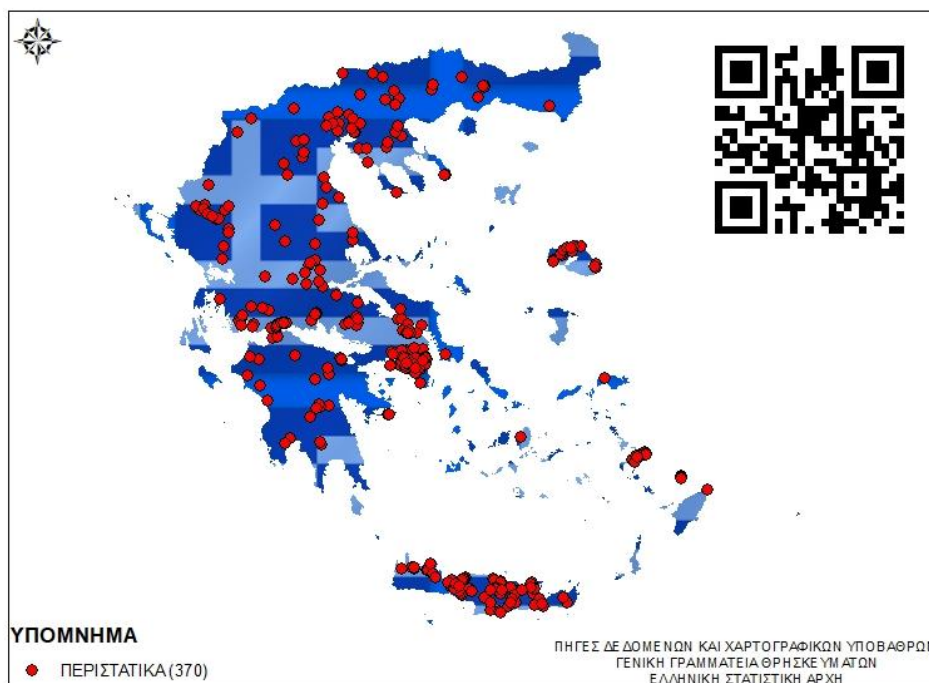

III. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ & ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

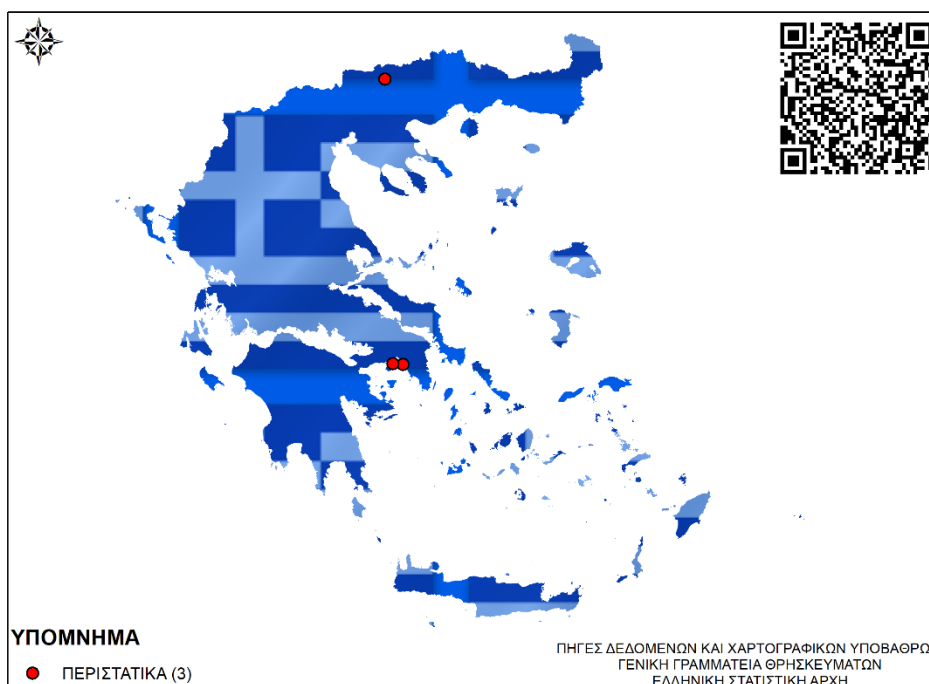

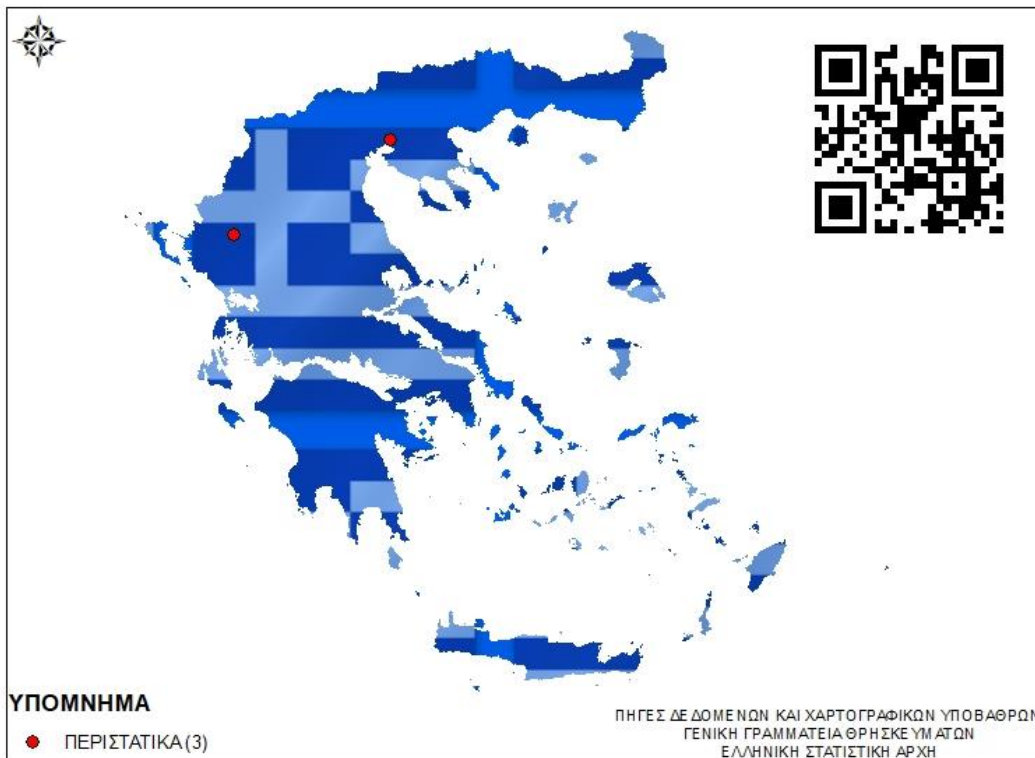
Α. Γεωγραφική απεικόνιση περιστατικών έτους 2021 ανά Θρησκευτική Κοινότητα

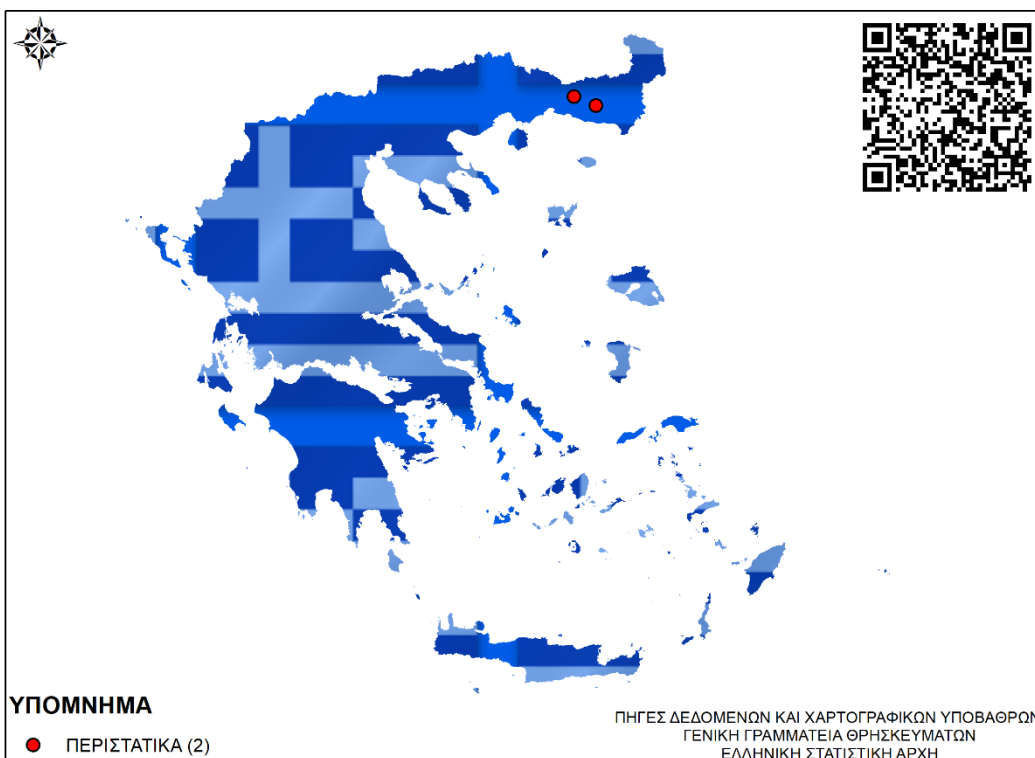
Σχήμα 7: Ορθόδοξη Εκκλησία

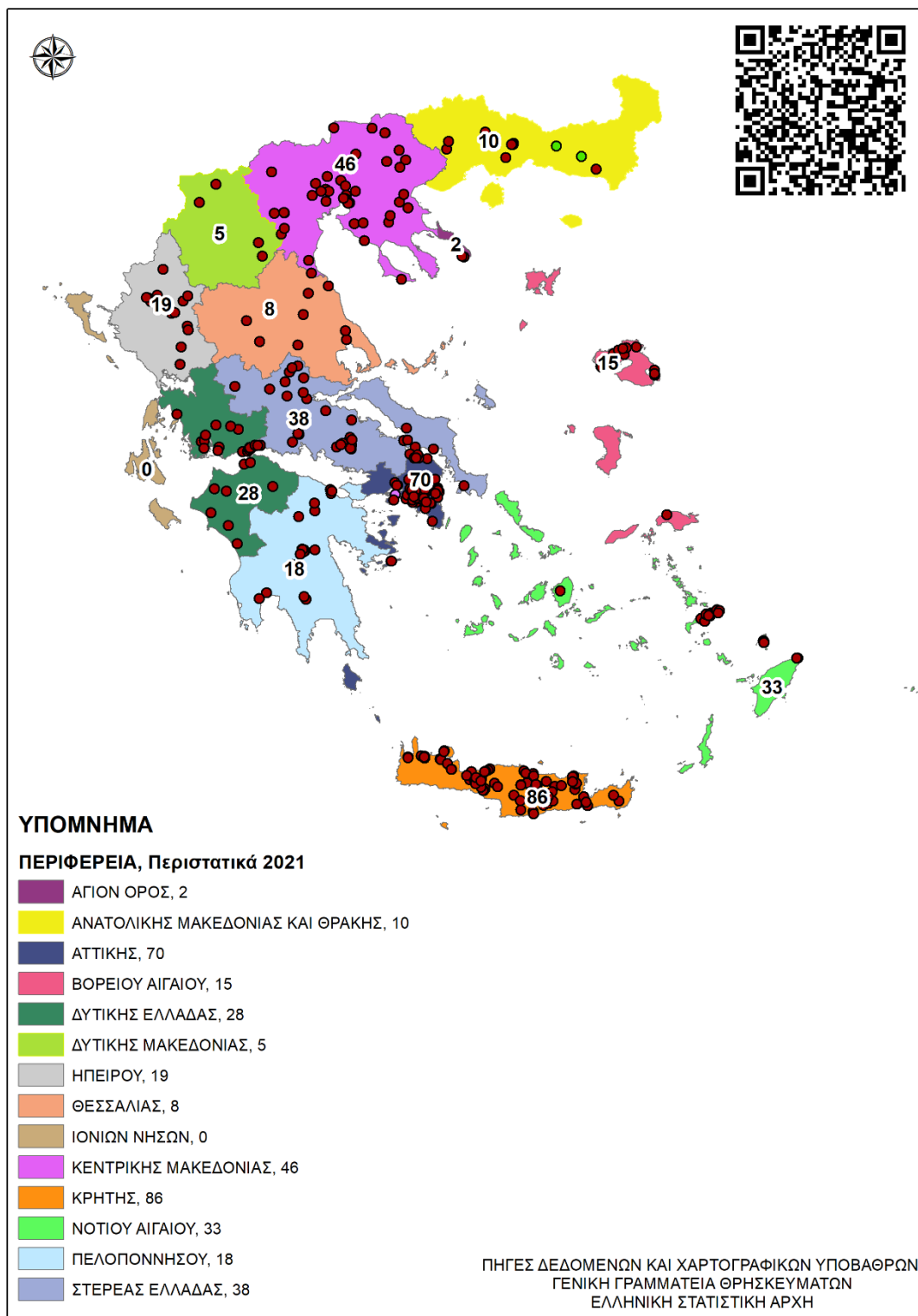
Σχήμα 8: Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί (Γ.Ο.Χ. – «Παλαιοημερολογίτες»)

Σχήμα 9: Ιουδαϊσμός

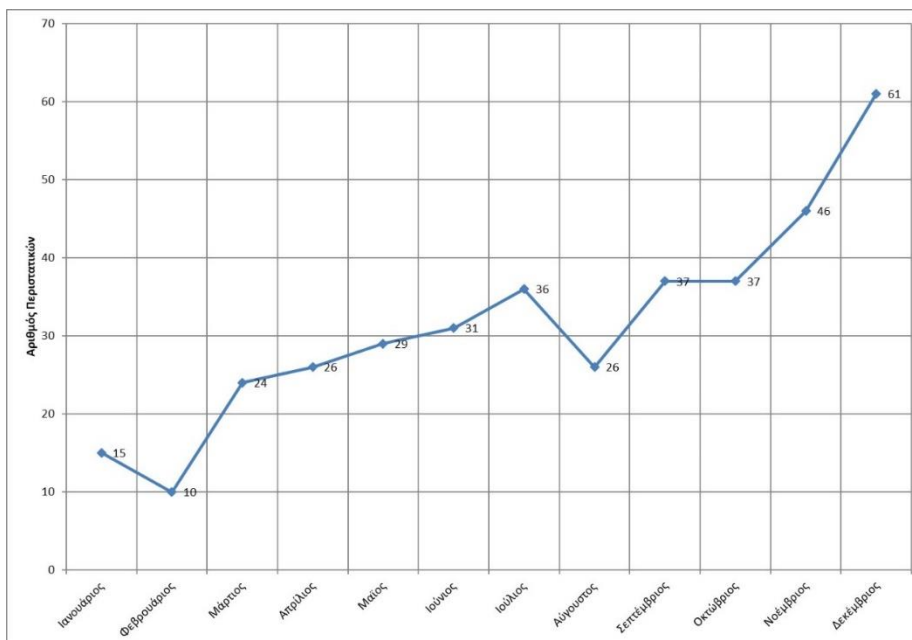

Σχήμα 10: Μουσουλμανισμός

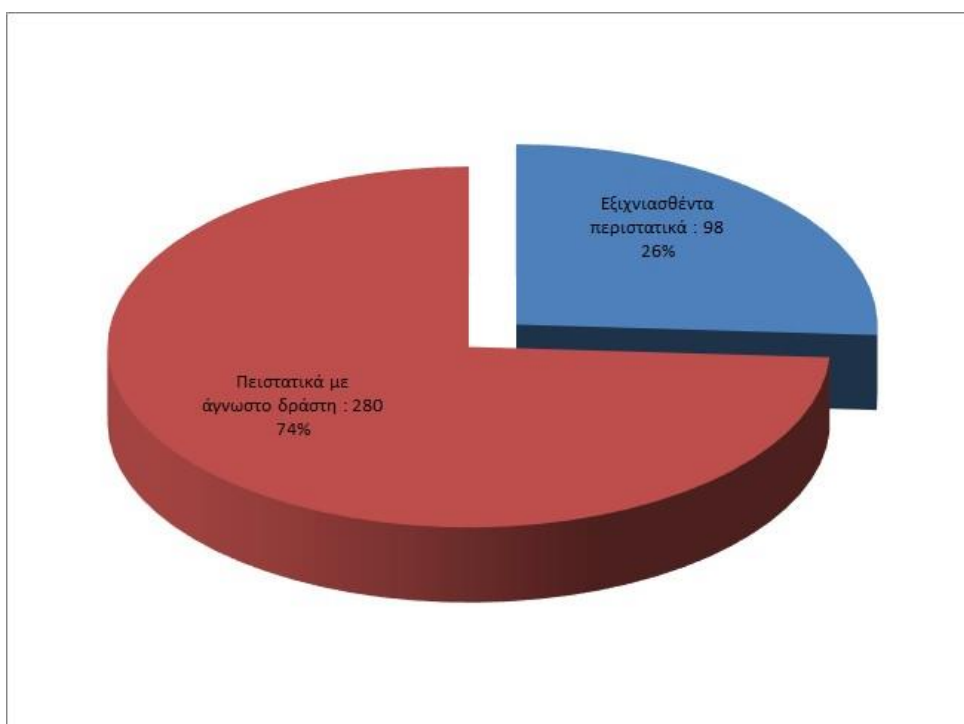

Σχήμα 11: Γεωγραφική απεικόνιση του συνόλου των Περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων ανά Περιφέρεια

Β. Στατιστική απεικόνιση στο σύνολο των περιστατικών της Έκθεσης 2021

Σχήμα 12: Χρονολογική απεικόνιση του συνόλου των περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων ανά μήνα

Σχήμα 13: Απεικόνιση εξιχνιασθέντων και μη περιστατικών όλων των Θρησκευμάτων

IV. Βιβλιογραφία:

- Βενιζέλος Ευάγγελος, «Οι Σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας ως σχέσεις συνταγματικά ρυθμισμένες», Παρατηρητής, εκδ. γ', Θεσσαλονίκη, 2000
- Δαγτόγλου Π.Δ., «Συνταγματικό Δίκαιο – Ατομικά Δικαιώματα», εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2012
- Ελιέζερ, Βίκτωρ. *The Jewish community in Greece, the oldest community in Europe. Published in European Jewish Press, 4/5/2017*
- Κωνσταντίνης Μωυσής, «Οι Ισραηλιτικές Κοινότητες της Ελλάδος μετά το Ολοκαύτωμα»
- Μανιτάκης Αντώνης, γνωμοδότηση με θέμα «Η συνταγματική προστασία των πολιτιστικών αγαθών και η ελευθερία της λατρείας, με αφορμή τις χρήσεις της Ροτόντας», περιοδικό «Νόμος και Φύση», 1995
- π. Μεταλληνός Γεώργιος, «Ίωάννης Καποδίστριας (Ο πολιτικός – μάρτυρας τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ)», περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», έτος ΠΕ', τ. 8, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2008, Αθήναι, σσ. 604-609.
- Τρωιάνος, Σπ. «Παραδόσεις Εκκλησιαστικού Δικαίου», εκδ. Σάκκουλας Αθήνα-Κομοτηνή 1984, β' έκδοση.
- Χρυσόγονος, Κ. Χ. «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», Νομική Βιβλιοθήκη, 2006

